

CSÁVOLY

KÖZSÉG

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK 2021.

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK ÉS ALÁTÁMASZTÓ
JAVASLATOK

TERVI VÉLEMÉNYEZÉSI SZAKASZ

2022. március hó

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK ÉS ALÁTÁMASZTÓ JAVASLATOK

Megrendelő: Csávoly Községi Önkormányzat
6448 Csávoly, Arany János utca 39. Tel. 06/79/352-160
Polgármester: *Csala Józsefné*
Főépítész: *Szilberhorn Erzsébet*

Tervező: Új-Lépték Tervező Iroda Bt.
Szeged, Pécskai u. 15. Tel.: 06/62/421-256
balogh.miczi@ujleptekbt.hu
Felelős tervező: *Balogh Tünde okl. építészmérnök*
(Csongrád-Csanád Megyei Építész Kamara TT 06-0006)
Tel. 06/20/429-07-02

Táj- és kertépítész: *Rácz Mária okl. táj- és kertépítészmérnök*
(Csongrád-Csanád Megyei Építész Kamara TK 06-0102)

Közlekedés: *Szombati Csaba okl. építőmérnök*
(Magyar Mérnöki Kamara TK 06-01176)

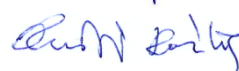
Víziközművek: *Kiss István okl. építőmérnök*
(Magyar Mérnöki Kamara VZ-TEL 06-0383, 06-60662)

Energetikus, hírközlés tervező: *Somogyi János villamosmérnök*
(Magyar Mérnöki Kamara 06/0467, TE/H-2764, TH/H-2763)

Építészeti értékvédelem: *Pap Ádám építészmérnök*

Régészet: *Kustár Rozália régész*

Zaj- és rezgésvédelmi szakértő: *Dr. Szanka Károly fizikus*

Környezetvédelem: *Novai György*
okl. környezetvédő, környezetvédelmi szakértő
Magyar Mérnöki Kamara KB-T/06-0171, 06-1684

Természetvédelem: *Agócs Gábor okl. környezetmérnök*

TARTALOM

Megalapozó vizsgálatok, alátámasztó javaslatok (szöveges)	oldalszám
1. Előzmények	4
2. Csávoly térségi kapcsolatai	5
3. Területfejlesztési összefüggések	7
4. Társadalom, gazdaság helyzete	9
5. Földrajzi, táji, természeti adottságok, tájalakítás	20
6. Belterület szerkezete és felhasználása	42
7. Korlátok, problémák és értékek beazonosítása	46
8. Javasolt településrendezési változások leírása	48
9. Változások összevetése a területrendezési tervekkel	71
10. Közlekedési hálózatok helyzete, fejlesztési javaslata	96
11. Zöldfelületek állapota és rendezése	104
12. Vízgazdálkodás helyzete és fejlesztése	110
13. Víziközművek helyzete és fejlesztése	113
14. Földgáz- és villamosenergia-ellátás, energiagazdálkodás	126

15. Elektronikus hírközlés	129
16. Környezetvédelmi fejezet	131
17. Katasztrófavédelem	150

Jóváhagyása kerülő tervanyag

1. Településfejlesztési koncepció	
2. Településszerkezeti terv leírása	
3. Tsz-1 Igazgatási terület Településszerkezeti terve A2	M=1:21000
4. Tsz-2 Igazgatási terület Településszerkezeti terve A2	M=1:7000
5. Településszerkezeti tervhez kapcsolódó kimutatások, igazolások	
6. Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) rendelet	
1. melléklet: Igazgatási terület szabályozási terve (Sz-1) A0	M=1:10000
2. melléklet: Belterület és a csatlakozó beépítésre szánt területek szabályozási terve (Sz-2) A1	M= 1:4000

Külön munkarészként csatolva

Környezeti értékelés (2/2005. Korm. rendelet szerint)
Települési örökségvédelmi hatástanulmány

Rajzos vizsgálatok és tervi javaslatokat alátámasztó rajzi munkarészek

V-1 Település domborzata – igazgatási terület A3	M=1:28500
V-2 Területhasználat módja (földhivatali nyilvántartás szerint) A3	M=1:28500
V-3 Telek alrészletre vetített Aranykorona-érték (földhivatali nyilvántartás szerint) A3	M=1:28500
V-4 Telekméret kategóriák igazgatási területen A3	M=1:28500
V-5 Telekméret kategóriák belterületen A3	M=1:7000
V-6 Igazgatási terület tulajdonlasi vizsgálata A3	M=1:28500
V-7 Belterület tulajdonlasi vizsgálata A3	M=1:7000
V-8 Termőterületek osztályozása A3	M=1:28500
V-9 Kialakult beépítés funkció- és állagvizsgálata A3	M=1:7000
V-10 Probléma- és értéktérkép A3	M=1:28500
T-1 Környezetalakítás – igazgatási terület A2	M=1:21000
T-2 Tájrendezés, zöld infrastruktúra fejlesztés A3	M=1:7000
T-3.1 Közlekedési hálózatok - külterület A3	M=1:45000
T-3.2 Közutak terheltsége – 2021 A3	M=1:45000
T-3.3 Közutak terheltsége – 2046 A3	M=1:45000
T-3.4 Közlekedési hálózatok - belterület A3	M=1:6000
T-3.5 Tervezett út-mintakeresztmetszelvények A3	M=1:200
T-4 Külterületi víziközmű- és földgázhálózat A2	M=1:21000
T-5 Csapadékvíz-elvezetés – belterület A3	M=1:8000
T-6 Ivóvíz-ellátó hálózat – belterület A3	M=1:8000
T-7 Szennyvízcsatorna-hálózat – belterület A3	M=1:8000
T-8 Földgázellátó hálózat – belterület A3	M=1:8000
T-9 Villamosenergia-ellátó hálózat – külterület A3	M=1:28500
T-10 Villamosenergia-ellátó hálózat – belterület A3	M=1:8000
T-11 Hírközlési hálózat – külterület A3	M=1:28500
T-12 Hírközlési hálózat NET TV KTV hálózattal – belterület A3	M=1:8000
T-13 Elektronikus hírközlés Magyar Telekom telefon hálózattal – belterület A3	M=1:8000

1. ELŐZMÉNYEK

Tervi előzmények

Csávolyra az *országos településrendezési és építési követelmények* (OTÉK) 1998. évi hatályba lépése után először a 136/2002. számú Képviselő-testületi határozattal fogadtak el Településszerkezeti tervet. Egyidejűleg a Helyi Építési Szabályzatot is megállapította az önkormányzat a 9/2002. (VIII.18.) Ökt. számú rendelettel. A terv kidomborította az eredeti, XVIII. századi Sváb-falu történeti folytonosságát. Jelentős területeket jelölt ki és tartalékolta lakáscélú fejlesztésre, melyek a népesség csökkenése miatt végül nem kerültek felhasználásra. A terv kiállta az idők próbáját, az elmúlt 15 évben csak kétszer módosult, gazdaságfejlesztési célból: 2006-ban a Mogyi Kft. bővítése, 2018-ban pedig a Profa Stúdió Kft. vendéglátóhelyének (Texas étterem) kialakítása érdekében.

2005. évben Településfejlesztési koncepció készült, amely az erdőgazdálkodás (É-i határrész) és a mezőgazdálkodás-feldolgozóipar (D-i határrész) mellett a természeti-történeti értékekre épülő idegenforgalmat is célként jelölte meg. A dokumentum a község távlati népességét 2200 főre becsülte, ehhez mérten irányozta elő az intézmények, lakóterületek, infrastruktúrák fejlesztését.

Az építésügy és településrendezés országos jogszabályainak 2013-tól bekövetkezett gyökeres átalakulása és az *épített környezet alakításáról és védelméről* szóló 1997. évi LXXVIII. törvényben (továbbiakban: **Étv.**) foglalt érvényességi határidők miatt azonban szükségessé vált a **Településrendezési eszközök** (azaz a *Településszerkezeti terv és a Helyi Építési Szabályzat*) **teljes megújítása**. Az egyeztetés eljárásrendjét és a terv tartalmát a *településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: **Eljr.**) szabályozza. A Településszerkezeti tervet friss **Településfejlesztési koncepcióra kell alapozni**, ezért annak megalkotására párhuzamosan sor kerül.

A *Településkép védelméről* szóló 2016. évi LXXIV. törvénynek megfelelően időközben elkészült Csávoly Településképi arculati kézikönyve (TAK) és Településképi rendelete (TKR). Utóbbi jogszabály a HÉSZ-nek egyes feladatait is átvette a településkép védelmére és formálására vonatkozóan. A dokumentumot a Képviselő-testület a 6/2019. (V.29.) önkormányzati rendelettel fogadta el. A rendelet egyes előírásai a most készülő Helyi Építési Szabályzatnak is keretet szabnak. Csávoly meghatározó településképi területe az egykori **Sváb falu**, amely a jelenlegi belterületnek csaknem felét elfoglalja. További három eltérő településképi egységre tagolódnak a beépített területek „*Átalakuló falusias lakóterületek*”, „*Kertvárosias lakóterületek*” és „*ipari, gazdasági, szolgáltató üzemi területek*” néven.

Partnerségi előzmények

A készülő településfejlesztési és településrendezési tervek **előzetes partnerségi egyeztetése** Csávoly Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a *partnerségi egyeztetés szabályairól* szóló 11/2018. (II.26.) önkormányzati rendelete szerint zajlott le 2021. január 25. és február 15. között, a kialakult járványhelyzet miatt a személyes részvétel mellőzésével. Írásos vélemény nem érkezett be, viszont több alkalommal kislétszámú személyes egyeztetésre és helyszíni bejárásokra került sor 2020. végén és 2021. első negyedében.

Dokumentumok tartalma

Jelen szöveges munkarészben az ismétlések elkerülése érdekében a megalapozó vizsgálati megállapításokat témánként követik az alátámasztó tervjavaslatok. Az infrastruktúrák (közlekedés, közmű szakágak) rajzi megjelenítése általában ugyancsak magában foglalja mind a település meglévő adottságait, mind a fejlesztési elképzeléseket.

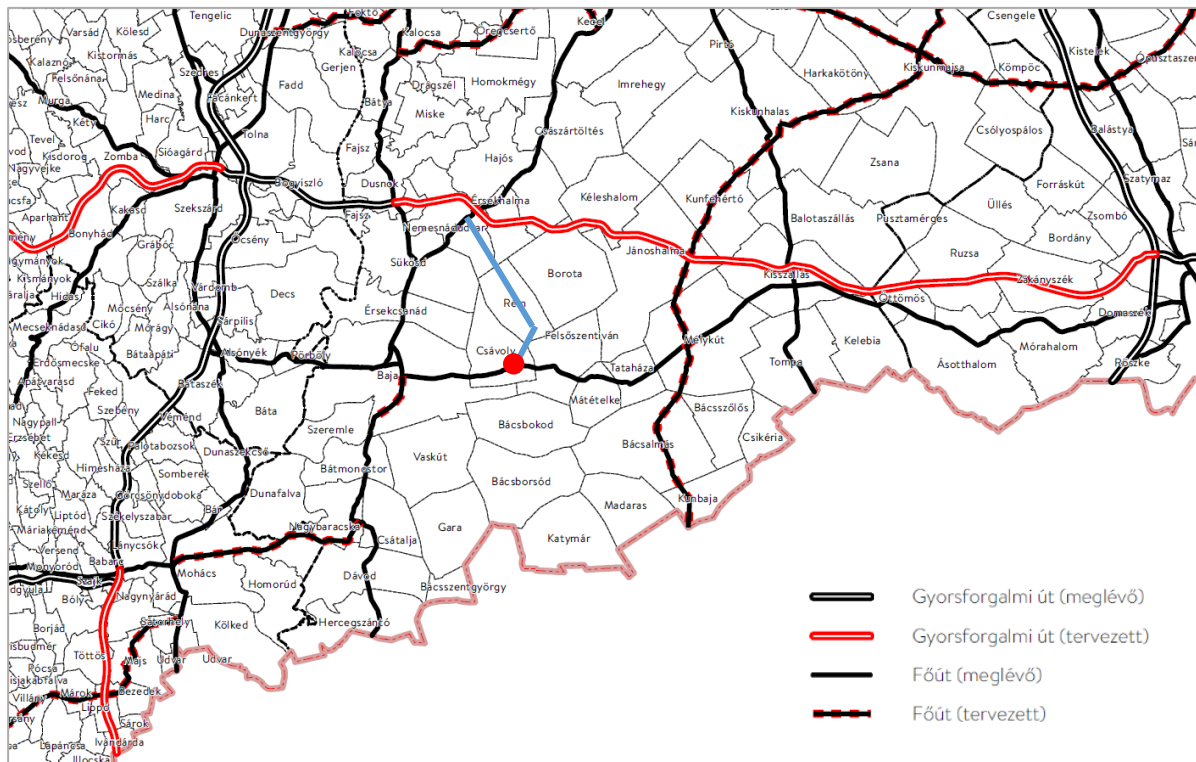
A rendezési alaptérkép az **Eljr. 28/A** szakaszában foglaltak szerint a Lechner Tudásközpont által biztosított állami alapadatokból készült a felelős tervező irodájában. Egyes rajzi vizsgálatok kizárólag az alaptérképen alapulnak, annak térinformatikai feldolgozásával lettek előállítva (tulajdonlási szerkezet, művelési mód, terepviszonyok, telekstruktúra). A közműellátás tekintetében a szolgáltatók által rendelkezésre bocsátott adatokra lehetett támaszkodni (villamos-energia, földgázellátás, földgáz szállítóvezetékek, vizes közművek). Helyszíni bejáráson alapult a beépítés állag- és funkcióvizsgálata, valamint a fotódokumentáció.

Csávolgy Önkormányzata bekérte a településre vonatkozó előzetes észrevételeket és adatokat az **Eljr. 9. mellékletében** szereplő állami szervektől. Az információk beépültek a tervanyagba.

2. CSÁVOLY TÉRSÉGI KAPCSOLATAI

Csávolgy Község a Dél-alföldi régióban, Bács-Kiskun Megye déli részén, a Bajai Járásban található. Történetileg Bács-Bodrog vármegye északi részéhez tartozott. **Bajához 15 km-re**, Szegedhez 86 km-re fekszik az 55-ös számú főúton. A megyeszékhelyre, Kecskemétre 108 km-t, Budapestre 174 km-t kell autózni.

Csávolgy helye a Dél-Alföld közlekedési hálózatában (Magyarország szerkezeti terve)

— megyei terv szerint létrejövő összeköttetés az 54-es főúthoz (és M9 gyorsforgalmi úthoz)

További városokhoz is kapcsolható a község: középvárosi kategóriában Kiskunhalas 45 km-re érhető el (5412. jelű út), **három kisváros nagyjából 20 km-re** fekszik (Mélykút, 55-ös úton 21 km, Jánoshalma 5412-es úton 22 km, Bácsalmás az 5-ös és az 5503-as úton 20 km). Bácsbokod Nagyközség 8 km távolságban van az 5505-ös úton. Az 55-ös úton 3 km-re fekvő, nagyjából azonos népességszámú **Felsőszentiván társtelepülésnek** tekinthető, Csávollyal közös az önkormányzati hivatala.

Szerepet játszik majd a térség fejlődésében az **M9 autópálya** kiépülése, amely a tervek szerint Csávolytól közúton csupán **20 km-re** halad el és Rém bekötőút tervezett meghosszabbításán érhető majd el Nemesnádudvarnál. A pályát használva északnyugat felé kb. 6 km-rel lerövidül az út Szekszárd és Dusnok-Kalocsa felé. A Rém-Nemesnádudvar összekötőút az északkeletre, 54-es út felé irányú közúti forgalom levezetését is támogatja majd: Érsekhalma kb. 15 km-rel, Császártöltés, Kecel kb. 7 km-rel kerül közelebb Csávolyhoz.

Csávoly elhelyezkedése a környező települések csoportjában

Forrás: TelR (Leader)

Tájföldrajzi szempontból Csávoly a Bácskai-síkvidék középtáján fekszik, a futóhomokkal fedett É-i határrész *Illancs* kistájhoz, a kötöttebb talajú D-i rész a *Bácskai löszös síkság* kistájhoz tartozik. A Baja ÉNy-i részétől Kiskunhalasig húzódó illancsi buckás terület magaslati pontja a Csávoly É-i határrészén található Ólom-hegy, melyet az országos kéktúra útvonal is érint. A homokbuckákon a 19. századtól foltokban megjelentek az erdőültetvények, melyek mára zárt állományt alkotnak. A két kistáj határán felhagyott szőlő-gyümölcs ültetvények húzódnak, melyek nagyrészt homoki parlagokká váltak, a művelt szőlők és gyümölcsösök területe csekély. A löszös délebbi részen főleg szántók területnek el, melyek deflációra hajlamosak. Természetes állapotú gyepek csak kisebb foltokban és a „Kígyós-patak”, mai nevén Csávolyi-csatorna mentén maradtak vissza. A belterületen áthaladó csatornának köszönhető az éltető víz elem jelenléte a tájban. A Bara-tó a csatorna tóvá duzzasztott része, amelynek jóléti funkciója is van.

Az egykor tanyákkal tarkított tájon mára alig maradtak épületek, a kiscgazdaságok megszűntek. A Baja felőli Józsefháza-puszta nevű külterületrészen még néhány ingatlant laknak.

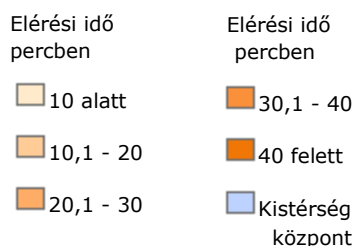
Csávoly éghajlata mérsékelt meleg, száraz. Az évi csapadékmennyiség általában kismértékben meghaladja a 550 mm-t, a napsütéses órák száma a 2000 órát. A jellemző szélirány a térségben a DK-i és kisebb mértékben az ÉNy-i.

A Kárpát-medence éghajlatváltozási folyamatai, a szárazodás, a szélsőséges időjárási jelenségek gyakoriságának megnövekedése (viharok, rövid idő alatt hulló nagy mennyiségű csapadék, jégesők) Csávolyn is érzékelhetők és a prognózisok szerint a jövőben is szembe kell velük nézni. A védett természeti területek törékeny ökológiai egyensúlya könnyen megbomolhat, a mezőgazdasági termésátlagok csökkenhetnek, és ezáltal a gazdálkodók és az itt élők megélhetése kiszámíthatatlanná válhat, ezért társadalmi problémára is fel kell készülni.

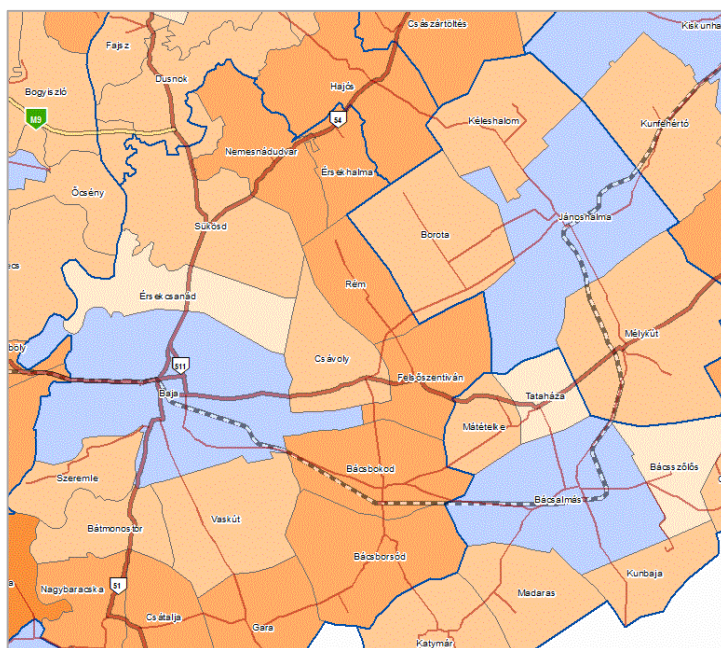
Csávolyn meghatározó gazdasági ága a mezőgazdaság, amely erős piaci versenynek van kitéve, és egyre kevesebb élő munkaerőt foglalkoztat. Több volt majorban folyik gazdasági tevékenység. Az állattartó telepen kívül egy sokrétű tevékenységet befogadó korábbi Tsz-központ is működik a településen. A gabonatermesztő ágazatot szárító kapacitás segíti. Jelentős gazdasági tényező a Mogyi Kft. jelenléte a településen.

Az alapfokú egészségügyi, közművelődési és oktatás-nevelési intézményellátás helyben biztosított, a járásszékhely Bajával való együttműködés keretében. A szociális alapellátásban a község Felsőszentiván községgel társult. A magasabb szintű és szakellátásért a lakosok a környező városokba, főként Bajára utaznak. A különböző közfunkciók elérhetőségi ideje fontos fokmérője egy település fejlettségének. Csávolyn ebben a tekintetben közepes helyzetűnek mondható: átlagosan 20 percen belül biztosított az ellátás.

Csávolyn településhálózati potenciálja a közfunkciók elérési ideje alapján (2016)

Forrás: gis.teir.hu

3. TERÜLETFEJLESZTÉSI ÖSSZEFÜGGÉSEK

Országos Területfejlesztési Konceptió Csávolyn községre értelmezhető vonatkozásai

Az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával elfogadott „Nemzeti Fejlesztés 2030” Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) 2030-ig megfogalmazott átfogó céljai között néhány Csávolyn helyzetére is érvényes, egyebek között a vidéki térségek népességeltartó képességének növelése, a területi különbségek csökkentése, valamint az elérhetőség és a mobilitás biztosítása. Csávolyn a Bajai Járásba tartozik, amely a kedvezményezett járárok egyike.

A **népességmegtartás**, ezen belül is főként a képzettebb népesség megtartása, hangsúlyos feladatként jelentkezik a megye rurális jellegű déli, országhatár-közelében, így a Bajai Járásban is. A cél megvalósítása komplex eszközöket igényel.

A **klímaváltozás** hatásainak kezelése a Homokhátság területén kerül előtérbe, Csávolyn is a megyében érintett 71 település közé tartozik, ezzel részt vehet a *kiemelt regionális fejlesztési* programban. Az ökológiai kritériumoknak megfelelő, fenntartható társadalmi és gazdasági fejlődés mellett lesz csak működőképes a kialakult táji rendszer.

A **komplex gazdaságfejlesztés** alkalmazása szükséges a versenyképesebb, korszerűbb vertikális mező- és élelmiszergazdaság, valamint a tudásalapú termelés és szolgáltatás kialakítása érdekében.

A **minőségi környezet és fenntartható települési infrastruktúra** fejlesztése a megye vonatkozásában főként a vizek helyben tartását és az öntözőrendszerek létrehozását célozza.

A **gasztronómiai, vallási és történelmi hagyományőrzésen alapuló turizmusfejlesztés** illeszkedik Csávolyn adottságaihoz.

A **humánerőforrás- és közösségfejlesztés** a nemzetiségi hagyományokból táplálkozhat.

A **déli szomszédokkal való kapcsolaterősítés** célja, hogy az államhatár közeli fekvésből előnyt lehessen kihozni.

Bács-Kiskun megye Területfejlesztési koncepciójának és ágazati terveinek Csávolyn községi vonatkozásai

A megyei hosszútávlatú **fejlesztési koncepció** (2020) átfogó és stratégiai célokat jelöl ki. A Csávolyn is magában foglaló Homokhátságon a megye **átfogó** jelleggel az emberek és a környezet harmonikus együttélésére törekszik, amely ellensúlyozhatja a klímaváltozás negatív hatásait. Ugyancsak generális érvényű az előregedés, elvándorlás csökkentésére irányuló szándék, amelyet a koncepció a leszakadó társadalmi csoportok integrációjával, a várostérségi szolgáltatások könnyebben elérhető szolgáltatásával igyekszik támogatni. Átfogóan szándékozik kezelni a dokumentum a társadalom mentális egészségének és fizikai állapotának javítását, elsősorban az aktív korú népesség foglalkoztathatóságának javítása érdekében.

A **tematikus** célok sorát a gazdaságfejlesztés nyitja, Csávolyn ezen belül főként a növénytermesztés és az állattenyésztés egyensúlyba hozására irányuló beavatkozások érintik. A turizmus jövedelemszerzési potenciáljának erősítése témakörben a kerékpárút-rendszerek és zárandokutak fejlesztése, valamint a gasztroturizmus lehet releváns Csávolyn. Általános elvárás az előállított termékek hozzáadott értékének növelése, a vállalkozások hatékonyabb együttműködése, a piacutatás, termékfejlesztés, helyi termék értékesítés és a kommunikáció javítása. Az élhetőbb és életképebb vidék megteremtésének tematikájába illeszkedhet Csávolyn az extenzív és kertgazdálkodási hagyományok felélesztése, az egyedi táji arculat megőrző fejlesztése, jellemző növénykultúrák és az egészséges életmóddal összefüggő fogyasztói igények összehangolása. A megye belső kohézióját javíthatja helyi szinten a Bajával való hatékonyabb fejlesztéspolitikai együttműködés, a civil társadalom aktívabb részvétele az önkormányzati döntéshozatalban.

Bács-Kiskun Megye **Kerékpáros** stratégiája szerint a Dél-Alföldön a településen belüli és a szomszéd települések közötti közlekedésben minden harmadik kerékpáron történik, annak ellenére, hogy a hálózat hiányos és kevésbé biztonságos. A forgalom jellemzően a napi munkába járást, ügyintézését teszi ki, a sport és turisztikai kerékpározás nem jelentős (kb. 4 %).

Csávoly K-Ny-i kerékpáros kapcsolatai az 55-ös számú főút mentén kiépített kerékpárúton megfelelőek, ez a nyomvonal azért is fontos, mert kapcsolatot teremt a Duna és a Tisza töltésén futó nemzetközi (EuroVelo) kerékpárutak között. Kiskunhalas irányába alig van kerékpáros közlekedés, viszont jelentős a járműforgalom (kb. 4000 egységjármű naponta), ezért nem biztonságos a közúton kerékpározni. Csátalja felé kb. 7% a részesedése a kerékpáros közlekedési módnak, de a járműforgalom csekély (2000 egységjármű alatt naponta).

A stratégiai cél az, hogy ez a közlekedési mód megőrizze kiemelkedő népszerűségét és hasonlóan kedvelt legyen a szabadidő, rekreáció, turisztika és sport területén is. Ennek érdekében összefüggő kerékpárforgalmi hálózat, túraútvonalak kijelölése, kerékpárosbarát szolgáltatási rendszer (kölcsonzés, szerviz, szállás- és vendéglátóhely), megfelelő információs és marketing háttér, továbbá szemléletformálás is szükséges.

Bács-Kiskun Megye Fenntartható **energia és klíma** akcióterve 2018-2030 (SECAP) című dokumentum kijelöli azokat a fő fejlesztési, cselekvési irányokat, amelyeket lekövetve, megvalósítva a megye CO₂ kibocsátása csökkenne, és a módosuló éghajlati feltételek nem eredményeznének aránytalanul nagy terhet az élet különböző területein, a vállalkozások esetében főként az agráriumban tevékenykedők számára. Az akcióterv célkitűzési közül Csávolyra nézve is lényeges elem az aszály okozta mezőgazdasági károk mérséklése, a csapadékvízviisszatartás, a nyári hőhullámok közegészségügyi kockázatainak csökkentése, a biológiai sokféleség megőrzése és felkészülés az erdőtűzekre. A megvalósításhoz 63 db intézkedést irányoz elő az akcióterv. Hangsúlyozza az önkormányzati tulajdonban lévő középületek komplex energetikai korszerűsítésének fontosságát, mivel az üzemeltetéshez szükséges energiaigény csökkenésén kívül mérsékli a szén-dioxid emissziót, továbbá jó példával jár elől a lakosság számára.

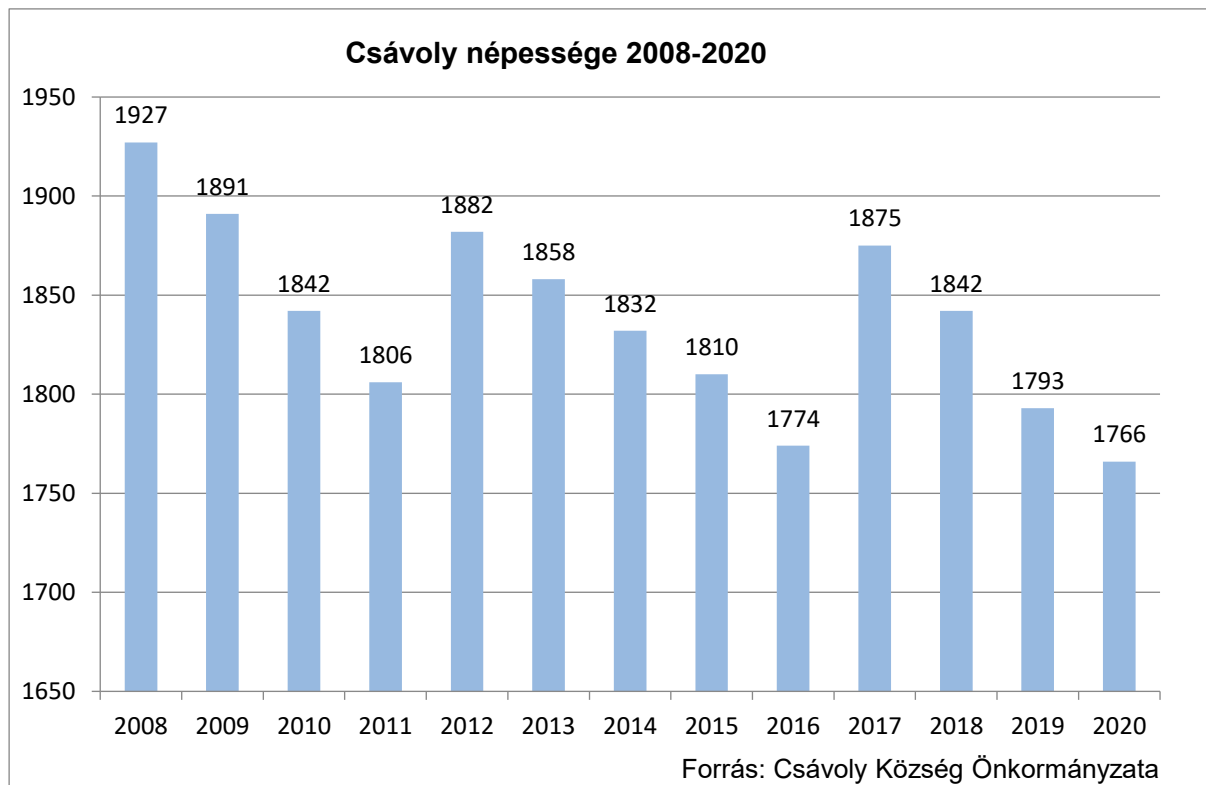
Bács-Kiskun Megye **Felzárkóztatási stratégia** és terv 2020-2027 megfogalmazza a hátrányos helyzetű csoportok (cigányság, nők, gyermekek, idősek, fogyatékkal élők, tanyán élők) felzárkózását célzó feladatokat. Az esélyegyenlőség javításának fő beavatkozási területei: képzettség és foglalkoztatási esélyek javítása, lakhatási hátrányok csökkentése, egészségi állapot javítása, szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése, társadalmi környezet javítása. Csávoly esetében az általános érvényű célokön kívül a nemzetiségi felzárkózási programokban való részvétel is releváns. A dokumentum jövőképe egy olyan társadalmat vizionál, amelyben „alapvetőek és elfogadottak azok az értékek, amelyek az egymás mellett élő és egymást segítő nemzetiségek kultúrájának elfogadásában és tiszteletében, a hátrányos helyzetűekkel szemben tanúsított szolidaritásban, az önszerveződő és önmagukért tenni akaró és tenni képes közösségek erejébe vetett hitben, a célok érdekében tett közös erőfeszítés és együttműködés erejében, valamint a problémákkal proaktív és kreatív módon való megküzdésben testesülnek meg”.

4. TÁRSADALOM, GAZDASÁG HELYZETE

Csávoly társadalma

A település népessége a 2008-tól vizsgálva folyamatosan ingadozik, szabályos tendenciát mutató hullámok alakultak ki az elmúlt 12 évben. Hozzávetőlegesen 4 évente hirtelen felugrik a népességszám, majd utána folyamatosan csökken. Az utolsó emelkedés 2017-ben volt, 2020 az utolsó hullám mélypontja eddig. 12 év alatt 121 fővel csökkent a népesség, azaz hozzávetőlegesen 6 %-kal. Ez az arány a környező településekhez képest nem mondható

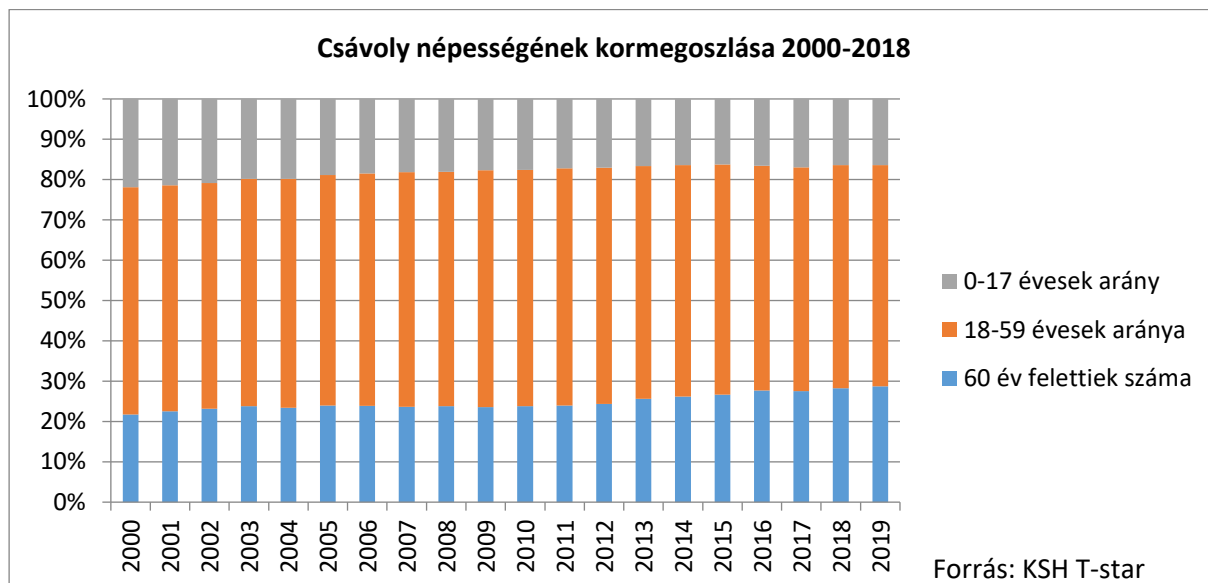
magasnak, a járásközpont, Baja népessége 8 %-kal csökkent ugyanebben az időintervallumban.

Ha az élveszületési-halálozási arányt, illetve a vándorlási egyenleget – azaz az odavándorlások és az elvándorlások arányát – vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a településen a természetes fogyás jelei mutatkoznak.

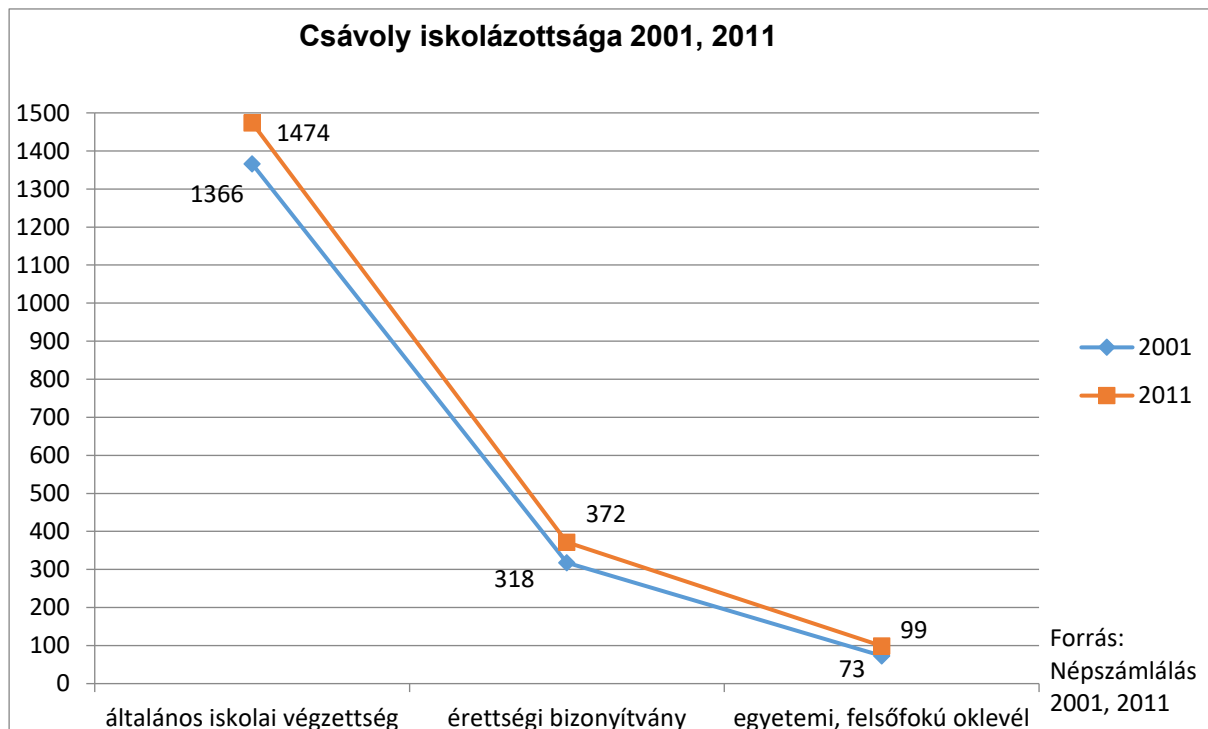
A népesség csökkenése mellett problémát okoz a kormegoszlás alakulása, az időskorosztály (60-x) aránya az utóbbi 20 évben folyamatosan növekszik, míg a fiatalok száma (0-17) ezzel szemben mérséklődik. 2000-ben még nagyobb volt a koncentrációja a teljes népességen belül a fiataloknak, mint az időskorosztálynak, 2019-ben viszont már közel dupla annyian voltak a 60-x év felettiek, mint a 0-17 évesek. Kisebb mértékű a csökkenés a 18-59 korosztálynál, aminek legfőbb oka az elvándorlás. Azok a diákok, akik nagyobb városba mennek továbbtanulni, már nem jönnek vissza, illetve azok, akik a falutól messze vagy külföldön dolgoznak az ingázás és a jobb megélhetés miatt, egy idő után szintén elköltöznek. Az egyre jobban felerősödő folyamat a község intézményhálózatának átrendeződését is magával fogja hordozni. Az óvoda, iskola iránti igény mérséklődhet, míg az egészségügyi, szociális ellátás, az idősekről való gondoskodás kereslete erősödik.

A negatív folyamatok ellenére, Csávoly állandó népességének kormegoszlása megegyezik a bajai járási mutatóval és kedvezőbb, mint a járásszékhelyi. A bajai járáson belül Érsekcsanád a legmagasabb a fiatalok aránya.

Az öregedési index (a 65 éven felüliek a 14 alattiak %-ában) viszonylag kedvezőnek mondható, Csávolyon 2019-ben ez 151 %-ot tett ki, ami alacsonyabb a falu járásának (172 %) mutatójánál. A Bács-Kiskun megyei (138%), illetve az országos átlagnál (134 %) viszont számottevően magasabb.

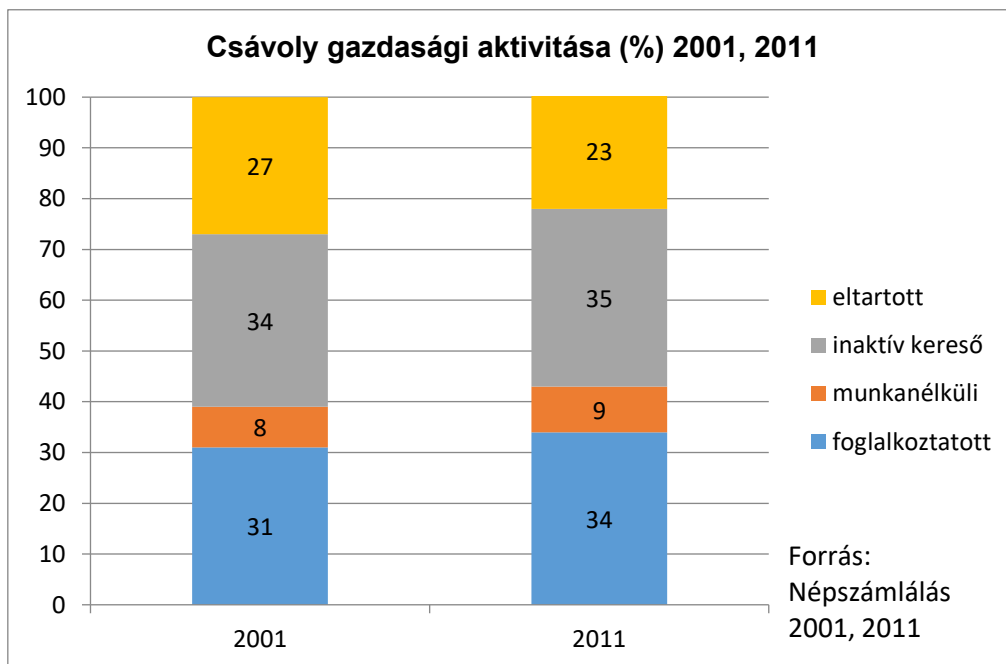
Csávoly lakosainak iskolai végzettsége összességében nagymértékben javult a két népszámlálás (2001, 2011) közötti időszakban. 2001-ben 8 fő, 2011-ben 11 fő volt teljesen iskolázatlan, míg legalább az általános iskolát több mint 100 gyermek végezte el a későbbi évben. A javulás igazán szembetűnően a középfokú és felsőfokú tanulmányok teljesítésében látszódik. Az érettségivel 15 %-kal, míg az egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkező diákok aránya 2011-ben 26 %-kal, volt magasabb, mint 2001-ben.

Ugyancsak a népszámlálások alkalmával kapunk képet a települések nemzetiségi összetételéről. Csávolyn döntő többségben magyar nemzetiségű emberek élnek, viszont számos egyéb nemzetiség is hangsúlyos a népesség körében. A 2001. év népszámlálási eredménye szerint 57 ember horvátnak, 50 ember németnek, 10 ember szerbnek vallotta magát, de ebben az évben voltak, akik az ukrán, szlovák, román, illetve roma népcsoportokhoz tartoztak. 10 év elteltével a település népessége nemzetiség szerint még inkább heterogenizálódott. 2011-ben nőtt a horvát (96), a német (67), illetve a roma (9) nemzetiség koncentrációja is. A számottevő horvát jelenlét könnyen magyarázható, hiszen nem messze húzódik a településtől a horvát határ.

A vallási hovatartozást illetően – szintén a népszámlálások alapján – a település népessége mind 2001-ben, mind 2011-ben aránylag homogénnek mondható. Az uralkodó vallás egyértelműen a római katolikus, 2001-ben a lakosság 81%-a, míg 2011-ben a 65%-a sorolta magát e felekezethez. A mérséklődés főleg azzal magyarázható, hogy 2011-ben már jóval többen a nem kívántak válaszolni lehetőséget választották erre a kérdésre. A református vallást kell még megemlíteni, 2001-ben még 74 fő, 2011-ben már csak 32 fő tudta magának ezt a vallási nézetet. Arányaiban kevesebben kívántak választ adni 2011-ben, mint 2001-ben, tehát megfigyelhető egyfajta negatív tendencia a részvételt illetően.

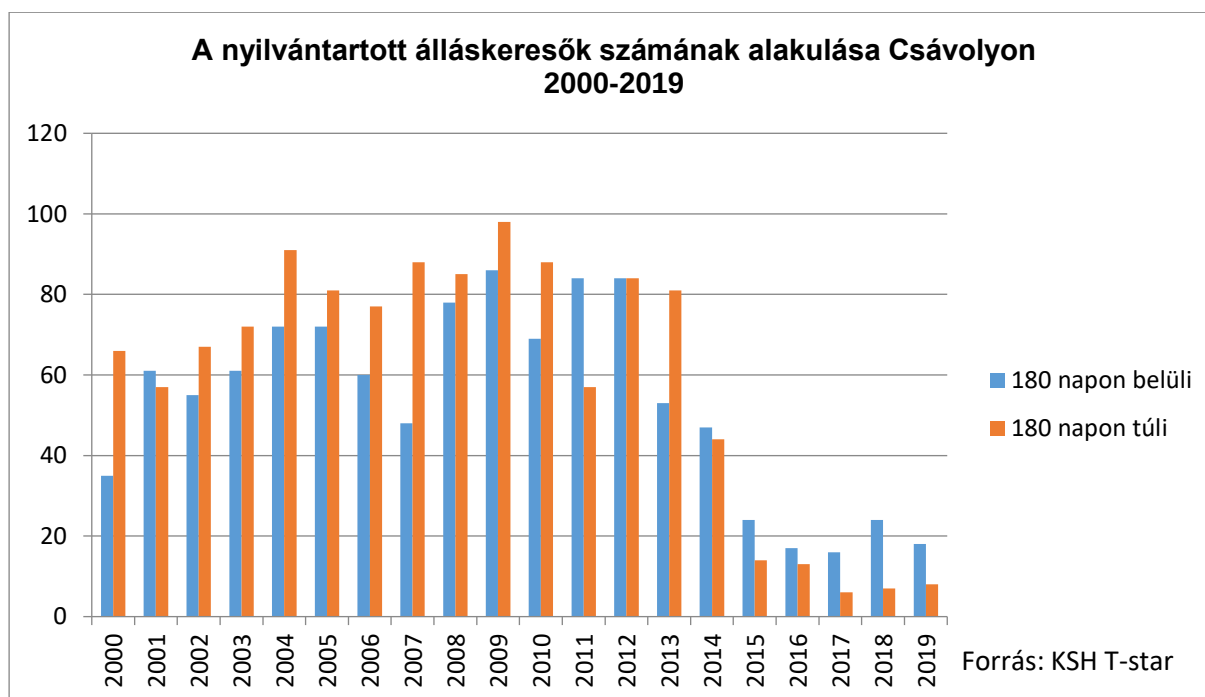
A népszámlálások a foglalkoztatottság mérsékelt átrendeződését mutatják, a trend előnyös. 2001 és 2011 között 31%-ról 34%-ra nőtt a foglalkoztatottak aránya, ami alapvetően eltartottak számának csökkenéséhez vezetett. Az inaktív keresők, illetve a munkanélküliek száma stagnált.

A helyben dolgozó lakónépesség főleg az iparban, építőiparban és a szolgáltatási szektorban keresi a kenyerét, a mezőgazdasági munkavállalási trend folyamatosan csökken.

Csávolgy munkaerő-piacán helybélieket és máshonnan bejárókat egyaránt felfedezhetünk, miközben a csávolgyi lakosok kiemelkedően magas hányada más településen talált munkahelyet, főleg Baján. A naponta ingázó foglalkoztatottak aránya 42% volt 2001-ben, 2011-re ez a szám 52%-ra emelkedett. A bajai járási településekhez viszonyítva viszont ezek az arányok se kimondottan nagyok, Szeremlében például 65 % volt 2011-ben.

A nyilvántartott állás keresők számának 2000-2019 közötti alakulása igen változatosnak mondható, többfajta trend figyelhető meg a vizsgált időszakban. 2000-től 2004-ig a munkanélküliek száma folyamatosan nőtt, majd ezután 2007-ig csökkenő tendenciát mutat. 2008 és 2012 között kiugró értékeket produkált, majd 2013-tól napjainkig folyamatosan csökken. A 2008-2012 közötti időszak alakulásáért a 2008-ban kitörő pénzügyi világválság a felelős. Ezt követően konszolidálódott a helyzet, majd a közmunka-program foglalkoztatott sok munkanélkülit, így az állás keresők száma mérséklődött. A komoly problémát a hosszú távú munkanélküliség jelenti, egyre nehezebb elhelyezkednie annak, aki akár 180 napnál is hosszabb ideje nem tudott munkát találni. E tekintetben a 2007. év volt a leginkább kedvezőtlen a község életében, hiszen ekkor az 55 %-ot is meghaladta az arányuk. Az 1 éven túli nyilvántartott állás keresők száma 2009-ben érte el a legmagasabb értéket, 98 főt. Nemi megoszlást tekintve a nyilvántartott állás keresők számát a vizsgált 20 évben majdnem mindig a férfiak alkották nagyobb részben, az utóbbi pár évben egyenlítődni ki a férfi-nő arány.

2019-ban a nyilvántartott állás keresők 86 %-a fizikai foglalkozású volt. Iskolázottságukat nézve főleg az általános iskolai és a szakmunkás végzettségűek alkotják a nyilvántartott állás keresők nagy részét.

Egy település társadalmában a történelmi, kulturális hagyományok, szokások, a civil szervezetek tevékenysége fontos elemek, folyamatok. 2019-ban Csávolyn 7 db non-profit szervezetet és 6 db civil szervezetet tartottak nyilván. Az önkormányzat biztosítja minden korosztály számára szórakozási lehetőségeket, de kiemelt fontosságot tulajdonítanak az idősebb emberekre, azok életkörülményeire, hiszen a lakosság intenzíven öregszik. Két rendezvényt is indított a község néhány éve: Szépkorúak találkozója és az Idősek Karácsonya, mely hagyományokat folytatni is szeretnének. EFOP pályázat keretien belül lehetőség nyílt egy Nyugdíjas klub kialakítására, ahol a még aktív nyugdíjasok együtt eltölthetik szabadidejüket. A fiatalabb korosztály lelkes sportolni vágyóit sok szeretettel várja a Dél-Vidék Kézilabda Sport Egyesület, a Csávolyi Sportkör, szabadidős programra vágyóknak pedig a Horgászegyesület.

Évről évre megrendezésre kerülnek a Csávolyi Falunapok és a Majális, melyek különféle programokkal, szolgáltatásokkal vonzza a polgárokat, környező települések látogatóit. Az Integrált Községi és Szolgáltató Tér (IKSZT) otthont ad a heti rendszerességű állandó programoknak, melyek a „Jézus Krisztus ma is gyógyít” című istentisztelet, a Nóri Fitt, a Táncház, a Gerinctorna Csávolyon, a Tánc Ovisoknak és Iskolásoknak, illetve a Dance Fitness. Önkormányzati Hírmondó néven fut egy helyi tudósító tartalom, amelynek már 6. kiadása volt az aktuális járási, községi információkkal kapcsolatban. A Falumúzeum minden hét csütörtökén várja a látogatóit, akik ingyenesen megtekinthetik három évszázad közös sorsát bemutató alkotásokat. Főleg a magyarsággal sorsközösségben élő bunyevácok és németek hazát építő szimbiózisáról, az együttélés során kialakult hagyományos kultúrájáról villant fel a képeket.

A község kulturális tere egyértelműen a Könyvtár, Információs és Községi Hely, mely minden hétköznapi várja az olvasni, művelődni vágyó embereket. A hely legfontosabb szolgáltatásai közé tartozik a könyv, folyóirat, hangoskönyv kölcsönzés, a számítógép, internet használata, a fénymásolás, szkennelés, nyomtatás, illetve az egyéb foglalkozások, rendezvények és tanfolyamok helyszínéül szolgál. 2019-ban az érdeklődőket több mint 8500 könyvtári egység (könyv, folyóirat, kézirat, stb.) várta, a kikölcsönzések ennek kicsit kevesebb, mint felét tették ki. A könyvtár beiratkozott olvasóinak száma közel 300 fő.

Csávolya humán infrastruktúrája

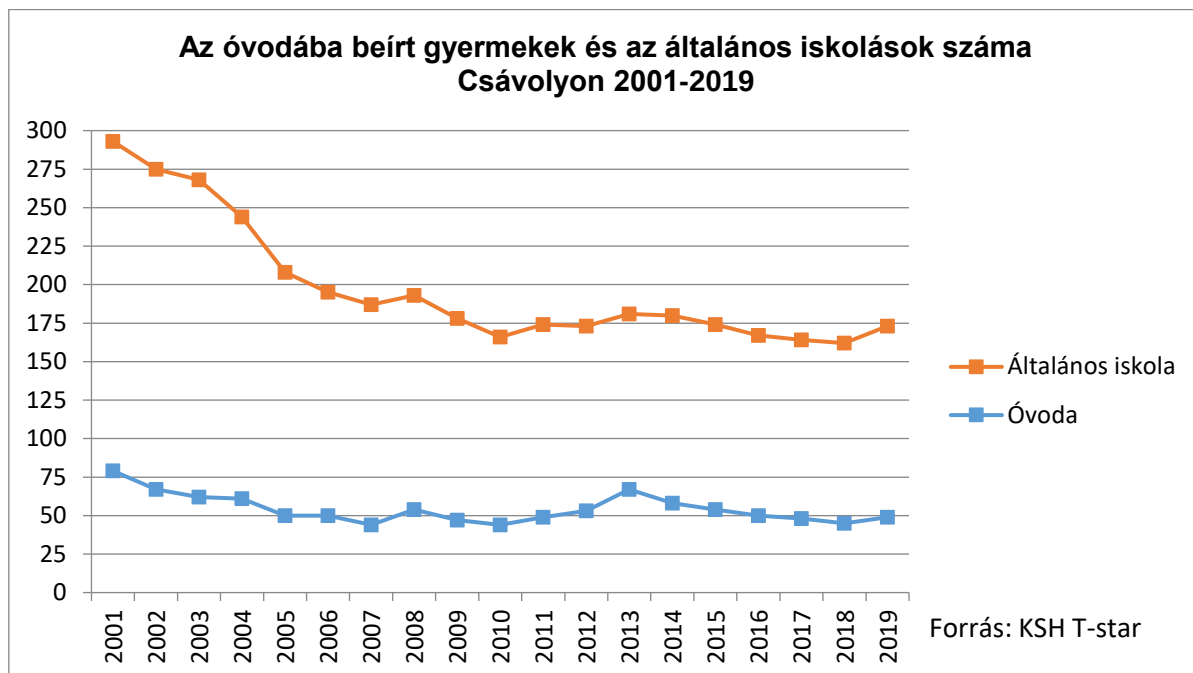
Iskolázottság

Csávolyon a Csávolyi Napközi Otthonos Óvoda látja el a kicsiket. 3 óvodás gyermekcsoportot indítottak a legkisebbek ellátása érdekében 2019-ben. Az óvoda 60 férőhelyes kapacitása bőven elégnek bizonyult az utóbbi években, hiszen a kihasználtság nem érte el ebben az időszakban a 90 %-ot se. A kicsik körül 5 óvodapedagógus és 3 dajka tevékenykedik. 2012-től 2015-ig közel maximális volt a kihasználtság, viszont ekkor több óvodapedagógust is alkalmaztak. Az óvodai csoportokba járó gyerekek között viszonylag sok a hátrányos helyzetű. 2012-ben az 53 óvodás gyermek közül 28 volt hátrányos helyzetű, ami a teljes létszámnak 53 %-a, 2018-ban pedig 45 gyermekből 6 fő, a teljes létszám 13 %-a. Megfigyelhető tehát egyfajta pozitív tendencia. 2013-tól csoportonként 8-10 gyermek volt hátrányos helyzetű, melynek durván a fele halmozottan hátrányos.

A Bajai Szent István Általános Iskola Csávolyi Tagintézménye általános iskola 8 évfolyamában és 8 osztályban tanulnak a gyerekek. Az általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban 124 fő volt 2019-ben, rájuk 16 főállású pedagógus felügyelt, ami azt jelenti, hogy 1 tanárra 8-9 diák jutott. Az iskola udvarán van egy sportpálya is, ahol a gyerekek és felnőttek kézilabdázni, kispályás focizni tudnak. A pályát nem csak az iskolás gyerekek, illetve a Csávolyon élő sportolni szerető emberek használhatják, hanem környező falvak és városok lakosai is,

Az iskola a környékbeli településekről 2018 óta már nem foglalkoztat egy gyermeket sem, pedig a 2013-2014 időszakban ez számottevő folyamat volt. A diákoknak csak körülbelül 30%-a tanítás után is ott marad a napköziben. Internet elérhető az épületben, így a rendelkezésre álló 18 számítógépen széleskörű ismeretek megszerzésére van lehetőség. A hátrányos helyzetűek aránya itt is folyamatosan csökkenő tendenciát mutat

A születések számának mérséklődése és az elvándorlások miatt 2015-től az óvodai és az általános iskolások száma folyamatosan csökken.

A környező városokban (Szekszárd, Baja, Kiskunhalas) évente körülbelül 10-15 fő tanuló folytathatja közép- és felsőfokú tanulmányait, ahol az érettségi bizonyítványt, illetve az egyetemi, főiskolai oklevelet szerezhetik meg a csávolyi diákok.

Egészségi állapot

Csávolyn háziorvosi és védőnői szolgálat működik. A háziorvos egyben gyermekorvosi szolgálatot is ellát. Minden nap rendel a községben és gondoskodik az iskolai-egészségügyi ellátásról is. A fogorvosi szakrendelés és ügyelet Baján található, ahogy többi egyéb orvosi szakrendelés és ügyelet is. A védőnő végzi a kiskorú gyermekek szűrését, nyomon követi a kiszűrt gyermekek kezelését, fejlődését, szervezi a kötelező oltások beadását, az oltóanyagok rendelését, tárolását és vezeti a terhesgondozást. A lakosság gyógyszerrel történő ellátását a helyi Gyógyszertár elégíti ki.

További szűrésekre is van lehetőség, mert az önkormányzat évente legalább 2 alkalommal szervez erre lehetőséget az IKSZT-ben.

Az egészségügyi és szociális szféra között szoros együttműködés nélkülözhetetlen a lakosság megfelelő színvonalú ellátása érdekében.

Szociális ellátások

Széleskörű szociális alapellátást nyújt a csávolyi önkormányzat több területen. Ezek közül a legfontosabb az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, a családsegítés, a pénzbeli ellátások, illetve a természetben nyújtott szociális ellátások.

A községben a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye dolgozói látogatják és segítik a rászoruló embereket, legyen az idős, fiatal vagy kisgyermek, illetve akár egy egész család. Az idősek ápolásával, gondozásával kapcsolatos munkájukat segíti a kialakított és kihelyezett jelzőrendszeri szolgáltatás is. Szoros kapcsolatban vannak az iskolával, óvodával és a szülőkkel. Az előző ciklusban került számukra egy helység a Községek házában. A családsegítő munkatárs több településen látja el a családsegítő folyamatokat. Hetente két alkalommal mindig elérhető a településen. Házi segítségnyújtásban két fő dolgozik teljes munkaidőben.

A szociális gondoskodást minden évben felülvizsgálják, annak érdekében, hogy minden évben a lehető legtöbbet tudjanak segíteni a rászoruló embereknek. 2019-ben összesen 54 főt támogatott az önkormányzat, melyek közül 25 fő lakásfenntartási, 22 fő rendkívüli települési, 7 fő pedig rendkívüli temetési támogatást kapott. 2015-ben még 82 fő volt rászorulva valamiféle támogatásra.

Ha értékben vizsgálódunk, akkor az utóbbi 3 évben a lakásfenntartási támogatás összege közel 2.300.000 Ft, a rendkívüli települési támogatás összege 620.000 Ft, a rendkívüli temetési támogatás pedig közel 150.000 Ft volt. A szociális rendelet módosítása miatt a támogatási összegek növekedni fognak az előző időszakhoz képest.

Az önkormányzat azonban igyekszik nem készpénz formájában támogatást nyújtani a rászorulóknak, hanem inkább étellel, tisztítószerrel, gyógyszerekkel, elmaradt számla kiegyenlítéssel stb. segíti őket. A képviselő-testület természetbeni támogatásként tűzifát biztosít minden szociálisan arra rászoruló személynek.

2018-ban a születésszám növelése céljából a költségvetés terhére elkülönített az önkormányzat egy adott keretet és ebből minden újszülött gyermek után 50 ezer forintot adott a családnak.

Csávoly község nem csak a rászorulókat támogatja, hanem a civil szervezeteket is. 2018-ban a támogatási összeg 710 ezer forint volt, 2019-ben pedig 870 ezer forint. A pályázati kiírások alapján az elnyert összegeket működési célra használhatták fel a civil szervezetek.

Csávoly gazdasága

2019-ban 312 regisztrált vállalkozást tartottak nyilván, számuk – alapvetően az önálló vállalkozók körének mérséklése miatt – az elmúlt években kissé csökkent. Az önkormányzat legnagyobb bevételét az iparüzési adóból befolyt összeg képezi, ezért Csávoly község számára nagyon fontos, hogy a településen jelenleg működő gazdasági társaságokat, vállalkozásokat megtartsák és lehetőség szerint továbbiak alapítását nagy erővel támogatják. Ehhez a későbbiekben is fontos felmérni a vállalkozók igényeit, terveit, hogy az esetlegesen megnyíló pályázati lehetőséget érdemileg kihasználhassák.

A regisztrált vállalkozások létszám-kategóriák szerinti megoszlása, 2019

Létszám	Összesen (db, %)		Ebből: társas (db, %)	
0 és ismeretlen	44	14	12	28
1-9 fő	265	85	28	65
10-19 fő	2	0,7	2	5
20-49 fő	-	-	-	-
50-249 fő	1	0,3	1	2
500 és több	-	-	-	-
Összesen	312	100	43	100

Egy település gazdaságának stabilitását, fejlődését a nagyobb vállalkozások tudják elősegíteni, a változásokra, az új elvárásokra nehezen reagáló, sérülékeny kisvállalkozások sokasága bizonytalanná teszi a haladást. Csávolyon – az országos tapasztalatokhoz hasonlóan – a 10 fő alatti cégek túlsúlya mutatkozik, viszont vannak jelentősebb vállalkozások, melyek által befizetett adóból az önkormányzat fenn tudja tartani magát, az összeg egy részéből képes fejleszteni is. Csávoly legnagyobb foglalkoztatója, illetve a legnagyobb iparüzési adót fizető vállalkozás egyértelműen a Mogyi Kft., amely az olajos magvak és a popcorn kategóriának az egyik legjelentősebb szereplője az európai piacon.

A regisztrált vállalkozások ágazati összetétele, 2019

Nemzetgazdasági ág	Összesen (db, %)	
mezőgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halászat	211	67,7
feldolgozóipar, bányászat	13	4,2
építőipar	15	4,9
kereskedelem, gépjárműjavítás	22	7
logisztika	4	1,2
vendéglátás, szolgáltatás	9	2,8
információ, kommunikáció	3	1
pénzügyi, biztosítási tevékenység	7	2,2
ingatlanügy	14	4,5
szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	5	1,6
adminisztratív szolgáltatást nyújtó tevékenység	2	0,6
oktatás	4	1,2
humán egészségügyi, szociális ellátás	1	0,3
művészet, szórakoztatás, szabadidő	1	0,3
egyéb szolgáltatás	1	0,3
Összesen	312	100

Forrás: KSH T-Star

A regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ág szerinti megoszlásában még mindig a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás bizonyul legjelentősebbnek. A Ginder Kft. 6 embert foglalkoztat, fő tevékenységük a gabonafélék, hüvelyes növények, olajos magvak termesztése, hasonló munkakört lát el a Hangrén Kft. is. A Gemenc Zrt-nek kiemelt szerepe van a foglalkoztatottságban, fő feladata, hogy a rábízott emberi-, természeti- és gazdasági értékekkel eredményesen gazdálkodva, folyamatosan megújuló képességekkel, korszerű erdőművelést, fakitermelést, fafeldolgozást és vadgazdálkodást végezzen. A Virág és Gál Kft. 2 embert foglalkoztat, fő tevékenységük a közúti áruszállítás, de marhatartó tanyájuk is van. Fontos megemlíteni az őstermelőket is a településen, létszámuk 2013-ra ugyan nagyon megfogyatkozott, de még mindig hangsúlyosak a mezőgazdasági szektorban. 2018-ban 118 őstermelőt regisztráltak a településen. Tóth Kornél neve mindenképp kiemelendő közülük.

A mezőgazdasági tevékenységeket végző vállalkozásokon kívül megemlítené még a Profa Stúdió, amely az 55-ös út mentén lévő vendéglátóhely, a Magyar Telekom, az NKM, illetve a Magyar Posta. Jelentős iparüzési adót szolgáltat még az önkormányzat felé a fővárosi székhelyű Antenna Hungária Zrt., amely televízió műsorok összeállításában és szolgáltatásában tevékenykedik, és adótornya működik Csávolyon. Jelen van még a Pro-team Nkft. nyíregyházi rehabilitációs cég is, amely csökkent munkaképességű személyeket foglalkoztat szőnyegszövésre, kulcstartó készítésre stb.

Az önkormányzat a Munkaügyi Központtal együttműködve 2011 óta szervezi évente a közfoglalkoztatást a Start Közmunkaprogram keretében. Jelenleg 3 közfoglalkoztatási program zajlik: mezőgazdasági program, a helyi sajátosságokra épülő program és a szociális program. Az önkormányzat adatai alapján 2015-ben volt a legtöbb a közfoglalkoztatásban

résztevők száma az utóbbi 8 évben, 134 fő. 2020-ban ez a szám 44 fő volt, a foglalkoztatottak főleg a mezőgazdaságban és szociális területen dolgoznak.

Csávoly község turisztikai vonzerőt is biztosító nevezetességei között megemlíthető az Urunk színe változásának tiszteletére 1783-ban épült római katolikus templom és szoborcsoport, a romantikus, eklektikus stílusú Temetői kápolna és Kálvária, a Dr. Mándics Mihály munkásságának köszönhető Falumúzeum, valamint a külterületi Vodica zarándokhely és épületcsoport.

Népszerűségnek örvend a vadnyugati hangulatú, kerthelyiséggel rendelkező Texas Étterem Szalon nevű vendéglátó- és rendezvényhely, amely célfuvar szolgáltatást (Texas Taxi) is végez.

Szálláshelyek tekintetében nincs kínálat Csávolyon, azonban 10-20 km-es távolságon belül a környező települések számos lehetőséget kínálnak.

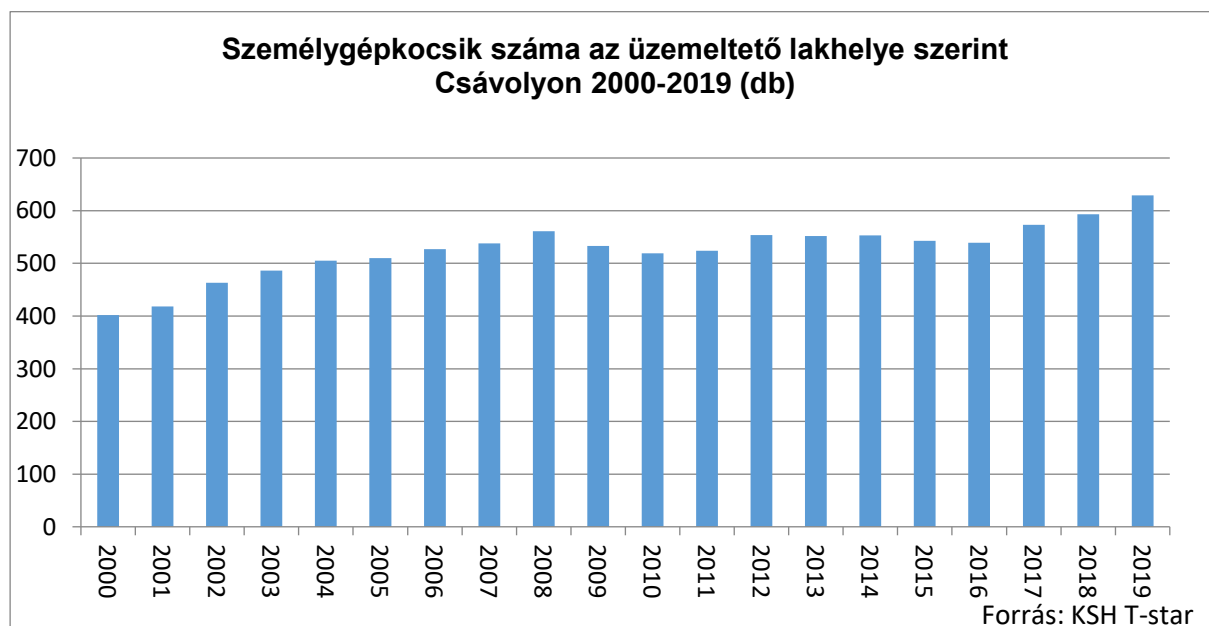
Csávoly infrastruktúrája

Mind a vállalkozások, mind a lakosság számára fontos feltétel a közlekedési kapcsolatok hálózata, az utak hossza és minősége egyre fontosabbá válik. Csávoly az 55-ös út mentén fekszik, 15 km-re keletre Bajától, és 86 km-re nyugatra Szegedtől. Kiskunhalas, illetve a szerb, horvát határátkelő helyek is könnyedén megközelíthetők. A Kecskemét felé közlekedők számára pozitív változás, hogy a 5412-es Kiskunhalas felé haladó út 1,5 km kivételével teljesen fel lett újítva.

A közelben lévő mezőgazdasági vállalkozáshoz és a Sole-Mizo Bácsbokodi telephelyéhez járó belterületi tranzit kamionforgalom erős.

Csávoly belterületén 11,1 km kiszolgáló és lakóút van, külterületi út 2,8 km, amiből közel 1 km kerékpárút. A gyalogutak és a járdák hossza a településen 11,2 km. Csávolyon minden utca szilárd burkolattal ellátott, és mindenhol van járda, majdnem minden utcában mindkét oldalon.

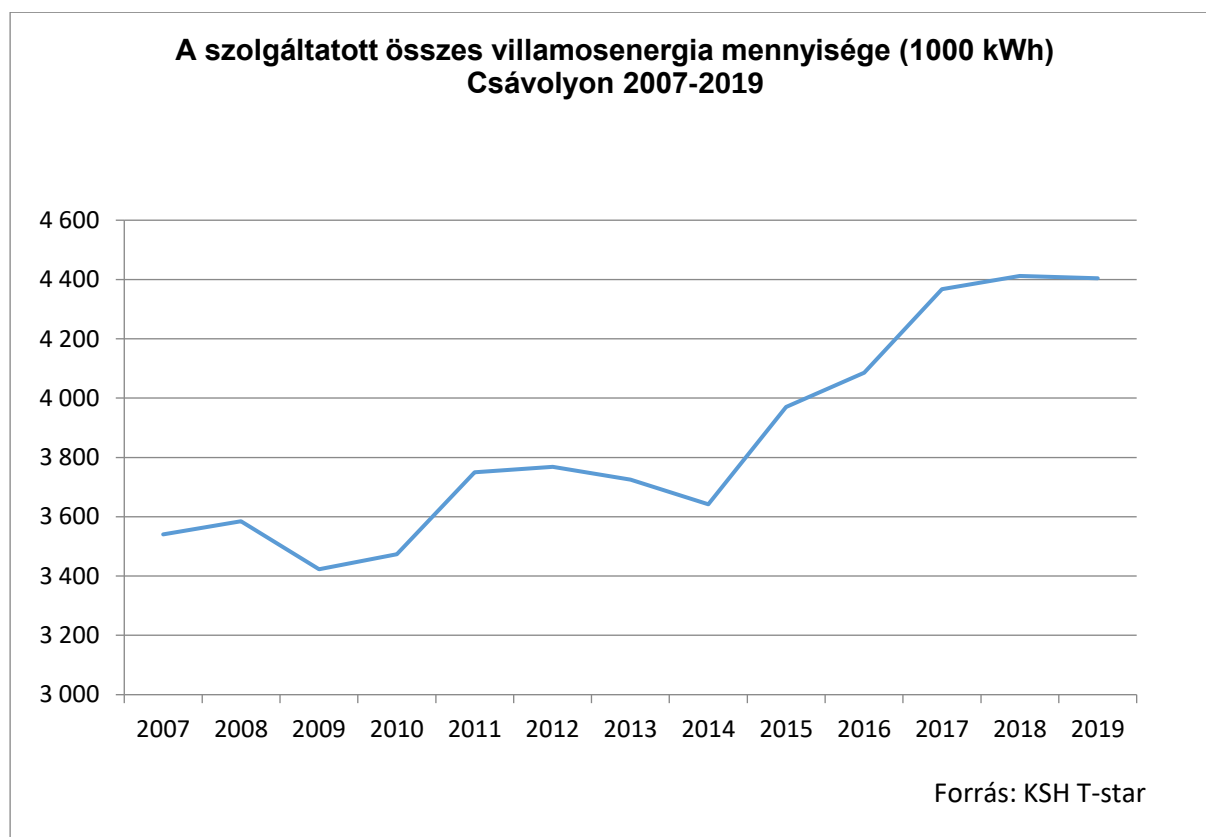
A legközelebbi vasúti közlekedésre alkalmas lehetőség Baján, illetve Bácsalmáson van. Több busz útvonal érinti a csávolyi buszmegállót, főleg a Szeged-Pécs, Baja-Kiskunhalas, Baja-Szeged járatok.

A személygépkocsikon kívül az áruszállító gépkocsik elterjedése is megfigyelhető, 2000-ben mindössze 52 ilyen járművet használtak, 2019-ben már 183-at. A teherszállító járművek körében is bővülés tapasztalható – a 2000. évi 60 darab tíz évvel később már 219 darabra nőtt.

Napjainkban az elérhetőség nem csak a közlekedés szempontjából fontos, egyre jelentősebbé válik az információ-áramlás megfelelő biztosítása is. 2019-ben Csávolyn 433 internet előfizetőt tartottak nyilván, amely lakosságszámnak körülbelül 24%-át teszi ki.

A község teljes területén felszín feletti villamoshálózat került kiépítésre, a jövőben a közvilágosítást energiatakarékos égőkkel kívánják megvalósítani. A háztartások villamosenergia-ellátása jónak mondható, több a fogyasztó, mint a lakások száma. A fogyasztók száma csökkenő tendenciát mutat, ahogy a háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége is. A szolgáltatott összes villamosenergia mennyisége azonban 2015 óta folyamatosan növekedik.

A községben 29,9 km hosszúságú gázcső-vezeték szolgálja ki a lakossági és vállalkozói igényeket. Az összes gázfogyasztóból a fűtési felhasználók a fűtési felhasználók száma 601. Az összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége 1071,8 m³ volt 2019-ben.

A község vízellátását a Bajavíz Kft. által üzemeltetett önkormányzati tulajdonú vízmű biztosítja. Csávolyn 3 db – jelenleg 2 üzemel 1 tartalék – mélyfúrású kút működik. A kutakból kitermelt nyers vizet tisztítás után közvetlenül a hálózatba, illetve a 100 m³-es hidroglobuszba vezetik. A kiépített vezeték hossz mintegy 100 km. 2019-ben a háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége 50,81 ezer m³ volt és 811 db lakás volt bekapcsolódva a közütemi ivóvízvezeték-hálózatba.

5. FÖLDRAJZI, TÁJI, TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK, TÁJALAKÍTÁS

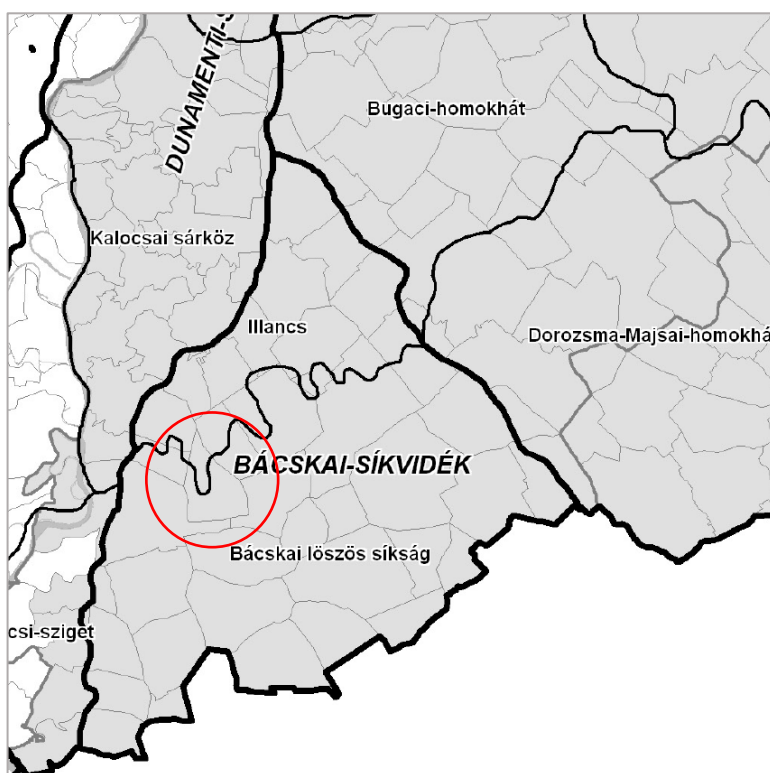
Földrajzi adottságok, tájjelleg

Domborzat, tájbesorolás

Csávolgy a Duna-menti síkság közelében, a Bácskai-síkvidék középtájon található. A település beletartozik a Duna-Tisza köze összefüggő homokterületeként „Homokhátság”-nak nevezett, 71 települést magában foglaló tájegységbe is. A település domborzata változatos: az északi határreszen lévő Ólom-hegy 173 mB.f terepmagassága a megye legmagasabb pontja, míg az egyenletesen ereszkedő felszín a Csávolgyi-csatorna medrének D-i szakaszán ennél 50 méterrel alacsonyabb, 125 mB.f magasságú. A csatorna-völgy és -magaspart látványa egyes szakaszokon a 6-7 m szintkülönbség élményét nyújtja. Csávolgy területének É-i részén az ÉNy-DK irányú szelek felszíninformáló hatására mozgalmas terepformák, homokbuckák, szélbarázdák, maradékgerincek alakultak ki.

*Csávolgy elhelyezkedése
tájbeosztás szerint*

*Forrás: MTA FKI Magyarország
Kistájainak Katasztere,
Budapest, 1990.*

Geológiai adottságok

A Csávolgy környéki táj az Ős-Sárvíz hordalékkúpján fekszik, melyre eolikus üledékek, futóhomok, lösz, és ezek keveredései települtek. Az eolikus rétegek vastagsága a Duna közelében (Csávolgy alatt is) vékonyabb, K-re haladva nő.

Földtani szempontból a talajképző kőzet a terület jelentős részén a pleisztocén korú futóhomok, míg a Csávolgyi-csatorna körzetében lévő mélyfekvésű területeken folyóvízi homok, kavics, ártéri iszap, agyag, mésziszap.

Mérnökgeológiai szempontból a terület északi részén a futóhomok, a Csávolgyi-csatorna körzetében az ártéri homok, iszap, agyag míg a többi területen lösz, lejtőlösz a jellemző talajtípus.

Genetikai talajtérképek alapján a területen meghatározó módon az alföldi mészlepedékes csernozjom talaj jellemző, míg találhatók az É-i részekén futóhomok és a közigazgatási terület egyes részein foltokban humuszos homok és mészlepedékes csernozjom talajok is.

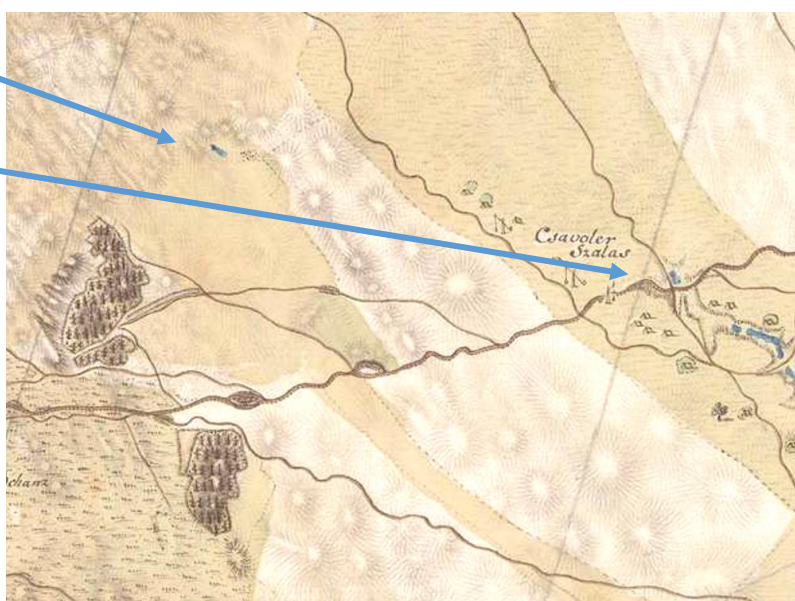
Csávolyon *kiemelt védettségű geológiai képződmény, védendő földtani érték* nem található.

Hidrológiai jellemzők

A csávolyi táj vízszegény. Területéről a Kígyós-főcsatorna vízrendszerébe tartozó Csávolyi-csatorna szállítja el a felszíni vizeket. Az egykor „Kígyós-patak”-nak nevezett vízfolyás a régi vármegyei út (Baja-Jánoshalma földút) melletti forrásból táplálkozott, amely a jelenlegi nyilvántartásban már nem szerepel. A vármegyei úttól nagyjából 1 km-re É-ra, a történeti írásokban Bazja Ledja (Isten háta, Isten fekvése) névvel illetett futóhomokos dombon egykor szintén forrás tört a felszínre, a történeti térképeken is látható a nyoma:

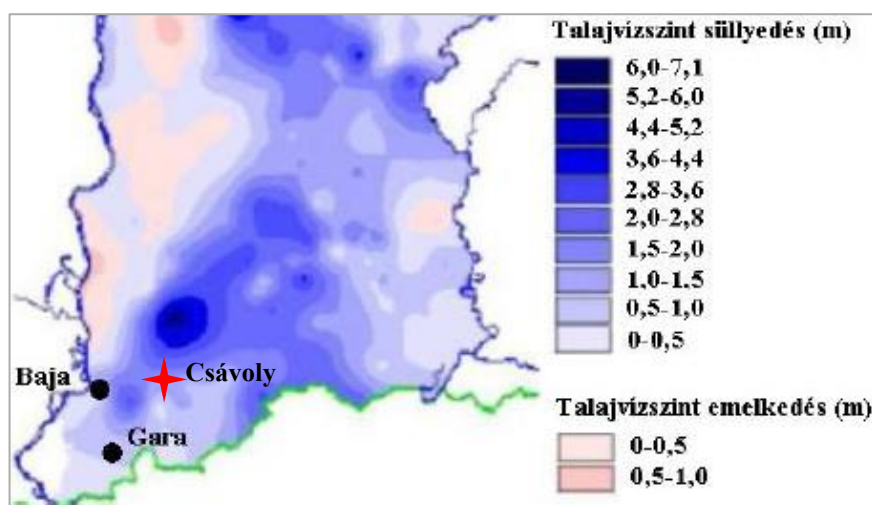
*Bazja Ledja forrása
és az egykori
Kígyós-patak (ma: Csávolyi-
csatorna) eredőhelye
az első katonai térképen
(1782-1785)*

*A képen Ny-K-i irányban
áthaladó út az egykori
vármegyei út vonala*

A talajvíz mélysége Csávolly alacsonyabb területrészekén általában 5,0-8,0 m között, a magasabb részekén nagyobb mélységben (15,0-20,0 m) található. Az 1970-es évek óta jelentős mérvű, 2,0-3,0 m körüli talajvízszint-süllyedés történt.

*Talajvízszint süllyedés
2003-ban a Duna-Tisza
közén az 1971-1975
időszak átlagához
viszonyítva (Rakonczai
J. 2006 alapján
szerkesztette Mátrai I.)*

Éghajlati jellemzők

A Bácskai löszös síkság kistáj, melybe az igazgatási terület nagyobb része tartozik, meleg éghajlatú. Az évi napfénytartam 1950 és 2000 óra közötti. Az évi középhőmérséklet 10,5 - 10,6 °C. A mért 30 éves átlagok alapján a nyári hónapokban közepesen magas, 17,4 – 17,6 °C az átlaghőmérséklet. Az évenkénti hőmérsékletingadozás évről-évre erősödő. Az éves csapadék mennyiségének sokéves átlaga Csávolgy környékén hozzávetőleg 560-580 mm. A csapadék évi összege 510-530 mm, a nyári félévé 300-320 mm. Általánosságban a csapadék átlagos mennyisége nem csökken, az eloszlása azonban egyre szélsőségesebb. A leggyakoribb szélirány a DK-i és az ÉNy-i, az átlagos szélsőbesség 2,5 - 3 m/s körüli, a legerősebb szelek DK felől érkeznek.

Művelési módok

A talajok termőképessége közepes, a művelési ágankénti átlagértékek a következők

Az egyes művelési ágak 1 hektárra vetített aranykorona értéke és az átlagos érték minőségi osztályba sorolása Csávolgy területén:

Művelési ág	Átlagos AK/ha	Átlagosnál jobb/rosszabb minőségi osztályok	Művelési ág	Átlagos AK/ha	Átlagosnál jobb/rosszabb minőségi osztályok
Szántó	25,32	2-3 / 4-7	Rét	13,90	3 / 3
Legelő	1,79	1-4 / 5-6	Kert	45,20	1 / 1
Gyümölcsös	16,53	1-2 / 3	Szőlő	43,89	1-2 / 3
Fásított terület	2,30	4 / 4	Erdő	3,13	1-3 / 4

Csávolgy teljes igazgatási területe: 4742,4 hektár. A művelésből 352,7 hektárt vontak ki, a művelt terület összesen 4389,7 hektár, melynek legnagyobb részén szántóföldi növénytermesztést folytatnak. A művelési ágak területi megoszlása a következő:

Művelési módok területi adatai Csávolgyon (Takarnet 2020) (hektár):

Szántó	3156,7	Rét	3,5
Legelő	82,2	Kert	0,4
Gyümölcsös	17,1	Szőlő	1,1
Halastó	6,6	Erdő, fásított terület	1112,0

Táj- és természetvédelem

A tágabb környezet jellemző növényzete

Csávolgy település közigazgatási területe növényföldrajzi szempontból a Pannóniai flóratartományon belül az Eupannonicum flóraidék, azon belül pedig a Crisicum flórajáráshoz tartozik. A tágabb környezet jellemző növényzete (Magyarország földrajzi kistájainak növényzete alapján, Deák József Áron 2008 nyomán) az alábbiak szerint jellemezhető.

Bácskai löszös síkság

A kistáj a kitűnő talaj miatt javarészt beszántott, a főként peremhelyzetű homokvidékeken nagy területeket borítanak a felhagyott szőlők helyén kialakult fajszegény parlagok és a telepített, főleg tájidegen fajokból álló erdők. A növényzetet alapvetően a lösz és homok különböző

arányú átmenetei határozzák meg. A szikes tavakat gyakran lecsapolták, medrüket ma általában szikes rét tölti ki. Az inváziós fertőzöttség különösen a homokvidékeken jelentős, regenerációs képesség a vízi, sziki élőhelyeket leszámítva gyenge. A korábban meghatározó löszpusztarétek mára egy-két megmaradt legelőn kívül, egykori szikes tavak partfalaira, mezsgyékre szorultak vissza. Az erdőssztyepprétek és a löszfalnövényzet jelenléte jellegzetes, de állományaik viszonylag fajszegények, a sztyeppcserjések szinte teljesen eltűntek. Az eredeti homoki vegetáció csaknem teljesen megsemmisült. A szikesek gyakran jó állapotúak. Az erek növényzete és az azokat kísérő mocsárrétek jó állapotúak.

Két kistáj határán: szántóföld a Bácskai löszös síkságon, erdő Illancson

Illancs

(Magyarország földrajzi kistájainak növényzete alapján – Pándi Ildikó 2008 nyomán)
A kistáj arculata kettős: keleti felén vastag homokrétegek az uralkodók, míg a nyugati peremén húzódó magaspart, illetve az DK-ÉNy-i lefutású löszvölgyek a meghatározók. A korábban erdőtlen, homokbuckás legelőkkel ellentétben a kistáj nyugati szegélyét képező löszmagaspart tetejét évszázadokkal ezelőtt művelésbe fogták, emiatt természetközeli élőhelyek csak a meredek partoldalon és a völgyek oldalain találhatók. A 19. századtól foltokban megjelenő erdőültetvények napjainkra döntően meghatározzák a kistáj képét (elsősorban akácosok és fenyvesek), így az eredeti homoki vegetáció jórészt megsemmisült. Az inváziós fertőzöttség a szőlők-gyümölcsösök felhagyásával keletkezett homoki parlagokon és az erdőültetvényekben magas. A fragmentált, természetyszerű foltok élőhelyei a nyílt homokpusztagyeppek a homoki sztyepprétek, a löszsztyepprétek, félszáraz irtásrétek.

Állatvilága (*wikipédia.org alapján*): Illancs területén megfigyelték a ragadozók közül a farkast, és néhány éve visszatelepült az aranyasakál is. A területen a ragadozók közül megtalálható a róka, a nyest és a borz, de előfordul itt a gímszarvas és az őz, a vaddisznó és a mezei nyúl is. A madarak közül itt él az egerészölyv, de gyakori a héja és kisebb termetű rokona, a karvaly, a vörös vércse, a kuvik és a gyöngybagoly is. A borókás fehérváriligetek faodvaiban fészkel a szalakóta, a homokbányák falában pedig a gyurgyalag, a búbos banka is.

Növényvilága (*wikipédia.org alapján*): Illancson néhány évszázaddal ezelőtt sokféle növénytársulás létezett. A magasabb részeket egykor gyöngyvirágos tölgyesek, a homokbuckák mentét ligetes pusztai tölgyesek és fehérvárasok jellemezték. Előbbi fő fája a kocsányos tölgy fajgazdag cserje- és gypesszinttel. Napjainkra ezen erdők csak néhány foltban maradtak fenn. A tájat egykor jellemző erdők helyét ma már nagyrészt a telepített akácosok, erdei- és feketefenyvesek foglalják el.

Buckavidék a lőtér környékén (Illancs)

„Vármegyei út” Baja és Jánoshalma között félúton

Vodica melletti öreg szőlőtábla

Csávolyi-csatorna „kígyózása” a löszös síkság gabonaföldjén át

Ökológia

Az élővilágra és a természetvédelmi helyzetre vonatkozó adatok ismertetése

Csávolyon **országos** jelentőségű **védett természeti terület** nem található.

Helyi jelentőségű védett természeti emlékek, területek nincsenek Csávolyon. A védettség megállapítására a településképi rendelet jogosult.

Az *érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról* szóló 2/2002. (I. 23.) KÖM-FVM együttes rendelet szerint Csávol teljes közigazgatási területe nem kiemelten fontos érzékeny természeti terület. A rendelet így nem vonatkozik a települési területre.

Az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet alapján meghatározott Natura 2000 területek közül Csávol Község közigazgatási területét a 12. mellékletben, a jóváhagyott kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek (pSCI) közé tartozó **Kékhegyi-lőtér** (HUKN22037) **Natura 2000** terület érinti, a Csávol igazgatási területére eső rész 41,13 hektár.

Az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről* szóló 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet a *Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága véleménye szerint hibás*, mert nem tartalmazza a HUKN22037 területet, amely a **0177/2 helyrajzi számú csávolyi ingatlant** is magában foglalja.

NATURA Jelölő élőhelytípusok

Élőhely kódja	Élőhely neve	Kiterjedés (ha)	Borítás (%)
6260	pannon homoki gyepek	156	34

NATURA jelölő fajok

Név	Tudományos név	Állománynagyság (min-max)				
		állandó	szaporodó / fészkelő	telelő	átvonuló / gyülekező	
Magyar futrinka	Carabus hungaricus		1000 - 2000 egyed			C
Ürge	Spermophilus citellus		-			C

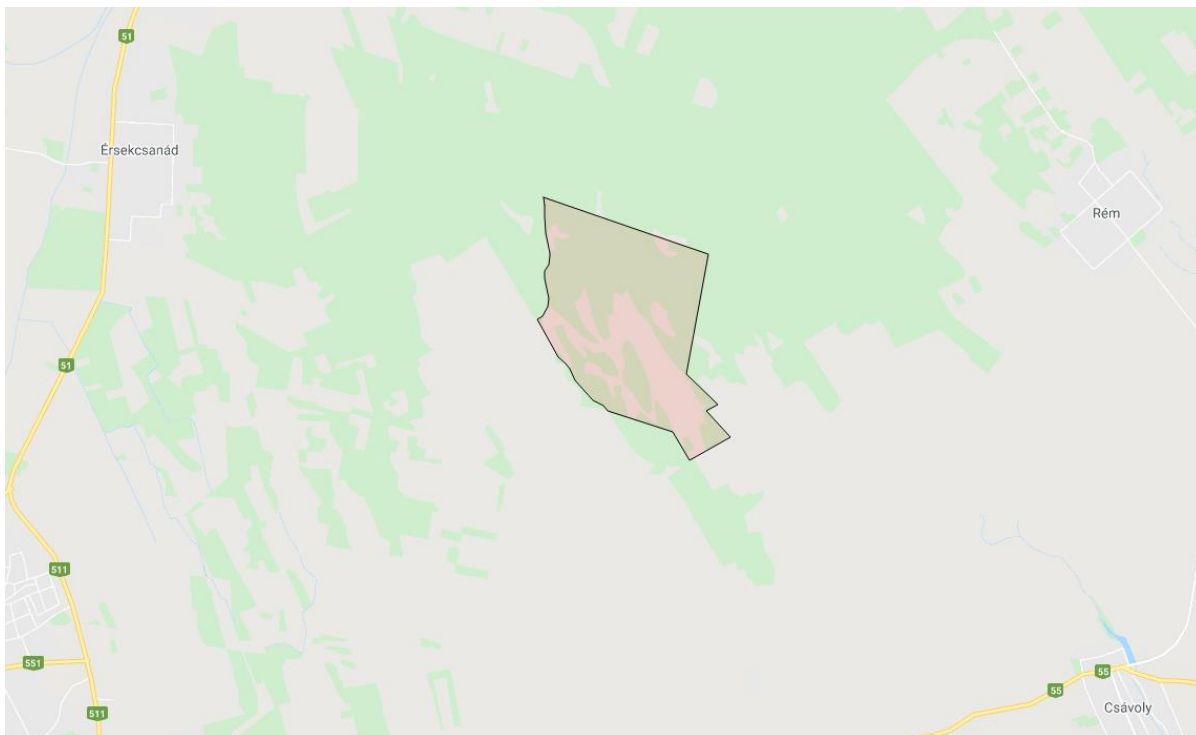

Magyar futrinka

Ürge

Kékhegyi Lőtér HUKN22037, pSCI terület

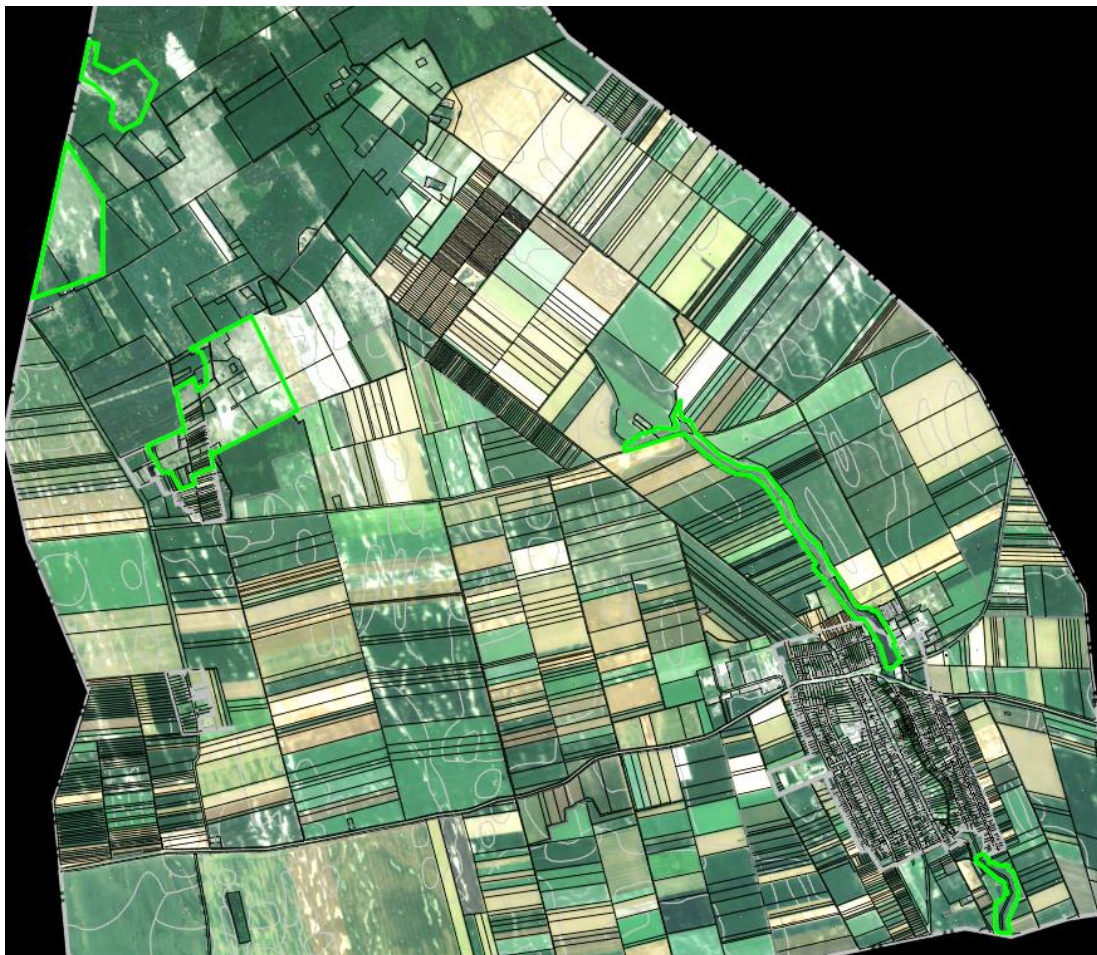

Kékhegyi-lőtér (HUKN22037) Natura 2000 terület Csávolyra része

Természeti területek

A KNPI adatbázisában természeti területként szereplő területek Csávolgy Község közigazgatási területén.

Egyedi tájértékek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (4) bekezdése alapján: „Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv (a továbbiakban: igazgatóság) feladata” (megjegyzés: ez esetben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága).

Önkormányzati feladatot ez ügyben a Tvt. 6. (5) bekezdése határoz meg, mely szerint: „A településrendezési terv tartalmazza a tervezési területen található egyedi tájértékek felsorolását.”

A település közigazgatási területére vonatkozó egyedi tájérték-katasztert a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága elkészítette és rendelkezésre bocsátotta. Az alábbiakban a lista elemeit és lényegesebb adatait táblázatban rögzítjük.

Csávoly Egyedi tájértékeinek főbb adatai a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság nyilvántartása szerint (2020. június)

	Védett elem	Típus	Helyszín	Leírás	Állag	Intézkedési javaslat
1.	Nikolits-kereszt	Feszület	Felsőszentivánra vezető főút mellett, a Széchenyi utca északi végén	A lépcsős talapzatba elhelyezett mészkőtábla fekete felirata szerint a kereszt Néhai Nikolits János volt Csávolyi Plébános alapítványa 1865. A kereszt mészkőből készült, felújított. Kerítés veszi körbe, melynek három sarkán kőoszlop áll. A fémkerítés rácsa lánczszerű díszben végződik. Környezete rendezett és virágos.	A festés és a kerítésoszlopok csak helyenként mállottak.	Karbantartás, festés.
2.	Lakóépület	Lakóépület	Széchenyi I. utca végpontjától délre, a beépített belterület mellett	Vörösbarna lábazatú, vajsínű homlokzatú, világos okkersárga oromzatú tornácos lakóház melléképülettel és cseréptetővel. Az ajtók ablakok fakeretesek és szürkére vannak festve. Az oromzaton két padlásszellőző-nyílás található. A hosszanti homlokzat fehér színű. A külön bejáratú udvar kapuja srégen kapcsolódik az utcafelőli homlokzathoz. A melléképület téglából készült, és a kapuhoz hasonlóan világossárga színű. Festésének árnyalata nem egyezik a főépület festésével.	Több helyen mállott, kopott, a falak, nyílászárók festést igényelnek.	Festés, karbantartás.
3.	Vizes élőhely	Mocsarak	Széchenyi I. utca és a Faragó köz kereszteződésében, Széchenyi I. 93.	Egykori halastó, mely elmocsarasodott, elnadasodott, partján természetközeli szárazgyepi vegetációjú élőhely húzódik. A száraz gyp selyemkóró inváziós állományával fertőzött.	A halastóban ma már nincs víz, de kitűnő élőhely lehet.	Kaszálás, inváziós növény irtása.
4.	Ólom-hegy	Nevezetes földrajzi ponthoz kapcsolódó jelzés	A község külterülete észak végpontjától 1,3 km-re, délre.	Az Ólom-hegy a Duna–Tisza köze, és Bács-Kiskun megye legmagasabb, valamint az Alföld egyik legmagasabb földfelszíni pontja, amely 174 méterrel - más források szerint 172 méterrel - emelkedik a tengerszint fölé. A „hegy” az Illancs homokhátságán található, amely az Észak-bácskai löszös hátság része Észak-Bácskában. A rajta lévő kilátó mint építmény nem tájérték, csak mint mesterséges kilátópont hordoz értéket.	A kilátó betölti funkcióját, a földrajzi pont térszíni helyzete is változatlan kisebb időtávban, jelentős antropogén hatás alatt nem áll.	
5.	1848-1849-es emlékmű	Emlékmű	Arany János utca északi fele	Műkőből készült emlékmű fekete márványtáblákkal. A márványtáblákon az alábbi feliratok olvashatók: Kik érted haltak Szent Világszabadság. Csávolyi 1848-as hősök: Szűts Ferenc, Vedelek Márton, Weber István. Tisztelet a hősöknek. Az oszlop magasságának felszínétől számított egyharmadán koszorútartó fémkampók találhatóak. Kétharmad magasságban található az oszlop kiszélesedése, ahol az Aradi vértanúk fémből öntött képmása látható. Az oszlop tetején zászlótartó-rúd került elhelyezésre.	Rendezett, virágos környezetben található, újszerű megjelenésű.	
6.	Lakóház-ormozat	Épületrész	Arany János utca 43.	Egyszerű lakóépület díszes oromzata. A ház tetőszerkezete hullámpala borítású. Az épület és az oromzat alapja sárga színű, a díszítés fehér, az oromzatszélként az évszám és a tulajdonos monogramja is látható.	A tetőszerkezet, mely az épület összképét is befolyásolja, rossz állapotban van, az oromzat is új festést igényelne.	Hullámpala-tető cseréje, az oromzat mállott részeinek kijavítása.

7.	Római katolikus templom	Templom	Arany János utca 32.	Patacsics Ádám kalocsai érseknek köszönhetően 1783-ban barokk stílusú templomot építettek, melyet a falu lakosságának növekedésével arányosan 1883-ban három hajóssá bővítettek. A templom rendezett, virágos környezetben található. A templom előtt kereszt Mária szobor és Szentek szobra is áll.	Jó állapotú, felújított és karbantartott.	
8.	Templom előtti kereszt	Feszület	Arany János utca, a templom előtt	Templom előtt, lépcsőzetes talapzaton álló kereszt. Díszes vaskerítés veszi körbe. Mária és Jézus szobra is, valamint a gyertyatartó is fémből készült. A talapzat felső része világosbarna színű.	Jó állapotú, felújított és karbantartott.	
9.	Mária-szobor	Szentek szobra	Arany János utca, a templom előtt	Templom előtt álló, kisdedit tartó Mária szobor, a talapzat itt is világosbarna színű. Kőből készült, az alapzat mélyedései is festve vannak. Lábazaton alig olvasható német, gótbetűs felirat. A talapzat kívülről fekete, díszes kialakítású vasráccsal van körbekerítve. A talapzaton dombormű-címer, mely vasmacska, kereszt és szív kompozíciójából áll. A bemélyedésen négy csillag is látható. Felette a készítő neve is be van vésvé az alapzatba.	Egészében véve jó állapotú és karbantartott, de a feliratos tábla nem olvasható.	A feliratos tábla felújítása.
10.	Szentháromság-szobor	Szentháromság-szobor	Arany János utca, a templom előtt	Templom előtt áll, színezése világosbarna-fehér. Lépcsős talapzaton áll. Gazdagon díszített vasrács-kerítés veszi körbe. A legfelül látható szoborcsoport az Atya, a Fiú és a Szentlélek, mely utóbbi galamb formájában jelenik meg. Alattuk a négyszögletű oszlop timpanonszerű kiszélesedésén más szentek szobrai láthatók.	Rossz állapotú, felirat olvashatatlan, a szobrok is tisztítást igényelnének.	A szobrok tisztítása, a tábla feliratának rekonstrukciója.
11.	Sváb ház	Lakóépület	Arany János utca 41.	Gazdagon díszített világosbarna, mályva színű lakóépület. Az ún. Sváb-házak körébe tartozik, mely az egykori tulajdonosok nemzetiségére utal. Az ablakok boltívesek, felettük timpanonszerű díszítés. A garázkapu felett oroszlánfej-szobrok és egyéb egyedi díszítések láthatók. A bejárati faajtó fölött Jézus képmása, angyalok, női alak (Mária?) alkot címerszerű kompozíciót.	Felújított, újszerű állapotú.	
12.	II. világháborús emlékmű	Emlékmű	Arany János utca, a templomtól 75 méterre, északra.	II. Világháborús emlékmű, parkosított környezetben. Középen téglatest formájú kőoszlop áll, melynek vésett felirata: A második világháborúban elesett csávolyi hősök és mártírok emlékére. A felirat mellett sisakos katona képmása, alatta a nevek egy Radnóti Miklós idézet és ez áll: Csávoly község lakossága. Mellette két oldalt műkő virágtartó található kis téglatest-alapzaton. Az alapzatra erősített mészkőtáblákon 3-3 név olvasható. A baloldali virágtartó szét tört. Ezek mellett kétoldalt kőállvány, melyen egy-egy, horvát és német nyelvű feliratot tartalmazó tábla helyezkedik el. Két világítótest és zászlótartó rúd tartozik a műemlékhez még.	A virágtartók közül a jobboldali tönkrement és az emlékmű is karbantartásra, tisztításra szorul.	Virágtartók cseréje és az emlékmű karbantartása, esetleg teljes körű felújítása, a stílusidegen lámpatestek cseréje.
13.	Millenniumi emlékmű	Emlékmű	Arany János utca, a templomtól 75 méterre, északra.	A szürke mészkőtömbre két gránittábla van felerősítve. Az egyik táblán ez áll: Csávoly - Millennium 1198 - 1734 - 2001 Csávoly község lakossága. Oldalsó táblán Arany János idézet: Nekem áldott az a bölcső, mely magyarrá ringatott. A tömb hátulján csempe van felerősítve dísz gyanánt. A tömb szép parkosított környezetben áll.	Jó állapotú, karbantartott	

14.	Sváb ház	Lakóépület	Arany János utca 48.	Igényes megjelenésű lakóépület, fehér és barackrózsaszín festéssel, sötét-barna ablakkeretekkel. Az ajtó és a lábazat is sötétbarna. Az épület az utcára párhuzamos, a falak itt is gazdagon díszítettek, megjelenik az angyal, szív, horgony és kereszt motívum. A felméréskor épp a felújítás vége felé járt a kivitelező.	Felújított, újszerű állapotú.	
15.	Sváb ház	Lakóépület	Arany János utca 59.	Utcával párhuzamos, hagyományos sváb ház. Homlokzata világossárga színű, lábazata vakolt, még nem festett. Feltehetően a felmérés idején épp felújítás alatt áll. A kapuja és az ablakkeretek sötétbarna színűek. Gazdagon díszített. A jobboldali ablak felett a fő motívum a két angyal által tartott koronás címer. A kapu felett két alak (angyalok?) feltehetően családi címet tartanak, melyben monogramoszerű betűk látszanak.	A falak repedezettek, és új festést igényelne az épület	Festés, felújítás.
16.	Sváb ház	Lakóépület	Arany János utca 67.	Sötétzöld-halvány világoszöld-fehér festésű lakóház, sötétzöldre festett kapuval. Az utcára párhuzamos állású az épület. A padlásszellőzők is díszesek. A tetőzet műpalából készült, a kapu még az eredeti. Egyedisége a virágmintás homlokzati dísz, mely oszlopszerűen az ablakokat keretezi két oldalról. A legdíszesebb boltíves ablak felett angyalos díszítés is látható. A többi ablak nem boltíves, de timpanonszerű díszítés felettük is van.	Jó állapotú, karbantartott	Karbantartás.
17.	Vaskereszt	Feszület	Arany János utca végén, falu szélén	Kékre festett kovácsolt vaskereszt a faluszélén. A kereszt közepén tábla látható. A tábla szegélye, a korpusz és Mária alakja is ezüst színű. Virággal beültetett környezetben foglal helyet. Téglá berakáson álló oszlop, mely vakolt és fehérre meszelt.	Jó állapotú, de a tábla felújítást igényelne	Karbantartás.
18.	Sváb ház	Lakóépület	Petőfi utca 55.	Hagyományos sváb lakóépület, mely párhuzamos beépítésű az utca vonalával. A kapu és a nyílászárók sárgásbarna színűek, a homlokzat világosbarna, a lábazat egérszürke. Tetőzete műpala padlásszellőző-nyílásokkal. Itt is látható a kapu feletti homlokzaton a szív, a horgony és a kereszt motívum angyalokkal. Az ablakok feletti rész és a homlokzat legfelső része is gazdagon díszített.	A lakóépület felújítást és festést igényel. A kapu feletti rész vakolata töredezett az egyik angyal feje hiányzik.	Karbantartás, festés a hiányzó részek pótlása.
19.	Sváb ház	Lakóépület	Petőfi utca 63.	Hagyományos sváb lakóépület, mely párhuzamos beépítésű az utca vonalával. Itt is megjelenik a szív-kereszt-horgony motívum az angyalokkal. Az angyalok és a kereszt világos zöld színű, a szív piros, a vasmacska ezüst színű. Az ablakok feletti rész és a homlokzat legfelső része is gazdagon díszített. Feltehetően ugyanaz a személy lehet az építője, mint a 18. számú tájérték esetében. A kopott részek szerint újrafestett épület. Aktuális festése: a nyílászárók világosbarnák, a lábazat és a homlokzati díszítések sárgák, a többi rész fehér.	Még megfelelő állapotú, de karbantartást igényel, hogy nem amortizálódjon tovább.	Karbantartás.
20.	Egyedi homlokzati díszítésű sváb ház	Lakóépület	Petőfi utca 34.	L-alakú, hagyományos sváb lakóház. Homlokzata a felső homlokzatrész kivételével vajszerű, lábazata sötétbarna. A felső, gazdagon díszített homlokzatrész törtfehér, a nyílászárók világosbarna színűek. Tetőzete szürke agyagcserep borítású. Az ablakok körüli homlokzati díszítése rendkívül egyedivé teszi. A kaputól jobbra fekvő két ablak felett, boltívszerű dombordísz alatt lóval	Nem rég felújított.	Felújítás, karbantartás.

				szántó emberek láthatók. Az egyik alak a kerekas ekét tolja, a másik jobb kezében a gyeplőt fogja és a lovat húzza, bal kezében ostort tart. A kaputól balra található két ablak felett család címer-szerű díszítés. A bal oldalon a monogram: Fordított S és J, a jobb oldalon: G és R. A kapu felett a településen a sváb házak esetében megszokott angyalos címer és az építés évszáma látható. A címet két, szalaggal övezett angyal által közrefogott horgony, szív, kereszt és évszám alkotja. Festése egyszínű, egyezik a vajsínű homlokzatával. A tetőszellőzőnyílások is egyedi fém díszítésűek.		
21.	Sváb ház	Lakóépület	Petőfi utca orvosi rendelővel szemben	Hagyományos sváb lakóépület, mely párhuzamos beépítésű az utca vonalával. Itt is megjelenik a szív-kereszt-horgony motívum az angyalokkal, mely festésében gazdagon variálódik. Az angyalok törzsfelhő színűek, szárnyuk, a kereszt végei és a szalagok angyalok közé eső része tiszta fehér. A kereszt barna színű, a szív és az évszám piros, a vasmacska fekete. A bal oldali angyal szalagjának vége piros, a jobb oldalié fűzöld. Az ablakok körüli rész és a homlokzat legfelső része is gazdagon díszített. A nyílászárók sötétbarnák, az ajtó esetében fehér részekkel, a lábazat világosszürke, a homlokzati díszítések fehérek kivéve az ablak feletti sötétzöld motívumdíszeket. A homlokzat kékeszöldbe hajló zöld. A tetőzet fedése szürke agyagcserep. A tetőnyílások egyedi megjelenésűek és gazdagon díszítettek.	Jó állapotú, felújított.	
22.	Egykori bunyevác iskola és Csávoly híres szülötteinek emléktáblája	Emléktábla	Petőfi utca orvosi rendelő mellett	Az egykori Bunyevác iskola emlékére és Csávoly szülöttei emlékére állították ezeket a fekete műkő vagy gránit táblákat. A felső tábla felirata: Obiljetnica osnovanja bunjevačke škole Čavolja Az egykori bunyevác iskola emlékére 1946 - 1958 - 1996 A Csávolyi Bunyevác Horvát Kisebbségi Önkormányzat. Az alsó táblán szereplő írás: Csávoly szülöttei Roza Vidaković pjesnikinja - költő 1922-1981 Szekulity Péter író - újságíró 1929-1993 Bunyevác-Horvát Kisebbségi Önkormányzat.	Jó állapotúak.	
23.	Lakóház	Lakóépület	Petőfi utca 3.	L-alakú hagyományos lakóépület. Utcafronton néző homlokzata korábbi felújítás óta befejezetlen, a kaputól balra lévő rész festése hiányos. Ennek oka lehet, hogy több tulajdonosa van az épületnek. A kaputól jobbra lévő rész lábazata vörösesbarna, homlokzata világoskék, a díszítések fehérek. Az ablakok felett gazdagon női alakokkal díszített részek vannak. A tetősíkból kiugró ablaknyílások is díszítettek.	A nyílászárók felújításra szorulnak, nem egységes megjelenésűek. Az épület festést, karbantartást igényelne.	A homlokzat és a nyílászárók egységes kialakítása, a lábazat vakolásának pótlása.
24.	Folkman-kereszt	Feszület	Dózsa György, Szent István utca kereszteződése	Beton lábazaton álló mésző kereszt fém korpuszal és INRI-táblával. A tartóoszlop felirata: Isten dicsőségére emeltették Folkman Rudolf és neje Petz Mária 1909. Közvetlen környezete gondozott, virággal beültetett.	Egészében véve megfelelő állapotú, de a fém korpusz erősen rozsdás.	Karbantartás. A korpusz rozsdamentesítése, felületkezelése.

25.	Kovácsoltvas-kereszt	Feszület	Arany János utca eleje és a Felsőszentivánról bevezető főút találkozásánál	Kovácsoltvas-kereszt, vakolt kőoszlopon. A kereszt gazdagon megmunkált. A tartóoszlop téglavörös színű. A korpusz alatt a kereszten koszorúval övezett tábla található, melyben korábban kép lehetett. Jelenleg a készítés és a felújítás dátuma olvasható fehér alapon fekete betűkkel. A tábla alatt Mária alakja látható gazdagon díszített keretbe foglalva, körülötte mécesstartók vannak és egy művirágtartó. A tartóoszlop mellett rózsabokor látható. A színek változatosak a feszületen, a fekete a jellemző, Jézus és Mária alakja ezüst, miként egyes díszítések is, a tábla körüli koszorú bronz, és a díszítésben arany színű részek is vannak.	Jó állapotú, 2008-ban felújított.	
26.	Egyedi homlokzat	Épületrész	Dózsa György utca nyugati fele	Nagyon egyedi homlokzat, mely eklektikus hatású. A lábazat vakolt műkő hatású, a homlokzat felső része narancssárga színű, kőporos borítású, a homlokzat döntő része vörös téglá. Az ablakok síkja lépcsőzetesen bemélyül. A legkülső részen, a narancssárga homlokzatrésszel érintkező pontokon fehér színű dombordíszítés látható. Az ablakok felett látható a legkülönlegesebb része a homlokzatnak, a sötét zöld-világos zöld színű minta, melyen piros lefelé csüngő virág motívumok vannak. A homlokzat jobb szélén narancssárga fülkeszerű bemélyedés található, mely üresen hiányérzetet kelt, korábban szobor? lehetett benne.	Újszerű, nem rég felújított.	
27.	Lépcsős tetőzetű lakóház	Lakóépület	Dózsa György utca nyugati fele	Kúriaszerű megjelenésű hagyományos lakóház. Lépcsős tetőzete műpala borítású, a tetőszikba eső tetőnyílással. A ház kapuja hozzátoldás eredménye. A téglalapú homlokzata és lábazata vörösvörös színű, a keretes díszítések és a nyílászárók fehérek voltak. A középső ablak boltíves. Középen, a kiugró tetőrész alatt egyedi tetőtéri ablaknyílás megléte teszi egyedivé az épületet.	Málló vakolat és kopott festés	Teljes körű felújításra szorul.
28.	Kálvária-stációk	Kálvária	Csávoly, temető	A kálváriát 14 stáció alkotja a Kápolnához vezető út mentén, melyek Jézus szenvedését mutatják be. A jellegzetes három kálvária-kereszt hiányzik. Üvegablak, dombormű és virágos fém díszítés látható minden stáción. Az ablakok szegélye és a lábazat rózsaszínes-krémszínű, a nyeregtető rozsdabarna, a többi fehér. A stáció római számos, ablak feletti sorszáma fémbeől képezték, miként a tető gerincén lévő kis keresztet is. Az ablakon belüli fülkében a stációk eseményét fém domborművek ábrázolják.	2001-ben felújított, újszerű, de a festés nem elég élénk, illetve kontrasztos.	Karbantartás, újrafestés.
29.	Temetői kereszt	Feszület	Csávoly, temető	Kovácsoltvas-kereszt fém korpuszal. A korpusz alatt tábla található, melyen nem olvasható az írás. A kereszt alatt két alak, Szűz Mária és Mária Magdaléna? látható. Az alsó mészkőtábla felirata: Zu Ehren Gottes gestiftet von Felix Knehr 1907, továbbá legalul feltehetően a készítő vezetékneve: P?lák. A tartóoszlop lábánál műkő virágtartó is található.	Legtöbb vonatkozásban jó állapotú, rendszeresen karbantartott, de a fém részek újrafestést igényelnének.	A fém részek festése, karbantartása.
30.	Platánsor	Fasor	Csávoly, temető	A 18 db platán a temető közepén, a kálvária-stációk és a Kápolnához vezető út mentén két sorban helyezkedik el. Korosak és terebélyesek.	Jó állapotú fák.	

31.	Régi sváb temetőrész	Temető	Csávoly, temető	Régi sváb temető jellemzően 2. világháború előtti sírokkal, amelyeket benőttek a gyomok. A fejfák kialakítása egyöntetűbb mint manapság: íves táblájú fejfák, melyek a kereszttel folytonosak. Meglehetősen nagy területen, 1.5 hektáron található az ide tartozó sírok.	Rossz állapotú sírkövek, melyeket benőtt a gyom.	Gyommentesítés, a környezet rendezése.
32.	Kolerajárvány piéta	Emlékmű	Csávoly, temető	Beton alapon álló rakott téglaszlop, melyen műkölap található. Ezen áll az szoborkompozíció, mely azt a jelenetet ábrázolja, amikor Mária a keresztről levett Jézust gyászolja. A kompozíció változatosan festett. A téglaszlopon gránittábla, mely fehér felirattal az 1855-ös kolerajárványnak, Petar Pancic jezsuita rendfőnöknek és a temetőben nyugvó bunyevác plébánosoknak állít emléket. Az anyaghasználat és látszó felülete miatt az új téglaszlop stílusidegen a szoborkompozícióhoz viszonyítva. A táblát 2002-ben helyezték el, de a szoborkompozíció jóval korábbi lehet.	Jó állapotú, de a szobor festést igényelne.	Festés, felújítás
33.	Családi sírbolt	Síremlék	Csávoly, temető	Nagy családi sírbolt, melyen balra lépcsős oszlopon feszület, középen szoborpár, jobbra köfejfa található. A legfeltűnőbb része az építménynek a színes festett szoborpár, mely egy kehelyt tartó angyalt és egy térdelő, imádkozó férfit (Jézust?) egymással szemben ábrázol. Közös, fűzőldre festett alapzaton állnak. Az angyal és Jézus is ugyanolyan okkersárga színű lépcsőszerű lapos emelvényen látható, melyek felirata: Zur Ehre Gottes erroht? Johan Müller (az angyal emelvényén), illetve: und Gattin Teresia Folkman 1898. A szintén fűzőld alapzaton álló kereszt jóval régebbi mint a fejfá. Előbbi biztosan a 20. század első feléből való, míg utóbbi a 20. század második feléből eredeztethető.	Jó állapotú, felújított	
34.	Egyedi oromzat	Épületrész	Kossuth utca 61.	Felújított lakóház díszes oromzata. A padlásszellőző-nyílásban két festett szobor látható, melyek sötétkékrűs angyalokat ábrázolnak. A nyílások között címer található két monogrammal: DF, MM.	Jó állapotú, nemrégiben felújított épületrész.	
35.	Egyedi oromzatú lakóház	Lakóépület	Kossuth utca 31.	Egyedi homlokzatú lakóház. Lábazata lila, homlokzata világossárga, mely korábban okkersárga volt. Nyílászárói a tok kivételével, a széldeszakázat és az ablakok körüli díszítés sötétbarna. Az ablakok narancssárga színű. Ezek fából vannak. Oromzata visszafogottan díszített. A tetősíkokkal párhuzamosan karéjos díszítés látható az épületen. A téglalap alakú padlásszellőző-nyílások körül is található díszítés, közöttük a készítés évszáma foglal helyet keretben. Az ablakok körüli díszítést két oldalt és fent rácsos fadísz alkotja, mely fent három ponton nyeregteretformában végződik.	Vakolata hiányos, festésre szorul.	Felújítás, festés, karbantartás
36.	Egyedi lakóházoromzat	Épületrész	Kossuth utca északi vége	Az oromzatán kívül egyszerű, nem egyedi lakóház. Az oromzatát kiugró rész választja el a homlokzat többi részétől. A vízszintes világosbarna sáv jól elkülöníti az oromzatot. A tető kontyolt és széldeszakázott, ami az oromzatot is díszíti. Az ablakszellőző-nyílások díszesen keretezettek. Közöttük látható a készítés évszámot és az egykori tulajdonos monogramját is tartalmazó szabályos nyolcszögletű embléma. A monogram két betűje: S,C.	A széldeszakázat töredezett, a fal helyenként mállott.	Széldeszakázat cseréje, karbantartás.

37.	Homokbuckás	Homoki gyepek Szél munkája által létrehozott felszín-forma	Kékhegyi-erdők közelében, a közigazgatási terület északi felén	Nyílt homokpusztagyepek galagonyabokrokkal, helyeként ritkás akácfacsoportokkal, nyárfacsoportokkal. Csak néhány évtizede gyeppé, előtte szőlőként hasznosíthatták a területet. Selyemkóró-fertőzöttsége magas. Számos védett faj élőhelye: pl. homoki imola, kései szegfű, sisakos sáska, imádkozó sáska.	Inváziósan fertőzött, de viszonylag jól regenerálódott, természetközeli gyeppé.	Inváziós növényzet irtása.
38.	Jánoshalmi úti kereszt	Feszület	Külterületen, A Jánoshalmi út (földút) és a községből északra kivezető műút kereszteződésében	Kőkereszt külterületen, melyet egy kukoricatábla veszi körbe. Út nem vezet hozzá. A korpusz hiányzik. A vörös mészkőtábla felirata: Zu Ehren Gottes gestiftet von Georg Müller und Frau Katalin Fritz Csávoly 1..7 Az évszám, mivel töredezett a tábla, nem olvasható.	Nagyon rossz állapotú, hiányzik a korpusz, töredezett a feliratot tartalmazó tábla.	Korpusz pótlása, út kialakítása a kereszthez, elkerítés.
39.	Kígyós-bara	Mocsarak Löszgyepek Folyóvíz munkája által létrehozott felszín-forma	Szentiványi-Felső dűlő, a község belterületétől északra	Meredek partú, folyóvízi eredetű természetes mélyedésben és partján kialakult élőhelyek. A talajvízből táplálkozó, nagyon lassan folyó Kígyós-ér 2,2 km hosszú szakasza. Ettől délre a völgyeletben már mesterséges víztesteket, halastavat, horgásztavat hoztak létre. Élőhelyeit legfőképp nádas, pionír cserjés és löszgyeppel jellegű száraz gyepek alkotják. Utóbbi a partokon, partoldalokban található meg és legeltetik. Túllegeltetés a jellemző. Gyurgyalag költése valószínűsíthető a partfalban.	Túllegeltetett és jelentősen becserjésedett részek találhatók benne.	A túllegeltetés megszüntetése, a cserjék eltávolítása a száraz gyepekről és a vizes élőhelyek egy részéről.
40.	Vodica-i kereszt	Feszület	Vodica, Csávoly külterületén	Kovácsolt vas kereszt, melyről hiányzik a korpusz. Felújítás alatt áll. Fekete színű. Kő talapzaton foglal helyet, amely meszelve van és amelynek lábazata céklavörös. A Vodica-kápolna mellett áll.	Rossz állapotú, felújítást festést igényelne, és a korpusz pótlását.	Korpusz pótlása, karbantartás
41.	Vodica-kápolna	Kápolna	Vodica, Csávoly külterületén	Felújítás alatt lévő kápolna. Kialakítása a helyi szerbséghez köthető. Mária-kegyhely. A csodatévő erejének hitt kútról először egy 1731-es határjárás tesz említést, majd Pesty Frigyes 1864-es Helynévtárában Csávoly leírásánál olvashatjuk a következőket: „Bründl egy szőlősarok elnevezése miután közelében egy kiskút létezik, melyet néhány babonás nép szent kútnak és csoda tevőnek köröszölt, s oda egy keresztet is állíttatott, s bár a papi hatóság által mint olyannak előismerve nincsen, mind a mellett mai napig néhányan oda vándorolnak imádságot teljesítendő.” Tornyos faszerkezetű. Barokk-jellegű. Lábazata sötétbarna, homlokzata fehér. Ajtaja sötétbarnára festett fa. Az ajtó felett köralakú ablaknyílás látható, oldalán téglalap alakú ablak foglal helyet. A Kápolna előtt áll a Vodica-i kereszt.	Még nem befejezett a felújítása, az a közeljövőben várható.	

42.	Tanya	Tanya	Vodica, Csávolgy külterületén	Régi tanyaépület eperfákkal, boltíves ablakkal és tornáccal. A ház fehérre van festve. Teteje cserépfedett. A Vodica-kápolna mellett áll, ahol pünkösdkor tartanak búcsút. A szentmisét majálisszerű program követi. Feltehetően itt ünneplik meg az alkalmat.	A lakóépület festése, karbantartása fontos feladat lenne.	Karbantartás
43.	Bazsia Legya homokbuckás	Homoki gyepek Szél munkája által létrehozott felszín-forma	A belterületől 4,5 km-re északnyugatra, a Vodica-kápolnától északra	Nyílt homokpusztagyepek galagonyabokrokkal, helyeként ritkás akácfacsportokkal, nyárfacsportokkal. Számos védett faj élőhelye. A homokbuckás élénk domborzatú. Nevét a helyi szerbség adta. Azonos nevű legmagasabb pontja relatíve kb. 14 méter magas. A buckatető 168 méterrel van a tenger szintje felett. Szakrális jelentőségű, ahogyan az a Isten hátát jelentő névből is sejthető, minekután innen eredt az a forrásvíz, melynek csodatevő erőt tulajdonítva szent kutat és kápolnát alakította a víz feltörési pontján közelében ki. Terepmotorozás, quadozás nyomai láthatók a buckaoldalokban. Tájsebként jelenik meg a homokelhordás, anyagkitermelés helye az egyik félig elbányászott bucka esetében.	Természetközeli állapotú, de sok helyen bolygatott és inváziós állományokkal fertőzött.	Inváziós növényzet irtása, a terepmotorozás megszüntetése. Tájékoztatótáblák kihelyezése.
44.	Norton-kút	Kút	Józsefházapuszta	Nem működő ún. Norton-kút. Közterületi vízellátást szolgált. Józsefházapuszta lakosai használták elsősorban. Nyomókarja ívesen visszahajlik. Végén lekerekített fogantyú. A kifolyócsó a végén tölcészerűen kiszélesedik. Festése lekopott, betontálca nincs előtte.	Festése lekopott, rozsdásodik. Betontálcaja nincs.	Festés, karbantartás, betontálca pótlása vagy kihelyezése, ha korábban nem volt.
45.	Norton-kút	Kút	Józsefházapuszta	Nem működő ún. Norton-kút. Közterületi vízellátást szolgált. Józsefházapuszta lakosai használták elsősorban. Nyomókarja ívesen visszahajlik. Végén lekerekített fogantyú. Okkersárga színűre festett. Betontálca nincs előtte.	Festett, de a festék helyenként lepattogzott és betontálca sem tartozik hozzá.	Karbantartás, felújítás, a betontálca pótlása vagy kihelyezése, ha korábban nem volt.
46.	Gólyafészek	Fészek	Dózsa György út és a Szőlő utca kereszteződésében álló vendéglátóhely kéményén	Kéményre elhelyezett fészekmagasítón fekszik a fészekanyag. Használják a gólyák.	Jó állapotú gólyafészek	
47.	Temetői kápolna	Kápolna	Csávolgy temető	Az épület tetején négy magasított torony és öt db kereszt látható. Az épület mályva, világosbarna festésű. 1931-ben a Hamhaber, Fritz és Pfeil család építette. Az épület oldalára 2003-ban a német kisebbségi önkormányzat egy emléktáblát helyezett el. Ablakai többségében boltívesek.	Az épület jó állapotú, de újrifestést igényelne.	Újrifestés.
48.	futóhomok-felszín	Szél munkája által létrehozott felszín-forma	A Kékhegyi-erdők homokbuckásában	A 37-es számú, a Kékhegyi-erdők és fiatal fátelépítések által közrefogott homokbuckásban található nyílt homokfelszín. A mozgó homok helyből származhat és viszonylag fiatal képződmény lehet. Felületén homokfodrok figyelhetők meg és csaknem növénytelen felszín. A nyílt felület egy délre néző fél buckaoldalt foglal el. Kiterjedése 50-60 négyzetméter.	Nem gyomos, nem jelentek meg rajta a felszínkötő	Időnkénti növényzeteltávolítás.

49.	Páncsity Péter emléktáblája	Emléktábla	Petőfi S. és az Eötvös utca kereszteződése, ház falán	Gránittábla fehér felirattal: Petar Pančić iusovac i predstojnik samostana Čavolj, 1853 - Szatmár, 1905 Páncsity Péter Jezsuita szerzetes és tartományi házfőnök Somec ploča Postavjena Povodom 100. objecnice smrti Čavoljska Hrvatska Samouprava Budimpeštanska Hrvatska Samouprava.	Újszerű megjelenésű.	
50.	Egyedi homlokzatszít és lakóház	Lakóépület	Dózsa György út 14.	Négyszögletes C betű alaprajzú lakóépület, mely egybeépítve a szomszédos házzal zárt udvart alkot. A bejárat felőli részének hossz tengelye párhuzamos az utcával. Egyediségét a teljesen egyedi homlokzatszít adja, ami három, az ablakok hossz tengelyével párhuzamos vonalból, ebből a középső nyíl, lóhereszerű mintából, nonfiguratív köríves díszítésből, ezek kombinációjából áll. A tetőzet műpala a tetősíkokba helyezett egyszerű tetőablaknyílásokkal. Szürke színű, két vörös sort és egy nyíl szerű elrendezésű szintén vörös palakompozíciót kivéve. A ház jelenleg világoskék, de korábban vörösbarna volt. Az ajtó nem eredeti, hanem újabb fémajtó.	A festés kopott, a fémajtó stílusidegen.	Festés, lehetőség szerint a korábbi szín használatával, valamint a stílusidegen ajtó cseréje.
51.	Sváb ház	Lakóépület	Dózsa György út 13.	Hagyományos sváb ház. L alakú lakóépület az utcával párhuzamos tetőgerinccel. Lábazata, az ablakok és a faajtó sötétzöld festésű. Homlokzata világoszöld. Tetőzete műpala, melyet egyik oldalról macskalepcső zár le. A tetősíkokból kiugró ablakok gazdagon díszítettek. Az ajtó felett itt is megtalálható az angyalos szív-horgony-kereszt címer.	A festés helyenként mállott.	Karbantartás.
52.	Polgári ház	Lakóépület	Dózsa György út 15.	Nem különösebben díszes, de egyedi jellemzőkkel bíró régi építésű lakóház. Ajtaja boltíves és háromfokú lépcső vezet hozzá. Lábazata szürke, homlokzata törtfehér, a díszítések kékszürke színűek. Az ablakok kékek. Kettő baloldali ablak boltíves, az ajtóhoz közelebb eső kettő felső sarkai lekerekítettek. A homlokzati díszítést párhuzamos, a boltívek felett íves sávok adják. A ház előtt pihenőpad található.	A festés helyenként halványabb.	Karbantartás.
53.	Lakóház	Lakóépület	Arany J. u. 74.	Tomácos téglalapépítésű lakóház. A sváb házak stílusjegyeit hordozza. Homlokzatszítése változatos: homlokzatszít kiugró díszes oszlop, ablak feletti kiugró perem, melyet stílizált emberalakok tartanak. A tető alatti közvetlen rész stílizált virág sormintás. Okkersárga festésű. A tető cserépfedett. A tetősíkokból kiugró tetőablak-nyílások díszesek.	A homlokzat több helyen levált, festése kopott, az alsó cserépsor rakoncátlan.	Sürgős felújítás.
54.	Betyár út	Csordaút Mélyút	A közigazgatási területet közepén keresztezi kelet-nyugati irányban	A katonai Újfelmérés (1953-1959) térképén szerepel Betyár-útként a poros földút. Eredete nem ismert, de köze lehet Bogár Imréhez, akinek bunyevác csávolyi szeretője is volt. A rémi község határban csárda is állt az út szélén, ami a betyársághoz való kötődést bizonyítja. Az út több évszázada használt, már az I. katonai felmérésen is feltűnik. Az út közel kelet-nyugati irányban fut a teljes közigazgatási területen keresztül, keresztezi a Kígyós mélyedését. Baját kötötte össze Jánoshalmával. Csávolytól keletre már megváltozott a nyomvonal. A tartós használat és a deflációnak kitett löszös felszín eredménye, hogy helyenként löszméllyűszerű megjelenésű.	Az út nyomvonala az eredeti nyomvonallal nagy valószínűséggel megegyezik, mely legfeljebb kisebb szakaszokon változatott az idők folyamán.	

55.	Papok emléktáblája	Emléktábla	A községi temető kápolnájának falán	A gránittábla szól a kápolna eredetéről is, de szól a temetőben nyugvó német és magyar papokról: Tarlósi János 1832, Petz Gábor 1905, Schobl Ferenc 1912, Pokorny György 1938, Wildmann Gyula 1959, Offenberger József 1986. A feliratok fehér betűvel szerepelnek a táblán és a tábla is négy fehér négyszögletű szeggel van felerősítve a falra. Emeltette a Német Kisebbségi Önkormányzat 2003-ban.	Újszerű megjelenésű.	
-----	--------------------	------------	-------------------------------------	--	----------------------	--

Néhány fotó a KNPI adatszolgáltatásából

Erdők a magasból, háttérben a Dunántúl

Homoki gyepek

Csávolgy-csatorna alsó szakasz

Buckavidék

Temetői Kálvária

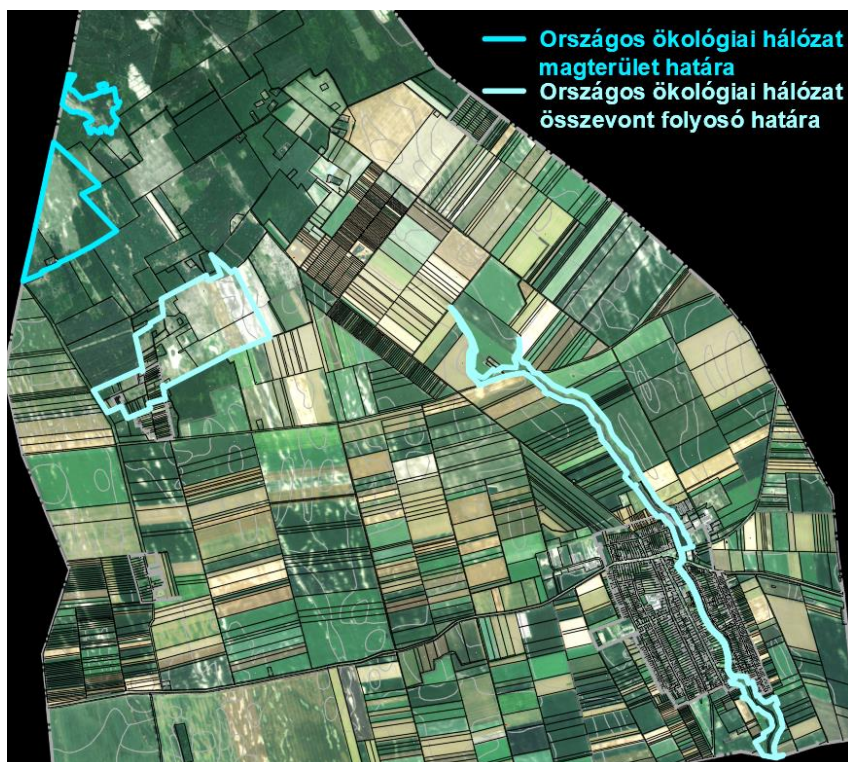
Temetőkápolna

Országos Ökológiai Hálózat

A településen az Országos Ökológiai Hálózat érintettsége közepesen jelentősnek tekinthető. A hálózat elemei közül az ökológiai folyosó és a magterület is megtalálható. Legnagyobb kiterjedésben a Péteri-tó környezetében, egyébként nagyjából egyenletesen oszlik el a település közigazgatási területén.

Az Országos Ökológiai Hálózat elemei Csávoly Község közigazgatási területén

Tájalakítási, tájvédelmi, természetvédelmi javaslatok

A szakértői vélemény szerint indokolt a településen, hogy az erdőtelepítések ne terjeszkedjenek rá a pusztagyepre. Figyelembe kell venni, hogy Illancson az erdő szerepe a romló vízháztartásban jelentősebb, mint a Homokhátság egyéb részein. Az erdőművelésben a szárazságtűrő és őshonos fajokat kell preferálni.

A tervezett naperőművi területek nem érinthetnek gyepi élőhelyeket.

A homokbányánál a bányaművelés során figyelemmel kell lenni a parti fecske (*Riparia riparia*) és gyurgyalag (*Merops apiaster*) fészkelésekre, vagyis március 1. és augusztus 31. között tilos ezen madarak fészkelését veszélyeztetni vagy károsítani.

A meglévő állattartó épületeken megtelepedő füstifecske (*Hirundo rustica*) és molnárfecske (*Delichon urbicum*) állományokat, azok fészkeit meg kell őrizni. Szükség esetén az elpusztult fészkeket műfészkekkel kell pótolni. Ezeket a fecskefészkeket a felújításokkor elpusztítani, lerombolni tilos!

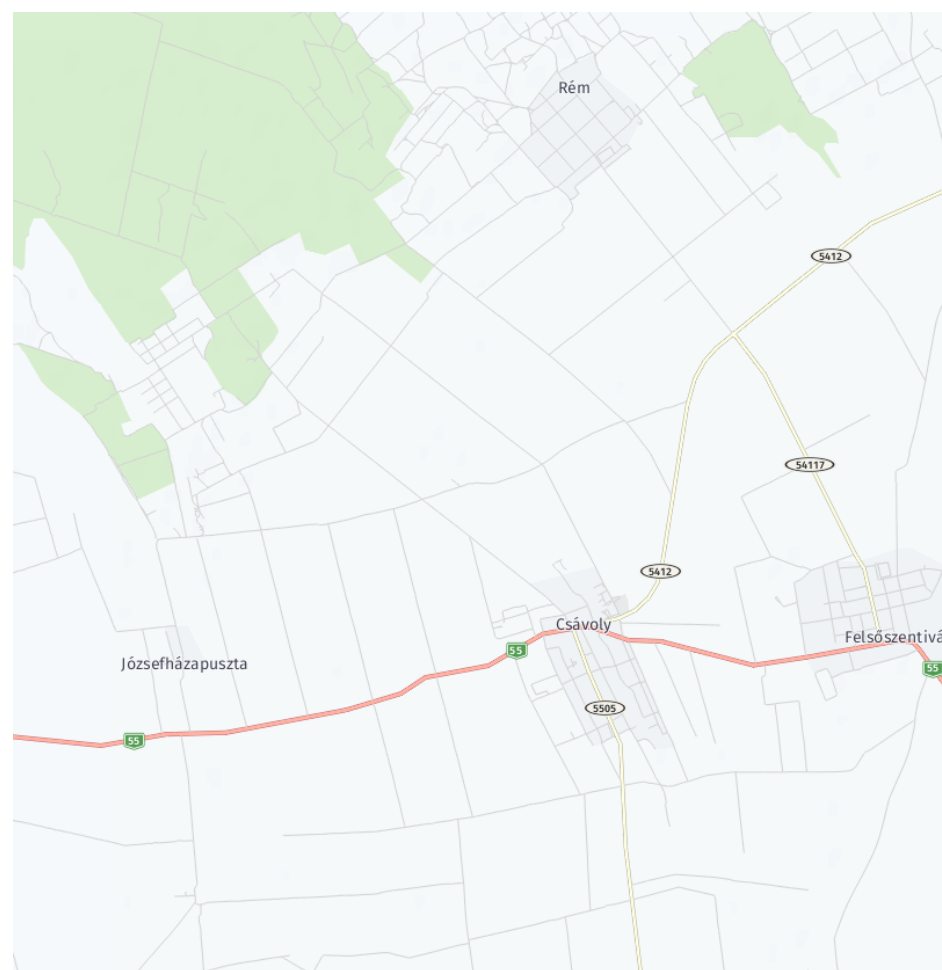
A régi épületekben esetlegesen megtelepedett bagolyfélék (pl. gyöngybagoly, kuvik) fészkeit meg kell őrizni.

A fa- és cserjekivágások csak fészkelési vagy vegetációs időn kívül végezhetők el. (szeptember 1. és március 1. között)

Amennyiben szükséges az elhúzódó tél miatt a téli madáretetésről gondoskodni szükséges.

Tájhasználat

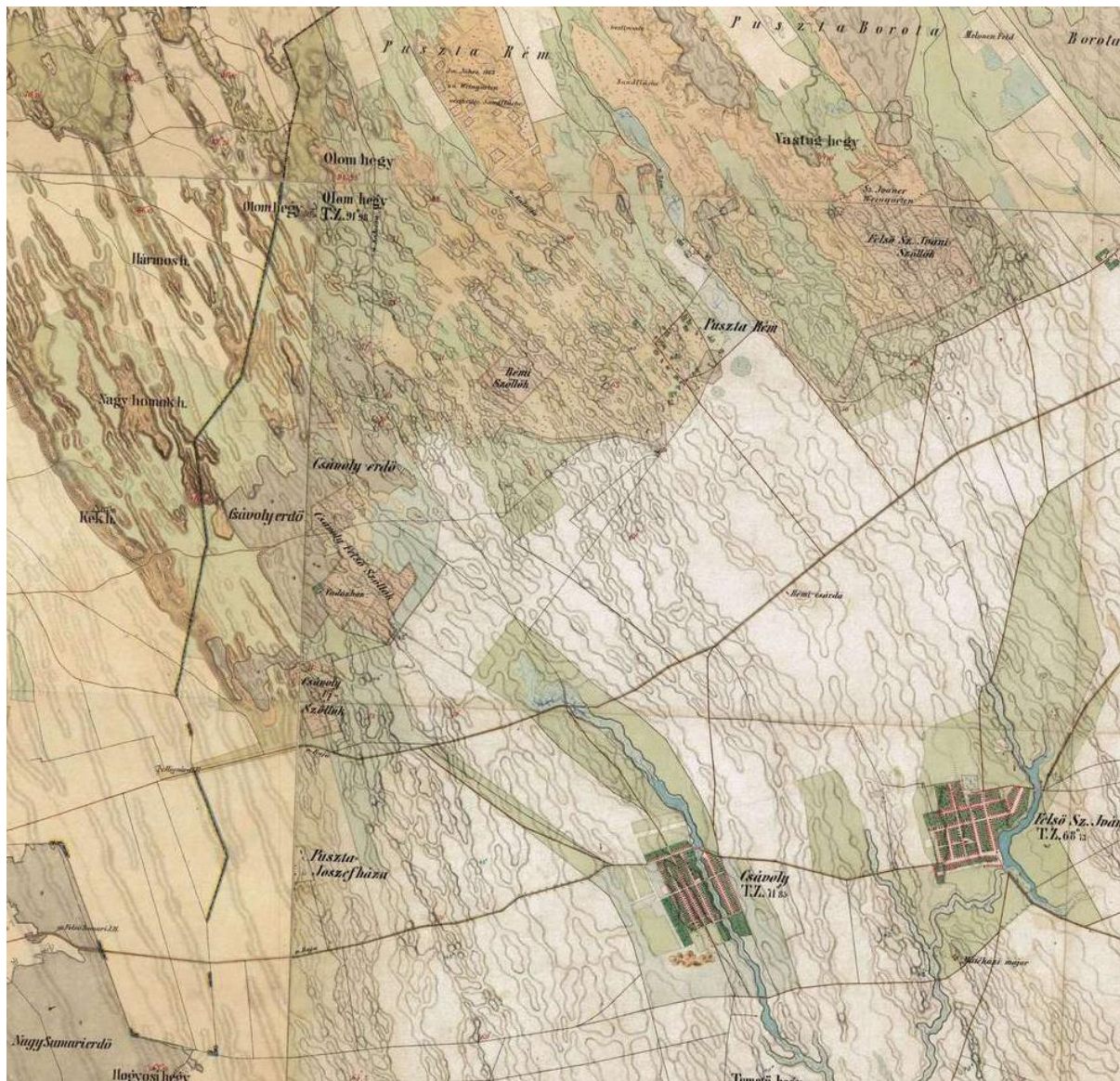
Csávoly területe az 1782-1785 közötti időszakban (I. katonai térképen) és jelenleg (szinkronizált nézet)

Forrás: <https://mapire.eu/hu/map/firstsurvey-hungary>

CSÁVOLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2021

Csávolý a XIX. század közepe táján (II. katonai térképen) (Mapire)

Nagyított részlet

Tájváltozások az I-II. katonai felmérések tükrében

A táj változásainak megismerése érdekében fontos a történeti térképek áttekintése, a 18-19. századi források számbavétele. A 18. századi adatok (I. katonai felmérés) fátlannak mutatják az állapotot, északon futóhomokos, homokpusztagyepes, délen szántókkal vegyes gyepek a felszín. A „Bora” (Bara) vizenyősebb szalagja tagolja a tájat, és kevés szőlő is látható már a Vodica környékén és a lakott településtől K-re.

A 19. század 2. felétől a futóhomok megkötésére tett erőfeszítéseknek lehetünk tanúi. A mai erdők egy része létrejön, erdészház épületet is rögzít a térkép. Józsefházapuszta kialakul. A Rém felőli határrészen újabb szőlőket telepítenek, a belterülettől K-re viszont már nem jelez a térkép szőlőművelést. Jellemző volt, hogy a 19. század utolsó harmadának filoxérajárványa miatt a szőlőket a magasabb fekvésű homokterületre telepítették.

Benépesült táj a XX. század közepére

Csávolgy a XX. század közepe táján (1941. évi katonai térkép, (Mapire)

Az 1941. évi katonai felmérés szerint az erdőterület tovább növekedett. A szőlőültetvények is szaporodtak, összefüggően beborítva az erdőzónától D-re eső területeket. Gazdálkodók tanyáit, nagyjából 1 km-es térhálóban elhelyezkedő kisebb-nagyobb épületcsoportokat, kutakkal tűzdelt, tehát öntözött szántókat ábrázol a térkép, az intenzívebb tájhasználat is jelzi, hogy a lakosságszám növekedése zajlott a háttérben. A gyephasználat csaknem teljesen visszaszorult. A mai dűlőúthálózatot már az 1941-es térkép is megjeleníti. Téglagyár van jelezve a Bara K-i partján.

Máig tartó tájalkító folyamatok

Az Illancsi tájon a homoki gyepek művelésbe vonása már csaknem kétszáz éve zajlik, főleg a 20. század első felében gyorsult fel ez a folyamat. A szőlő és gyümölcsösök térnyerése később megállt, részben a talajvízszint-csökkenéssel összefüggésben, az erdősülés viszont az elmúlt évtizedekben is folytatódott, és a felhagyott szőlőterületeket is nagyrészt elfoglalta. Csávoly déli, löszösebb határrészen a szántók dominanciája máig fennáll. A termelőszővetkezetek nagyüzemi gazdálkodásával párhuzamosan a tanyák teljesen megszűntek.

6. KÖZPONTI BELTERÜLET ÉS EGYÉB BELTERÜLET SZERKEZETE ÉS FELHASZNÁLÁSA

A mai település helye a középkorban is lakott volt, az Árpád-kori régészeti leletek 1198-ra mutatnak vissza, az első írásos emlék 1374-ből való, önálló településsé azonban csak a török hódoltság utáni újratelepedéskor, **1734**-ben vált Csávoly. A község belterülete az egykor Kígyós-pataknak nevezett vízfolyás mentén, annak vonalát követő utcahálózattal jött létre. A fejlődés gyors ütemére jellemző, hogy a közösség temploma pár éven belül felépül, és 50 év elmúltával már négy teljes házsort térképeztek fel.

Belterület 1784 körül

Az I. katonai felmérés (II. József kormányzása) idején már kialakult a Petőfi utca Ny-i oldala, az Arany János utca mindkét oldala, az Árpád utcai beépítés, valamint a mai Dózsa György utca (55-ös számú főút) Petőfi utcától Baja felé eső szakaszának mindkét oldali teleksora.

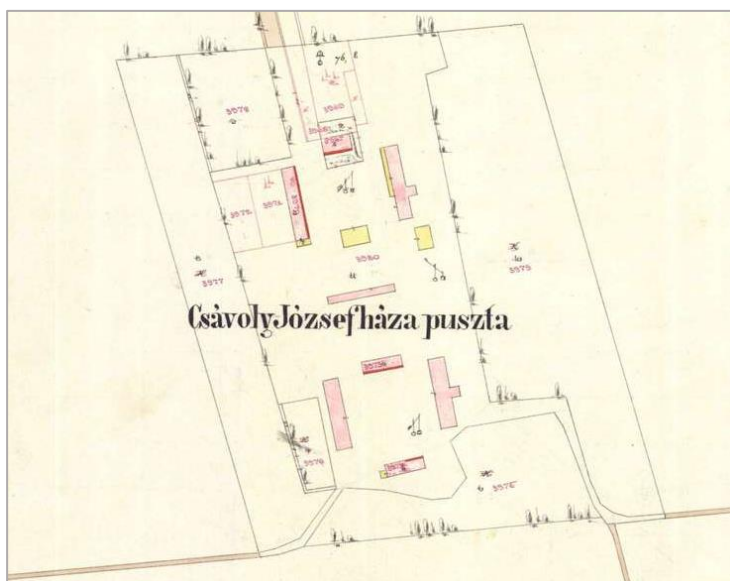
Telekszerkezet, funkciók

Az utcák és telekhatárok elrendezése nem teljesen szabályos, mivel terepadottságokhoz és a történetileg kialakult országút vonalához igazodik. Az intézmény-épületek, üzletek az országút mellé és a templom köré települtek. A lakóépületek portái legalább 100 m hosszúak voltak, a ház mögött kerteket műveltek.

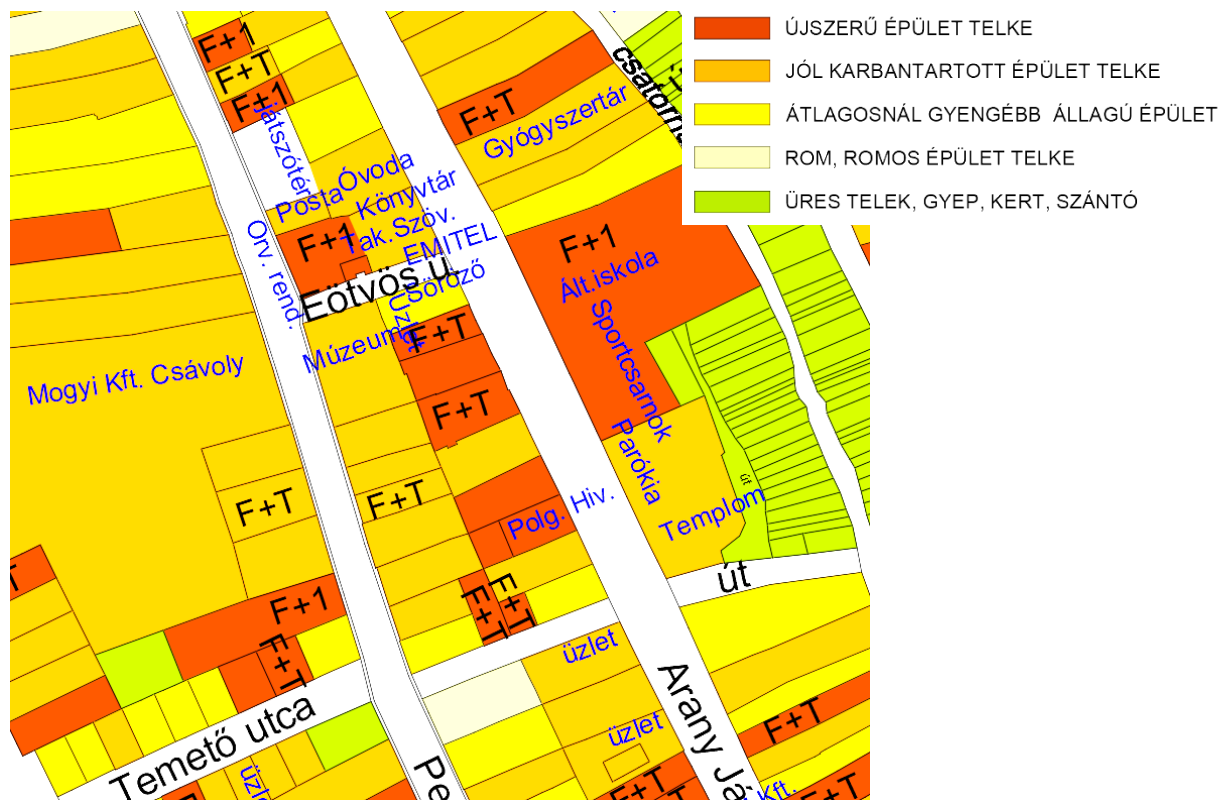
Bő száz év múltán kataszteri térkép készült az Osztrák-Magyar Monarchia településeiről, amely a telekhatárokat, helyrajzi számokat és épületeket részletesebb felmérés alapján ábrázolja. Csávolynak néhány ma is álló épülete már ekkor térképezve lett. A telkek felaprózódásának lehetünk tanúi, a kertőv csak a „Kígyós-patak” mentén és a Kossuth Lajos utca K-i oldalán maradt meg, egyébként az utcák mindkét oldali beépítésével besűrűsödött a település és új utcákkal is kiegészült. Ekkor már 3000 főt meghaladó népességű volt Csávolynak. „Józsefháza pusztája” is lakott volt.

Részlet az első kataszteri térképből: Csávolynak központja és Józsefháza pusztája külterületi szállás

Helyszíni bejárás alapján a jelenleg kialakult állapotról is felmérés készült, amely rögzíti az egyes telkeken meglévő épületek állagát, a beépítés földszintestől eltérő szintszámát és a lakófunkciótól eltérő használati módot.

Részlet a belterület épületfunkció- és állagvizsgálatából: intézmény- és üzletcsoport a településközpontban

A **lakótelkek használati módja többnyire falusias** jellegű, általában konyhakerteket is művelnek, néhol gazdasági tevékenység is kapcsolódik a lakóépülethez. A kertvárosias jelleg inkább csak kivételként van jelen.

A települést átszelő főút mentén viszont történetileg kialakult egy **kisvárosias fejlődést** mutató területsáv, ahol az átmenő forgalom miatt és a helyi igények kiszolgálására kereskedelmi-vendéglátó-szolgáltató tevékenységet is folytatnak meglehetősen intenzív telekhasználattal. A telektömbök rövid oldalán az idők során felaprózódtak a telkek, melyek a terület szűkössége, a beépítettség viszonylag nagy mértéke miatt indultak el a kisvárosias fejlődési irányba.

A lakóterületek közé beékelődve 1990 óta prosperál a Mogyi Kft. élelmiszerüzeme. A **gazdasági funkció** jelentősebb konfliktusok nélkül illeszkedik be a környezetébe, annak köszönhetően, hogy a technológiát folyamatosan fejlesztik és a járműforgalmat ésszerű keretek között tartják.

A település belterületén 1000-nél is több építési telek található, ezeknek csak kis része beépítetlen. A Csávolgy-csatorna melletti kerthasználatú önálló ingatlanok távlatban sem építhetők majd be. Nagyjából 30 db olyan „foghíj”-telek maradt **beépítetlen**, vagy vált azzá bontást követően, amelynek építési célú hasznosítására a jövőben számítani lehet.

Kertként, szántóként használt, vagy bokros-fás állapotban lévő, beépítetlen telkek a belterületen

Épületállag, szintszám

Csávolgy intézményei többnyire régebben létesült épületekben működnek, alig van köztük újszerű állapotú (pl. a Művelődési ház). Az idősebb épületállomány jó karbantartása folyamatos kihívást jelent a településnek. A tervezés időszakában készült el az óvoda belső átalakítása, felújítás előtt áll az orvosi rendelő épülete. A patinás, de előregedő egykori „Sváb házak” intézményi célú hasznosítása jó példát mutathat a megmaradt védendő lakóházak értékmegőrző felújításához is.

A lakóépületek túlnyomórészt közepes állagúak. A belterület É-i és Ny-i peremének házsorai újabb építésűek, ezért az átlagosnál jobb állapotban vannak, a tetőterük általában be van építve (összesen kb. 120 db beépített tetőterű épület). A többi utcában viszonylag vegyes az épületállomány kora és kialakítási módja. Emeletes épület alig van Csávolgyon (Művelődési ház, Általános Iskola, Orvosi Rendelő, néhány lakóház).

Újszerű állapotú épületek telkei

Átlagosnál gyengébb és romos épületek telkei

A településen nagyjából **egyenletes** az épületek állag szerinti megoszlása, nem mutatkoznak jelei egyes területek fejlődésben való jelentős elmaradásának, szlömösödésének, de megállapítható, hogy a csatorna partján lévő Árpád utcában viszonylag kevés az új építés.

7. KORLÁTOK, PROBLÉMÁK ÉS ÉRTÉKEK BEAZONOSÍTÁSA

A településfejlesztés és -rendezés korlátaival és problémáival érdemes tisztában lenni, hogy előre számítani lehessen a megvalósítás útjában álló akadályokkal, költségnövelő tényezőkkel, jogszabályi feltételekkel. A helyi értékeket is ismerni kell, mert a település a meglévő értékekre tud építkezni, amikor a célok elérése előtt tornyosuló problémákat a korlátok közepette leküzdi.

A vizsgálat (a V-10 jelű rajzzal is illusztrálva) az alábbi körülményeket tárta fel.

Korlátok a fejlesztési és rendezési folyamat során:

1. Országos közutak mentén közútkezelői egyeztetésre kötelezettek egyes beavatkozások a Közlekedési törvény (1988. évi I. törvény) és az országos településrendezési követelmények (253/1997. Korm. rendelet) értelmében az úttengelytől mért területsávokon belül. A mellékutak (5412, 5505 jelű utak) menti 50-50 m-en belül és a főutat (55-ös számú út) kísérő 100-100 m-es sávban új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki (kivétel a gazdasági és néhány különleges funkció). A főút menti 50-50 m-es terület közjóléti erdőbe nem sorolható.
2. Nagynyomású szállítóvezeték (FGSZ Zrt.) és nagyközépnomású földgázvezeték (MVM Next Zrt.) mentén a vezeték tulajdonosnak szolgalmi joga van és a védőtávolságon belül korlátozottak a beavatkozások és kötött a művelés módja.
3. A volt szilárdhulladék lerakó területén a teljes kármentesítődés befejeződéséig korlátozott a használat módja.
4. Csávolyon nincs szennyvízcsatorna-hálózat, a leendő szennyvíztisztítómű, a dréncsöves szikkasztómező és a szennyvízátemelők helyét biztosítani kell.
5. A régészeti lelőhelyeken a kulturális örökségvédelem törvény és a végrehajtását szolgáló kormányrendeletek szerinti korlátok, feladatok és költségek merülnek fel.
6. A természetvédelmi érdekű területek használatát korlátozhatja az érvényes kezelési terv, és az élővilág kialakult, változó értékeinek védelmi követelménye.
7. Az üzemi állattartó telep környezetében bizonyos funkciók (pl. egy másik tenyésztőtelep, vagy bűzre, fertőzésre érzékeny egyéb létesítmény) elhelyezése korlátozott.
8. A Kékhegyi lőtérhez tartozó honvédelmi célú különleges területen és környékén a használat miatti korlátozásokra kell számítani.
9. A homokbánya területén csak külön engedéllyel végezhető a bányászati tevékenység, a bányakapitánytól a kitermelésre, véghasználatra, stb. vonatkozóan engedélyt kell kérni. A területen fészkelő parti fecskék élőhelyét nem szabad a tevékenységgel veszélyeztetni.
10. A volt agyagbánya (tervezett Ipari Park) területén szükség szerint tereprendezést kell végezni a beépítést megelőzően, kivéve, ha a gödör az alapozáshoz, esetleg alagsor, vagy pince létesítéshez amúgy is szükséges.

Problémák a fejlesztési és rendezési célok elérésének útjában:

1. Belvízjárta területet Csávolyon nem tart nyilván az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, azonban mérsékelt belvízveszélyes két terület (belterülettől Ny-ra lévő sáv, amely É-ra elnyúlik, valamint az Felsőszentiván felőli határsáv). Gondoskodni kell a víz kártételének megelőzéséről és a fölös vizek visszatartásáról a csapadékos, nedves időszakokban.
2. Megfelelő vízgazdálkodási beavatkozással meg kell előzni, hogy a Csávolyi-csatorna D-i szakaszán (sportterület és környéke) a meder feltöltődjön, kiszáradjon.

3. A löszös felszínű összefüggő szántóterületen mezővédő erdősávok nélkül defláció (szélelhordás) jelentkezhetsz, amely a mezőgazdasági káron túl a levegőben szálló porterhelést is növeli, egészségügyi problémát okozva.
4. Az Illancshoz tartozó É-i határrészekben az erdő túlterjeszkedhet az értékes homokos sztyepp maradványokra, a biodiverzitás csökkenhet.
5. Területhasználati módok között akadhatnak konfliktusokforrások, például amikor a gazdasági területhasználat és a lakókörnyezet szoros szomszédságát kell mindkét fél megelégedésére kezelni. A belterületi állattartás is próbára teheti a szomszédok türelmét, bár Csávolyn ez eddig nem volt jellemző. Ugyancsak adódnak konfliktusok kiskert-szomszédok között, valamint a mezőgazdálkodók és a telküket fásításként, erdőként hasznosító gazdák között.
6. Jelentős örökségvédelmi probléma az épített értékek (elsősorban az eredeti jellegüket őrző egykori „Sváb házak”) állapotromlása, mivel a folyamat megállítása költséges. Az értéktudatos, tökeerős és jó ízlésű tulajdonosi kör jelentheti a megoldást a problémára, azonban amíg hiányzik valamelyik feltétel ezek közül, addig az értékes, de sérülékeny házak versenyt futnak az idővel. A meglévő értékek átmentését segíthetik újabb országos és helyi támogatási formák, melyek biztosíthatják, hogy a felújítás ne legyen költségesebb, mint az új építés.
7. Barnamezős területként ipari célra hasznosítandó a volt TSZ-major telke (hrsz.: 953/1). A régi használat a terep bolygatását eredményezte. A Bara-tó partja felőli régi épület felújításra érdemes.

Értékek melyekre a fejlesztési és rendezési célok megvalósításában támaszkodni lehet:

1. A jó infrastruktúrával rendelkező (burkolt útról megközelíthető, közművekkel ellátott, vagy ellátható), de alulhasznált gazdasági területek (egykori tsz-major, volt téglagyár, megszűnt agyagbánya) hatékonyabb hasznosítása erősítheti a település gazdaságát.
2. Csávolyn élelmiszer-ipara tovább bővíthet, nagyobb foglalkoztatottságot és adóbevételt biztosíthat.
3. A mezőgazdasági területek öntözési kapacitása vízvisszatartással bővíthető.
4. Józsefháza-pusztá (egyéb belterület) gazdálkodási központtá válhat.
5. A természeti és kulturális értékeket összekapcsoló túraútvonal és belterületi csatornaparti sétány révén Csávolyn jobban beilleszkedhet a turisztikai desztinációk sorába.
6. Zarándoklati célponttá válhat a Vodica („Mária-út” hálózatba való bekapcsolódás).
7. Az 55-ös számú főút mellett kiépített kerékpárút a K-Ny-i irányú forgalmat segíti és összekötő útvonalat képez a meglévő Duna-menti és a tervezett Határmenti EuroVelo nyomvonalak között. A kerékpárúthálózatok fejlődése révén a környező településekkel jobb hivatásforgalmi viszonylat jön létre, megkönnyítve a munkaerő áramlását.
8. Az országos Kéktúra útvonalba Csávolyn turisztikai célpontjai beilleszkedhetnek.
9. Csávolyn az M9 és a Rémi bekötőút É-i meghosszabbítása révén jobb közlekedési helyzetbe kerül az É-i közúti célpontokhoz képest, mind a teherszállítás, mind a személyforgalom tekintetében.
10. Az 55-ös számú főút belterületet elkerülő szakaszának megvalósítása újabb vállalkozások telephely-alakítását ösztönözheti.

8. JAVASOLT TELEPÜLÉSRENDEZÉSI VÁLTOZÁSOK LEÍRÁSA

Fejezet tartalma

Egyes módosítási helyszínek áttekintő ábrája

- Módosítási terület határa: új beépítésre szánt terület
- Módosítási terület határa: mezőgazdasági vagy gazdasági területből erdőbe sorolt
- Módosítási terület határa: mezőgazdasági területbe visszasorolt
- Módosítási terület határa: különleges, beépítésre nem szánt terület kijelölés
- Módosítási terület határa: különleges fásított köztért, sétány területbe sorolt
- Módosítási terület határa: vízgazdálkodási területbe sorolt

Tartalomjegyzék:

oldalszám

I. Általános módosulások a szerkezeti tervben a jogszabályi változások miatt és a területrendezési terveknek való megfelelés, valamint a szabályozás racionalizálása érdekében

1. Szerkezeti és a szabályozási tervek jelkulcsi változásai	49.
2. Rendeltetési kategóriák és betűjeleik változásai	49.
3. Országos Erdőállomány Adattár szerinti meglévő erdők kezelése	51.
4. Mát jelű természetes gyepek használatú mezőgazdasági terület kijelölés	52.
5. Mk jelű kertes mezőgazdasági terület kijelölés	52.
6. Tk jelű természetközeli terület létrehozása	53.
7. V jelű vízgazdálkodási terület szabályozása	53.
8. Természetvédelmi érdekű területek	55.
9. Régészeti lelőhely-ábrázolás	55.
10. Belvízvesztély kezelése	56.
11. Kijelölt művelési terület bányatelek kijelölése	56.
12. 55-ös számú főút elkerülő szakaszának kijelölése	57.

II. Változtatások a Településrendezési eszközökben a helyi önkormányzati fejlesztések, valamint lakossági, vállalkozói igények, felvetések támogatására

13. Csillagvizsgáló észlelőállomás kijelölése	58.
14. Szennyvíztisztítómű kijelölése	59.
15. Tájfásítás, zöld infrastruktúra, túra- és zárandokturizmus létesítményei	60.
16. Belterület zöldterületeinek változásai, fásított közterek, sétány létrehozása	61.
17. Lakóterületek változásai	63.
18. Településközpont változásai	66.
19. Meglévő gazdasági területek besorolásának változásai	66.
20. Új általános gazdasági terület létrehozása (Ipari Park)	67.
21. Temetőbővítés	67.
22. HÉSZ rendelet egyes változásai	68.

I. Általános módosulások a szerkezeti tervben a jogszabályváltozások miatt és a területrendezési terveknek való megfelelés, valamint a szabályozás racionalizálása érdekében:

1. A szerkezeti és a szabályozási **tervek jelkulcsa** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: **Elj.**) 6. mellékletnek megfelelő tartalmú. A szerkezeti terv és leírása megállapítja a szerkezeti elemeket, valamint a területek felhasználási módját (más szóval rendeltetési kategóriáját), erről határozat hozatal történik, a szabályozási terv pedig rendelet formájában az övezeteket állapítja meg, melyekhez előírásokat kapcsol.
2. A **rendeltetési kategóriák és betűjelek** az **Elj.** 6. melléklete szerint változnak. Az egyes területfelhasználási kategóriák országos szabályait az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet (továbbiakban: **OTÉK**) tartalmazza. Csávolynon is alkalmazásra kerül a **K-Mű** jelű különleges beépítésre szánt mezőgazdasági üzemi

terület kategória, amely az állattartó telepek esetében felváltja a jelenlegi *ipari* kategóriát és lehetővé tesz egyéb kapcsolódó tevékenységeket (pl. gépjavítás, gondnoki lakóépület).

Az intenzív használat alatt álló gazdasági telephelyek számára fejlődési lehetőséget kínál az OTÉK-ban 2017-ben létrehozott **Gá** jelű „általános gazdasági terület” kategória, mivel a beépítettség nagyobb mértékét és az ipari-kereskedelmi funkciók vegyes előfordulását engedi meg. A Kiskunhalasi út melletti volt bánya tervezett új beépítésre szánt területe is általános kategóriában szerepel, mert a kereskedelem és az ipar egyaránt érdeklődhet itt telephelyek iránt.

Alkalmazza a terv a fásított köztér, sétány (**Kb-Ktf**) különleges rendeltetést is zöldsávok esetében, mert ez kevésbé kötött rendeltetés, mint a zöldterület (közpark, közkert), mégis jól leköveti a zöldfelületi jellegű használati módot és 5 % beépíthetőséget biztosít. Rendet teremt az új terv a különleges területek között: az országosan megállapított különleges kategóriák és a helyben meghatározott egyéb helyi sajátosságot hordozó különleges kategóriák szétválasztása egyértelművé válik; beépítésre nem szánt különleges kategóriába kerül át az olyan terület, amelynek elegendő a maximum 10 % beépítettségi határérték (temető, bánya, honvédelmi terület, tervezett dréncsöves szikkasztómező); új beépítésre szánt különleges kategóriaként jelenik meg a külterületen a szennyvíztisztítómű tervezett helye. A rendeltetési kategóriák listája a következő:

Beépítésre szánt területek:

Lakóterület

Lf (jelenlegi tervben FL) jelű falusias lakóterület

Vegyes terület

Vt (jelenlegi tervben TV) jelű településközpont vegyes terület

Gazdasági terület

Gksz (jelenlegi tervben KG) jelű kereskedelmi szolgáltató terület

Gip (jelenlegi tervben IP) jelű ipari terület

Gá jelű általános gazdasági terület

Különleges terület

OTÉK-ban rögzített különleges kategóriák

K-Sp (jelenlegi tervben KSP) jelű nagyterjedésű sportolási célú terület

K-Hull (jelenlegi tervben H) jelű hulladékkezelő, -lerakó terület

K-Hon (jelenlegi tervben HT) jelű honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági terület

K-Mű jelű mezőgazdasági üzemi terület

Sajátos helyi különleges kategóriák

K-Vm jelű vízmű terület

K-Sz jelű szennyvíztisztító telep terület

Beépítésre nem szánt területek:

Közlekedési terület

KÖu jelű közúti közlekedési terület

Zöldterület

Zkp jelű közpark zöldterület

Erdőterület

Ev jelű védelmi erdőterület

Eg jelű gazdasági erdőterület

Mezőgazdasági terület

Mk jelű kertes mezőgazdasági terület,

Má jelű általános mezőgazdasági terület,

Mát jelű természetes gyepek sajátos használatú általános mezőgazdasági terület,

V jelű vízgazdálkodási terület (állóvizek és nyílt csatornák medre és parti sávja, záportó)

Tk jelű természetközeli terület (mocsár, nádas)

Különleges terület

OTÉK-ban rögzített (beépítésre nem szánt) különleges kategóriák

Kb-B jelű nyersanyag kitermelés (bánya), nyersanyag feldolgozás céljára szolgáló terület

Kb-T (jelenlegi tervben K) jelű temető-terület

Kb-Ktf jelű fásított köztér, sétány terület

Sajátos helyi (beépítésre nem szánt) különleges kategóriák

Kb-Cs jelű csillagvizsgáló terület

Kb-Dr jelű dréncsöves szikkasztómező terület

Kb-Id jelű idegenforgalmi terület

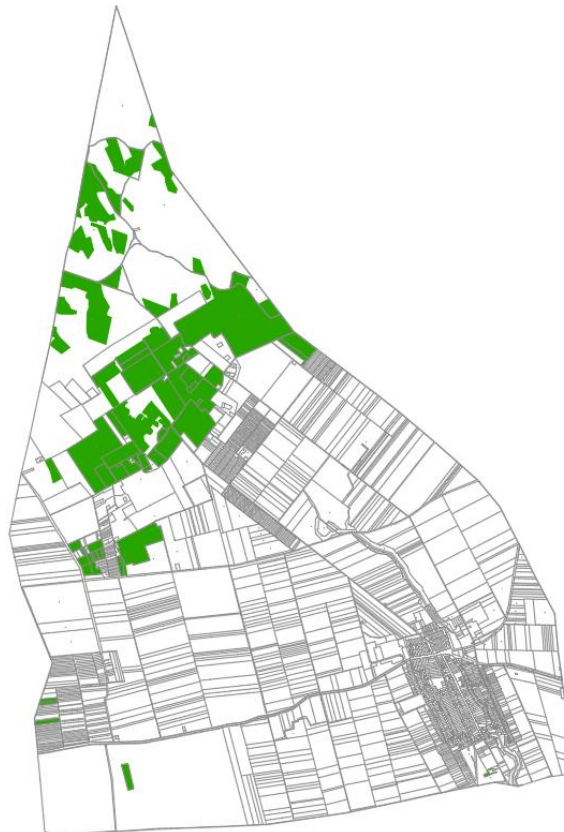
3. Az **Országos Erdőállomány Adattár** szerinti meglévő erdőket, továbbá a földhivatali nyilvántartásban erdőműveléssel szereplő területeket az új terv a megfelelő alaprendeltetés szerinti erdőterületben szerepelteti (Ev védelmi erdő, Eg gazdasági erdő). Közjóléti erdő (Ek) nem található és nincs tervezve Csávolyon.

A jelenleg hatályos településrendezési eszközök nem különböztetnek meg elsődleges rendeltetést és a korábbi állapotok alapján csak 857 hektár erdőt tartalmaznak. Az új tervben, a valós helyzetnek megfelelően, 1140 hektár erdő szerepel, melyből 666 hektár védelmi, 474 hektár gazdasági rendeltetésű. Túlnyomó részük állami tulajdonú, a Gemenc Zrt. kezelése alatt áll.

2021 évi Országos Erdőállomány Adattár és földhivatali nyilvántartás alapján tervezett erdők

Védelmi erdőrészek

Gazdasági erdőrészek

4. **Mát** jelű természetes **gyep** **használatú mezőgazdasági terület** kijelölés: a természet sokszínűségének megőrzése érdekében a gazdag élőhelyet biztosító gyepek külön mezőgazdasági kategóriaként szerepelnek a szerkezeti tervben (összesen 54,0 hektár).

Településszerkezeti tervi Mát területek

5. **Mk** jelű **kertes mezőgazdasági terület** kijelölés: a szerkezeti terv a zártkerti, gyümölcs- és szőlőművelésű földrésztelkeket nagyrészt Mk kategóriába sorolja be (összesen 50,0 hektár).

Településszerkezeti tervi Mk területek

6. Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997.(XII.20.) Korm. rendelet (továbbiakban: OTÉK) szerinti **Tk jelű természetközeli terület**be az igazgatási terület „mocsár” és „nádas” földrészelei tartoznak. Csávolyn csak a 085/7 hrsz.-ú telek „b” alrészlete érintett (1,0 ha), amely „mocsár” művelési ágú.

Tk jelű Természetközeli (mocsár) terület az új Településszerkezeti tervben és ortofotón

7. A **V jelű vízgazdálkodási terület**be az OTÉK szerint a község tavainak és közcélú nyílt csatornáinak medre, valamint parti sávja tartozik, azonban a partvonalat az állami térkép nem tünteti fel, ezért a csatornák esetében a nyomvonalat jelöli a terv. A parti sáv méretéről országos előírás rendelkezik:

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 2. §-nak megfelelően a vizek és a közcélú vízi létesítmények kezelésére jogosult és köteles személyek a vizek és közcélú vízlétesítmények mentén az azokkal kapcsolatos vízgazdálkodási szakfeladataik ellátására, a meder megközelítésére parti sávot használhatnak, mely a hivatkozott rendelet 2.§ (3) bekezdése szerint **a kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások, tavak, tározók és holtágak mentén 6 méter, egyéb vizek és közcélú vízlétesítmények esetében 3 méter.**

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság (ADUVÍZIG) előzetes észrevételében a parti sávra vonatkozóan további előírások elrendelését kérte:

A külterületi beépítés során vízrendezési érdekből az alábbi építési tilalmi területeket kell biztosítani:

- **Az ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornák** partételtől számított 10,0 m-en belül semmilyen, 10,0 – 15,0 m között pedig csak ideiglenes jellegű létesítmény építhető.
- **Nem az ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornák** partételtől számított 4,0 m-en belül semmilyen, 4,0 – 10,0 m között pedig csak ideiglenes jellegű létesítmény építhető.

A 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 2. § (3) c pontja szerinti, egyéb vizek és közcélú vízlétesítmények kategóriájába tartozó csatornák:

- ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornák:
 - Csávolgyi-ág csatorna (Csávolgy 033 hrsz.)
- Nem az ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornák:
 - Csávolgyi-ág csatorna (Csávolgy 085/6, 085/7, 061, 054/38, 054/43, 952, 954, 955/, 359, 861 hrsz.)

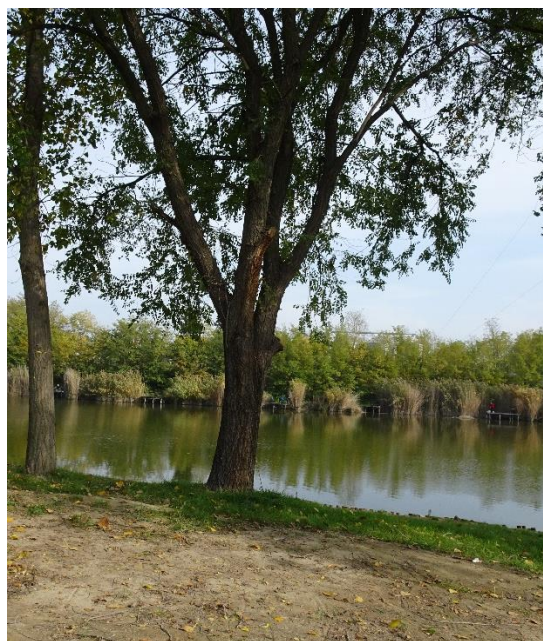
Utóbbi helyrajzi számok a Csávolgyi-ág csatorna belterületi szakaszához tartoznak.

Magyarország felülvizsgált Vízyűjtő Gazdálkodási Terve (VGT2) kapcsán az ADUVÍZIG előzetes észrevétele leszögezi:

A VGT2 célkitűzései között szerepel, hogy a települések területén keletkező csapadékvizek befogadóba vezetése helyett gondoskodni kell a csapadékvizekkel történő gazdálkodásról, ami magában foglalja a csapadékvizek alkalmas módszerekkel történő helyben tartását, tározását és felhasználását, a lehetőségek mérlegelésével.

Az igazgatási területen átkanyargó csatorna felduzzasztott része a Bara-tó, melynek tulajdonrendezést és körsétány kialakítását tervezi az Önkormányzat. A VGT2 céljaival összhangban a belterületi csatornaszakasz partrendezését is előíranyozza a rendezési terv.

Bara-tó a Csávolyi-ág csatorna középső szakaszán (kb. 7,3 hektár) – ortofotó

Az ADUVÍZIG és a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága együttműködésére építve kerülhet sor a déli szakasz vízi élőhelyé fejlesztésére, a nyílt víz visszaállítására. A terület **V jelű vízgazdálkodási terület**be kerül át és kisajátítása indokolt.

Csávolyi-ág csatorna déli szakaszon tervezett vízi élőhely (kb. 8,3 hektár) – ortofotó

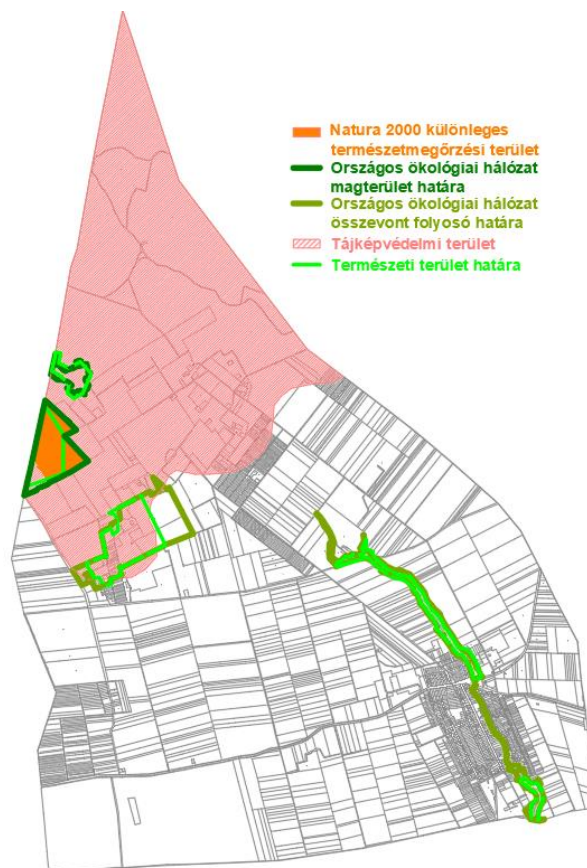

8. A **természetvédelmi határvonalak** a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) adatainak megfelelően szerepelnek a tervlapokon. Kivonatos megjelenítésüket az alábbi ábra tartalmazza.

Csávolyon a **természeti érdekű területeket** homokbuckás tájrészek és a Csávolyi-ág csatorna medre, partmenti gyepei képezik. A volt érsekcsanádi honvédségi lőtér Csávolyra átnyúló része Natura 2000 különleges természetmegőrzési terület, egyben az országos ökológiai hálózat magterülete. Magterületbe tartozik a lőtértől É-ra fekvő, változatos felszínű futóhomokos területfolt is. Összevont ökológiai folyosónak minősül az összes többi említett természeti érdekű terület.

Számos egyedi tájérték lelhető fel Csávolgy igazgatási területén. A KNPI nyilvántartása 55 elemet sorol fel, köztük épületeket, épületrészeket, szobrokat, emléktáblákat, keresztek, természeti képződményeket, régi temetőt, kutakat. Ezeket a szabályozási és szerkezeti tervlapok közlik.

Természetvédelmi érdekű területek kivonatos ábrázolása a KNPI adatszolgáltatása alapján

9. A **régészeti lelőhelyek** a Bács-Kiskun Megyei Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály Építésfelügyeleti és Örökségvédelmi Osztály 2020. októberi adatszolgáltatása szerint szerepelnek a tervlapokon. Az *Örökségvédelmi hatástanulmány* régészeti része **régészeti érdekű** területeket jelölt meg, melyek beépültek a tervanyagba. Országos műemlékvédelem nem érinti Csávolgyt.

Régészeti lelőhelyek és régészeti érdekű területek áttekintő ábrája (országos nyilvántartás 2020)

10. A **belvízveszély** csak mérsékelten érinti Csávolyt, a területek jelölése a tervlapokon az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság (ADUVÍZIG) 2020. szeptemberi adatszolgáltatásán alapul. Bács-Kiskun Megye 2020. júliusban elfogadott terve Csávolyon nem jelez belvízjárta területet.

Belvízzel mérsékelten veszélyeztetett terület lehatárolása (ADUVÍZIG 2020.)

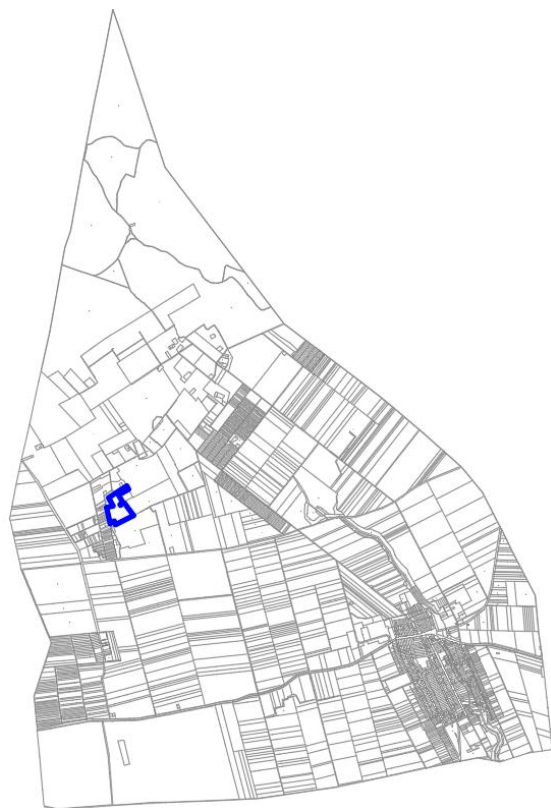

11. A **működő külfejtéses művelésű bányatelkeket** az OTÉK szerint különleges területfelhasználásként kell feltüntetni. A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály levelében foglalt adatoknak megfelelően tartalmazza a szerkezeti terv a Csávoly II. – homok (Gemenc Invest Gazdasági Tanácsadó Kft.) bánya területet (10,1 ha).

*Különleges, nyersanyag kitermelés (bánya), nyersanyag feldolgozás céljára szolgáló terület:
Csávoly II.-homokbánya*

Alaptérképi megjelenítés

Légifotó (Google 2021)

Fotók D-i irányból

12. Az 55-ös számú főút Csávoly belterületi átkelési szakaszának kiváltására **elkerülő útszakasz** szerepel a megyei szerkezeti tervben. A településszerkezeti terv pontosítva adja meg a nyomvonalat, megfelelő területet biztosítva a belterület ÉK-i részéhez csatlakozóan tervezett Ipari Parknak és nem keresztezve az igazgatási területet K-Ny irányban átszelő nagynyomású földgázszállító vezetékek nyomvonalait.

55-ös számú főútvonal Csávoly belterületét elkerülő szakaszának nyomvonala a megyei területrendezési tervben és a településszerkezeti tervben

 elkerülő szakasz nyomvonala a megye szerkezeti tervében

 elkerülő szakasz nyomvonala a településszerkezeti tervben

55-ös számú főút Településszerkezeti tervben szereplő elkerülő nyomvonala (barna vonal mutatja a nagynyomású földgázvezetéseket)

II. Változtatások a Településrendezési eszközökben a helyi önkormányzati fejlesztések, valamint lakossági, vállalkozói igények, felvetések támogatására

- 13. Csillagvizsgáló észlelőállomás**
kijelölése: különleges funkció, a Bajai Csillagvizsgálóhoz kapcsolódó észlelőállomás települt az Érsekcsanád felőli, erdővel övezett határrészre. A 0,6 hektár nagyságú 0204/2 helyrajzi számú telek, amely a jelenlegi tervben erdőterület, az új tervben **Kb-Cs** jelű különleges, beépítésre nem szánt „Csillagvizsgáló” területté minősül át.

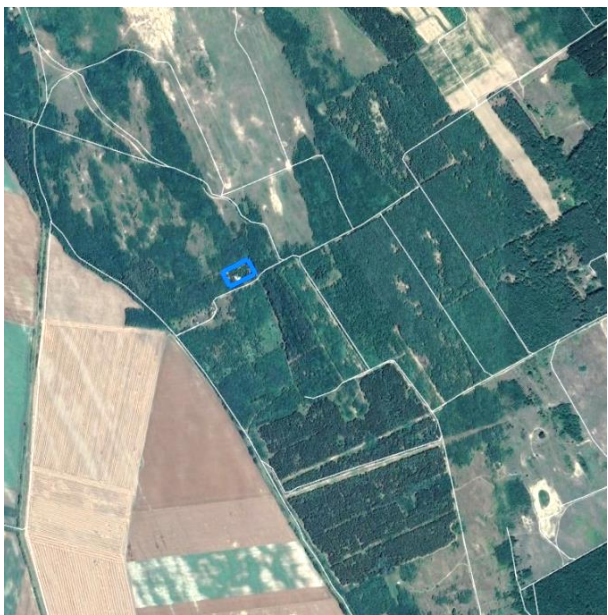

Fotó D-i irányból az építés alatt álló észlelőállomásról (2020)

Észlelőállomás területe az alaptérképen

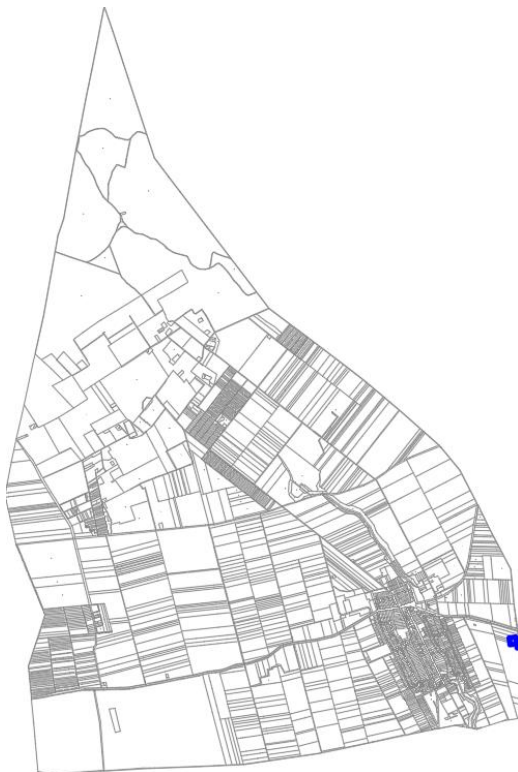
Légifotó a helyszín jelölésével (Google 2021)

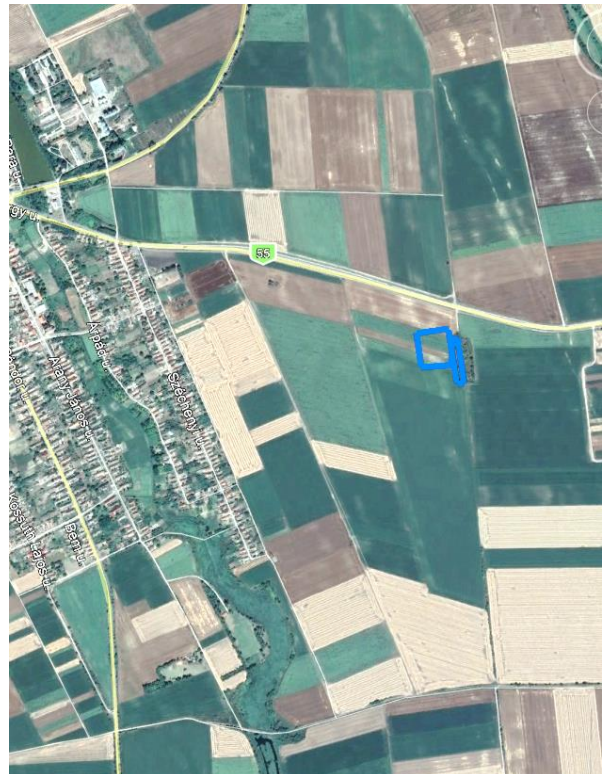
- 14. Szennyvíztisztítómu kijelölése:** a Csávolgy és Felsőszentiván közös határvonalán, az 55-ös számú főútt közelében található a volt kommunális hulladéklerakó telke (hrs.: 044/3), amelyen a tisztítómu elhelyezését tervezik. A terület **K-Sz** jelű különleges, beépítésre szánt besorolású lesz (0,5 ha). Kiegészül a rendeltetési egység egy tervezett dréncsőves szikkasztómezővel (1,0 ha), amely **Kb-Dr** jelű különleges, beépítésre nem szánt területként szerepel az új településszerkezeti tervben.

Tervezett szennyvíztisztító és szikkasztómező

Alaptérképi ábrázolás

Légifotó (Google 2021)

- 15. Tájfásítás, zöld infrastruktúra, túra- és zarándokturizmus létesítményei:** fasor telepítése javasolt a belterületről É felé kivezető Szőlő utca és folytatása mentén, valamint a „Betyár-út”, vagy másként „Jánoshalmi út” -ként ismert külterületi út mentén, továbbá a Józsefházapuszta és Mátételke (Baja) bekötőútját kísérően.

Az igazgatási terület É-i pontján lévő Ólom-hegyi kilátó, az országos kéktúra útvonal csávolyi szakasza, valamint a Jánoshalmi út mellett fekvő „Vodica”-zarándokhely és természeti környezete („Bazsia Legya” homokbuckás terület) a szerkezeti tervben egy tervezett túraútvonallal össze van kapcsolva, amely a Csávolyi-csatorna-menti sétánnyal és tavakkal együtt egységes zöld infrastruktúrává fejleszthető.

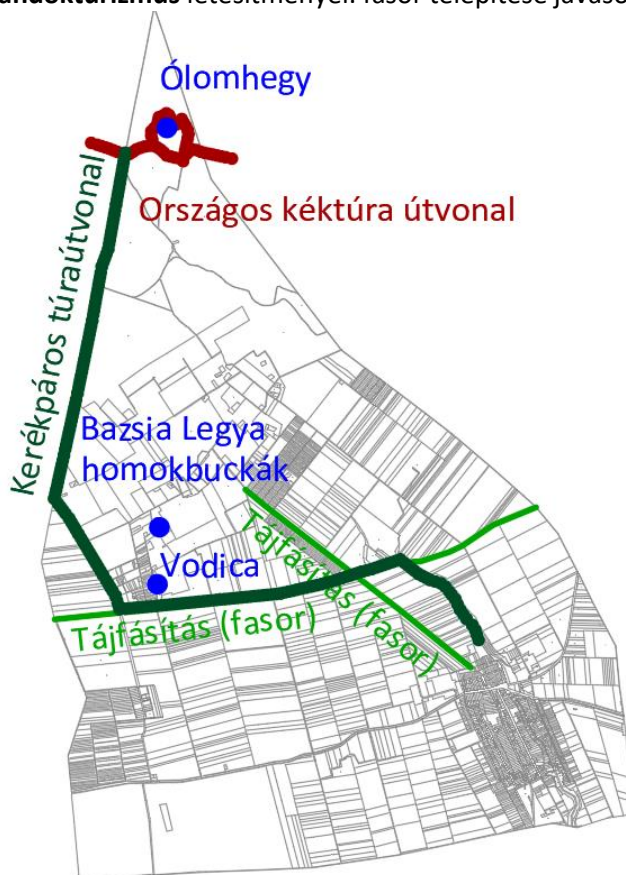
Tájfásítás (fasor), országos kéktúra- és helyi kerékpáros túraútvonal, valamint túracélpontok helyei a külterületen

Vodica két telkét mezőgazdasági területből **Kb-Id** jelű beépítésre nem szánt különleges idegenforgalmi területbe sorolja át a terv.

A Vodica fogalom Csávolyon egy régi forráshelyet, egy körötte létesített épületegyüttest és egy kulturális hagyományt takar. A „csodatévő kút” írásos említése 1731-ből való, a felépítménye még a közelmúltban is megvolt, ma már nem látható. 1748-ban állították a keresztet. A búcsújáró kápolnát 1874-ben szentelték fel.

1904-ben a kápolnától ÉNy-ra és ÉK-re egy-egy kisebb szoborkápolnát emeltek, ezeket az épületeket nem tünteti fel az ingatlannyilvántartási térkép. Egy tanya található még a területen, melyet zarándokszállásként is használtak. A felsorolt építmények két telken állnak: a szoborkápolnák az önkormányzati tulajdonú 0225/3, a többi építmény a 0225/4 helyrajzi számú, egyházi tulajdonú földrészleten.

Vodica területe az ortofotón (2020)

Fotók a kápolnáról és környezetéről

16. **Belterület zöldterületeinek változásai, fásított közterek, sétány létrehozása:** az előzőekben említett zöld infrastruktúra belterületi elemei intenzívebb területhasználatot és növényállományt, funkciógazdagabb szolgáltatást feltételeznek. A hálózat legfőbb része a Csávolyi-csatorna a Bara-tóval **V** jelű vízgazdálkodási területben, és a **Ktf** jelű tervezett fásított sétány a belterület D-i részén kialakítandó tóval, meglévő sportterülettel. **Zkp** közparkot is jelöl a szerkezeti terv a temető mellett (játszótér fő funkcióval) és a Csávolyi-csatorna településközponti szakasza mellett.

Szerkezeti terv legfőbb zöld infrastruktúra elemei (V, Ktf és Zkp jelű övezetek)

- **Vízgazdálkodási terület**
- **Zöldterület: közpark**
- **Különleges terület: fásított köztér, sétány**

Bara-tó körül tervezett sétány vonala az ortofotón

- 17. Lakóterületek változásai:** a korábbi tervekben kijelölt tartalék lakóterületek megszűnnek, mert az új utcanyitás és közművesítés költségei miatt a telkek magas áron volnának csak kialakíthatók, amely kétséges tenné piacképességüket. Meglévő közművekkel ellátott a belterület ÉNy-i szélén lévő Szent István utca, amelynek beépítetlen oldalát célszerű lakóterületként kialakítani.

A Mátyás király utca D-i oldalán szintén rentábilis lehet a lakóterület-fejlesztés. A Mogyi Kft. telephelye mellett tervezett lakóterület **Gá** gazdasági területté minősül át.

Lakóterületekkel kapcsolatos változások

- *Megszűnő lakóterületi kijelölés, helyette: mezőgazdasági övezet*
- *Megszűnő lakóterületi kijelölés, helyette: gazdasági építési övezet*
- *Megszűnő gazdasági területi kijelölés, helyette: lakóövezet*

A kialakult lakóterületek közül a 30 % beépítettséget bizonyosan meghaladók, vagy a telekfelaprózódás miatt csak nagyobb beépítettséggel hasznosíthatók **Lk** jelű kisvárosias lakóterületbe kerülnek át (összesen 24,6 ha).

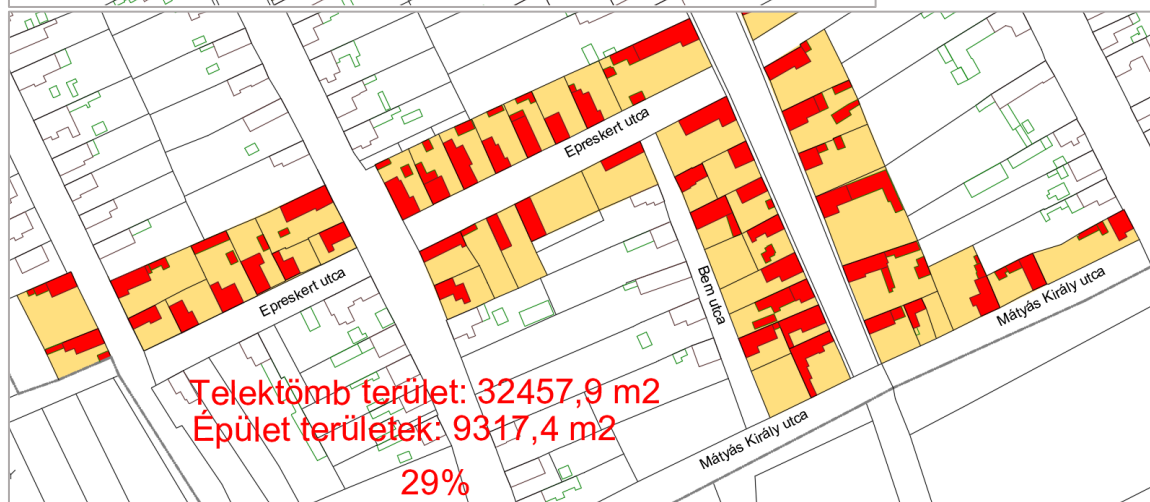
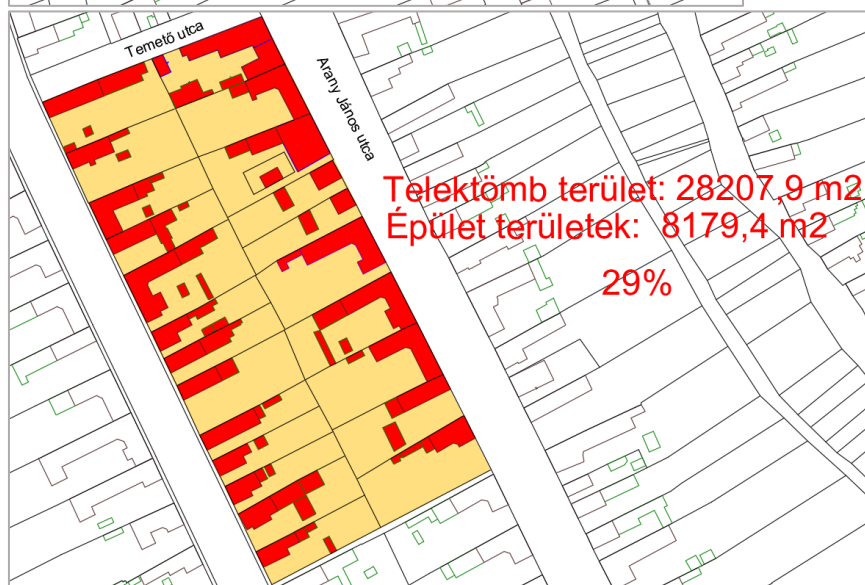
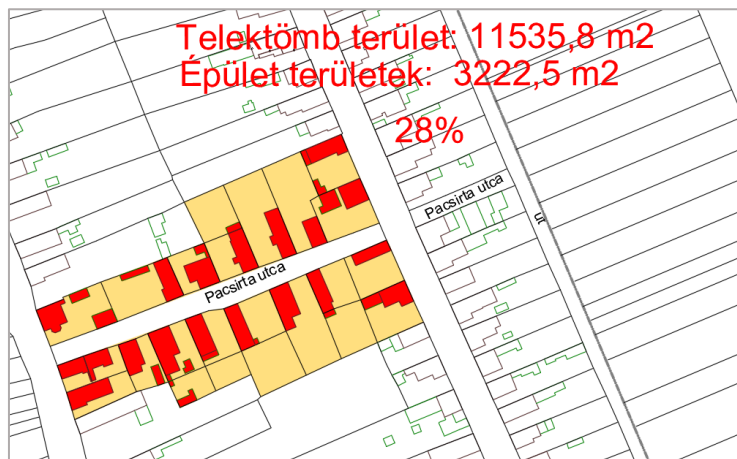

Kisvárosias lakóterület kijelölése a szerkezeti tervben

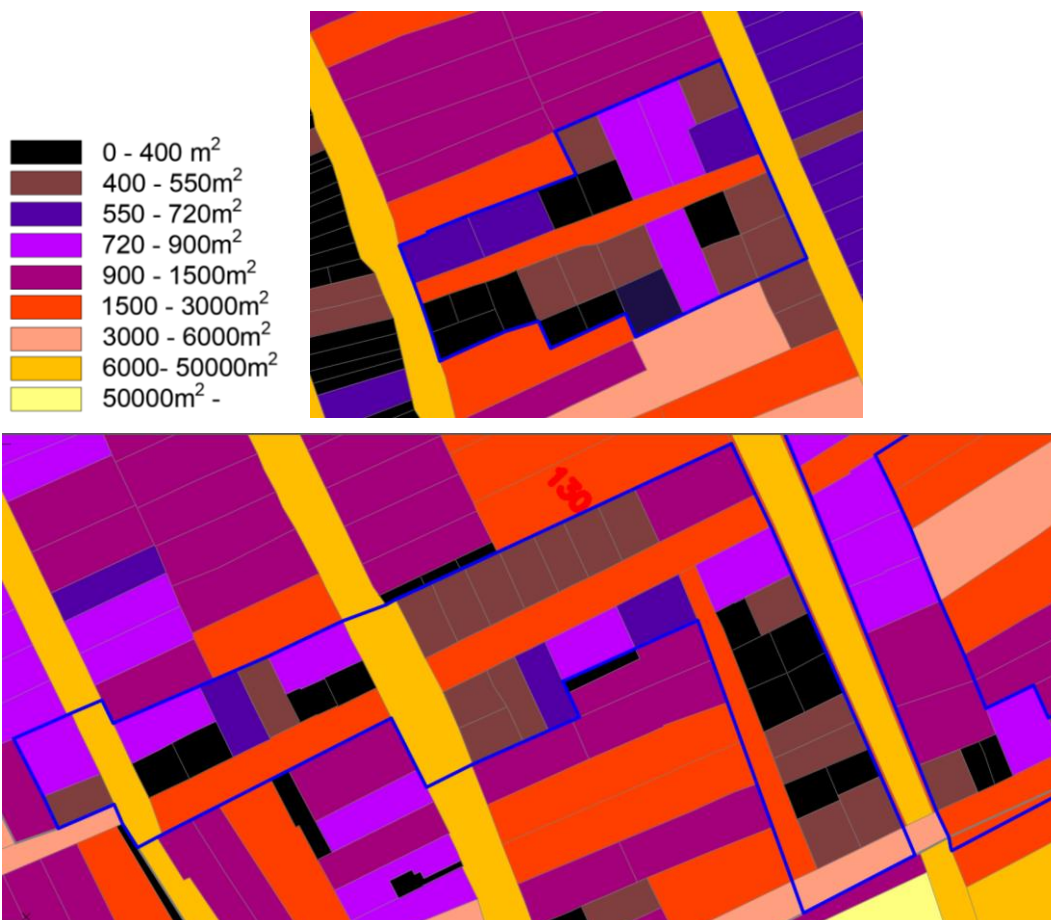
A kisvárosias lakóterületbe átkerülő telektömböket, telekcsoportokat vizsgálatnak vetettük alá az átsorolás indokoltságának igazolására.

Az 55-ös számú főút átkelési szakasza mentén fekvő új Lk területen a *funkciógazdagság* fejlesztése céljából van előirányozva a városiasodás, az átsorolás külön igazolást nem igényel.

A beépítettség tekintetében a többi átsorolandó terület már a jelenleg megengedett 30 %-os beépítettség határán van, további fejlesztésük csak a határérték emelésével oldható meg. Igazoló ábrák:

A telekméretek vonatkozásában megállapítható, hogy elaprózottak az Lk területbe átkerülő tömbvégek, 400 m² alatti területű telek sem ritka, de általában is elmondható, hogy a 720 m² alatt maradnak. Igazoló ábrák:

Az Lf jelű falusias lakóterület jellemzően megengedi a mező- és erdőgazdálkodással kapcsolatos funkciók elhelyezését. Az elaprózott telekcsoporthok alkalmatlanok az ilyen *gazdasági rendeltetési egységek* befogadására.

Az új Lk terület telkei általában a keresztirányú keskeny utcákról közelíthetők meg, amelyek *közlekedési szempontból* is nehezen is viselnék el a falusias gazdasági telekhasználat miatti járműforgalmat (vontaó, munkagép). Az alábbi fotó is érzékelteti, hogy ezekben az utcákban valós folyamat a városi jelleg erősödése.

Fotó a Temető utcáról

18. **Településközpont** változásai: A község intézményeit is magában foglaló **Vt** vegyes terület-felhasználású terület egység az eredeti tervhez képest kibővül (7,7 ha). A vegyes építési övezet a funkciók tág körét engedik meg az országos jogszabály szerint, viszonylag nagy beépítettség mérték mellett.

Szerkezeti terv településközpont vegyes területei

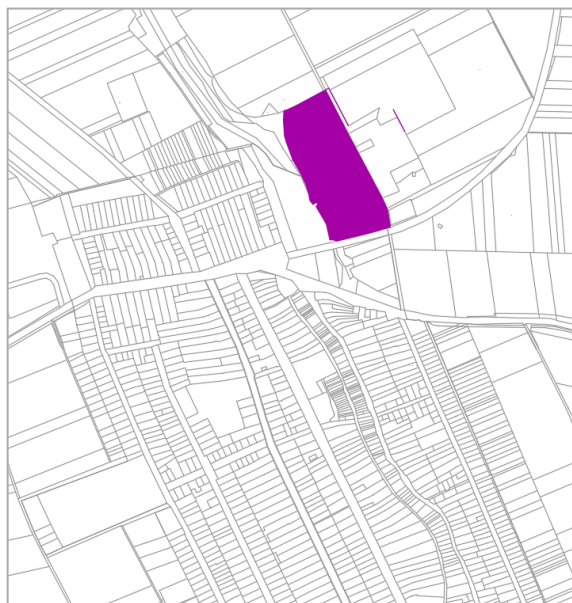

19. **Meglévő gazdasági területek** besorolásának változásai: a belterülethez két olyan gazdasági jellegű terület kapcsolódik, amely mezőgazdasági üzemközpontként jött létre. Mindkettő iparterületként szerepel a jelenleg hatályos tervben. A Baja felőli major megtartotta állattartó jellegét, ma is ez a fő tevékenység, ezért **K-Mű** jelű mezőgazdasági üzemi területbe sorolja be az új szerkezeti terv (22,0 ha). **Gip** jelű iparterületi besorolást kap a Bara-tó K-i oldalán kialakult, sokrétű használat alatt álló terület (7,5 ha). Ettől a területtől K-re, a gabonaszárító és környéke, **Gá** jelű általános gazdasági területként szerepel az új tervben (3,9 ha), amelyben intenzív beépítettséggel helyezhető el ipari és kereskedelmi szolgáltató funkció. **Gksz** kereskedelmi szolgáltató területbe tartozik az Antenna Hungária adótorony telke és a mellette lévő telek (1,4 ha), valamint az üzemanyagtöltő-állomás (1,1 ha) és a Levendula-farm, valamint Texas Étterem területe (összesen 1,6 ha). A Mogyi Kft. belterületi telephelye **Gá** besorolásba kerül (2,2 ha), ezzel biztosítható az üzem fejlődése.

Volt mezőgazdasági üzemközpontok besorolása a szerkezeti tervben

ÉNy-i major: Kmű

Bara-tó melletti terület: Gip

Gabonaszárító és környéke, Mogyi Kft: Gá

Adóállomás, benzinkút, Texas Étterem: Gksz

20. A volt agyagbánya helyén új Gá általános gazdasági terület jöhet létre (10,9 ha), amely a meglévő gazdasági területekkel együtt Ipari Park címet nyerhet.

Tervezett új Gá általános gazdasági terület a volt agyagbánya helyén, az 55-ös számú főút tervezett elkerülő szakaszával

21. A temető területe a korábban közparkba sorolt ÉK-i telekrészt is tartalmazza, továbbá bővítésre is mód nyílik a K-i, Baja felőli oldalon, elsősorban abból a megfontolásból, hogy a térségben igényként felmerülő új krematórium itt elhelyezést nyerhessen.

Temető a bővítési területtel együtt

22. HÉSZ rendelet egyes változásai

A **szabályozás alapelve** a kialakult állapot figyelembe vétele, egyszerűség és rugalmasság. Az övezeti kód betűjelei az új szabályozási tervben megegyeznek a rendeltetési kategória szerkezeti tervi betűjeleivel. A beépítésre nem szánt övezeteket szintén a rendeltetést jelző betűjel különbözteti meg a tervlapokon.

A beépítésre szánt **építési övezetek** és a beépítésre nem szánt **övezetek** kötelezően előírt paramétereit a szabályrendelet nem az eddigi módon, normaszövegben rögzítve, hanem a 3. és 4. **melléklet** táblázatába rendezve, jól áttekinthetően közli. A szabályozási tervek jelmagyarázatában szintén szerepelnek az egyes építési övezetek fő előírásai.

22.1 A jelenlegi OTÉK lehetőséget ad **több alaprendeltetésű épület** létesítésére. Az új HÉSZ nem emel korlátot a rugalmas országos előírások alkalmazása előtt. Például egy vegyes (Vt jelű) vagy egy lakótelken több épület is állhat, ami módot ad funkcióbővítésre (például külön üzleti célú és külön lakóépület építésére), több generáció együttélésére külön épületben, vagy lakótelkek használati megosztásával több eltérő tulajdonú épület létesítésére.

22.2 Legtöbb rendeltetési kategóriának csak egyféle övezete van, a kisvárosias lakó és a falusias lakó területfelhasználás viszont 2-2 féle építési övezetre tagolódik. Utóbbi **felosztás** alapját az Lk kisvárosias lakóterületen főleg a teleknagyságbeli eltérés képezi (Lk-1, Lk-2, utóbbinál a telektömböket keresztben átszelő utcák mentén általában elaprózódtak a földrészletek), míg a falusias lakóterületen a beépítési mód különbözteti meg egymástól az övezeteket (Lf-1 és Lf-2).

Szent István utca É-i szakasza: a miliő ugyan falusias, a telkek szűkössége miatt azonban nem valósulhat meg a falusias területhasználat, Lk-2 a besorolás, amely oldalhatáron álló beépítési módozatú

Szent István utca D-i szakasza: Lf-2, tágas telkeken falusias területhasználat, oldalhatáron álló beépítési móddal

Arany János utca Lk-1 övezetbe tartozó szakasza: a kisvárosias használati mód a központi funkciók közelsége miatt jellemző, több rendeltetési egység is előfordul egy telken. A beépítés történetileg kialakult, vegyesen zársorúsodó, és oldalhatáron álló

Arany János utca Lf-1 övezetbe tartozó szakasza: a központtól távolabbi telkek falusias használatúak, a beépítés történetileg kialakult, vegyesen zársorúsodó, és oldalhatáron álló

22.3 Csávolgyon a vegyes (intézményi-lakó) és a lakó építési övezetekben nem ritka a zársorú beépítés, főként az ún. „Sváb-ház” szárazkapus, zárt kialakítási módja. Ezek az épületek vegyesen fordulnak elő az oldalhatáron álló beépítési formával. A szabályozásban a **kialakult állapothoz való igazodás** jelent megoldást a meglévő változatosság értékmegőrző fenntartására. A történeti településrészben belül a lakó- és vegyes övezetek ezért „K” jelű kialakult beépítési módozattal vannak szabályozva. Az illeszkedés elve érvényesül, az épületek telken belüli elhelyezését a lakás, intézmény vagy üzlet sajátos funkcionális feltételeihez és a szomszédos telken kialakult állapothoz kell igazítani.

22.4 A HÉSZ-ben meghatározott építési helyen belül a településképi rendelet rögzíthet kötelező épület-elhelyezési módot, amíg ez nem történik meg, addig az általános szabályok betartásával (pl. épületek közötti telepítési távolság), és a HÉSZ egyéb előírásait is figyelembe véve (pl. előkert, kötelező építési vonal, a telek be nem építhető része) az **épület elhelyezése szabadon választható meg**. Az építési helyen belül tehát oldalkertek és beépítési házagok hozhatók létre. A gazdasági és különleges területfelhasználáshoz többnyire a szabadonálló építési helyet társítja a HÉSZ, ezzel is csökkentve a szomszédosági konfliktusok kockázatát.

22.5 Az OTÉK a **beépítési magasság megengedett legnagyobb mértéke** szabályozására több módot kínál fel: megszabható az épületmagasság, a homlokzatmagasság, vagy a párkánymagasság. Csávolgyon a jelenlegi előíráshoz („H” építménymagasság fogalmához és számításához) legközelebb álló „épületmagasság” lesz előírva. Az épületmagasságok meghatározása során a belterület településképi egységének megőrzése volt a legfőbb szempont, ezért a maximum-értékek 5,5 m és 7,5 m között vannak előírva a szabályozásban. A gazdasági és különleges övezetekben a funkcionális és technológiai szempontok az elsődlegesek, ezért ezekből az okokból a magasságot meg lehet emelni 18,0 vagy 25,0 m-re.

22.6 A minimális kialakítható telekterület minden építési övezetben csökken, a tapasztalatok szerint igény van a kisebb telkekre a lakó, a vegyes, a gazdasági és egyéb területfelhasználás esetén egyaránt. A telekszélességre vonatkozó megkötések csak a kialakult beépítési mód alkalmazásához kapcsolódóan marad meg.

22.7 A gazdasági területeken általában előkerttel építkeztek, egyébként viszont Csávolyn jellemző az utcavonalra építés, és csak a legkésőbbi építési korszak lakótelkein alakult ki az országos előírásokban szokásos 5 m méretű **előkert** (Rákóczi utca mindkét oldalán, Szent István utca Ny-i oldalán, József Attila utca É-i oldalán). Az utcaképek egységes megjelenése érdekében csak a már előkertesen kialakult lakótelek-sorokon és a szabályozási terven az új beépítéseknél jelölt utcaszakaszokon lehet elhagyni távolságot (5 métert) a telek homlokvonalára és az épület között. Az épületnek legalább 3 m hosszú homlokzati fala, vagy, az utcavonalra nem merőleges oldalhatár esetében, legalább az épület sarokpontjának kell az előkertvonalon állnia.

22.8 Az **oldalkert** méretére nem szab meg a HÉSZ előírást, az OTÉK szabályai vonatkoznak rá. A **hátsókert** is az OTÉK szerint állapítandó meg, kivéve a 30 m-nél nem hosszabb lakó- vagy vegyes telkeket, melyek esetében az előkert legalább 3 méter, vagy 0 méter, utóbbi esetben tűzfalként kell kialakítani a hátsó telekhatáron álló falat.

22.9 Az önkormányzat **elővásárlási jogot** gyakorolhat a rendelet értelmében a településrendezési feladatok végrehajtása érdekében az érintett ingatlanokon, ha azt bejegyezteti az ingatlan-nyilvántartásba.

22.10 Rögzíti a rendelet az építési övezetekben előírt minimális **közművesítettség** elemeket. Az egyedi megoldások egyre inkább teret nyernek, ezekre nyitottan szabályoz a HÉSZ.

22.11 Az egymás mellett élés konfliktusainak elkerülése érdekében a HÉSZ rögzíti az állattartó épületek, nagy létszámú állattartó telepek, növényházak, trágyatároló elhelyezésének és a faültetésnek a **távolsági előírásait**.

22.12 A **katasztrófavédekezés** szabályai bekerülnek a HÉSZ-be.

22.13 Szabályozza a rendelet a **magánút** minimális szélességét, amelyre nézve országos előírás nincs.

22.14 **Önkormányzati elővásárlási jog** alapítását javasolja a terv a magántulajdonban lévő, de stratégiai fontosságú fejlesztésre jelölt területekre: Bara-tó É-i rész, közpark létesítése a Csávolyi-csatorna középső szakaszán; fásított köztér létesítése a Csávolyi-csatorna alsó szakasza mellett; vízgazdálkodási fejlesztési terület a Sporttelep környékén; temető bővítési terület.

Az **Eli** 3. melléklet 1.2.2. pontig a telephelyösszerkezeteti terv alátámasztó munkarészei között előírja a

A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény (továbbiakban OTrT), valamint *a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról* szóló 9/2019. (VI. 14.) Kormányrendelet (továbbiakban MVM rendelet) rendelkezik az ország területeinek használati módjáról és szabályairól.

Csávoly Magyarország Szerkezeti Tervében

[illegible]

Jelmagyarázat kivonata:

Országos területfelhasználási kategóriák

	Erdőgazdálkodási térség
	Mezőgazdasági térség
	Vízgazdálkodási térség
	Települési térség

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

	Gyorsforgalmi út (meglévő)
	Gyorsforgalmi út (tervezett)
	Főút (meglévő)
	Főút (tervezett)
	Nagysebességű vasútvonal (tervezett)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (meglévő)
	Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya (tervezett)
	Nemzetközi kereskedelmi repülőtér (meglévő)
	Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtér (meglévő)
	Országos kerékpárútvonal
	Országos kikötő (meglévő)
	Határkikötő (meglévő)

Energetikai hálózatok és egyedi építmények

	Atomerőmű (meglévő)
	Atomerőmű (tervezett)
	Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (meglévő)
	Egyéb 50 MW vagy annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőmű (tervezett)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	750 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (meglévő)
	220 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett)
	Földgázszállító vezeték (meglévő)

Csávoly Településszerkezeti terve az OTrT jelenleg érvényes szerkezeti elemeit **magában foglalja**. Ezek az elemek a következők:

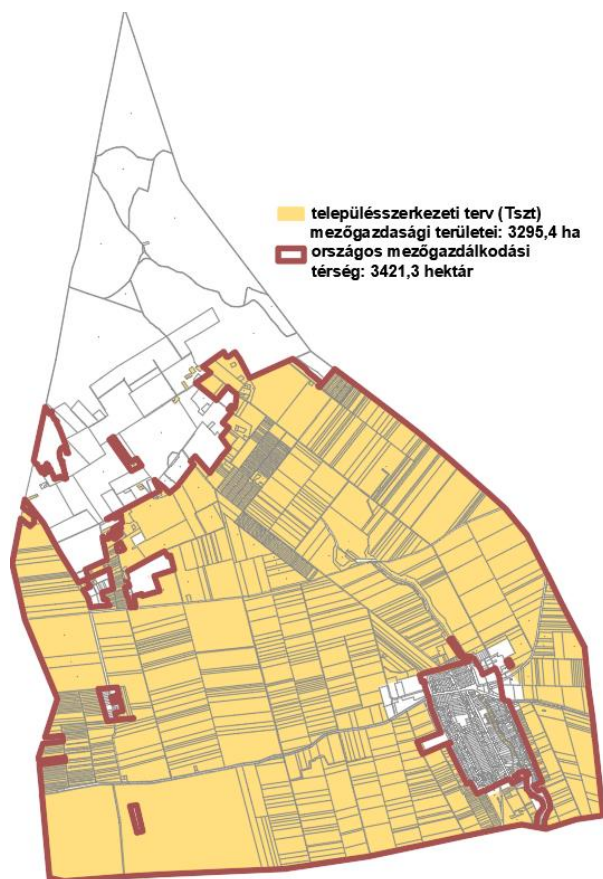
1. A Szeged (5. sz. főút) - Baja - Bátaszék (M6) **meglévő 55-ös számú országos főút** a településen K-Ny-i irányban halad át.
2. **Meglévő nemzetközi és hazai szénhidrogén-szállító vezetékek** – 330. számon nyilvántartott Szank – Kiskunhalas – Jánoshalma – Baja – Bába – Maráza – Pécs **nagynyomású gázvezeték**.
3. **Meglévő nemzetközi és hazai szénhidrogén-szállító vezetékek** – 335. számon nyilvántartott Városhőd – Bugac – Szank – Kiskunhalas – Jánoshalma – Baja – Bába **nagynyomású gázvezeték**.

Országos területfelhasználási térségek

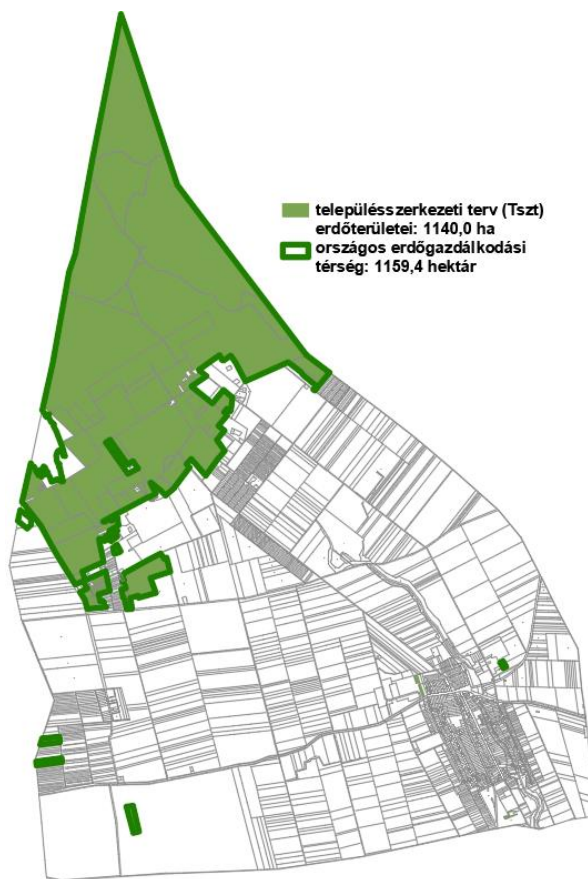
Az ország szerkezeti terve Csávoly területének É-i negyedét erdőbe, a többi területet mezőgazdasági térségbe és települési térségbe sorolja be, nagyjából a tényleges, kialakult használati módnak megfelelően.

Országos térségek és a településszerkezeti tervi rendeltetési területek összevetése

Mezőgazdasági térség és szerkezeti terv

Erdőgazdálkodási térség és a szerkezeti terv

A Településszerkezeti terv és az OTrT területfelhasználási adatainak alábbi összevetése csak tájékoztató jellegű, a megfeleltetést az erre vonatkozó előírások hiányában nem lehet elvégezni.

OTrT Területfelhasználási térségek kiterjedése Csávolyon (az ország szerkezeti tervének .pdf kiterjesztésű állományából szerkesztett lehatárolások alapján)

Erdőgazdálkodási térség:	1159,4 ha
Mezőgazdasági térség:	3421,3 ha
Vízgazdálkodási térség:	0,0 ha
Települési térség:	162,3 ha

**Településszerkezeti terv módosított területi mérlegéből
a releváns adatok:**

OTrT térséghez
képest

Kertes mezőgazdasági terület (Mk):	50,0 ha	
Általános mezőgazdasági terület (Má):	3178,0 ha	
Általános mezőgazdasági terület (Mát: gyp):	54,0 ha	
<u>Mezőgazdaság összesen:</u>	3292,0 ha	96,3 %
Gazdasági erdőterület:	474,3 ha	
Védelmi erdőterület:	665,7 ha	
<u>Erdőterület összesen:</u>	1140,0 ha	98,3 %
Vízgazdálkodási terület:	16,0 ha	
Belterület és csatlakozó beépítésre szánt területek összevetése az OTrT települési térséggel	190,4 ha	117,3 %

Országos övezetekkel való összhang vizsgálata

Az OTrT **országos övezetekkel** való összhangot igazolni szükséges. A törvény szerint ezek az övezetek a következők (a Csávolynon relevánsak kiemelve):

„19. § (1) Az országos övezetek a következők:

1. ökológiai hálózat magterületének övezete,
2. ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete,
3. ökológiai hálózat pufferterületének övezete,
4. kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete,
5. jó termőhelyi adottságú szántók övezete,
6. erdők övezete,
7. erdőtelepítésre javasolt terület övezete,
8. tájképvédelmi terület övezete,
9. világörökségi és világörökségi várományos területek övezete,
10. vízminőség-védelmi terület övezete,
11. nagyvízi meder övezete,
12. VTT-tározók övezete,
13. honvédelmi és katonai célú terület övezete”

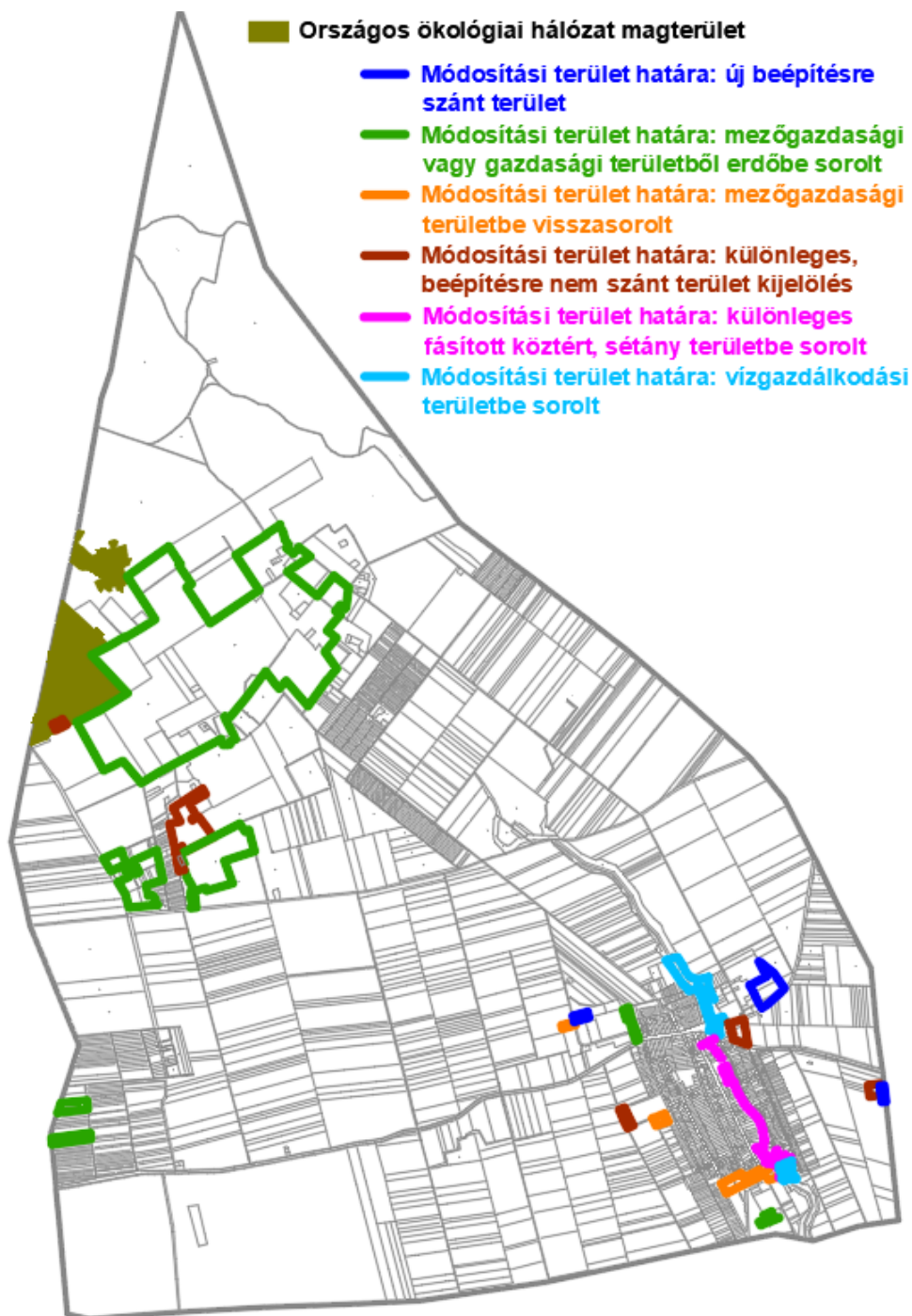
Az **országos ökológiai hálózat magterület és ökológiai folyosó** kiterjedését a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság adta meg 2020. októberben.

Magterületbe tartozik az Érsekcsanádi lőtér Csávolyra átnyúló gyepterülete, és az ettől É-ra lévő, mozgalmas felszínű erdőrés. Ezek a földrészletek a településszerkezeti tervben a Honvédelmi Minisztérium nyilatkozatának megfelelően továbbra is beépítésre szánt honvédelmi területbe és erdőterületbe vannak sorolva. A felhasználási mód lehetővé teszi a természetes élővilág, a védett vagy közösségi jelentőségű fajoknak otthont adó élőhelyek fennmaradását, ezzel a törvényi előírások teljesülnek. A változtatási indítványok helyszínei közül a csillagvizsgáló különleges terület is az övezetbe tartozik. Nem keletkezik új beépítésre szánt terület, a törvényi előírás teljesül.

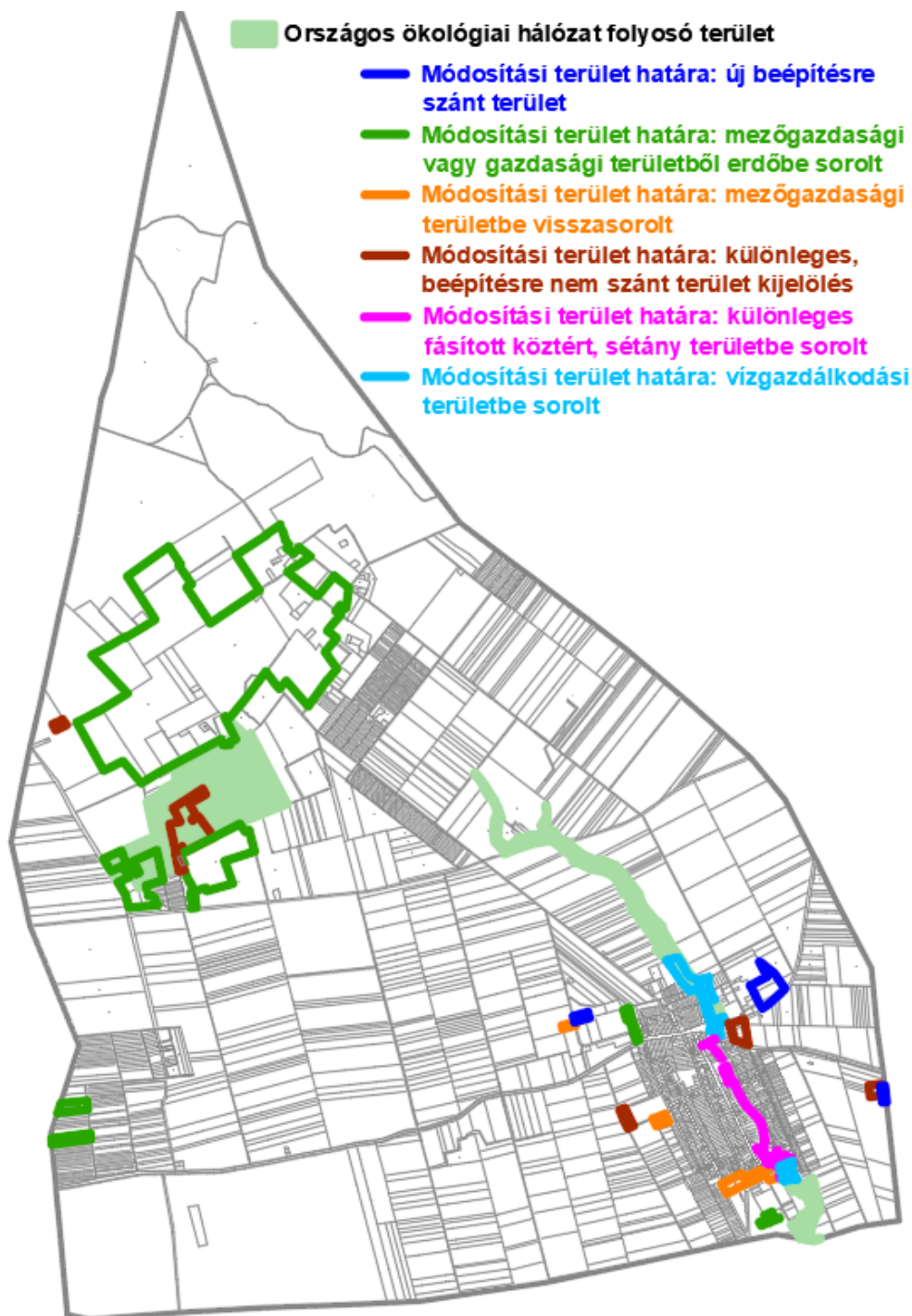
Csillagvizsgáló környezete (2021)

Országos ökológiai hálózat magterülete és a változtatási indítványok helyszíneinek viszonya

Az **ökológiai folyosók** a mozaikosan elhelyezkedő természetes állapotú területeket hálózattá szervezik. Csávolgyon a „Bazsia Legya” homokbuckás gyepterület és környéke, valamint a Csávolgyi-csatorna völgye tartozik az övezetbe. Utóbbi a belterületen is áthalad. Ezek a területfoltok a településszerkezeti tervben vízgazdálkodási, mezőgazdasági és erdőterületbe tartoznak, besorolásuk lehetővé teszi a természetes élőhelyek közötti biológiai kapcsolatot fenntartását. A *változtatási indítványok közül azok a helyszínek érintettek az övezetben, amelyek a természetvédelmi céllal összhangban vannak: meglévő erdőterület, homokbánya-terület, természetközeli terület és vízgazdálkodási terület kialakult állapot szerinti besorolása történik a településszerkezeti tervben, a módosítások nem ütköznek törvényi előírással.*

Országos ökológiai hálózat folyósóterülete és a változtatási indítványok helyszíneinek viszonya

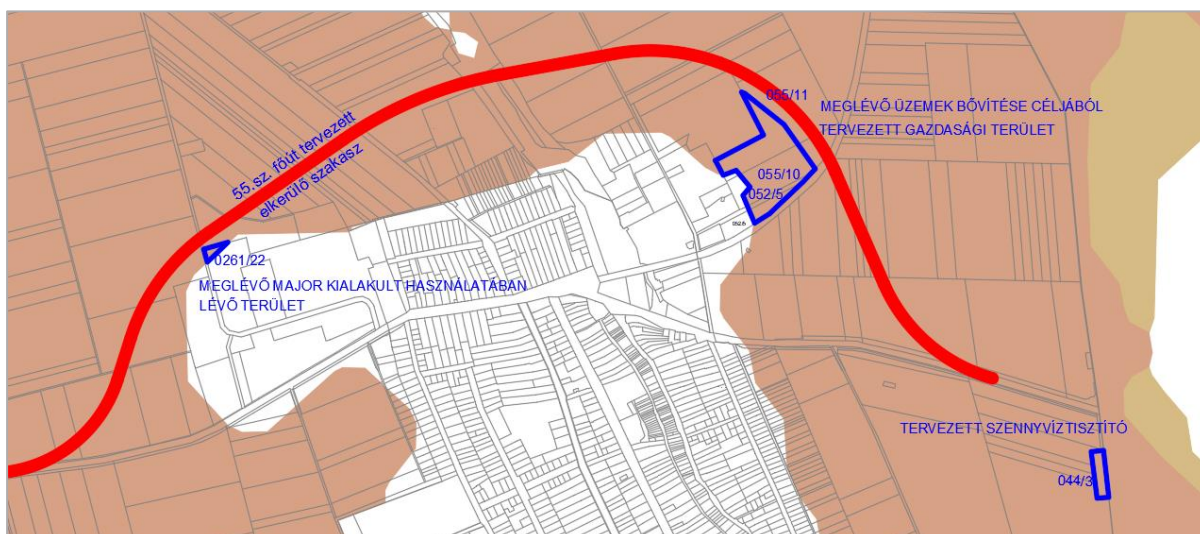

Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete – az övezet kiterjedéséről a Lechner Tudásközpont megyei tervi adatszolgáltatása tájékoztat. Csávolgyon az igazgatási terület déli 2/3 része, benne a belterület környékével, az övezetbe tartozik. Az új beépítésre szánt módosítási területek közül három helyszín részben, vagy egészben érintett az övezetben, ezért Csávolgy Község Önkormányzata kérelemmel fordult a Lechner Tudásközponthoz, hogy csökkentse az övezet kiterjedését a stratégiai fontosságú fejlesztési területeken.

Kiváló és jó termőhelyi adottságú szántók országos övezetének és a változtatási indítványok helyszíneinek a viszonya

Új beépítésre szánt területet eredményező módosítások helyszínei a kiváló szántók övezetében

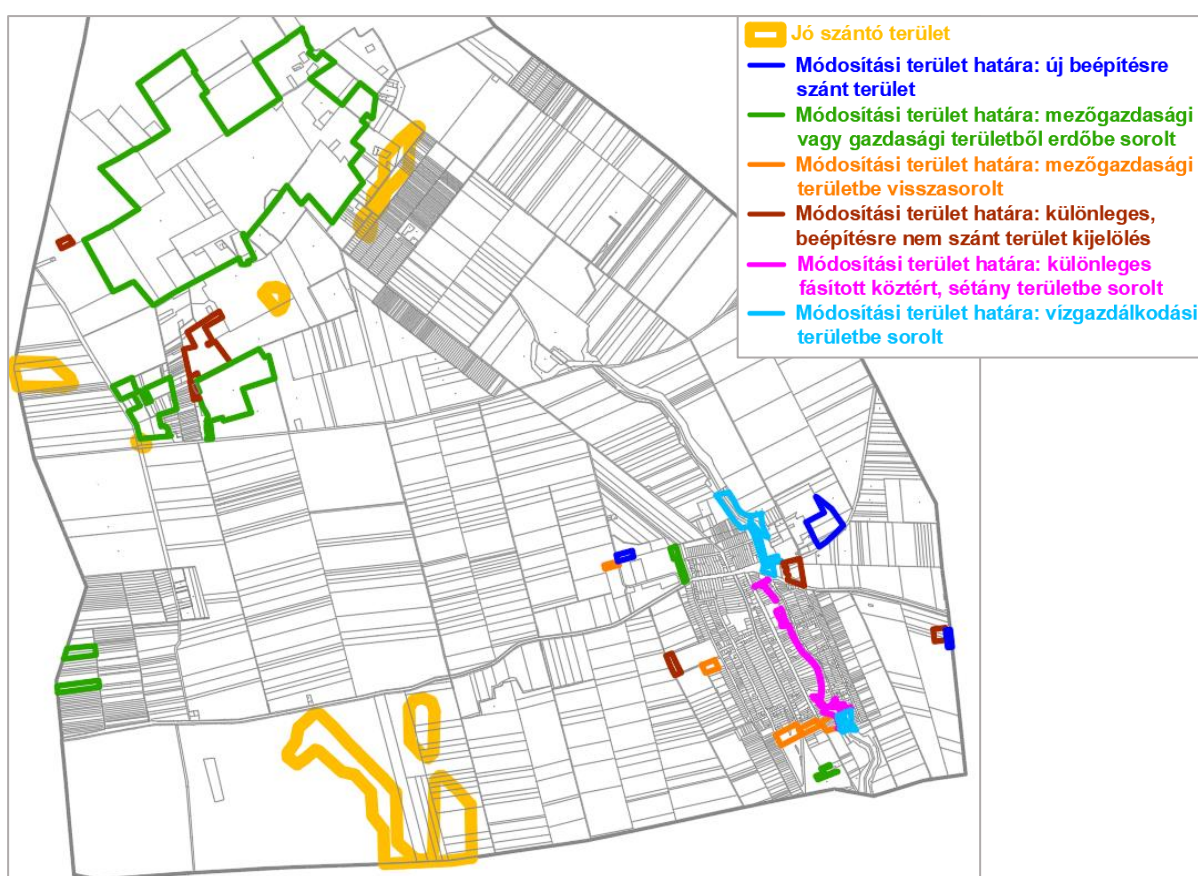

Az előző ábra alapján Csávoly Község Önkormányzata a **törvényi összhang megteremtése** érdekében kérte kivetelni a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetből a következő földrészeket:

1. 0261/22 helyrajzi számú telek (ennek 0,2 hektáros ÉNy-i része tartozik jelenleg az övezetbe)
2. 052/5, 055/10 és 055/11 helyrajzi számú telkek egy része (tervezett 55-ös főúti elkerülő szakaszig) (a telkekből összesen 4,8 hektár tartozik jelenleg az övezetbe)
3. 044/3 helyrajzi számú telek (0,5 hektár), volt szeméttelep, szennyvíztisztítómű elhelyezése céljából

Jó termőhelyi adottságú szántók övezete – az övezet lehatárolására ugyancsak a Lechner Tudásközpont adatszolgáltatása érvényes. Az MVM rendelet 2. § (1) bekezdés értelmében a településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban - a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett - a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni. A **módosítási helyszínek nem szerepelnek** az övezetben.

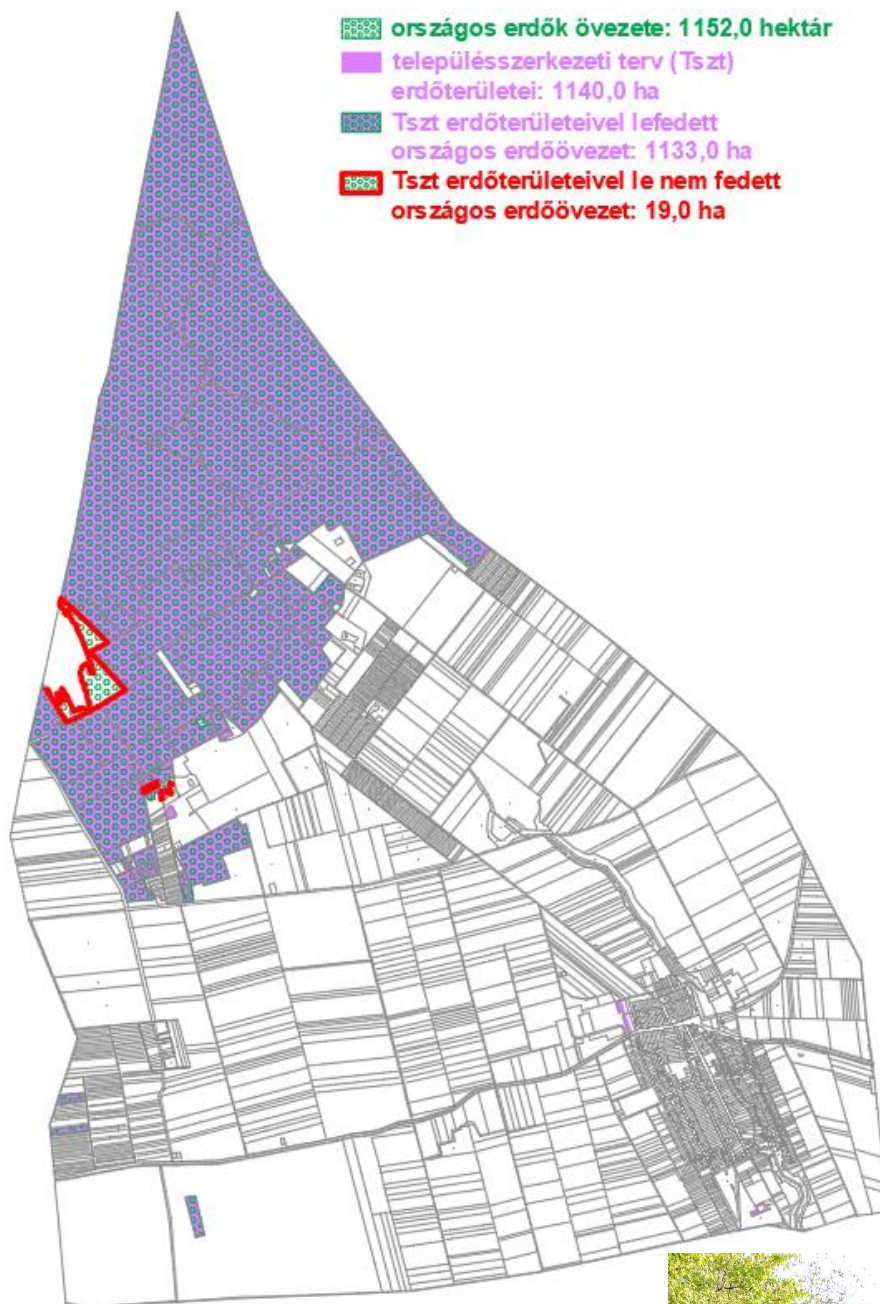
Változtatási helyszínek és a jó termőhelyi adottságú szántók övezetének viszonya

Az **országos erdők övezete** az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdőket és az erdőgazdálkodási célokat közvetlenül szolgáló földterületeket foglalja magában, kiterjedésének térképi adatait a Lechner Tudásközpont e-epites.hu weboldala tartalmazza, melyet a tervező a NÉBIH honlapról frissített (<https://erdoterkep.nebih.gov.hu/>). Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési eszközében legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia. Csávoly szerkezeti tervében a **törvényi előírás a következők szerint teljesül** (ld. következő oldali ábrát):

Az adatállományok szerint az országos erdőövezet területe:	1152,0 hektár
Szerkezeti tervi erdőterülettel le nem fedett övezetrészek területe:	19,0 hektár
Szerkezeti tervi erdőterülettel lefedett övezetrészek területe:	1133,0 hektár: 98,4 %

Országos erdők övezetének viszonya a szerkezeti tervben kijelölt erdőterületekhez

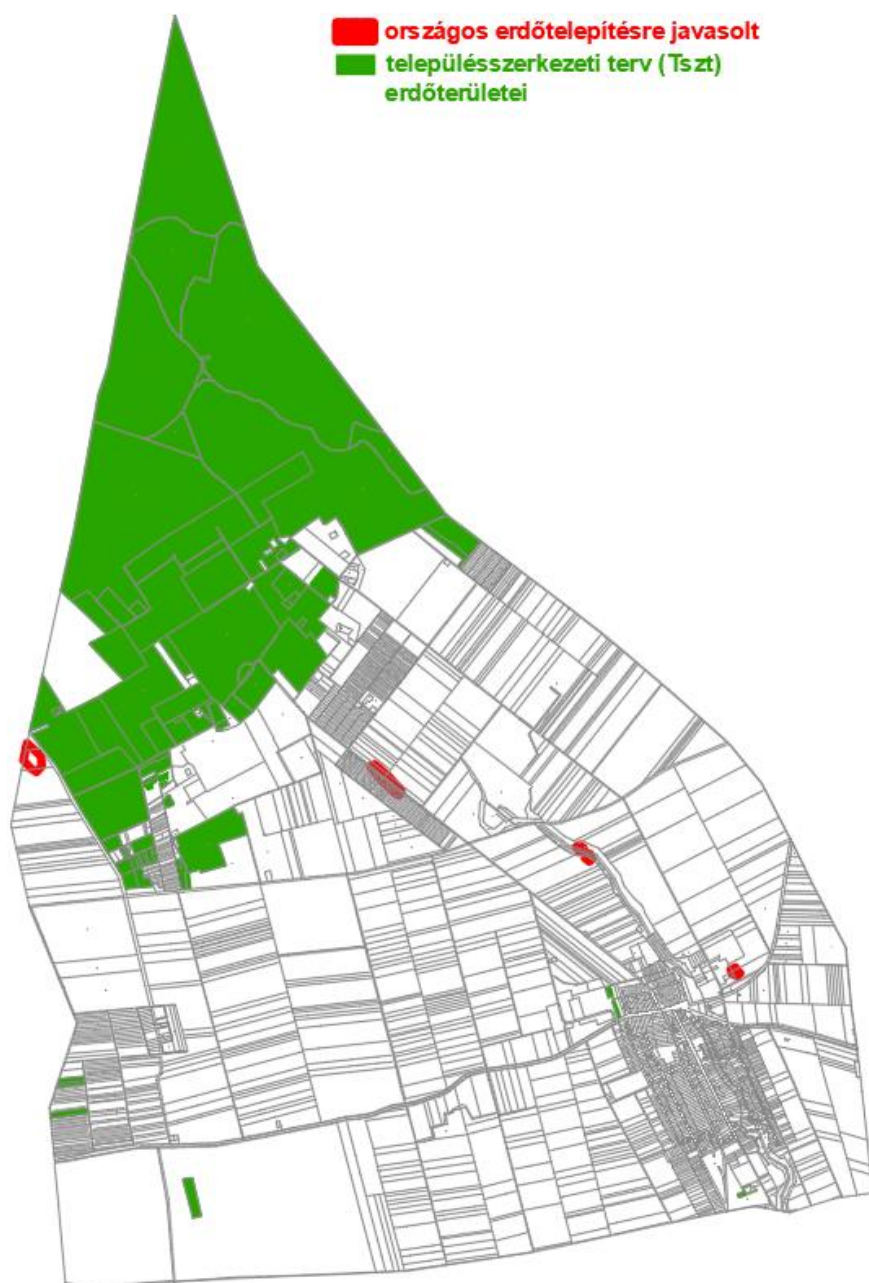

Gemenc Zrt. által kezelt állami erdő

Az **erdőtelepítésre javasolt terület övezete** elemeit szintén a Lechner Központ adatszolgáltatása alapján ábrázolják a szerkezeti és szabályozási tervlapok. A *területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról* szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM. rendelet (továbbiakban: MvM rendelet) 3. § (1) bekezdése szerint a „településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban - a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül - az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén javasolt kijelölni”.

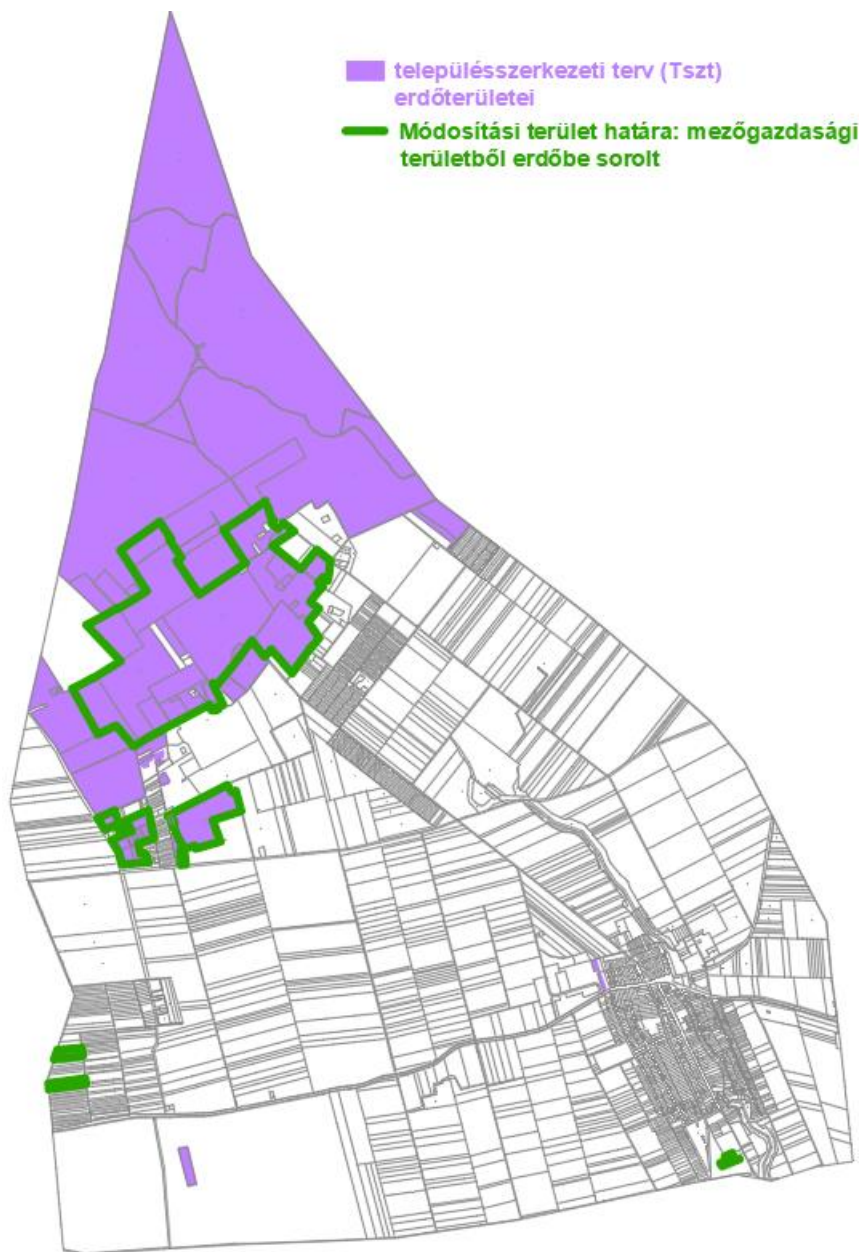
Erdőtelepítésre javasolt terület övezetének viszonya a szerkezeti tervben kijelölt erdőterületekhez

Az övezetben javasolt erdősítést egyelőre nem irányozza elő a településszerkezeti terv. Csávolyn a megyei szerkezeti tervben előírányozott erdősítettség, a BKMTrT szerinti számítás szerint, jelenleg is biztosított. Az **igazgatási terület 24,0 %-át fedi erdő** a településszerkezeti tervben, ezek csak csekély részben tervezettek, túlnyomórészt valóban erdők, vagy fásítások.

Az erdők terjeszkedése figyelhető meg: a 20 évvel ezelőtt készült rendezési tervhez képest jelentős területeket, kb. **285 hektárt** kellett a kialakult állapot szerint mezőgazdasági helyett erdő kategóriába áttenni az új tervben. Elsősorban a felhagyott szőlőkben váltottak át erdőművelésre, de gyepek rovására is történt erdősülés. A jövőben mezővédő erdősávok létrehozására szükség van az összefüggő szántóterületek védelmére, az erdők további térnyerése azonban a tájvédelmi fejezetben már említett okokból nem indokolt.

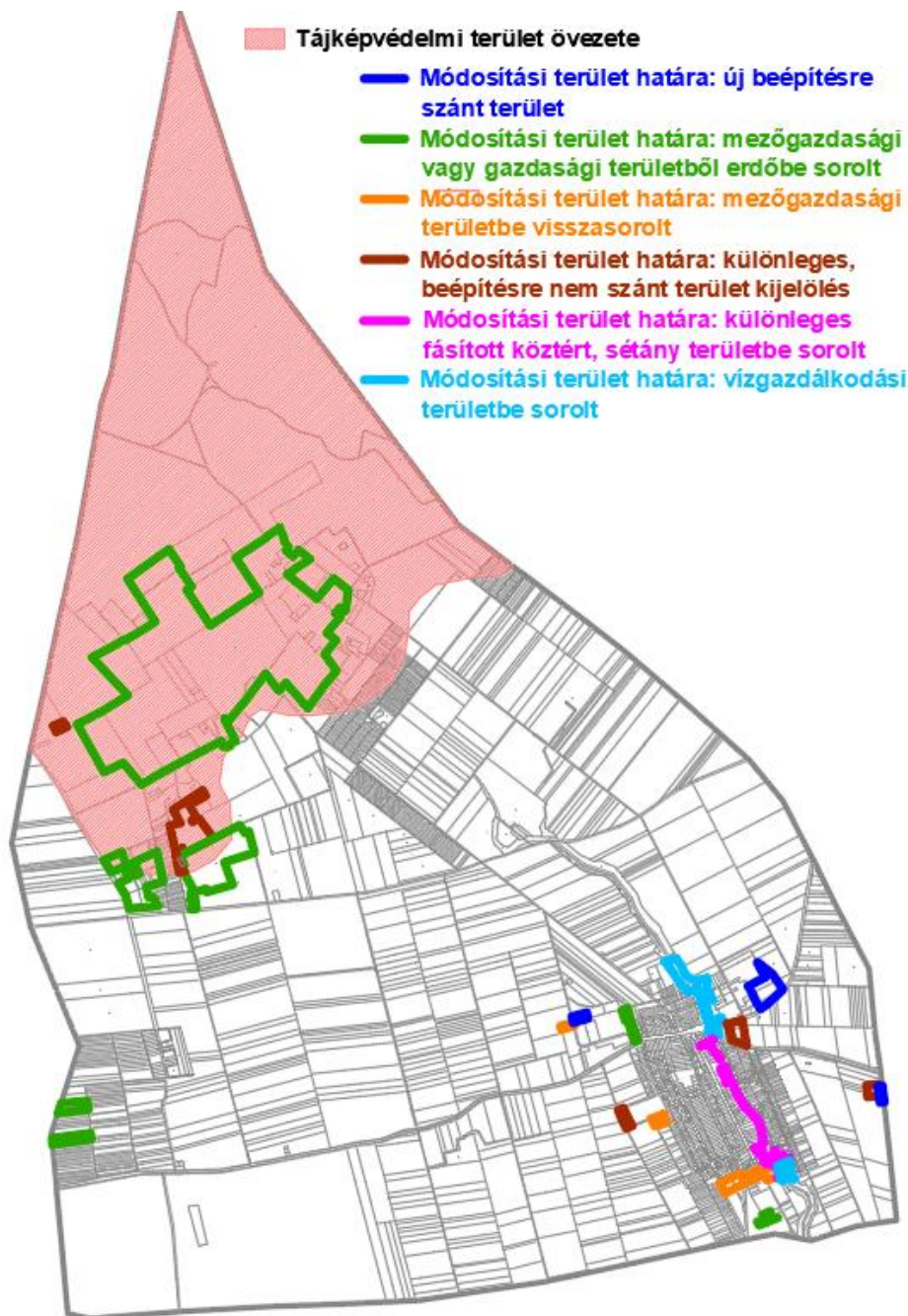
Szerkezeti tervi erdőkijelölésen belül az elmúlt 20 évben keletkezett erdők (módosítási terület)

A **tájképvédelmi terület övezete** a szerkezeti és szabályozási tervlapokon a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósága adatszolgáltatásának megfelelően szerepel. Az MvM rendelet 4. § (1) bekezdésének rendelkezése értelmében a „tájképvédelmi terület övezete területére a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit”.

A csávolyi táj kedvező adottsága, hogy részben megmaradtak az Illancs kistájra jellemző, gazdag élővilágú pusztagyeppek. Értéket jelent az egybefüggő erdőborítottság az igazgatási terület É-i részén megköti a futóhomokot, gazdasági hasznot hoz, esztétikus, és kedvező a mikroklimatikus hatása. Elsősorban ezek az adottságok indokolhatták a Tájképvédelmi terület övezetének lehatárolását.

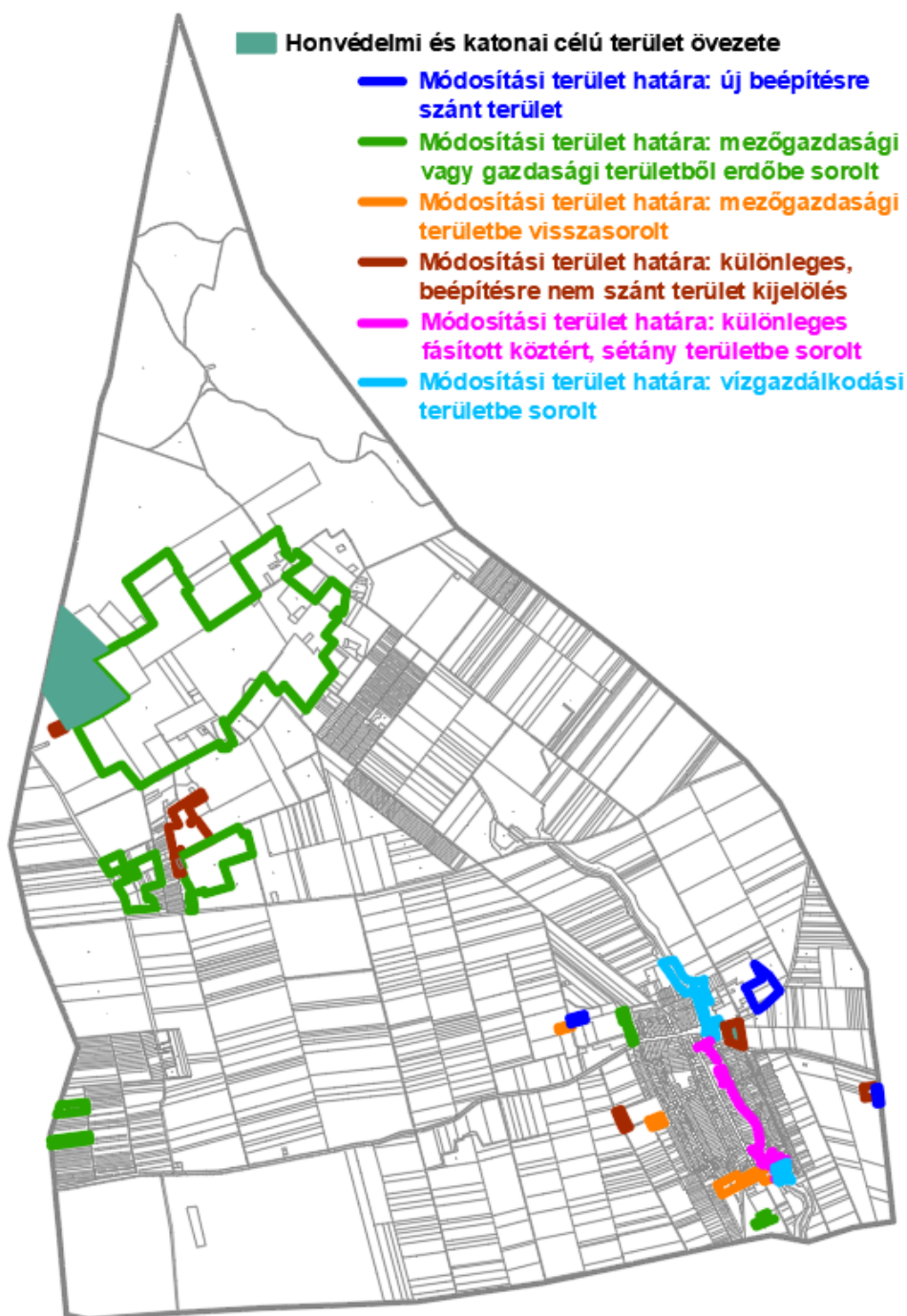
Tájképvédelmi terület övezetének viszonya a tervezett változások területfoltjaihoz

A táj eredeti karakterét őrző gyepek a szerkezeti tervben Mát jelű megkülönböztetést kaptak (általános mezőgazdasági terület természetes gyepek jellegű használat), ahol a HÉSZ korlátozza az építési lehetőségeket az országos előírásokhoz képest. Nem ad továbbá lehetőséget a rendelet a máshol megengedett, háztartási méretű kiserőműnek számító szélkerék elhelyezésére a tájképvédelmi területen és a bányanyitási szabályai is szigorúbbak itt. A megépült Csillagvizsgáló, a kialakult Vodica zárandokhely és a meglévő homokbánya-telek különleges területbe besorolása érinti az övezetet. A kijelölések nem ellentétesek a törvényi előírásokkal.

A **honvédelmi és katonai célú terület** övezetébe tartozik a Kékhegyi-lőtér Csávolyra átnyúló része. A lőtér már nem használják az eredeti célra, elbontották a Csávoly területére eső építményeket. Jelenleg az állami vagyonban lévő területet kezelő cég erdőgazdálkodást és legeltetési gyeptárazást folytat. A terület rendeltetési besorolása a településszerkezeti tervben **nem változik** (Hon jelű honvédségi különleges, beépítésre szánt terület). A Honvédelmi Minisztérium Hatósági Főosztálya levelében jelezte, hogy az övezet területét K-Hon különleges övezetbe kell besorolni.

Honvédelmi és katonai célú terület övezetének viszonya a tervezett változások területfoltjaihoz

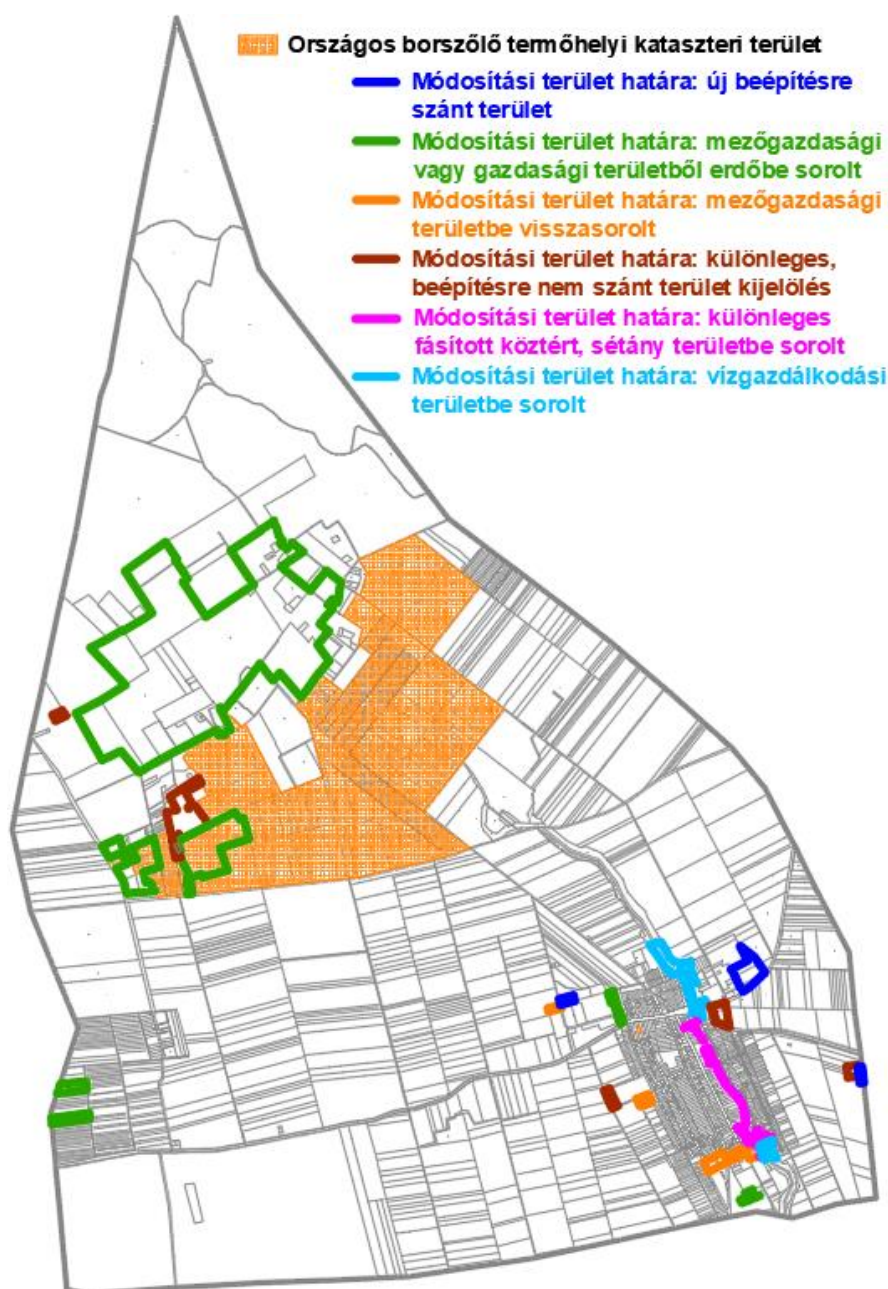

Az **országos vízminőség-védelmi terület**, a **világörökségi és világörökségi várományos terület** övezetben, a **nagyvízi meder** övezetben, valamint a **VTT-tározók** övezetben Csávolynak nincs érintettsége, tehát az OTTrT-vel az összhang vizsgálat nélkül is megállapítható.

Borszőlő és gyümölcs termőhelyi kataszteri területek

Az OTvT 13. § (1) bekezdés értelmében a Településszerkezeti tervnek összhangban kell lennie a **borszőlő termőhelyi kataszteri területek** kijelölésével: „Borvidéki település borszőlő termőhelyi katasztere I-II. osztályú területeihez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - nem minősíthető beépítésre szánt területté”. Csávoly a Kunsági Borvidékbe tartozó település, ezért az Önkormányzat megkérte és megkapta Csávoly borszőlő termőhelyi kataszteri területeinek kimutatását a Nemzeti Földügyi Központtól. Az EOv-helyes lehatárolásokat a településszerkezeti és szabályozási tervlapok ábrázolják, a termőhelyek és a településszerkezeti tervi változtatási területek térbeli viszonyát a következő ábra mutatja be. Szőlőkataszterbe tartozik az É-i erdős településrész „lábánál” lévő, magas terepen elhelyezkedő, homoktalajú terület, amely már nagyrészt erdőművelésbe került át az elmúlt 40 év folyamán. Az új településszerkezeti tervben kijelölt új beépítésre szánt területek nem tartoznak az övezetbe, a **törvényi előírás teljesül**.

Borszőlő termőhelyi kataszteri terület övezete és a módosítási területek összevetése

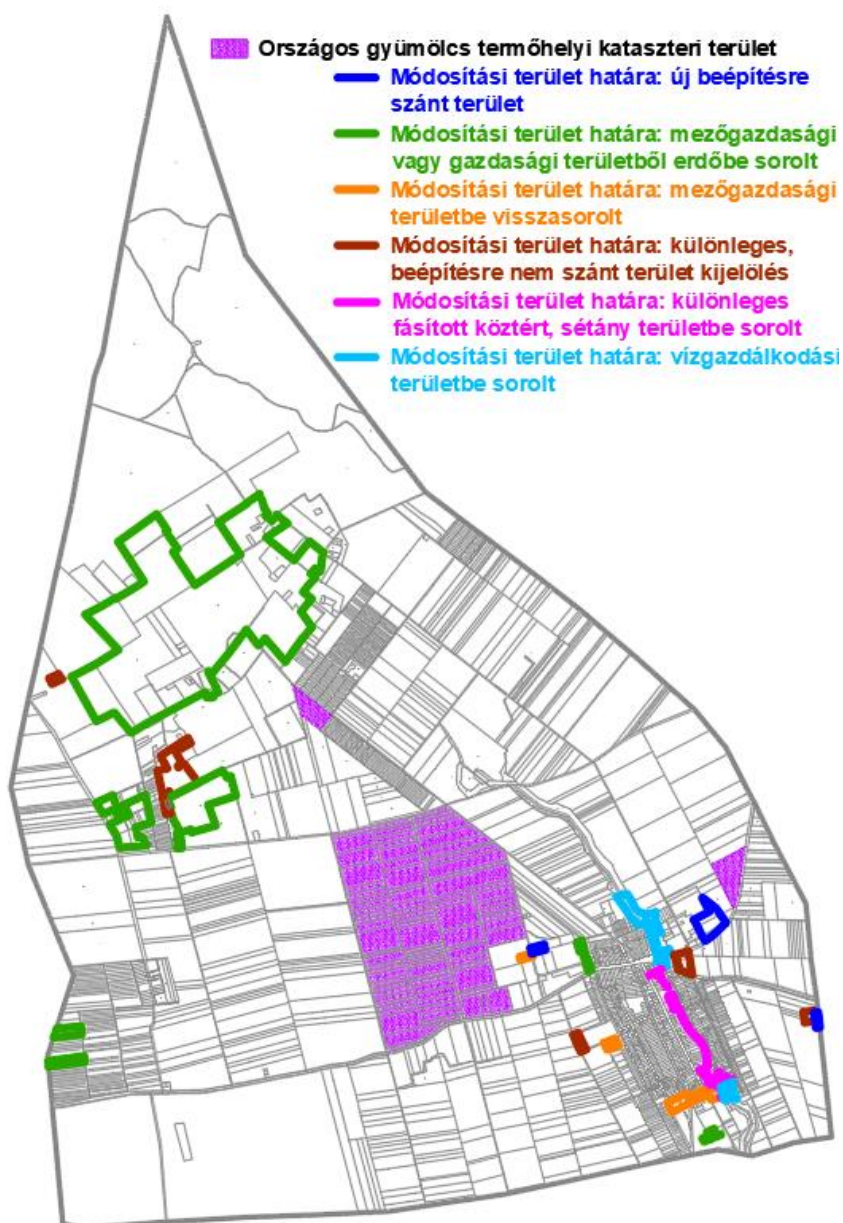
**CSÁVOLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2021**

Az OTrT 13. § (2) bekezdés értelmében a „Az **Országos Gyümölcs Termőhely Kataszter I. és II. osztályú területei**hez tartozó földrészlet - a különleges mezőgazdasági üzemi terület kivételével - nem minősíthető beépítésre szánt területté”. A Csávoly településszerkezeti tervében kijelölt új beépítésre szánt területek nem érintik a termőhelyeket, a törvényi előírás teljesül. A termőhelyek a <https://portal.nebih.gov.hu/adatbazisok-noveny> webhelyen szerepelnek, az adatok következők:

Helyrajzi szám	Terület (ha)	Fajta
055/8-14	9,7	ALMA, MEGGY, SZILVA
0276	130	CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, ŐSZIBARACK
0290	57	CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, ŐSZIBARACK
0254/1	77	CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, ŐSZIBARACK
0265/1	90	CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, ŐSZIBARACK
0278/1	160	CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, ŐSZIBARACK
0285/1	88	CSERESZNYE, MEGGY, SZILVA, ŐSZIBARACK

Megjegyzés: amely helyrajzi szám alátörések nem szerepelnek az ingatlan-nyilvántartási térképen, azok esetében az összes alátörést feltünteteti az alábbi térkép.

*Gyümölcs termőhelyi
kataszteri területek és a
módosítási területek
összevetése*

Új beépítésre szánt terület keletkezéséhez kapcsolódó egyéb előírások az OTtT-ben

Az OTtT 12. § (1) bekezdése értelmében az új beépítésre szánt terület kijelölése esetén mérlegelni kell az alábbi szempontokat:

- „a) az új beépítésre szánt terület csatlakozik a meglévő települési területhez,
- b) az új beépítésre szánt terület kijelölése nem okozza a különböző települések beépítésre szánt területeinek összenövését, és
- c) új beépítésre szánt terület kijelölésére csak akkor kerül sor, ha a települési térségben nincs a tervezett rendeltetésnek megfelelő beépítésre szánt területen beépítetlen földrészlet, vagy az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) szerinti barnamezős terület.”

A változtatási javaslatok alapján **három helyszínen új beépítésre szánt terület keletkezik.**

1. A belterülethez ÉK-ről csatlakozó gazdasági területet egészíti ki az **5,3 hektáros** új beépítésre szánt terület, amely a tervezett Ipari Park részét fogja képezni. Az Ipari Park kijelölés az 55-ös számú főút elkerülő szakaszának nyomvonalát veszi figyelembe, a nyomvonalon belül **Gá általános gazdasági** terület besorolást alkalmaz a terv. *A településszerkezeti tervben eddig nem szerepelt általános gazdasági terület, ezért az új beépítésre szánt terület kijelölése a törvényi előírásnak megfelel.*
2. A belterülethez ÉNy-ről kapcsolódik a **K-Mű különleges mezőgazdasági üzemi** terület, amelynek a kialakult használatát követi le a rendeltetési egység határának korrekciója: egy területrész visszakerül beépítésre nem szánt mezőgazdasági kategóriába, az ábrán jelölt **0,7 hektáros** terület pedig a major részévé válik. *A településszerkezeti tervben csak ez az egy majorterület szerepel, melynek bővítése a használati mód funkciófejlesztéséhez szükséges. Az új beépítésre szánt terület kijelölése a törvényi előírásnak megfelel.*
3. A Felsőszentiván felőli igazgatási határvonal mentén elhelyezkedő **0,5 hektáros** terület **K-Sz szennyvíztisztító különleges** kategóriába kerül. Kijelölése nem okozza a beépítésre szánt területek összenövését. *A településszerkezeti tervben eddig nem szerepelt szennyvíztisztító elhelyezésére szolgáló terület, ezért az új beépítésre szánt terület kijelölése a törvényi előírásnak megfelel.*

Barnamezős területként csak a volt TSZ-major telkét (hrs.: 953/1) jelöli meg a terv, amely a „Gazdasági terület bővítés”-re jelölt (fenti ábrán látható) terület közelében, de belterületen található.

Az OTtT 13. § (3) bekezdése előírja: „Új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a **területnövekmény legkevesebb 5%-ának megfelelő kiterjedésű**, legalább 50 %-ában az újonnan kijelölt beépítésre szánt területtel kapcsolatban lévő zöldterületet, – gazdasági vagy különleges terület kijelölése esetén zöldterületet vagy **véderdőt** – kell kijelölni. Ha a zöldterület vagy véderdő kijelölése az új beépítésre szánt terület rendeltetése miatt az adott területen nem valósítható meg, akkor a zöldterületet vagy a véderdő területét **a település arra alkalmas más területén kell kijelölni**”.

Összesen **7,4 hektár új beépítésre szánt terület keletkezik**, a törvényi előírás szerint 0,37 hektár védelmi erdő kijelölés szükséges. A tervezett védelmi erdősáv a 2. sorszám alatt szereplő major K-i határán fog létrejönni **0,9 hektáron**, mivel a *többi módosítási helyszín az új erdő kijelölésre a környezet adottságai miatt nem alkalmas*. A kijelölt terület lényegesen több, mint az előírt 5 %, tehát **a törvényi előírás teljesül**.

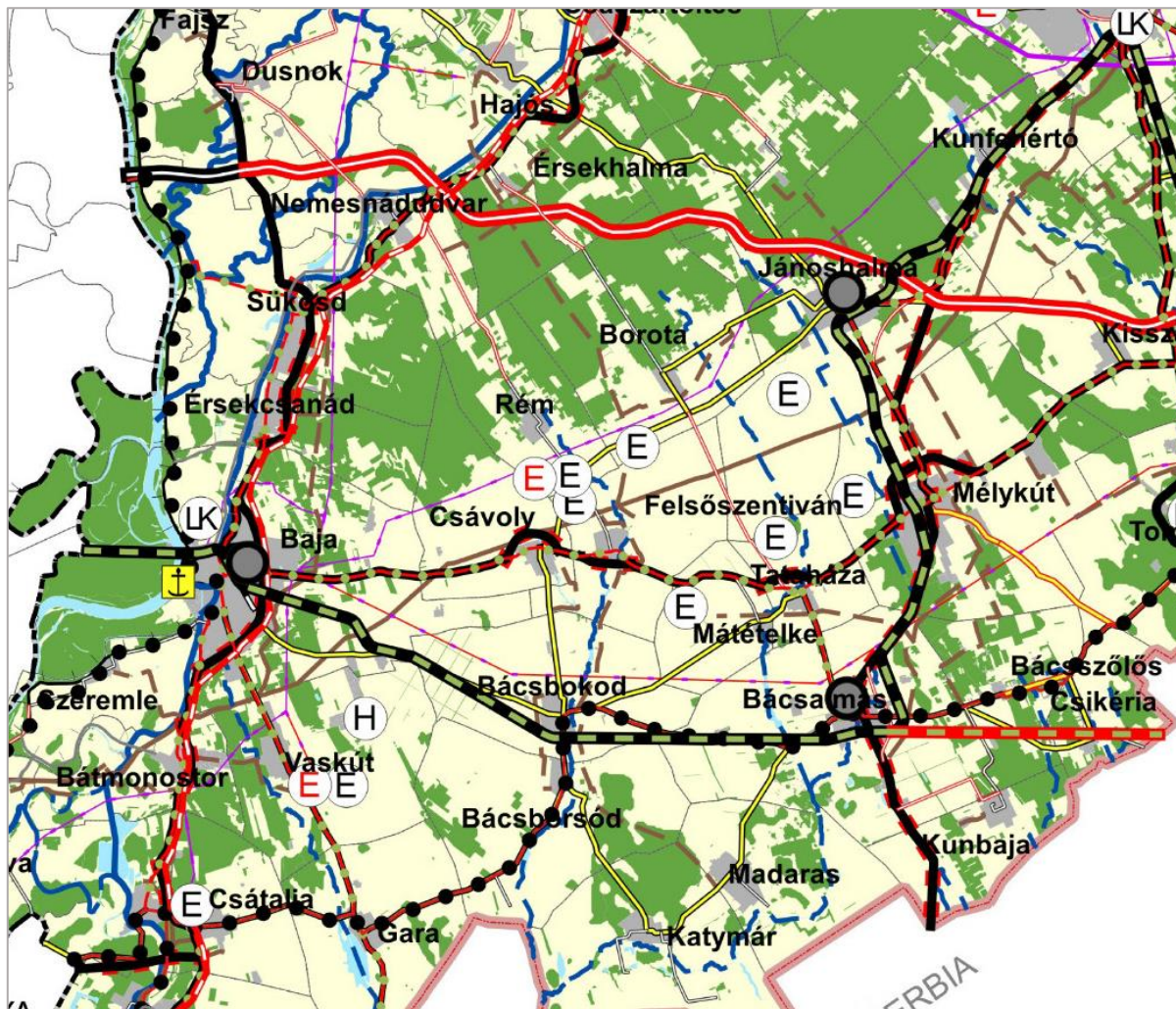
Új védelmi erdő helyszíne:

Településszerkezeti terv összhangjának vizsgálata a BMTrT szerkezeti elemeivel

A **megyei terv tekintetében** a Bács-Kiskun Megye Közgyűlésének 7/2020. (VII.8.) önkormányzati rendeletével hatályba léptetett területrendezési tervet (BKMTTrT) vesszük alapul.

Csávolgy és környéke Bács-Kiskun Megye Szerkezeti Tervében – részlet

BKMTrT szerkezeti terv jelmagyarázat

Településrendszer elemei

- Regionális térszervező központ
- Térségi térszervező központ

**TÉRSÉGI JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI
INFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT
ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK**

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

Gyorsforgalmi út

- Meglévő
- Tervezett

Főút

- Meglévő
- Tervezett

Térségi szerepű összekötő út

- Meglévő
- Tervezett

Mellékút

- Meglévő egyéb mellékút
- Tervezett egyéb mellékút

Nagysebességű vasútvonal

- Tervezett

Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya

- Meglévő
- Tervezett

Országos vasúti mellékvonal

- Meglévő
- Tervezett

Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejleszthető repülőtér

- Meglévő

Térségi repülőtér

- Meglévő térségi repülőtér

Országos kerékpárútvonal

- Meglévő
- Tervezett

Térségi kerékpárútvonal

- Tervezett térségi kerékpárútvonal

Országos kikötő

- Meglévő

Térségi kikötő

- Meglévő térségi kikötő
- Tervezett térségi kikötő

Kompátkelőhely

- Meglévő

Térségi logisztikai központ

- Meglévő térségi logisztikai központ
- Tervezett térségi logisztikai központ

Energetikai hálózatok és egyéb építmények

5-50 MW névleges teljesítő-képességű erőmű

- Meglévő
- Tervezett

400 kV-os átviteli hálózati távvezeték

- Meglévő
- Tervezett

220 kV-os átviteli hálózati távvezeték

- Meglévő

Kőolajszállító vezeték

- Meglévő

Földgázelosztó vezeték

- Meglévő

Földgázszállító vezeték

- Meglévő
- Tervezett

Termékvezeték

- Meglévő

Vízi létesítmények

Kiemelt jelentőségű vízi építmény

- Meglévő

Országos jelentőségű csatorna

- Meglévő

Elsőrendű árvíz-védelmi fővédvonal

- Meglévő

Másodrendű árvízvédelmi fővédvonal

- Meglévő

1 millió m³-t meghaladó térfogatú vízkár-elhárítási célú tározó

- Meglévő

Hulladékgazdálkodás

Térségi hulladékkezelő

- Meglévő térségi hulladékkezelő

ALAPTÉRKÉPI ELEMÉK

- Országhatár
- Megyehatár
- Település közigazgatási határa

Térségi területfelhasználási kategóriák

- Vízgazdálkodási térség
- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Települési térség
- Sajátos területfelhasználású térség

Térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények

Csávoly új szerkezeti terve az előzőekben már említett országos elemeken kívül **feltünteti a Bács-Kiskun megye szerkezeti tervében ábrázolt** következő térségi jelentőségű szerkezeti elemeket:

1. Szeged (5. sz. főút) - Baja - Bátaszék (M6) **meglévő 55-ös számú országos főút települési elkerülő útszakasza** – jelölve 100-100 m érdekeltségi sávval
2. **5412** jelű Kiskunhalas – Csávoly, **5505** Csávoly - Csátalja, **meglévő térségi szerepű összekötő utak** 50-50 m érdekeltségi sávval
3. **Tervezett térségi kerékpárút** (Pörboly) – Baja (6.A) – Csávoly – Felsőszentiván – Tataháza – Mélykút – Kisszállás – (Ásotthalom) nyomvonalon – *(megjegyzés: Csávoly igazgatási területén belül végig megépült)* – jelölve az 55 számú főút mentén, **a településszerkezeti terv a belterületi átkelési szakaszon (Dózsa György utca) a D-i oldalon is szükségesnek ítéli a kerékpárút kiépítését**
4. Csávoly – Bácsbokod **meglévő térségi földgázelosztó** nagyközépnymású **vezeték** – jelölve Lechner Központ adatszolgáltatása szerint
5. Baja - Kiskunhalas **meglévő térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózati távvezeték**

Településszerkezeti terv összhangjának vizsgálata a BKMTTr területfelhasználási térségei kiterjedésével

BKMTTr: Területfelhasználási térségek kiterjedése Csávolyon

Erdőgazdasági térség:	1161,0 ha	24,5 %
Mezőgazdasági térség:	3339,0 ha	70,4 %
Vízgazdálkodási térség:	10,0 ha	0,0 %
Települési térség:	234,0 ha	5,1 %

Településszerkezeti terv módosított területi mérlegéből a releváns adatok:

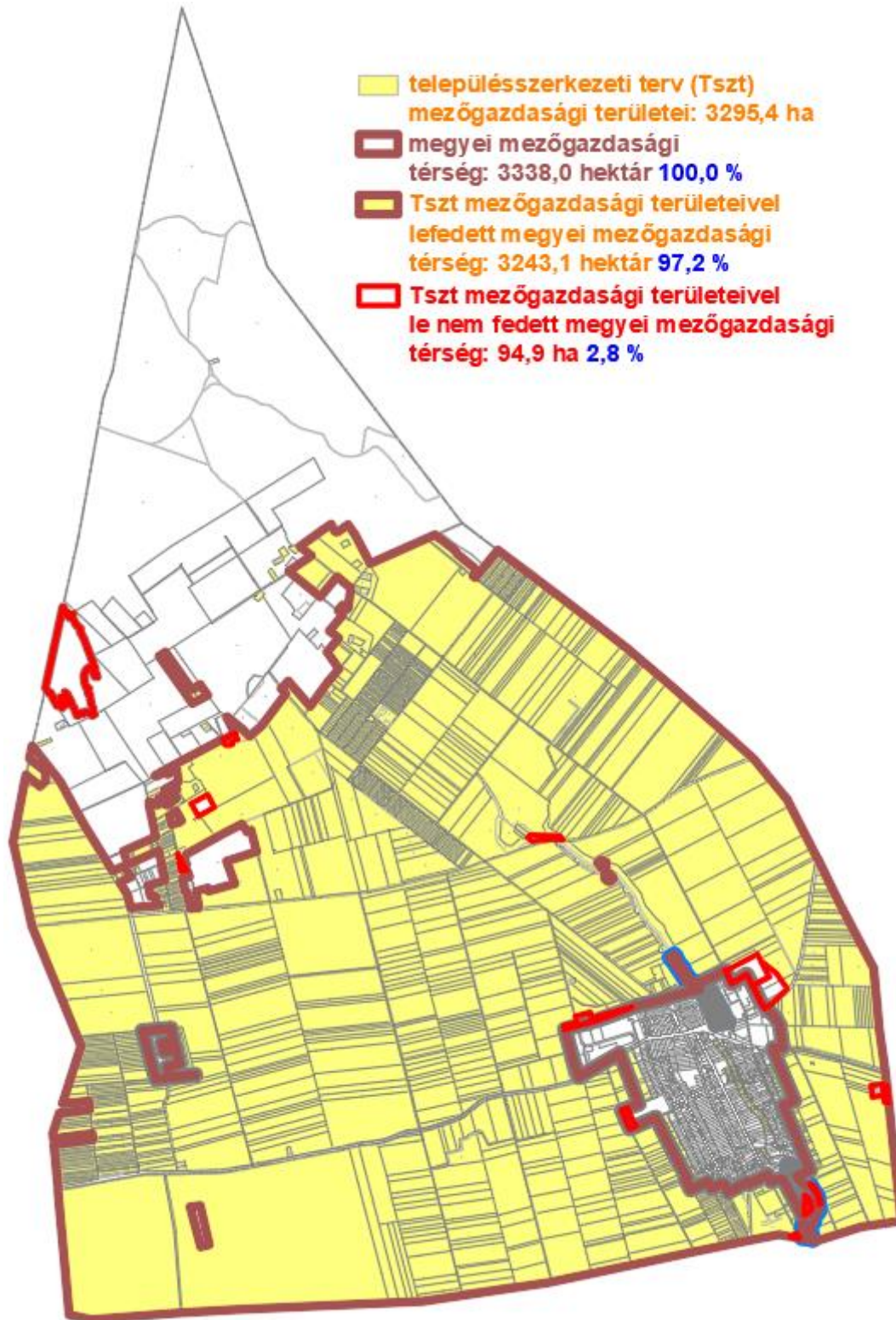
Kertes mezőgazdasági terület (Mk):	50,0 ha	
Általános mezőgazdasági terület (Má):	3178,0 ha	
Általános mezőgazdasági terület (Mát: gyp):	54,0 ha	
Mezőgazdaság összesen:	3292,0 ha	69,5 %
Gazdasági erdőterület:	474,3 ha	
Védelmi erdőterület:	665,7 ha	
Erdőterület összesen:	1140,0 ha	24,0 %
Vízgazdálkodási terület:	16,0 ha	0,0 %
Belterület és csatlakozó beépítésre szánt területek	190,4 ha	6,5 %

Az OTTr 11. § b) pont előírja: „a **mezőgazdasági térség** területének legalább 75%-át elsődlegesen a mezőgazdasági terület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó rész természetközeli terület, - nagyvárosias lakóterület és vegyes terület kivételével - beépítésre szánt terület vagy különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe sorolható;”. Az alábbiakban közölt ábra kimutatása szerint Csávoly TszT-ben 97,2 %-ban van lefedve a térség területe, **a törvényi előírásnak megfelel.**

Az OTTr 11. § a) pont előírja: „az **erdőgazdálkodási térségben** az erdőterület területfelhasználási egységet a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell lehatárolni”. A 29. § rögzíti: „Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési eszközében legalább 95%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia.” Az országos erdők övezetének vizsgálata (ld. korábban) szerint a településszerkezeti terv a törvénynek megfelel, mert a kijelölt erdőterületek az övezetet **98,4 %-ban lefedik**. Az megyei erdőtárség a településre **24,5 % erdősítést** ír elő, amely csak fél %-ponttal nagyobb a szerkezeti terv szerinti erdőterületek arányánál.

A településszerkezeti tervben a belvízcsatorna (Csávolyi-csatorna) és tavai „V” vízgazdálkodási területként szerepelnek, a **törvényi előírásoknak megfelelően**.

Csávoly Településszerkezeti terv mezőgazdasági területeinek összevetése a megyei mezőgazdasági térséggel

Csávoly Településszerkezeti terv erdőterületeinek összevetése a megyei erdőgazdálkodási térséggel

Településszerkezeti terv összhangjának vizsgálata BkmTrT övezeteivel

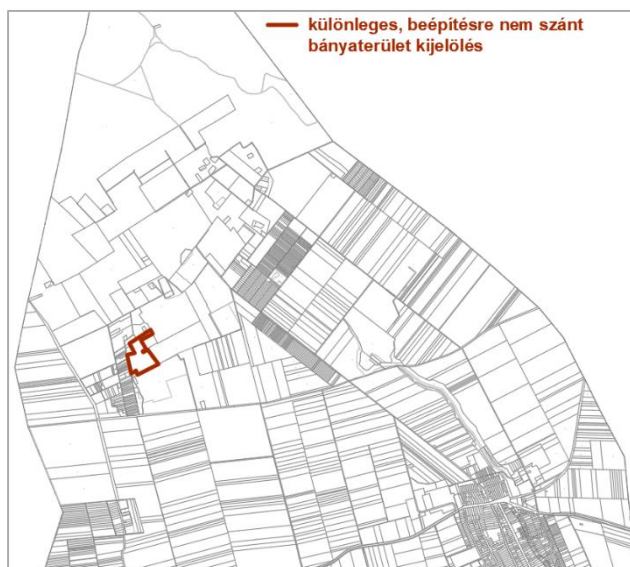
A Bács-Kiskun Megyei Közgyűlésének Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervéről szóló 7/2020. (VII.8.) önkormányzati rendelete (továbbiakban: megyei területrendezési szabályzat) a következő megyei övezeteket állapítja meg (a Csávolyt érintő övezetek kiemelve):

- „5. § (2) Az OTTrT-ben és az MvM rendeletben meghatározott megyei övezetek közül
- a) az ásványi **nyersanyagvagyon** övezetét a 3/9. melléklet,
 - b) a rendszeresen belvízjárta terület övezetét a 3/10. melléklet,
 - c) a tanyás területek övezetéhez tartozó települések területét a 3/11. melléklet, és
 - d) a földtani veszélyforrás terület övezetét a 3/12. melléklet tartalmazza.
- (3) Az OTTrT 24. §-a alapján egyedileg meghatározott megyei övezetek közül
- a) a **városkörnyéki településegységek** övezetéhez tartozó városkörnyékeket a 3/13. melléklet,
 - b) a **különleges eszközökkel fejlesztendő területek** övezetét a 3/14. melléklet,
 - c) a gépjárműgyártási beszállítói terület övezetét a 3/15. melléklet,
 - d) a híd gazdaságfejlesztési térség övezetét a 3/16. melléklet,
 - e) az együtt élő négy város térségének övezetét a 3/17. melléklet,
 - f) a kötött pályás gazdasági terület övezetét a 3/18. melléklet,
 - g) az általános turisztikai fejlesztés övezetét a 3/19. melléklet,
 - h) a pusztai turizmusfejlesztés övezetét a 3/20. melléklet,
 - i) a pincefalvak övezetét a 3/21. melléklet,
 - j) a gyógyhelyek és gyógyfürdők övezetét a 3/22. melléklet,
 - k) a Duna menti térség övezetét a 3/23. melléklet,
 - l) a natúrpark terület övezetét a 3/24. melléklet,
 - m) a **napelempark elhelyezésére szolgáló különleges** övezetet a 3/25. melléklet,
 - n) a geotermikus energia hasznosítását szolgáló övezetet a 3/26. melléklet, és
 - o) a **klimaváltozással fokozottan érintett térség** övezetét a 3/27. melléklet tartalmazza.”

Az **ásványi nyersanyagvagyon övezete** az OTTrT fogalommagyarázata értelmében „a megyei területrendezési tervben megállapított övezet, amelyben a megállapított bányatelekkel lefedett, valamint bányatelekkel le nem fedett, az állam kizárólagos tulajdonát képező, az állami ásványi nyersanyag és geotermikus energiavagyon nyilvántartás szerint nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyon területei találhatók”. Csávoly község a módosítási eljáráshoz előzetesen bekérte és megkapta a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivataltól a nyilvántartási adatokat. Az adatszolgáltatás iktatószáma: JN/43/02540-2/2020.

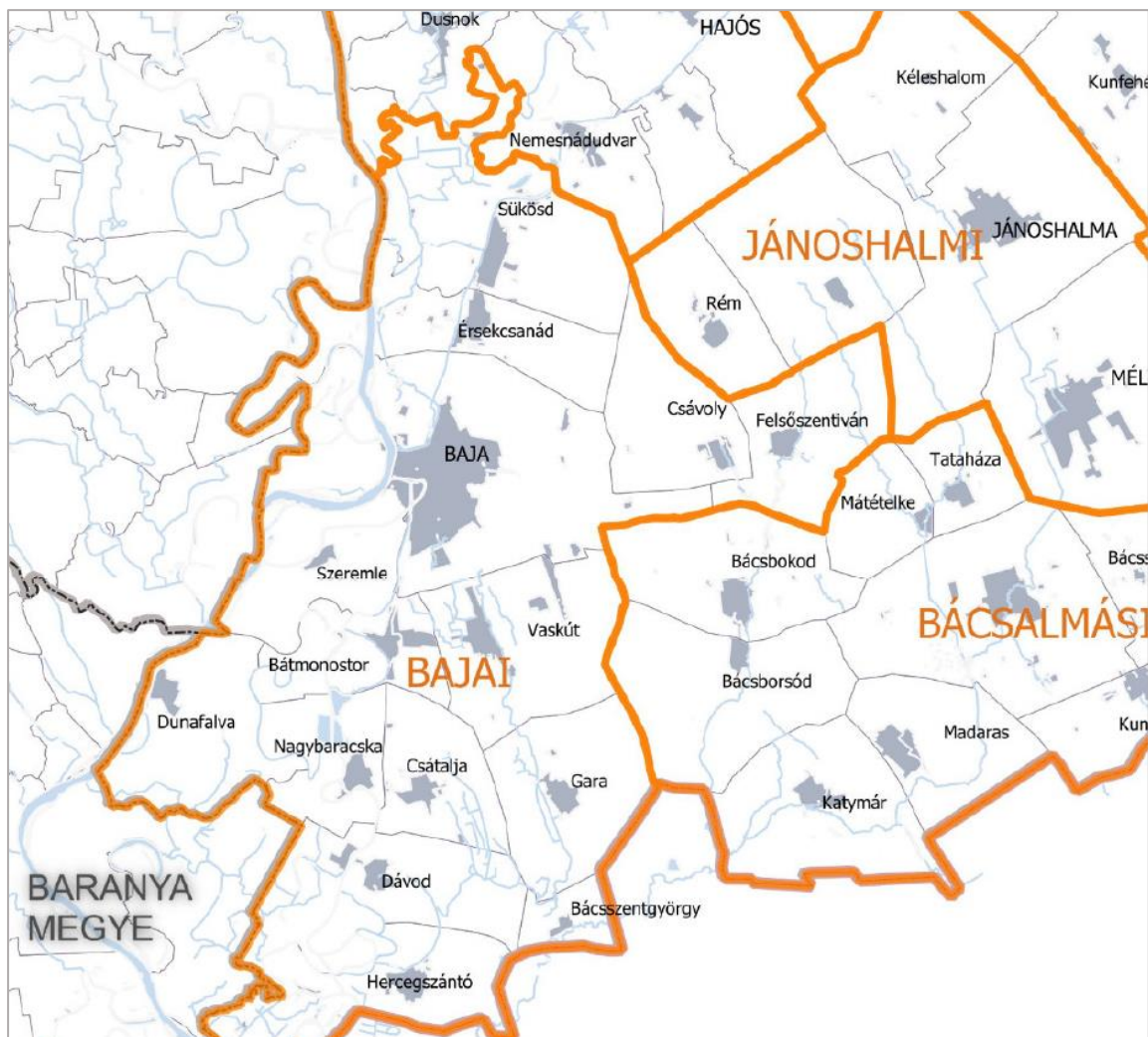
Szénhidrogén bányatelek nem található a község igazgatási területén. A levélben szerepel a **Csávoly II. – homokbánya** (engedélyes: Gemenc Invest Gazdasági Tanácsadó Kft.) EOV-koordinátás lehatárolása. Az adatok alapján a bányatelek **Kb-B** jelű **nyersanyag kitermelés (bánya), nyersanyag feldolgozás céljára szolgáló különleges, beépítésre nem szán terület** kategóriában szerepel a településszerkezeti tervben.

Bányatelek lehatárolása a szerkezeti tervben

Csávoly a **városkörnyéki település-együttesek övezete** tekintetében Baja vonzáskörzetébe tartozik. A vonzáskörzet határa megegyezik a járás határával.

BKMTTrT övezeti tervlap részlete: városkörnyéki településegységek

A megyei területrendezési szabályzat értelmében: „**városkörnyéki település-együttesek**: a megye városainak és a város térségéhez tartozó olyan településeknek az együttese, amely központi városának, esetenként a településegységek más településeinek intézményeit, közlekedési és közműhálózatait, valamint kereskedelmi és szolgáltató létesítményeit, munkahelyeit más, a településegységekhez tartozó település lakossága is használja.”

Az övezeti tervlap magyarázata közli: „a megye egyes városkörnyékeihez tartozó területeket a terv a járási beosztás szem előtt tartásával úgy alakítja ki, hogy azok a lehető legteljesebben a városok tényleges szomszédságait fedjék le, teljes körűen, de átfedések nélkül. A beosztás nem kizárólagos érvényű az egyes intézmények ellátási körzetét tekintve, azokat az érintett önkormányzatok az adott szakterület sajátosságainak megfelelően eltérő módon is megállapíthatják”. Csávoly **szorosan kötődik Bajához**, a járásközpont jól és gyorsan elérhető, középvárosi funkciókínálata sokrétű, az oda- és visszaingázás is számottevő (ld. gazdasági fejezetet). A településszerkezeti terv elsősorban a közúti és kerékpáros közlekedési nyomvonalak kijelölésével vonja szorosabbra a kapcsolatot a várossal, de kínálati pozícióban is fellép (Ipari Park fejlesztés, túra- és zarándokút, új lakóterület).

Gazdasági, innovációs fejlesztési térségek

A megyei területrendezési szabályzat 6. § (2)-(3) bekezdése **gazdasági, innovációs fejlesztési térségeket** jelöl ki, amelyek területén belül a kereskedelmi és szolgáltató gazdasági terület egységeken (Gksz) intenzív használatú építési övezetek jelölhetők ki. Csávoly a rendelet 3/14 mellékletével megállapított ún. „**különleges eszközökkel fejlesztendő**” gazdasági, innovációs fejlesztési térséghez tartozik. Ez a megye olyan „több településből álló térsége, amelynek társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetének javítása sajátos, különleges gazdaságfejlesztési és befektetésösztönzési eszközök fokozott alkalmazását igényli, ideértve az ilyen területek szervező központjaként szolgáló városokat is, ha azok szolgáltatásokat, vagy munkahelyeket biztosítanak a környező települések számára”.

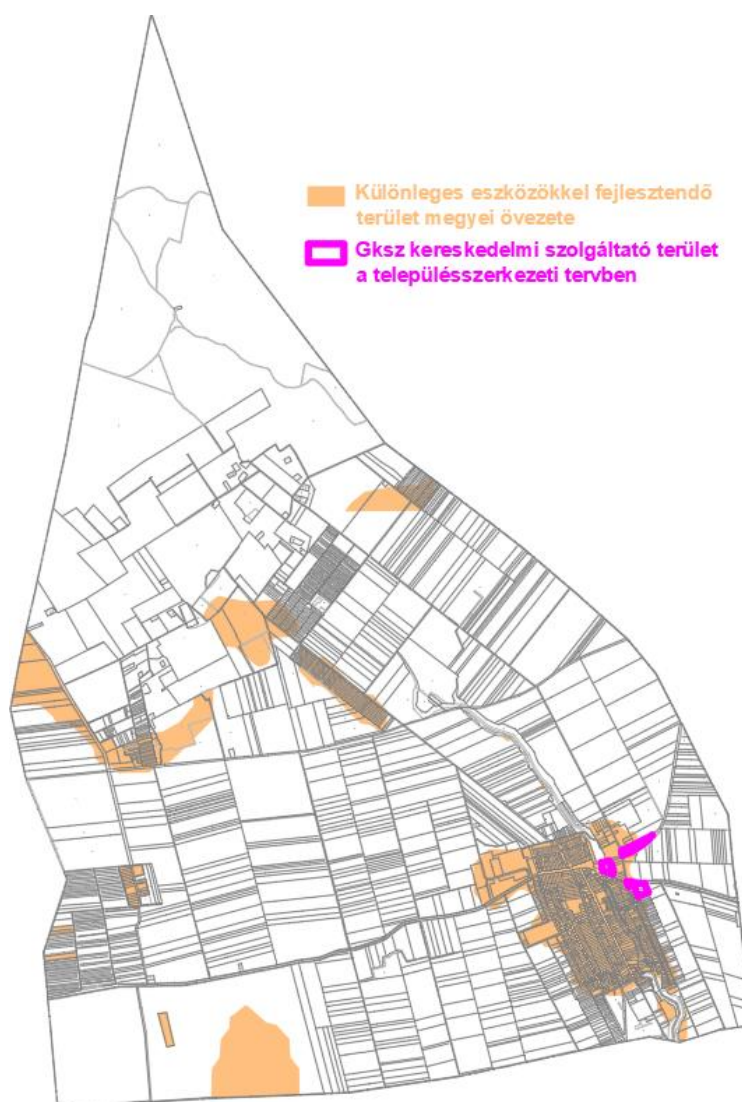
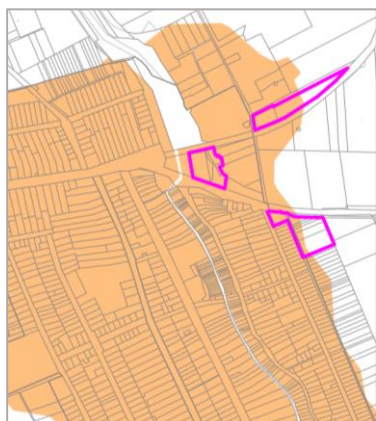
A sajátos **Gksz övezetekben** a környék lakosságának, intézményeinek zavarása nélkül az OTÉK 2. mellékletében meghatározottnál az építési telek legnagyobb beépítettsége legfeljebb 10%-kal nagyobb, az építési telek legkisebb zöldfelülete pedig legfeljebb 5%-kal kisebb lehet.

A felhatalmazás olyan, a gazdaságfejlesztést és munkahelyteremtést szolgáló területrészen alkalmazható, amelyek *lehetőleg csatlakoznak a település beépített területéhez, és amelyek a település és a szomszéd települések lakói számára közösségi közlekedési eszközökkel is jól elérhetők.*

Csávolyon az Antenna Hungária adóállomás és bővítési területe, valamint az üzemanyag-töltő állomás, a „Texas bár” és „Levendula Farm” területe tartozik Gksz kategóriába.

Településrendezési eszközeiben egyelőre **nem vált szükségessé** az OTÉK-nál megengedőbb szabályok alkalmazása. A GKSZ-területek még nem érték el a megengedhető legnagyobb (60 %) beépítettséget, rendelkeznek tehát telken belüli fejlesztési potenciállal.

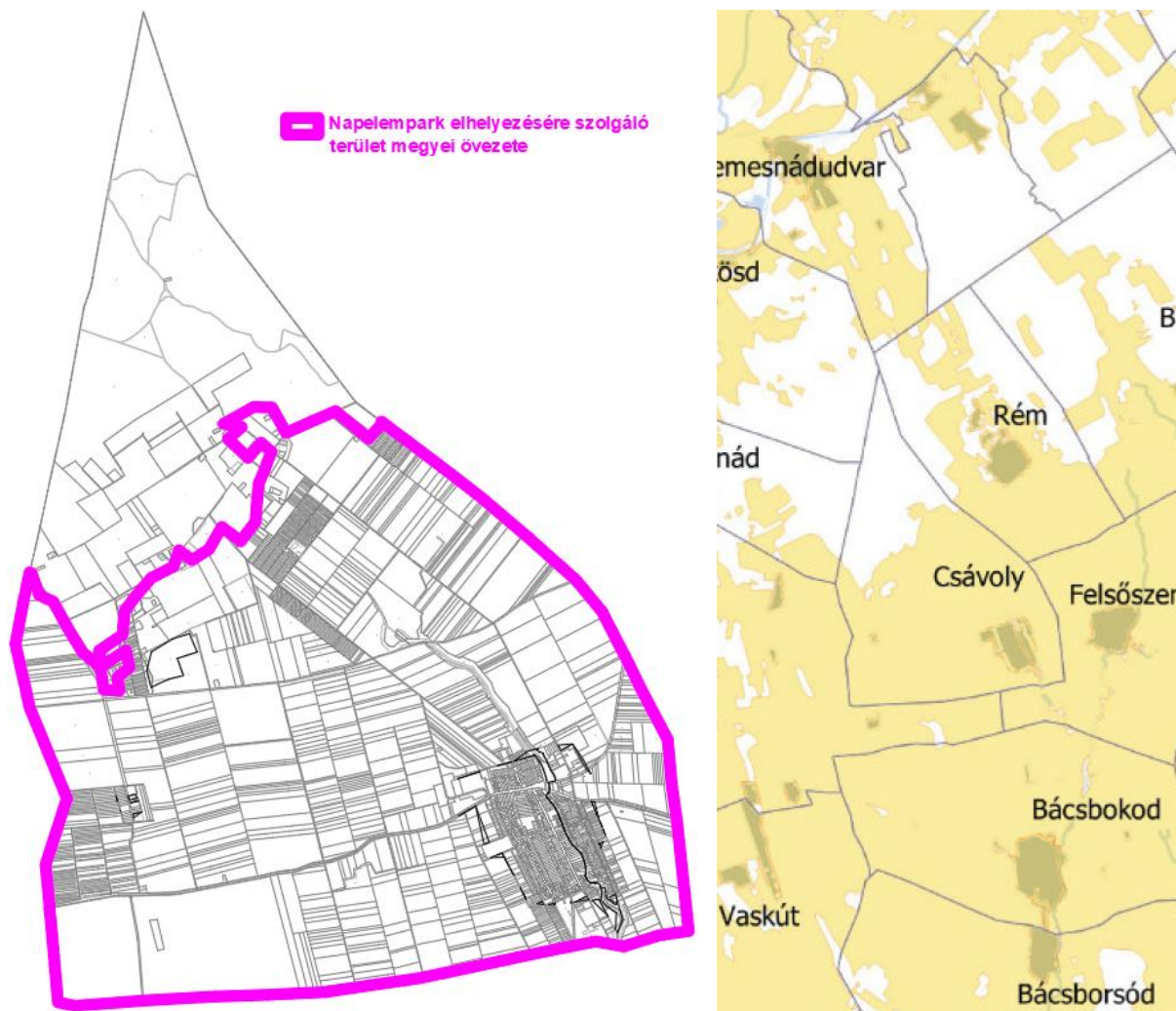
BKMTTrT Különleges eszközökkel fejlesztendő terület övezete és a Településszerkezeti terv összevetése

További különleges térségi övezetek

A **napelempark elhelyezésére szolgáló különleges** övezetet a vonatkozó megyei tervlap olyan módon tünteti fel, hogy a megye mezőgazdasági területeiből kivette az ökológiai hálózat magterületeihez és ökológiai folyosóikhoz tartozó területeket. Ezen a területen belül a rendelet előírásainak megfelelő földminőségi kritériumok figyelembe vételével lehetséges a napelemparkok létesítése. Csávolyn **nem merült fel igény** napelempark telepítésére.

BKMTTrT övezeti tervlap részlete: napelempark elhelyezésére szolgáló különleges övezet

A **klimaváltozással fokozottan érintett térség** övezetébe tartozó településeken, így Csávolynban is, a településeken a **vízmelegtartó vízgazdálkodás és a víztakarékos mezőgazdálkodás** elterjesztése kimagaslóan fontos cél. A településfejlesztési koncepcióban és integrált településfejlesztési stratégiában szerepeltetni kell a kapcsolódó intézkedéseket.

Nagyrészt a Homokhátság területén érvényes ez az előírás, ahol a sajátos talajszerkezet és a klímaviszonyok miatt az aszályosság jelensége a Pálfi-féle aszályossági indexszel kimutathatóan a sokéves országos átlagnál lényegesen nagyobb mértékben jelentkezik.

10. KÖZLEKEDÉS

A község helyzete és kapcsolatai a térségben

Csávolgy község Bács-Kiskun megye délnyugati részén, a Bajai Járásban található. A település a megyeszékhelytől 108 km, a járásközponttól pedig 14 km közúti távolságra helyezkedik el. A főváros 190 km-re É-ra érhető el az 51-es számú főúton. A település lakosainak száma 1766 fő volt 2020-ban. A község a járásszékhelyhez, Bajához kötődik. Jelentős az ingázás, a foglalkoztatottak több, mint fele nem helyben dolgozik. Közülük legtöbben Bajára járnak át, de a községbe is ingáznak a városból, jellemzően értelmiségiek. Ugyanez a trend kisebb mértékben járási szinten is megfigyelhető.

Csávolgyhoz **közüton** a nagyvárosok közül nem Kecskemét, hanem Szeged esik legközelebb, a község Csongrád-Csanád megyei kapcsolódása tehát nem elhanyagolható.

A közlekedési ágak közül az adottságok miatt **hiányzik a légi, vízi és vasúti** közlekedés. Az országos vasúthálózat legközelebb Baján keresztül érhető el.

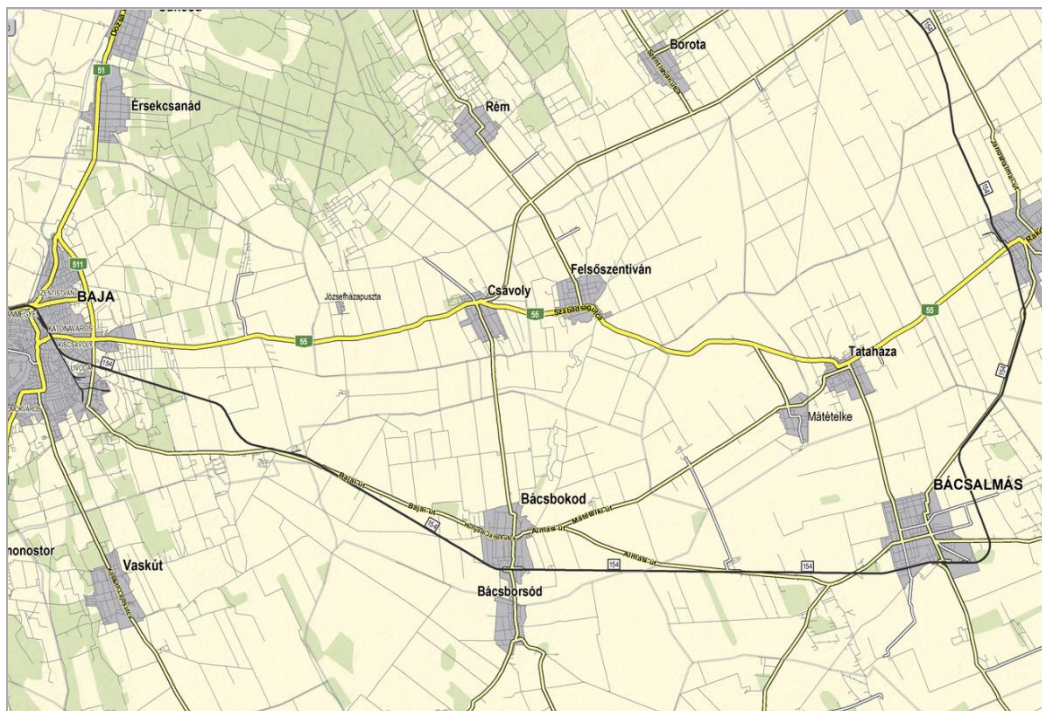
A községen keresztülhalad az 55-ös számú másodrendű főút. A településnek az M6 autópályához van a legközelebbi gyorsforgalmi hálózati kapcsolata (Bátaszék, 35 km). Az M5 autópályára Kiskunfélegyházánál (86 km), Kisteleknél (82 km), vagy Szegeden (80 km) érhető el.

Csávolgyt az 5412 jelű összekötő út Kiskunhalashoz, az 5505 jelű összekötő út Bácsbokodhoz és Csátaljához kapcsolja.

Bács-Kiskun Megye Területrendezési Terve tartalmazza a kelet-nyugati irányú M9 autópályára nyomvonalát, ami a településtől északra húzódna.

A távlati cél a **déli régió bekapcsolása a gyorsforgalmi úthálózatba**: a községből az 5412 j. úton kelet, majd az 54117 j. úton Rém község felé haladva, utána pedig az útnak az országos mellékút paraméterekkel kiépített folytatásán lenne elérhető az M9 autópályára.

Csávolgy kapcsolódása az országos közúthálózathoz

Csávoly kapcsolódása az országos közúthálózathoz

Csávolyon elsődleges fejlesztési cél, hogy megvalósuljon az **55 sz. főútnak** a községet északról **elkerülő nyomvonala**, amely közlekedésbiztonsági és környezetvédelmi szempontból kedvező változást hozhat a település lakóinak életében.

A kistérségi úthálózat szerkezetében, paramétereiben egyébként a jövőben változás nem várható, az utak szélessége a számított forgalomnagyságnak a távlatban is megfelel.

Csávoly külterület közlekedési hálózata és létesítményei

Országos úthálózati elemek

Országos utak **külterületi** szakaszának jellemzői

	építési terület szélesség	védősáv szélesség úttengelytől mérve	útkategória szerinti besorolás
55 sz. főút	kialakult	100 m	K.IV.A
5412 j. út	kialakult	50 m	K. V. A
5505 j. út	kialakult	50 m	K. V. A

K. V. A – külterületi összekötő út „A” jelű környezetben – síkvidéken, épített környezeti korlátozások nélkül

Helyi gyűjtő utak külterületi szakaszain a javasolt szabályozási szélesség 16,00 m, burkolat-szélesség 6,00m.

A közutak tervezésére vonatkozó ÚT2-1. 201:2008 útügyi műszaki előírás az országos közutak kezelői számára kötelező, a helyi közutak tekintetében ajánlott, így a műszaki paramétereket a fentiek szellemében határoztuk meg.

Az OKA (Országos Közúti Adatbank) közzétett adatai szerint a számozott utak 2019 évi forgalmát a közzétett adatok felszorzásával, 15 és 25 éves távlatra az alábbi táblázat tartalmazza.

ÚT2-1. 201:2008 útügyi műszaki előírás 4. 3. 3 pont, 4. 1. táblázat

	ÁNF 2036 [E/nap]	ÁNF 2046 [E/nap]	MOF 2046 [E/óra]
55 sz. főút	11562	13783	1654
5412 j. út	3032	3532	424
5505 j. út	901	1056	127

ÁNF - átlagos napi forgalom

E/nap - egységjármű (szgk-ra átszámított) / nap

MOF - mértékadó óraforgalom (0,12xÁNF)

Fenti értékekből látható, hogy a 2x1 forgalmi sáv hosszú távon is megfelelő lesz, a forgalom többszörös növekedése esetén merülhet ki a keresztmetszeti kapacitás, tekintettel arra, hogy a MOF maximális értéke 1800 E/óra.

Településszerkezeti jelentőségű egyéb külterületi utak

A Bajaszentistvánról Jánoshalmára vezető egykori vármegyei út (más megnevezéssel Betyár út, vagy Jánoshalmi út) egyenesen halad át Ny-K-i irányban az igazgatási terület É-i részén. A közterület szélessége megfelelő (jellemzően 15,0 m), azonban az év legnagyobb részében

nem, vagy rosszul járható. Rendszeres karbantartás mellett az út betöltheti a településszerkezeti jelentőségű szerepét.

Történetileg két jelentősebb út alakult ki a belterületről É-ra és Ny-ra lévő határrészek megközelítésére, egyik a Vodica irányában, a másik a Csávolyi-csatorna (egyor Kígyós-patak) forrásához, de a szántótáblák tagosítása során ezek megszűntek. Jelenleg a belterületi **Szőlő utca folytatása**, amely a régi térképeken nem szerepel, egyenes vonalban vezet az É-i erdőterületekhez és kiskertekhez. A homokbánya és Vodica megközelítésére is ezt az útvonalat használják, mivel a közvetlenebb útvonal (az említett egykori vármegyei út) legtöbbször nem járható. A **közterület kiszélesítése indokolt** a jelenlegi 6-7 méterről 12 méterre, mivel tájfasítás van előirányozva az út mentén.

Józsefházapuszta egyéb belterület megközelítése az 55-ös számú főút Bajára vezető külterületi szakaszáról van megoldva keskeny, de jó minőségű burkolt úttal.

A Baja közigazgatási területén lévő Mátételke major bekötőútja (keskeny, nagyon rossz minőségű burkolt út, meglévő tájfasítással) szintén az 55-ös útról nyílik.

Csávoly belterület közlekedési hálózata és létesítményei

A település úthálózata (lásd a T-3.1 tervlapot)

A település **belterületi** közúthálózatának gerincét az országos közutak átkelési szakaszai képezik. Az 55-ös főút Dózsa György utca, az 5505 jelű út Petőfi utca megnevezésű.

Országos másodrendű, 55-ös számú főút: Kiépítése 2x1 sávós.

Országos mellékutak:

- 5412 j. Kiskunhalas – Csávoly összekötő út, kiépítése 2x1 sávós.
- 5505 j. Csávoly – Csátalja összekötő út (Petőfi utca), kiépítése 2x1 sávós.

Gyűjtőutak, jelentős kiszolgáló utak:

- Arany János utca, kiépítése 2x1 sávós.
- Temető utca, kiépítése 2x1sávós.
- Szőlő utca, kiépítés 2x1 sávós.

A fenti **településszerkezeti jelentőségű utak** kialakult szabályozási szélessége megfelelő, nem igényel bővítést.

Belterület településszerkezeti jelentőségű közútjainak adatai, kategorizálása

utca neve	útkategória	beépítési szélesség (m)	burkolat szélesség meglévő/tervezett (m)	járda
Dózsa György utca	B.IV.b. C	31,00	8,00	kétoldali
Petőfi Sándor utca	B.V.c.B	22,50	6,80	kétoldali
Arany János utca	B.V.c.B	26,10	5,50	kétoldali
Temető utca		22,20	4,00/6,00	kétoldali
Szőlő utca		20,80	4,00/6,00	kétoldali

A belterületi **kiszolgáló utak** kialakult közterület-szélessége elegendő, a burkolat szélesítésére javaslatot adnak az út-mintakeresztelvények tervlapjai a tervezett fasorokat és csapadékvízcsatornákat is figyelembe véve (lásd a T-3.5 tervlapot).

A belterületi úthálózat sajátossága a hosszanti irányú utcák közötti keresztirányú átkötések szűkössége. A kialakult házsorok nem teszik lehetővé a nagyobb utcaszélesség szabályozását. A Csávolyi-csatornán egy helyen, a Temető utca vonalában van csak közúti híd.

A József Attila utca és a Petőfi utca összekapcsolására, valamint lakóterület-fejlesztés céljából **új lakóutcát** irányoz elő a szabályozási terv az 586 helyrajzi számú telek kisajátításával. A szabályozási szélesség 17,5 m, megfelel az országos előírásoknak, a szükséges közművek kialakítását is lehetővé teszi.

József Attila utca folytatása: új utcanyitással jobbra és balra is lakótelkek alakíthatók

Szabályozza a HÉSZ a Csávolyi-csatorna miatt kettévágott közúthálózat összekapcsolását az Arany János utca és az Árpád utca közötti **új átkötőút** kijelölésével a Mátyás király utca és a Munkás utca vonalában.

Munkás utca: levezet a Csávolyi-csatornához, átkötése javasolt a csatornán át az Arany János utcához, a Mátyás király utca vonalában

A községi kiszolgáló utak hálózatának kiépítettsége majdnem teljes. Távolatban minden utcát szilárd burkolatúra kell kiépíteni, 16 m vagy nagyobb szabályozási szélesség esetén 6,0 m szélességű útburkolatot kell kialakítani, keskenyebb szabályozási szélesség esetén 4,0 m széles vegyesforgalmú út építendő. Az útburkolatok minősége a lakóutcákban nem mindenütt megfelelő, felújításuk indokolt.

Parkolás

Csávoly meglévő intézmények, üzletek, vendéglátóhelyek parkolási igénye általában közterületen, nem teljes körűen biztosított. Nagyobb burkolt, vagy gyeperes parkolókapacitás a Művelődési háznál, a Polgármesteri Hivatalnál és a CBA-áruháznál áll rendelkezésre. Saját telken, megfelelő számú beállással épült ki az üzemanyagtöltő állomás és a Texas Étterem parkolója. Egyéb helyeken többnyire 2-3 jármű számára van kialakított parkoló. Az időnként nagyobb forgalmat vonzó községi sporttelep bejáratánál a közterület kellő nagyságú az alkalmilag megnövekvő személygépkocsi állóforgalom számára. Több utcaszakaszon párhuzamos felállással parkolnak a zöldsávban.

Nagyobb kiépített parkolófelület: Arany János utca sarkán az 55-ös főútnál

Nagyobb kiépített parkolófelület: Szőlő utca sarkán az 55-ös főútnál

A tervezett építmények járműveit minden esetben saját telken kell elhelyezni. A járművek elhelyezésére és a szükséges parkolóhelyek számának meghatározására az OTÉK 42. §-ban leírtak vonatkoznak. A HÉSZ az országos előírások hiányában egyedileg szabályozza a lakásonként szükséges 1-1 db járműelhelyezést.

Az új létesítményeknél a telken belül kell megoldani a parkolást. Az intézmények környékén a hiányzó kapacitást elsősorban leállósávval lehet pótolni, egyidejű fásításról is gondoskodva. A kapubehajtók előtt és mellett vízáteresztő burkolattal, vagy kőszórással kell a porképződést csökkenteni.

Üzemanyagtöltő állomás

A község külterületén egy üzemanyagtöltő állomás található, az 55 sz. és az 5412 j. utakat összekötő egyirányú út mellett. A kút kapacitása a jelenlegi igényeket ki tudja elégíteni, az épület megérezt a felújításra.

Közösségi közlekedés

Csávoly nem rendelkezik helyi autóbuszvonalakkal, jelenleg csak az átmenő forgalmú autóbuszok biztosítják a tömegközlekedést. A községet a Volánbusz Zrt. helyközi járatai érintik. A jelenlegi autóbusz megálló helye és kiépítettsége: a Petőfi Sándor utca felé egyirányú forgalmi rendű Eötvös utcában állnak meg az autóbuszok, a megálló mellett kiemelt szegélyes peronszigetek vannak.

A járatok nyomvonala és jelenlegi megállóinak helye nem változik. Józsefházapuszta bekötőútjánál külterületi megállóhely található.

Kerékpáros- és gyalogos közlekedés

Az alföldi településekre jellemzően belterületen intenzív kerékpáros forgalom tapasztalható, ami a forgalomszámlálási táblázatokban is látható.

A község közigazgatási területén **önálló vonalvezetésű kerékpárút** húzódik az 55 sz út mentén. A külterületi szakaszon és a belterületen eltérő oldalon vezet a nyomvonal, ezért átkelést igényel a kerékpárúton való végighaladás. A főút keresztezése a nagy átmenő forgalom miatt veszélyes, ezért a Dózsa György út (550-ös főút belterületi átkelési szakasz) D-i oldalán is indokolt a kerékpárút kiépítése.

Ugyancsak kétirányú kerékpárút található az 5412 j. út északi oldalán a benzinkút kivezető útjáig. A Bara-tónál kerékpáros-pihenőhely létrehozása javasolt, közpumpával, vízvételi hellyel, szervíz-eszközök hozzáféréssel. Hivatásforgalom szempontjából szükséges a kerékpárút további kiépítése Jánoshalmáig, ahonnan már Kunfehértó és Kiskunhalas is elérhető lesz a jelenleg folyamatban lévő kerékpárút-építés befejeztével. A nyomvonal turisztikai szempontból is érdeklődésre tarthat számot, javítva a meglévő attrakciók elérhetőségét.

Hasonló okok miatt irányoz elő kerékpárutat a szerkezeti terv Bácsbokod – Csátalja irányába, ahol elérhető az országos *Határmente kerékpárút* egyelőre csak tervezett nyomvonala.

Külön kialakított **gyalogútvonalak** Csávolyon nincsenek. A javasolt út-mintakeresztelvények előirányozzák a járdák szélesítését, kiépítését.

Ez évben megkezdte az Önkormányzat az Arany János utca községközponti szakaszának közösségi térré fejlesztését. Egységes térburkolatok, köztéri szobrok, intenzíven telepített zöldsáv, nyitott árusítóhelyek és ponyvával vagy tetővel fedett közterek kialakításával az egyszerű közlekedési terület szabadtéri találkozóhellyé válhat. Hasonló fejlesztés történt korábban a Művelődési ház előtti útszakaszon, ahol a Dózsa György utca kiszélesedő közterülete kínál lehetőséget a köztér-alakításra. A klímaváltozás és a járványhelyzet miatt az ilyen „zöld községközpont” projektek szerencsésen találkoznak a lakosság igényeivel. A „korzó”-jellegű gyalogos felületek iránt növekvő az érdeklődés.

A rendezési terv tovább viszi ezt a gondolatot a **gyalogos-kerékpáros turisztikai és zárandok túraútvonal** kijelölésével. A kéktúra-Alföld AK-03 jelű vonala, amely kerékpárral is járható, áthalad Csávolgy igazgatási területén, és elérhető róla az Ólom-hegyi kilátó-pont, mint turisztikai látványosság. A nyugati igazgatási határvonalon lévő ún. határúton déli irányba haladva találkozik a javasolt nyomvonal a régi vármegyei úttal, amely mentén K-re indul tovább. Közelében található a Vodícai kápolna épületegyüttese. A Csávolgyi-csatorna mentén, magasparton vezetett útvonal alakítható ki, amelyen elérhető a Bara-tó. A belterületi csatornaparti sétány végül a község déli határán található sportterülethez vezet el. A kulturált útvonal kialakításához a földutak rendszeres karbantartása szükséges a javasolt nyomvonalakon. A járhatóság érdekében egyes szakaszokon a földutak megerősítése is indokolt, frekvenciáltabb szakaszokon murvás vagy mulcsos felületképzés alkalmazható. A Csávolgyi-csatorna belterületi szakaszán partmenti sétány kisajátítását javasolja a szabályozási terv. A sétány több helyen is össze van kapcsolva az Arany János utcával.

Csomóponti tervezés

A meglévő közúti csomópontok kiépítése a község közigazgatási területén a forgalmi igényeknek megfelel. Forgalombiztonsági szempontból kedvező helyzetet teremtett az 55-ös út felújítása során a Dózsa György utca – 5412 j. út csomópontjában megépült körforgalom.

Csomópont-alakítási javaslatok az 55-ös számú főút elkerülő szakaszán

Ny-i csomópont térsége

Kiskunhalasi úti (5412. jelű úti) csomópont

K-i csomópont térsége

Keresztszelvények

Az egyes útfajták mintakeresztmetszvényét, kialakítását és területigényét külön tervlap (T-3.2) ábrázolja.

Csávoly Község Településrendezési Eszközök
Közlekedés munkarész

Távlati forgalom meghatározása

55 sz. II. rendű főút - Bács-Kiskun megye - Csávoly

81+727 - 85+388

Nullév		év ₀ =	2000							Autóbusz		Tehergépkocsi					Motorkerékpár	Kerékpár	Lassú járművek
Alapév		év ₁ =	2019	Összes forgalom	Összes motoros forgalom	Nehéz motoros forgalom	Összes tehergépkocsi	Személygépkocsi	Kis tehergépkocsi	egy	csuklós	közepes nehéz	nehéz	pótkocsi	nyerges	speciális			
Távlati év (jelen)		év ₂ =	2021																
Távlati év (+15)		év ₃ =	2036																
Távlati év (+25)		év ₃ =	2046																
Nullévre vonatkozó szorzók:	f _{2019/2000}							1,623	1,623	1,076	1,076	1,598	1,598	1,598	1,598	1,598	1,098		1,000
	f _{2021/2000}							1,701	1,701	1,093	1,093	1,676	1,676	1,676	1,676	1,676	1,114		1,000
	f _{2036/2000}							2,278	2,278	1,328	1,328	2,457	2,457	2,457	2,457	2,457	1,115		1,000
	f _{2046/2000}							2,578	2,578	1,648	1,648	3,242	3,242	3,242	3,242	3,242	0,889		1,000
Alapévre vonatkozó szorzó:	f _{2021/2019}							1,049	1,049	1,015	1,015	1,049	1,049	1,049	1,049	1,049	1,014	1,200	1,000
	f _{2036/2019}							1,404	1,404	1,234	1,234	1,537	1,537	1,537	1,537	1,537	1,016	2,700	1,000
	f _{2046/2019}							1,589	1,589	1,531	1,531	2,029	2,029	2,029	2,029	2,029	0,810	3,700	1,000
Egységjármű szorzó	e							1,000	1,000	1,800	2,500	1,400	1,800	2,500	2,500	2,500	0,700	0,300	2,500
Alapévre vonatkozó forgalom járműosztályonkénti értéke	ÉÁNF ₂₀₁₉	[j/nap]		6 598	6 579	1 066	1 066	3 961	1 312	130	0	130	195	150	590	1	53	19	57
	ÉÁNF ₂₀₁₉	[E/nap]		8 080	8 074	2 438	2 386	3 961	1 312	234	0	182	351	375	1 475	3	38	6	143
Távlati évi (jelen) forgalom járműosztályonkénti értéke	ÉÁNF ₂₀₂₁	[j/nap]		6 917	6 894	1 116	1 121	4 154	1 376	132	0	137	205	158	619	2	54	23	57
	ÉÁNF ₂₀₂₁	[E/nap]		8 465	8 458	2 555	2 509	4 154	1 376	238	0	192	369	395	1 548	5	38	7	143
Távlati évi (+15) forgalom járműosztályonkénti értéke	ÉÁNF ₂₀₃₆	[j/nap]		9 367	9 315	1 602	1 641	5 560	1 842	161	0	200	300	231	908	2	54	52	57
	ÉÁNF ₂₀₃₆	[E/nap]		11 562	11 546	3 683	3 673	5 560	1 842	290	0	280	540	578	2 270	5	38	16	143
Távlati évi (+25) forgalom járműosztályonkénti értéke	ÉÁNF ₂₀₄₆	[j/nap]		10 915	10 844	2 102	2 166	6 293	2 085	200	0	264	396	305	1 198	3	43	71	57
	ÉÁNF ₂₀₄₆	[E/nap]		13 783	13 761	4 839	4 849	6 293	2 085	360	0	370	713	763	2 995	8	31	22	143

11. ZÖLD INFRASTRUKTÚRA ÁLLAPOTA ÉS RENDEZÉSE

Zöldhálózati elemek

Csávolgy közigazgatási területét egyrészt a *kiterjedt erdők* alkotják északon, a homokbuckás illancsi határrészen, másrészt délen dominánsan a Bácskai löszös hát *szántókultúrája* van jelen. Az egykor színesebb tájhasználatot a homokszytepp kevés maradványa és a Csávolgy-csatorna menti nedvesebb területek ligetes gyepei képviselik. A belterülethez észak felől hozzántott majorok és telephelyek, egykori téglagyár és gabonaszárítók a művi tájhasználatot reprezentálják. A különböző használati-művelési módok együttese a Duna-menti alföldi táj hangulatos képét mutatja.

A tájalakítás javasolt elemeivel kiegészülve a csávolgyi táj É-ról D felé haladva a következő karakteres elemeket tartalmazza:

- Ólom-hegy magaslati pontja a körülötte lévő, zömében akác- és fenyőerdőkkel
- Változatos domborzatú tisztások, köztük a Kékhegyi lőtér természetvédelmi területe
- Vodica környékén megmaradt értékes homokpusztagyepek, szőlőkultúra
- Erdők „alatt” lévő zártkertek, kevés szőlővel, gyümölcsössel
- Csávolgy-csatorna menti természetes gyepek, vízállások, nádasok, Bara-tó
- Löszhát szántótáblái

A zöldfelületi rendszer, a település különböző felhasználású területein található növényborítottság összefüggő hálózata. A zöldfelületi rendszerek szerepe többértű. Ökológiai szempontból befolyásolja a helyi klíma alakulását, a levegő szennyezettségének mértékét, szerepe van a por- és zaj elleni védelemben, meghatározza a település környezetének minőségét. Befolyással van a lakosság közérzetére, ez mellett meghatározó a település arculatában és szerkezeti tagolásában.

A települések zöldfelülete számos összetevőből áll, mind a bel-, mind a külterületen.

A belterület zöldfelületi elemeinek alkotói: közparkok, intézményterületek zöldfelülete, utcafásorok, út menti zóldsávok, és a lakóházak kertjeiből áll. A külterületen lévő erdők, kiskertek, a dűlőutak fásítása, szintén e rendszer elemeit alkotják. A hálózat legnagyobb kiterjedésű alkotó részei a mező- és erdőgazdálkodási területek.

Belterület és környéke zöldfelületei

A település környezetét nagyrészt az Alföldre jellemző tulajdonságok határozzák meg. Nagy lehetősége, a Kígyós-főcsatorna egy mellékágának a falut kettészelő völgye, amely a vízháztartás kezelésével, parti sétány és közösségi terek kialakításával, nemcsak a községnek, de a környező településeknek is kedvelt pihenőhelye lehet. A csatornában kialakított két mesterséges tó közül a Bara-tó jelenleg is kedvelt horgászati – turisztikai helyszín, amely igazi kikapcsolódást kínál az ide látogatóknak

Csávolgy *közparkjai* a település szerkezetét tekintve, a belterület szélén helyezkednek el. Növényállományukat vegyes nemzetségű egyedek alkotják. A község *intézményei* a település központjában találhatók, melyek növényzete mind korban, mind állapotban, valamint a növényzet mennyiségében és minőségében különböznek. Az *utcák fásítása* is változatos képet mutat. Jellemző a széles, legtöbb helyen gondozott zóldsáv, a vegyes növény kiültetés. A fásítás a legtöbb helyen szakaszos, szórt, vagy elmaradt.

Közhasználatú zöldfelületek

Szent István utcai közpark, játszótér

A többségében *Populus nigra 'Fastigiata'* – oszlopos nyárfák alatt láncos hinta, kis ház, homokozó, mászóka található. Nemcsak korszerűtlenek a fém játszóeszközök, de már nem felelnek meg az EU által előírt szabványnak sem.

A terület tereprendezése, növényrekonstrukciós munkák elvégzése után, EU szabványoknak megfelelő, korszerű felszerelési tárgyak kihelyezését kell kertészeti engedélyes és kiviteli tervek alapján megvalósítani.

Közüntézmények kertjei

A városi intézménykertek a település zöldfelületi rendszerének szerves részét képezik. A Petőfi utcai óvoda, különböző mozgásformák számára biztosít megfelelő eszközöket és területet. Mászóka, csúszda, hinta, kisház, rugós játékok mellett nagy gyepes terület is rendelkezésre áll. Fontos az árnyékoltság biztosítása, valamint a játszótéri felszerelések rendszeres ellenőrzése. Az udvar részben fásított, a burkolat mellett pad elhelyezés is történt. Az iskola előkertjének jellemző növénye a thuja és nyír. Közművek ismeretében meg kell vizsgálni, a fásítás lehetőségét.

Iskola előtti zöldsáv

Petőfi utca, óvoda

Fasorok, utakat kísérő zöldsávok

A zöldfelületi rendszer kialakításakor ökológiailag egybefüggő zöldfolyosók létrehozására kell törekedni. Ennek nélkülözhetetlen elemei az utakat kísérő zöldsávok és fasorok. Szerepük nemcsak az egyes zöldfelületi elemek összekapcsolásában van, de kondicionáló és biológiai értékük is fontos.

Zöldsávok: Az utak melletti zöldsávok jelentős területet fednek le a településen. Általánosságban elmondható, hogy gondozottak, szórt, vagy hiányos növénytelepítéssel.

Fasorok: A település növényállományának összetétele a helyi klimatikus viszonyoknak többnyire megfelel, de eltérők korban és egészségi állapotban. A zöldsávok fásítására a változatos növényfajták használata jellemző, sok az örökzöld, hiányzik az egységes fasor és folyamatosság.

Néhány utca fásítottsága és növényállománya:

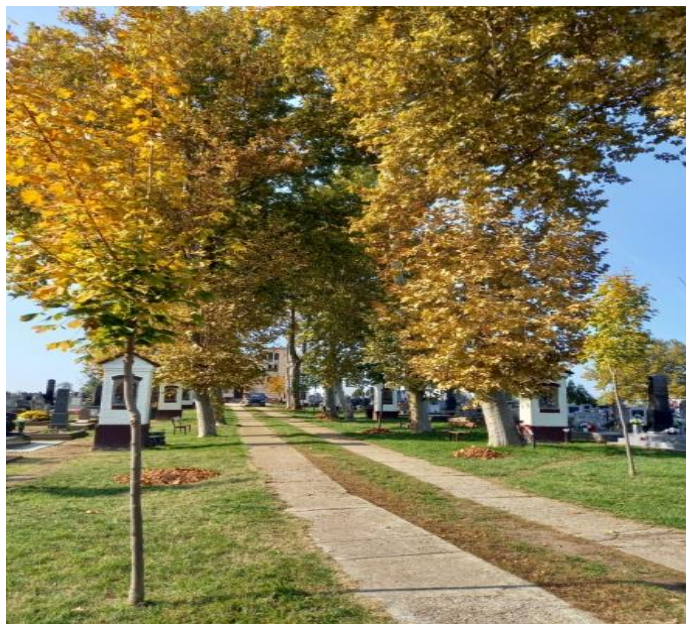
- Dózsa György utca: széles zöldsáv, örökzöld és lombos fa, cserje váltakozása szakaszosan.
- Szt. István utca: széles zöldsáv, hiányos fasor, gyümölcs, díszfa, örökzöld mellett fásítást befolyásoló 2 oldali vezeték.
- Kossuth L. utca: 2 oldali széles zöldsáv és árok, örökzöld, gyümölcsfa, cserje, díszfa egyaránt előfordul. Fásítható.
- Petőfi utca: 1 oldali vezeték, széles zöldsáv árokkal. Vegyes növényzet, fásítható.
- Arany János utca: változó rendezettségű és növénykiültetésű, fásítható utca.

Az utcafasorok tervezésénél meghatározó a közművesítés, ezért a közműépítésekkel összhangban és egy időben, kertészeti engedélyezési terv alapján kell a környezeti viszonyoknak megfelelő, iskolázott faiskolai növényekkel, a fasorokat telepíteni.

Egyéb, jelentős zöldfelülettel rendelkező intézmények

Temető

Betonlap burkolat vezet a ravatalozóhoz, az út két oldalán helyezkednek el a stációk. Platánok szegélyezik az utat, a bővítési területen nagyrészt nyárfacsoport található. A parcellák rendjéhez illeszkedő növénytelepítés, térfatárokon sövényrel történő lehatárolás szükséges.

Sportterület

A település D-i részén helyezkedik el. Kerítéssel ellátott, épített lelátóval rendelkezik

Vízgyazdálkodási terület

A Csávolyi csatorna É-i részén lévő Bara-tó és környezete kedvelt turisztikai – horgászati hely. A szerkezeti tervben vízgyazdálkodási területként szerepel.

Jelenlegi állapot: a Bara-tó lakóterület felőli oldalán, néhány tetővel ellátott, padból-asztalból álló pihenőhely áll az ide látogatók rendelkezésére. A tó partján platán, szil, nyár nemzetség egyedeiből álló fasor található.

Képek a Bara tóról

Belterületi zöldterületek fejlesztési lehetőségei, változásai

A legnagyobb összefüggő zöldfelület kialakításának lehetőségét magában hordozó terület a Csávolyi csatorna É-i részén lévő Bara-tó és környezete. A terv szerint majdan innen induló fásított sétány, a belterületi csatornapart mellett vezetve, összekapcsolja a csatorna D-i részén kialakítandó tóval, mely az elképzelések szerint vízi élőhelyé fejleszthető. A fásított sétány a település központi részén közparkká szélesedik, játszó – pihenőhely kialakításával a közösségi tér funkció is megjelenik a zöldfelületi rendszerben.

Példa csatorna-parti sétány kialakítására

A belterületi zöldterületek külterülettel való összekapcsolására a szerkezeti terv a Csávolyi csatornától É-i irányba induló fasortelepítést javasol, mely egy tervezett túraútvonallal az Ólom-hegyi kilátóhoz vezet, itt elérve az országos Kéktúra nyomvonalát.

A település zöldfelületi rendszerének fejlesztésekor a jelenleg mozaikosan elhelyezkedő zöldfelületi elemek lineáris összekapcsolására kell törekedni. A meglévő zöldfelületi adottságok felhasználásával, és fejlesztésével olyan rendszer kialakítása a cél, mely a lakosság és a természet javára egyaránt szolgálhat, s a használati érték növelése mellett lehetőséget nyújt a környezeti ártalmak csökkenésére is.

Képek

12. VÍZGAZDÁLKODÁS HELYZETE ÉS FEJLESZTÉSE

Vízgazdálkodási alapelvek

A Bács-Kiskun Megyei Területrendezési Terv előkészítő anyagában szereplő alábbi összegzés rávilágít a vízgazdálkodás és a természetvédelem szoros kapcsolatára.

„A természeti értékek tekintetében kiemelendő a Duna-Tisza közti Homokhátság élővilága, természetes élőhelyei, homokbuckái, amely tele volt nyílt víztükrökkel, vizenyős területekkel, üde kaszálókkal és legelők, lápok. Azonban a területet az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) már félsivatagos területnek nyilvánította. A talajvízszint jelentős süllyedése és a lecsapolások, vízkitermelés miatt számos nyílt víz már eltűnt.

Tovább rontotta ezt az állapotot az erdőirtás, valamint az aszály és a csapadékhiányos időszakok miatt egyre veszélyeztetettebb a terület, és ezt a hatást a már napjainkban is zajló szélsőséges időjárási események, mint az aszályos időszakok gyakoriságának és intenzitása növekedése és a csapadékesemények változékonysága, csapadékhiányos időszakok növekedése várhatóan tovább ronthatja, hiszen ebből a csapadékból származik természetes vízkészlete. Ezen információk következtében kiemelten fontos a Homokhátság élővilágának, biodiverzitásának megőrzése és megóvása, az ökológiai állapot helyreállítása, a kiszáradás elleni lépések megtétele. A Homokhátság vízgazdálkodási problémáinak feloldására vonatkozó kutatások száma is ezt támasztja alá.”

Csávolgy község közigazgatási területét az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság (továbbiakban: ADUVIZIG) alábbi tervezési alegységei érintik:

2-20 Alsó-Tisza Jobb part

1-16 Felső Bácska

1-10 Duna völgyi főcsatorna

Az ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatorna:

Csávolgyi – ág csatorna külterületi szakasza (Csávolgy 033 hrsz.)

Nem az ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő, önkormányzati tulajdonú csatorna:

Csávolgyi – ág csatorna belterületi szakasza (Csávolgy 085/6; 085/7; 061; 054/38; 054/43; 952; 954; 955; 359; 861hrs.)

A Csávolgyi – ág csatorna a Kígyós-főcsatorna mellékága. A csatorna két szakaszának mesterséges felduzzasztásából kialakult két mesterséges tó. Az É-i elhelyezkedésű Bara-tó és a településtől D-re lévő tó. Mindkét tó esetében javasolt a bevezető és kivezető csatornákra vízszint szabályozást biztosító tiltó-zsilipes műtárgyak kialakítása. Ezzel biztosítható a nagyobb vízmennyiség visszatartásának igénye is.

A csatornák és tavak melletti parti sávok megközelítési és karbantartó sávok biztosítása kötelező! A parti sávok nagysága a kizárólagos állami tulajdonú vízfolyások, tavak, tározók és holtágak mentén 6,0 m, egyéb vizek és közcélú létesítmények esetében 3,0m.

Az ADUVIZIG területén a külterületi építkezések során az alábbi építési tilalmi területeket kell biztosítani:

Az ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornák part élétől számított 10,0 m-en belül semmilyen, 10,0-15,0 m-es belül pedig csak ideiglenes jellegű létesítmény építhető.

Nem az ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornák part élétől számított 4,0 m-en belül semmilyen, 4,0-10,0 m-es belül pedig csak ideiglenes jellegű létesítmény építhető.

A felszíni vizek védelme szempontjából a közigazgatási területen az alábbi szennyeződésekkel lehet számolni:

- csapadék csatornába szabálytalanul bekötött szennyvíz,
- szennyvíztelepről kibocsátott tisztított szennyvíz nem kielégítő tisztasága,
- a vízgyűjtő területéről történő szennyezőanyag-bemosódás (túlzott mennyiségű műtrágya-használat, vegyszer, stb.),
- állattartó telepekről elfolyó trágyalé csatornába történő bevezetése,
- lakosság által előidézett szennyezés (illegális hulladék lerakás),
- használt termálvíz bevezetése.

A külterületi terepadottságokra az DK-i irányú lejtés, a homokbuckák és homok gerincek váltakozása jellemző, amelyet követett a belvízlevezető csatornák nyomvonala is. Csávoly község közigazgatási területének nagyobb nem belvízzel veszélyeztetett, egy kis része viszont belvízvédekezés szempontjából a mérsékelt veszélyeztetett kategóriába tartozik.

Csapadékvíz- és belvízelvezetés (lásd T-4 és T-5 jelű tervlapokat)

Csávoly fekvése belterületi vízelvezetés szempontjából kedvező. A község ÉNY - DK-i irányban elhelyezkedő Csávolyi-ág csatorna és tavak, mint befogadók meghatározzák a csapadékvizek levezetésének irányát. A csatorna völgye a közelében lévő területekről csatorna nélkül is levezeti a vizeket. A település DK-i irányú lejtésű, ami a hosszirányú utcák vízelvezetését is lehetővé teszi.

A kiépített csapadékvíz elvezető csatornák kis része zárt víznyelő aknákkal kialakított pontszerű levezetést biztosít. Egy része nyíltszelvényű burkolt és burkolatlan és átereszekkel kialakított levezetőmű. Nagyobb része pedig szikkasztó árok, ami biztosítja a csapadékvíz helyben tartását.

A területre jellemző szélsőséges hidrológiai viszonyok miatt az utcák nagy részében vízlevezető csatornákat kell kiépíteni nagy mennyiségű záporcsapadékok elvezetésére, szikkasztására. A csapadékvizekkel való gazdálkodás különösen az aszályos időszakokban fontos vízgazdálkodási feladatot jelent a térségben élő és gazdálkodó lakosság számára.

A mezőgazdaságot sújtó aszály e térséget sem kerülte el. A halmozódó csapadékhány következtében jelentősen lecsökkentek a legfelső rétegekben elhelyezkedő talajvízkészletek is, ami tovább rontja a növénykultúrák életfeltételeit, a terméseredményeket. A vízgyűjtőre hulló csapadék jelentős hányada lefolyik a területről, nem hasznosítja a növényzet a vegetáció során, gyakorlatilag a csapadékvizek lefolyásra kerülő hányada elvész a terület számára. A cél tehát az, hogy a lehullott – és a csatornahálózatba bekerült – csapadékvizeket a területen visszatartsák. Vonatkozik ez természetesen a hóolvadásból származó tavaszi vízlevonulásokra is. A lefolyásra kerülő vizek visszatartása belterületen a csatornamedrekben, tározó tavakban külterületen a csatornamedrekben és a ha van tározókban, tavakban lehetséges.

Az Csávoly évi csapadékelosztása igen egyenetlen. A legtöbb eső nyár elején hullik, a csapadék mentesebb hónapok a január és február. A részben vagy teljesen vízvisszatartó vízrendezési megoldások kapnak prioritást. Így a tavak, záportározók, vízkormányzó és záró tiltók, zsilipek beépítését és a szikkasztó árkok, a nyíltszelvényű fenékburkolattal ellátott csatornák és a nyíltszelvényű hézagos fenékburkolattal vagy terfilszűrős szikkasztó elemekkel ellátott csatornák kialakítását javasoljuk. Az így készült lefolyásos nyíltszelvényű csatorna a szükséges, az esetleges, valamint a folyamatos egyenletes víz visszatartás eszköze lehet.

A szikkasztó felületekkel ellátott tervezett lefolyásos csapadékvíz csatornán a magas talajvízállás idején, eső esetén a felesleges víz lefolyik, amikor nem esik az eső, de belvíz van a területen, azt is részben levezetik vonalmenti beszívárogtatással a szikkasztós felületű burkolaton keresztül a csapadékvíz csatornák, és azzal a belvíz mértékét csökkentik.

Csávoly község alapvetően nem belvízveszélyes terület, de ha mégis kialakulna az ADUVIZIG által is megjelölt mérsékelten veszélyeztetett területeken a belvíz a szikkasztós burkolatú lefolyásos csatornákkal részben levezethető, és ezáltal a mértéke csökkenhető.

A tervezett fejlesztési területek csapadékvíz-elvezetése

Szent István utcai 14 lakásos lakóterület fejlesztés: A területre tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna a szükséges vízelvezetést biztosítja.

József Attila utcai 10 lakásos lakóterület fejlesztés: A területre tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna a szükséges vízelvezetést biztosítja.

Mátyás Király utcai 8 lakásos lakóterület fejlesztés: A területre tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna a szükséges vízelvezetést biztosítja.

Majorfejlesztés – állattartás, egyéb üzemi funkció: A területre két oldalról tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna biztosítja.

Gazdaságfejlesztés (Ipari park): A területre két oldalról tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna biztosítja. A befogadó a Bara-tó.

Kereskedelem, szolgáltatás fejlesztés, az 55-ös úttól É-ra: A területre két oldalról tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna biztosítja. A befogadó a Bara tó vagy a Csávolyi-ág csatorna lehet.

Idegenforgalmi fejlesztés: A területre tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna biztosítja. A befogadó a Csávolyi-ág csatorna.

Barnamezős területfejlesztés (volt TSZ-major): A területre két oldalról tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna biztosítja. A befogadó a Bara-tó.

Kereskedelem, szolgáltatás fejlesztés, az 55-ös úttól D-re: A területre két oldalról tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna biztosítja. A befogadó a Csávolyi-ág csatorna.

Gazdasági telephely bővítés (Mogyi Kft.): A területen lévő meglévő szikkasztó árkok és csapadékvíz csatornák vízelvezetést és elhelyezést biztosítják.

Temetőbővítés: A területre tervezett nyíltszelvényű szikkasztó felületekkel ellátott, burkolt nyíltszelvényű csapadékvíz csatorna és földmedrű szikkasztó árkok a szükséges vízelvezetést biztosítják.

A tervezett csapadékvíz csatorna nyomvonalak kialakítását és zápor-tavat a vonatkozó tervlapok tartalmazzák.

13. VÍZIKÖZMŰVEK HELYZETE ÉS FEJLESZTÉSE

Ivóvízellátás (lásd T-4 és T-6 jelű tervlapokat)

A községben kiépített vezetékes vízellátás van, amelyet a BAJAVÍZ Kft. üzemeltet.

Népességi adatok

Csávoly utolsó becsült népessége 1793 fő (2019 évben), ami Magyarország akkori népességének **0.02%-a** (Bács-Kiskun megyének 0,35%-a). Népsűrűsége 38 fő/km². Lakások száma 820, népességet figyelembe véve, ez 2,2 fő per lakás. Ha népesség azonos ütemben változna mint [2018-2019] időszakban (-2,66%/év), 2021-ben Csávoly lakossága **1699 fő** lenne. Rövidtávon csökkenés-növekedés, hosszú távon viszont stagnálás várható.

Az üzemeltető által megadott 2019 évi év vizsgálati időszak alatt mért **átlag fogyasztási** adat $Q_{dcs} = 159 \text{ m}^3/\text{d}$. A meglévő fogyasztási adatok illeszkednek a számított várható fajlagos fogyasztással számolt **átlagfogyasztási** értékhez.

$$Q_d = 1699 \text{ fő} \times 95 \text{ l/fő.d} = 161,4 \text{ m}^3/\text{d}$$

Vízbázisok, vízműtelep

Vízmű kutak

	3. tartalék	4.	5.
EOV „Y” koordináta	656230	657100	656626
EOV „X” koordináta	95000	95100	95243
Kataszteri szám	K-12	K-13	K-17
Talpmélysége	230	143,5	148,5
Mélyítés éve	1976	1984	2015
Csővezés (m; mm)	0-61/ Ø305; 4,5-171/ Ø245; 164-250/ Ø178	0-48,8/ Ø324; 41,3-109/ Ø241 99-146,5/ Ø163;	0-10/ Ø406-396; 0-115/ Ø280-255; 99-148,5/ Ø165-150
Szűrőzött rétegek	181,5 – 185,5 m és 200,7 – 207,0 m között	119,5 – 138,0 m között	121,6 – 138,3 m között
Folyamatosan kitermelhető vízmennyiség l/p	530	660	410
Üzemi vízhozam l/p			
Vízszintek (m):	üzemi		-24,78
	nyugalmi	-26,5	-11,7
Kútszivattyú típusa:	Sp 25-10 típusú búvárszivattyú	SP 27-7 típusú búvárszivattyú	Sp 17-17 típusú búvárszivattyú

A vízmű kutak szabványosan védett és búvárszivattyúra telepített, szabályos kútfej-szerelvényezéssel ellátottak. A kutak vize II. osztályú rétegvíz. A vízmű-telepeken a belső védőterület biztosított.

A vízmű üzemi paraméterei

A vízbázis kapacitása:	1700 m ³ /d
A vízmű mértékadó kapacitása:	500 m ³ /d
A napi csúcs vízigény:	515 m ³ /d
A technológia kapacitása:	500 m ³ /d (25 m ³ /h)

Éves vízigény (lekötött vízkészlet): 90.000 m³/év

Vízkészlet jellege: rétegvíz

Vízminősítés: II. oszt.

Vízhasználati jellege: közcélú

A vízműtelep mértékadó óracsúcs kapacitása: $Q_6 = 25 \text{ m}^3/\text{h}$, (20 órás üzemidővel számolva)
a vízkezelés kapacitása alapján számolt maximális napi kapacitás: $Q_d = 500 \text{ m}^3/\text{d}$

A település napi átlagos vízigénye: 159,3 m³/nap.

$Q_d 3. = 530 \text{ l/p} \times 18^h \times 60/1000 = 572,4 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_d 4. = 660 \text{ l/p} \times 18^h \times 60/1000 = 712,8 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_d 5. = 410 \text{ l/p} \times 18^h \times 60/1000 = 541,2 \text{ m}^3/\text{d}$

Elméletileg üzemben kitermelhető csúcs vízmennyiség 18 órás üzemidő figyelembevételével: $Q_d = 1826,4 \text{ m}^3/\text{d}$

Napi átlagos kitermelés 2019: $Q_{d\text{átl}} = 215 \text{ m}^3/\text{d}$

Napi maximális kitermelés 2019: $Q_{d\text{max}} = 391 \text{ m}^3/\text{d}$

Vízbázis védelem

A vízi létesítmények biztonságos üzemeltetése és a vízbázis védelme érdekében a 123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet szerinti védőterület, illetve védőidom kijelölése szükséges. A védőidom burkoló görbéinek elhelyezkedését a vízellátási tervlapok tartalmazzák. A vonatkozó rendelet értelmében a védőidomot és védőterületet a vízügyi hatósági eljárás utáni kijelölést követően kell kialakítani. A vízbázis biztonságba helyezési terve 90.000 m³/év lekötött vízmennyiséggel számolt. Megállapításra került, hogy a különféle elérési időkhöz tartozó védőidomoknak nincs felszíni metszete, és így a belső a kutak körüli 10 m sugarú kör, valamint külső védőterületet kell kijelölni. Így a vízbázis nem sérülékeny. A vízmű kutak vizsgálati eredményei szerint védett vízkivételi műnek minősül. Mind a 3db vízmű kút esetében a vízbázis az agyagos vízkirekesztő réteg elhelyezkedése miatt védettnek minősül.

A vízbázis lehetséges szennyező forrásai

Csávoly nem csatornázott, szennyvízcsatornával és szennyvíztisztító teleppel nem rendelkezik. Ez szennyező forrást jelent. A belső védőövezetben szikkasztás és egyéb talajszennyező tevékenység nem folytatható. Várhatóan hamarosan megépül a szennyvízcsatorna hálózat és a szennyvíztisztító telep is. A védett vízbázis miatt a szennyvízcsatornázás hiányának, a külső 6 hónapos- „A” 5 éves – „B” 50 éves elérési időkhöz tartozó védőidomokra nincs kedvezőtlen hatása.

A Hidrogeológiai védőidom A és B zónáiban, annak felszíni vetületeit figyelembe véve az alábbi előírásokat és korlátozásokat kell betartani:

A hidrogeológiai védőidomokban tilos:

- olyan létesítményt elhelyezni, amelynek jelenléte vagy üzeme a felszínalatti víz minőségének károsodását okozza.
- Bányászat tilos!

Tilos olyan tevékenységet végezni, aminek következtében:

- csökken a vízbázis természetes védettsége, vagy növekszik a környezet sérülékenysége.
- 6 hónapon belül le nem bomló károsító anyag kerül a vízkészletbe.
- olyan anyag kerül a vízkészletbe, amelynek mennyisége, jellege vagy bomlásterméke a felszínalatti víz minőségének károsodását okozza.

A hidrogeológiai védőidomok felszíni vetületeire eső új kutak csak környezeti hatásvizsgálat vagy a környezetvédelmi felülvizsgálat, illetve az ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményeitől függően engedhető meg:

- kutatófúrás vagy új kút létesítése.
- bányászat, valamint fedő vagy vezető réteget érintő egyéb tevékenység.

A fenti korlátozásokkal kapcsolatban a területileg illetékes Csávoly Község Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala köteles a helyben szokásos módon a lakosságot értesíteni, valamint saját eljárásai keretében a határozatban foglalt előírásokat betartani, illetve betartatni. A védőterületeket ki kell jelölni és az engedélyezések során a fenti és a vonatkozó jogszabályi előírásokat be kell tartani és tartatni.

A vízbázis belső védőterületére vonatkozó korlátozások a vízmű üzemeltetési rendjébe tartozik és ott az előírásoknak megfelelően történik. A vízmű-kutak belső védőterülete kialakított és körbekerített, ott csak az üzemeltetéssel összefüggő tevékenység folyik és folyhat. A kutak belső védőterületén a csapadékvíz a homokos talajban elszivárog.

Víztermelési adatok, vízfogyasztási adatok

Víztermelési adatok (e m³)

2019 78,476

Vízfogyasztási adatok

2019	értékesít víz m ³ /év			
Csávoly	lakosság	közület	intézmény	összesen
BAJAVÍZ összesen				
Éves fogyasztás (m ³ /év)	50 805	5 569	1 672	58 046
Napi átlag fogyasztás (m ³ /d)	139,19	15,26	4,58	159,03

Éves - napi átlag fogyasztási adata:	2019	159 m ³ /d
Éves - napi átlag termelési adata:	2019	215 m ³ /d
Éves - napi maximális termelési adata:	2019	391 m ³ /d
Éves - napi minimális termelési adata:	2019	172 m ³ /d
Éves napi vízveszteségi adata:	2019	56 m ³ /d

A település napi átlagos vízkitermelés: 215 m³/nap.

A táblázatok adataiból látható, hogy az átlagos napi víztermelés 2019-ben Qd átl.= 215 m³/d, maximális pedig Qd átl.= 391 m³/d volt. Ezek alapján megállapítható, hogy a vízmű jelenlegi üzemi víztermelő kapacitása Qd = 1700 m³/d és a víztisztítás technológia miatti mértékadó kapacitás Q_{cs}= 25 m³/h; Qd = 500 m³/d hosszútávon, biztonsággal elegendő a község számára. A nyári csúcsoknál előforduló fogyasztás kiugrások a magas és mély tározó kapacitásokkal kiegyenlíthetőek.

A község ellátását téli időszakban várhatóan 1db a 4-es számú esetleg 2db kút is tudja biztosítani. Ha mégis szükséges nagyobb rendkívüli vízmennyiségre, akkor a 3-as számú tartalék kút beállítása is szükséges lehet.

A vízmű leírása

Helye: Csávoly, Szőlő u. 0255/2 hrsz.

A vízmű területe: 9600 m²

Vízmű telepi víztisztítási technológia

Kiegészítő létesítményei:

- dekantáló,
- szikkasztó műtárgyak

Éves vízigény (lekötött vízkészlet): 90.000 m³/év

Vízmű tulajdonosa: Csávoly község Önkormányzata

Csávoly község közüzemű vízellátása az 1960-as évek elején két kisátmérőjű csőkút fúrásával, illetve az ehhez illesztett 2 db hidrofortartályos rendszerre épült a község belterületén. A vízigények és a hálózat fejlesztése hozta magával a jelenlegi védterületen lévő 3.sz kút megfúrását 1976-ban, majd a 100 m³-es aqua-glóbusz felállítását 1980-ban. A 4. sz kút 1984-ben készült el.

A hálózat anyaga az akkori időnek megfelelően elsősorban azbesztcement, ill. vékonyfalu ragasztott PVC csőből épült. A csatlakozó vízbekötések anyaga horganyzott acélcső. A vízben lévő viszonylag kevés ülededésre hajlamos (vas- mangán) alkotórész miatt technológia nem épült. A vízmű jelenlegi vízbázisa, és az átfolyó rendszerű aqua-glóbusz a település É-i szélén a Szőlő utcából közelíthető meg.

A fent vázolt rendszert váltotta ki a 2014-2015-ben a Felső-Bácskai Ivóvízminőség-javító Projekt (KEOP-1.3.0/009-11-2011-0038) keretében megvalósuló beruházás.

Az új rendszer - a csapadékképzésen alapuló vas-mangán-arzén mentesítő, katalitikus töltetű berendezés, kiegészítve az ammónia eltávolítás törésponti klórozásra épülő aktív szén adszorbenssel, - a technológia mellett elhelyezett térszíni nyers-, illetve tisztavizes tárolóval. A vezetékrendszer kiegészült a Józsefházapusztát ellátó 6 km-es 2"-os - D63-as KPE távvezetékekkel. A technológia a kornak megfelelő automatizáltsággal készült, biztosítva az állandó vízminőséget.

A vízellátó rendszer kialakítása, jellemzői

A kutakból búvárszivattyú segítségével kitermelt víz minősége vas-, mangán-arzén, és ammónium tartalma tekintetében nem felel meg a 201/2001. (X.25.) Kormányrendeletben meghatározott vízminőségi paramétereknek, ezért víztisztítási technológia került kiépítésre a vízműtelepen.

A kutakról érkező nyersvíz az 50 m³-es nyersvíztározóba kerül, ahonnan a technológiai szivattyúk továbbítják- kálium-permanganát és vas-klorit adagolás és bekeverés után a vizet az 1 db, 2000 mm átmérőjű szűrőre, melyek feladata a vas és mangán csapadékok, valamint a szilárd állapotú arzén eltávolítása. A szűrő rétegrendje: szűrőgyertya, támréteg, kétféle szemcseátmérőjű kavics, mangán zöldhomok plussz (katalitikus töltet), hidroantracit. Tekintettel arra, hogy folyamatos KMnO₄ adagolás történik, a katalitikus töltet szerepe a mangán oxidációja és a keletkezett csapadék /mangán-hidrooxid/ kiszűrése.

A második tartály előtt egy statikus keverő található melynek feladata a törésponti klórgáz bekeverése az ammónia eltávolításhoz, majd a víz, statikus keverőelemen történő áthaladást követően az aktív szén adszorbensre kerül (1 db 2000 mm átmérőjű GAC töltet). A törésponti klórozási folyamatok a csővezetékben, illetve az aktív szén adszorbens töltete feletti térrészben játszódnak le. Az aktív szén feladata a keletkezett káros melléktermékek (THM, AOX komponensek) eltávolítása.

A technológiát követően a kezelt víz a 100 m³ térfogatú vasbeton anyagú tisztavízmedencébe jut. A folyamatot kiegészíti még a párhuzamos üzemű UV csírátlanító ill. utóklórozó egység. Ebből a tározóból szív a hálózati nyomásfokozó szivattyú egység. A hálózati szivattyú juttatja a tisztított vizet közvetlenül Csávoly lakosságának, majd a 100 m³-es ellen nyomó rendszerű hidroglobuszba a telítettségi pontig, ezután a hálózati szivattyú leáll. Ezt követően a lakosság vízigényét a globuszban lévő vízmennyiséggel tudjuk kiszolgálni, egészen egy meghatározott leürülési szintig, ahol a hálózati szivattyú automatikusan újra bekapcsol.

Vízkezelési technológia leírása

A technológiai főfolyamat vas-, mangán-arzén, és ammónium eltávolításból mellékfolyamatként a keletkezett szennyezett visszamosató víz kezeléséből: ülepitéséből, a leválasztott iszap elhelyezéséből áll.

Vízkezelő berendezés: Háromlépcsős,- nyomás alatti gyorszűrő tartály (vas-, mangán-arzén) és törésponti klórozással ammónia eltávolítás, szintén nyomás alatti GAC aktívszén adszorbenssel.

- Ø 2000 mm katalitikus szűrőtöltetű állótartály	1 db
- Ø 2000 mm GAC szűrő (granulált aktív-szén)	1 db
- klórgáz adagoló egység / ADVANCE tip/ hajtóvíz: GRUNDFOS CM5-5	1 db
- vegyszerrendszer: - Kálium permanganát adagoló sziv.tip: Prominent BT4b 1604 (1,5%)	1 db
- vasadagolás: Vas(III)-szulfát 40 %-os oldat sziv.tip: Prominent BT4b 1602	1 db
- UV fertőtlenítő berendezés DUV 3A 300 HO 10 100 N	1 db
- vegyszertároló tartályok kármentővel	2 db
- hálózati szivattyúk: Grundfos NB32-200	3 db
- visszamosató szivattyúk: Grundfos NB 80-250	2 db
- technológiai szivattyúk Grundfos CM15-2A	3 db
- dekantáló szivattyúk: Grundfos Unilift 5 m ³ /h	2 db
- pneumatikus vezérlőrendszer / Festó/	2 db
- vízmennyiségmérők: tip Arad Woltman WST	2 db
EUROMAG MUT 2200 + MC 106	1 db

Az öblítővíz kezelése műtárgyak:

- hosszanti átfolyású iker ülepitő medence	(térfogat 2 x 37,6m ³)	1 db
- dekantszivattyú szállítóvezetékkel		1 db
- dekantvíz befogadó egység 100 m ³		1 db

A szűrők regenerálásához- visszaöblítéséhez a vizet az öblítőszivattyúk szintén a tisztavízes medencéből nyerik. Az öblítővíz elhelyezésére 2 db 37,6 m³-es iker elrendezésű hosszanti átfolyású beton medence áll rendelkezésre. A kiüledett iszap feletti tisztavíz dekantáló szivattyú segítségével a védőterületen elhelyezett kb. 100 m³-es földmedencében kerül elszívárgtatásra.

Hálózat kialakítás

A település vízellátó rendszerének alapját, vízbázisát, a 3db mélyfúrású kút biztosítja. A meglévő hálózat alkalmas az adott ellen nyomó rendszerű magas tározós rendszer szerinti vízelosztásra az igények biztosításával. Jelenleg a vízműnél víztisztítás folyik vízmű telep a tisztítási technológia helye.

A vízmű elosztó-hálózata jellemzően körvezetékes rendszerű, ágvezetékekkel.

Vízelosztás

Elosztóhálózat hossza (m)	19160
---------------------------	-------

Bekötés /db/	Tűzcsap /db/	Közkifolyó /db/
835	33	11

Az elosztó-hálózat 3,0-3,5 bár üzemi nyomását a hidroglóbusz-100 típusú magas tározó biztosítja. Elhelyezkedése: a vízhálózat ellennyomó rendszerű.

Az elosztóhálózatról bekötővezetéken keresztül vételezik a fogyasztók a szükségletüknek megfelelő vízmennyiséget. A vízbekötéssel nem rendelkező fogyasztók vízvételzési lehetőségét közkifolyók biztosítják.

Az elosztóhálózaton lévő tűzcsapokról vételezhető a tűzivíz, valamint biztosítható a mosató-víz kivezetése. A földfeletti tűzcsapok számát növelni és az altalaj tűzcsapok számát pedig csökkenteni kell, úgy, hogy helyettük földfeletti tűzcsapokat kell telepíteni.

Külterületek vízellátása

Külterületi vezetékrendszer kiépült a Józsefházapusztát ellátó 6 km-es D63-as KPE távvezetékekkel.

Tározás

Magastározó: Ellennyomó rendszerű hidroglóbusz acél szerkezetű 35 m magas víztorony 100 m³ hasznos térfogatú, amely a napi víztermelés és fogyasztási kiegyenlítésre szolgál, megfelelő karbantartás mellett sokáig biztosíthatja a megfelelő nyomást a hálózaton.

Mélytároló műtárgyak: Az 50 m³-es nyersvíz mélytároló és a 100 m³-es tisztavízmedence, mélytároló nagysága hosszú távon is elegendő lesz.

Tűzivízellátás

A tűzivízellátás a településen a földfeletti tűzcsapokról biztosítható, de tűzcsaponkénti kb. $Q_t = 700-1800$ l/min mértékig. A tűzcsap méretétől és elhelyezkedésétől függően. Az egyedi tűzcsapról kivehető maximális vízmennyiséget az üzemeltető határozza meg az aktuális üzemi viszonyoknak megfelelően.

Öntözés

A belterületen az öntözés a közüzemi vízellátó rendszer vízbekötéseiről vagy az ingatlan saját sekély mélységű 30 m feletti talpmélységű öntöző kútjáról történik.

A külterületi nagyüzemi öntözés, kutas - öntözővíz tározós rendszerben működnek önálló vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkező egyedi öntöző berendezéseken keresztül. Az öntözőcsatornákból történő vízkivételi pontok meghatározásával, vízjogi engedély birtokában a felszíni vízből történő öntözés is működhet.

A vízműtelepet az új Településrendezési eszközök Kv jelű „különleges vízmű” kategóriában tartalmazzák.

A tervezett fejlesztési területek vízellátása

Szent István utcai 14 lakásos lakóterület fejlesztés: A terület vízellátása meglévő DN80-as AC vízvezetékéről és a tervezett D110-es KPE vízvezetékéről megoldható.

József Attila utcai 10 lakásos lakóterület fejlesztés: A terület vízellátása a tervezett D90-es KPE József Attila utcai vezetéket, a Petőfi utcai vízvezetékekkel körre zárt vízvezetékéről megoldható.

Mátyás Király utcai 8 lakásos lakóterület fejlesztés: A terület vízellátása meglévő DN80-as AC vízvezetékéről megoldható.

Majorfejlesztés – állattartás, egyéb üzemi funkció: A terület vízellátását két oldali tervezett D110 KPE ágvezetékek kialakításával célszerű megoldani.

Gazdaságfejlesztés (Ipari park): A terület vízellátását két oldali tervezett D110 KPE ágvezetékek kialakításával célszerű megoldani.

Kereskedelem, szolgáltatás fejlesztés, az 55-ös úttól É-ra: A terület vízellátását két oldali tervezett D110 KPE ágvezetékek kialakításával célszerű megoldani.

Idegenforgalmi fejlesztés: A terület vízellátását két oldali tervezett D110 KPE ágvezetékek kialakításával célszerű megoldani.

Barnamezős területfejlesztés (volt TSZ-major): A terület vízellátását két oldali tervezett D110 KPE ágvezetékek kialakításával célszerű megoldani.

Kereskedelem, szolgáltatás fejlesztés, az 55-ös úttól D-re: A terület vízellátását két oldali tervezett D110 KPE ágvezetékek kialakításával célszerű megoldani.

Gazdasági telephely bővítés (Mogyi Kft.): A terület vízellátása a meglévő D90-es KPE vízvezetékéről biztosítható.

Temetőbővítés: A terület vízellátása tervezett D110 KPE ágvezetékekkel megoldható.

Külterületi fejlesztések: Józsefházapuszta lakosai, valamint az oda vezető D63-as KPE távvezeték közelében ellátást igénylők közvetlenül részesülhetnek a szolgáltatásban, a mezőgazdasági üzemek esetében a vezetékekről történő leágazással a vízellátás megvalósítható.

Egyéb, a távvezetékétől távolabb eső ellátandó területek esetekben az alábbi lehetőségek javasoltak:

1. Vezetékes vízellátás belterületi hálózatról (nyomásfokozó telepek létesítésével, vagy anélkül).
2. Helyi, csoportigényt kielégítő kutas, törpevízmű kialakítása (víztisztítóval), (vízműmajor).
3. Egyedi tanyánkénti kutas, hidroforos vízellátás (egyedi víztisztítóval)

Mind a három módszer kielégítő megoldást biztosít. Az 1. megoldás (vezetékes ellátás) minden esetben megoldható, ha a községi hálózathoz közel esik az ellátási helyszín. A 2. megoldás csak sűrű beépítettség keletkezése esetében alkalmazható. A 3. megoldás a ritka elhelyezkedésű tanyák vízellátását hivatott megoldani.

A kijelölt fejlesztési területek vízellátását részben a már kiépült, valamint a vonatkozó tervlapok szerinti tervezett ellátórendszer biztosítja. A tervezett vízvezeték-nyomvonalak kialakítását a vonatkozó hálózati fejlesztési tervlapok tartalmazzák.

Csatornázás, szennyvízelvezetés és -tisztítás (lásd T-4 és T-7 jelű tervlapokat)

Szennyvízelvezetés – szennyvízmennyiségek

A szennyvíz tisztítást Csávoly és Felsőszentiván település gazdaságossági szempontok és az agglomerációs előírások figyelembevételével közösen szeretné megvalósítani.

A szennyvízcsatorna hálózat és a szennyvíztisztító és -elhelyező telep kialakításra elkészült ajánlati terv szerinti műszaki megoldást a településrendezési terv átveszi. Az ajánlati terv alapján, ahhoz kapcsolódva készült jelen javaslat a település tervezett fejlesztéseinek szennyvízelvezetési megoldásaira.

Az alábbi adatok az ajánlati terv adatai alapján:

Település	Lakosság	Közület/Intézmény	Összesen
Csávoly	817	27	844
Felsőszentiván	834	30	864
Összesen	1 651	57	1 708

Napi átlagos vízfogyasztás (m³/d):

Település	Lakosság*	Intézmények, közületek**	Összesen
Csávoly	174,1	27,8	201,9
Felsőszentiván	147,9	31,1	179,0
Összesen	322,0	58,8	380,9

* A lakossági vízfogyasztás számolt adatok alapján került meghatározásra

** Az intézmények és közületek napi átlagos vízfogyasztását 250 nap/év időtartamra vonatkoztatva adjuk meg

Lakosegyenérték meghatározása (LE):

Település	Lakossági	Közületi, intézményi*	Összesen
Csávoly	1783	135	1 918
Felsőszentiván	1702	193	1 895
Összesen	3 577	328	3 813

Az agglomerációra meghatározott LE terhelés (kerekítve): 3 820 LE

Napi átlagos szennyvízterhelés meghatározása (m³/d):

Település	Lakosság	Közületi, intézményi	Összesen
Csávoly	160,7	17,6	178,3
Felsőszentiván	134,1	25,2	159,3
Összesen	294,8	42,8	337,6 (=338)

Az agglomeráció hidraulikai szennyvízterhelése (kerekítve): 340 m³/d

Csávoly agglomerációra meghatározott biológiai LE terhelés összesen: 3820 LE

A szennyvíztisztító telep hidraulikai kapacitása: **340 m³/d**

A szennyvíztisztító telep LE-ben kifejezett biológiai kapacitása: **3820 LE**

Amennyiben a települések szennyvíztermelése a népesség adatok alapján kismértékben növekedne, a községek szennyvíztisztító telepe a hidraulikai és biológiai kapacitást tekintve akkor is tudja fogadni a települések szennyvizét.

Szennyvízcsatorna hálózat kialakítása

A település nem rendelkezik szennyvízcsatorna hálózattal, a szennyvíz gyűjtése ingatlanonkénti zárt tározókban vagy szikkasztással történik. Elkészült a település ajánlati terv szintű szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási terve. A terv alapján a település belterületén keletkező kommunális és ipari eredetű szennyvizek gyűjtése és elvezetése elválasztott rendszerű, közbenső átemelő gravitációs csatornahálózat segítségével történik. A keletkező

szennyvizek a hálózatba jutva gravitációsan érkeznek a 8 db átemelő műtárgy egyikébe, amelyek mindegyikének biofilteres légszűrővel kell rendelkezni. A rendszer 8 öblözetből gyűjti be a keletkező szennyvizeket. Minden öblözetből a szennyvíz a végén az 1. sz. végátemelőbe kerül. A végátemelőből a szennyvíz D110-es KPE nyomóvezetéken érkezik a szennyvíztisztító telepre.

Tervezői javaslat:

Az csatornahálózat magasabb szintű (VLE) tervezésénél javasoljuk a József Attila utcai közbenső átemelőt megszüntetni, mert a hozzá tartozó kis öblözet szennyize, az új utca nyitással már rávezethető lesz a Petőfi utcai gravitációs ágra.

A tervezett hálózat műszaki adatai

Csávoly település 8 öblözetre tagolódik, melyek mélypontján átemelő helyezkedik el. Az öblözetekben gravitációsan összegyűjtött szennyvizeket nyomott vezeték továbbítja a tervezett CS-I. öblözetbe. Végül a településen keletkező szennyvíz az CS-I. jelű végátemelőből a CSNY-1-0 nyomott vezetéken keresztül kerül a szennyvíztisztító telepre.

Jel	Létesítmény típus	Méret, anyag	Mennyiség
I-0-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	555,0 fm
II-0-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	465,0 fm
II-1-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	245,0 fm
II-1-1	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	90,0 fm
II-2-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	274,0 fm
II-3-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	288,0 fm
II-4-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	168,0 fm
III-0-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	562,0 fm
III-1-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	96,0 fm
IV-0-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	217,0 fm
IV-1-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	261,0 fm
IV-2-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	130,0 fm
V-0-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	116,0 fm
V-1-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	120,0 fm
VI-0-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	1 075,0 fm
VI-1-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	1 341,0 fm
VI-1-1	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	138,0 fm
VI-1-2	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	997,0 fm
VI-1-2-1	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	93,0 fm
VI-1-3	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	52,0 fm
VI-1-4	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	92,0 fm
VI-2-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	1 043,0 fm
VI-2-1	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	111,0 fm
VI-3-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	130,0 fm

VI-4-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	171,0 fm
VII-0-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	347,0 fm
VII-1-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	117,0 fm
VII-2-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	147,0 fm
VIII-0-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	691,0 fm
VIII-1-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	128,0 fm
VIII-2-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	674,0 fm
VIII-2-1	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	62,0 fm
VIII-3-0	gravitációs csatorna	DN 200 KG-PVC	73,0 fm
CSNY-1-0	szennyvíz nyomóvezeték	DN 110 (PE100 SDR17)	1 511,0 fm
CSNY-2-0	szennyvíz nyomóvezeték	DN 90 (PE100 SDR17)	218,0 fm
CSNY-3-0	szennyvíz nyomóvezeték	DN 90 (PE100 SDR17)	123,0 fm
CSNY-4-0	szennyvíz nyomóvezeték	DN 90 (PE100 SDR17)	202,0 fm
CSNY-5-0	szennyvíz nyomóvezeték	DN 90 (PE100 SDR17)	179,0 fm
CSNY-6-0	szennyvíz nyomóvezeték	DN 90 (PE100 SDR17)	1 257,0 fm
CSNY-7-0	szennyvíz nyomóvezeték	DN 90 (PE100 SDR17)	209,0 fm
CSNY-8-0	szennyvíz nyomóvezeték	DN 90 (PE100 SDR17)	699,0 fm
	gravitációs házi bekötés		811 db
CS-I.	átemelő	Ø2,00m beton	1 db
CS-II.	átemelő	Ø2,00m beton	1 db
CS-III.	átemelő	Ø2,00m beton	1 db
CS-IV.	átemelő	Ø2,00m beton	1 db
CS-V.	átemelő	Ø2,00m beton	1 db
CS-VI.	átemelő	Ø2,00m beton	1 db
CS-VII.	átemelő	Ø2,00m beton	1 db
CS-VIII.	átemelő	Ø2,00m beton	1 db

Szennyvíztisztító telep, szennyvíztisztítás, tisztított szennyvíz elhelyezés

Tervezett szennyvíztisztító telep Csávoly községtől NY-ra a két település határán helyezkedne el, a nyárfás szikkasztómezős elhelyező telep pedig teljes egészében Csávoly község területére kerülne.

A korábban készített „Ajánlati terv” alapján a szennyvíztisztítási technológia leírása:

Szakaszos betáplálású eleveniszapos technológia /SBR- Sequencing Batch Reactor/ nitrifikációval, denitrifikációval és részleges biológiai- illetve kiegészítő vegyszeres foszfor-eltávolítással, valamint a keletkező aerob úton stabilizált iszap víztelenítésével.

Azt SBR szennyvíztisztítási technológia:

- a biotechnológia legkorszerűbb elveit alkalmazza,
- a megfelelő, magas színvonalú eszközrendszer felhasználásával lehetővé teszi a maximális energiatakarékosságot,
- üzemvitel és karbantartás szempontjából a legkisebb gondot jelenti és fenntartási költségfordítása is alacsony,
- figyelembe veszi az iszap mezőgazdasági hasznosításának feltételeit, javítja annak tápanyagtartalmát,
- megfelel a mai világszínvonalnak mind a koncepció, mind a hatásfok, mind az üzemeltethetőség és üzembiztonság szempontjából,
- nem érzékeny a szennyvíz minőségének és mennyiségének pillanatnyi (lökésszerű) változására.

A tervezett szennyvíztisztítás folyamata

Tervezett technológiai egységek:

1. Telepi (csurgalékvíz) átemelő
2. Szippantott szennyvíz fogadó műtárgy
3. Gépi rács és homokfogó
4. Tömbösített műtárgy elemei:
 - a) Kiegyenlítő medence
 - b) SBR reaktortér 2 db
 - c) Iszapsűrítő-stabilizáló medence
 - d) Iszapvíztelenítő
 - e) Vegyszeradagoló helyiségek
 - f) Fúvó gépszín
 - g) Folyamatirányító és szociális helyiségek (fekete-fehér öltöző)
5. Fertőtlenítő
6. Tisztított szennyvíz mérőakna
7. Dréncsöves és nyárfás szikkasztómezők

A tervezett SBR tisztítási technológia lehetővé teszi a szükséges biológiai tisztítókapacitás biztosítását, így biztosítja az elfolyó tisztított szennyvízre előírt kibocsátási határértékek alá történő szennyvíztisztítást a nyári, illetve a telep szempontjából kedvezőtlen téli üzemidőszakra egyaránt.

A tisztított szennyvíz szikkasztása

A csávolyi tervezett szennyvíztisztító telep tisztított szennyvize teljes egészében szikkasztásra kerül. A tisztított szennyvíz elhelyezésére az alábbi szikkasztó mezők kerülnek kialakításra:

- nyárfás – fagymentes időszakban
- nyárfás, dréncsöves betáplálási lehetőséggel – fagyos időszakban

A szikkasztómező jellege: nyárfás szikkasztómező. A dréncsöves kialakításra kizárólag az üzembiztonság fenntartása végett kerül sor, arra az esetre, ha tartósan fagyos időszak állna fenn, legyen lehetőség a felszín alatti elszívárogtatásra. A kétféle megoldás egész évben biztosítja a tisztított szennyvíz biztonságos elhelyezését, szikkasztását.

A tervezett nyárfás elhelyező telep nyitott árkos és dréncsöves szikkasztó területtel is rendelkezik.

A szennyvíztisztító telep körül, valamint a nyárfás szikkasztó tisztított szennyvíz elhelyező - természetközeli utótisztító - telep körül is 150 m-es védőtávolság biztosítandó.

Az ADUVIZIG adatszolgáltatása szerint a mérsékelten belvízveszélyes területek közé tartozik a nyárfás szikkasztó elhelyező telep, valamint a szennyvíztisztító telep tervezett helye is. Az ajánlati terv vizsgálatai szerint, a talajmechanikai szakvélemény alapján, a talajvíz - 6,5 m mélyen található, valamint a maximális talajvízszint is - 5,31 m várható, tehát a mérsékelten belvízveszélyes meghatározás itt kérdéses. A részletes VLE tervezésnél az ADUVIZIG által megadott adatokat is javasolt felülvizsgálni. Ha időszakonként belvízveszélyessé válhat a terület, akkor kiemelt szikkasztó mező kialakítása szükséges vagy máshova kell tervezni a tisztító és elhelyező telepet.

A korábbi ajánlati terv szerint a szikkasztómező kialakítása az alábbi módon történik

Nyárfás szikkasztás

A kizárólag nyárfás szikkasztás kialakítása 20 160 m²-es területen valósítható meg. A tisztított szennyvizet elosztó vezeték juttatja a nyárfás szikkasztóra. A nyárfák sortávolsága 6 m, tőtáv 3 m. Az 1:2 rézsűvel kialakított árkokba a tisztított szennyvíz leeresztése szerelvénnel szabályozható.

Nyárfás szikkasztás dréncsöves betáplálási lehetőséggel

A dréncsöves rásegítő szikkasztás kialakítása 9 840 m²-es területen valósítható meg (szikkasztó itt is nyárfákkal). A tisztított szennyvizet elosztó vezeték juttatja a drénes szikkasztóra. A dréncsövek sortávolsága 2 m, lejtés 3 ezrelék. A dréncsövek fektetési mélysége min. 80 cm. A dréncső ütésálló, körkörös perforált, geotextíliával bevont PVC cső. A drénhálózat üzemeltetése földalatti tolózárrel szabályozható.

A tervezett fejlesztési területek szennyvízelvezetése

Szent István utcai 14 lakásos lakóterület fejlesztés: A szennyvíz elvezetése a területre tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvízcsatorna gyűjtő hálózattal megoldható.

József Attila utcai 10 lakásos lakóterület fejlesztés: A szennyvíz elvezetése a területre tervezett Petőfi utcai főgyűjtőre kötött tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvízcsatornával megoldható.

Mátyás Király utcai 8 lakásos lakóterület fejlesztés: A szennyvíz elvezetése a területre korábban tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvízcsatornával megoldható.

Majorfejlesztés – állattartás, egyéb üzemi funkció: A szennyvíz elvezetése a területre két oldalról elvezető két öblözethez kapcsolódó tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornákkal megoldható.

Gazdaságfejlesztés (Ipari park): A szennyvíz elvezetése a területre két oldalról elvezető a CS-II. átemelő akna főgyűjtőjéhez kapcsolódó tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornákkal megoldható.

Kereskedelem, szolgáltatás fejlesztés, az 55-ös úttól É-ra: A szennyvíz elvezetése a területre két oldalról elvezető a CS-II. átemelő akna főgyűjtőjéhez kapcsolódó tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornákkal megoldható.

Idegenforgalmi fejlesztés: A szennyvíz elvezetése a területre a CS-I. végátemelő akna főgyűjtőjéhez kapcsolódó tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornával megoldható.

Barnamezős területfejlesztés (volt TSZ-major): A szennyvíz elvezetése a területre két oldalról elvezető a CS-II. átemelő akna főgyűjtőjéhez kapcsolódó tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornákkal megoldható.

Kereskedelem, szolgáltatás fejlesztés, az 55-ös úttól D-re: A szennyvíz elvezetése a területre a CS-I. végátemelő akna főgyűjtőjéhez kapcsolódó tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvíz gyűjtőcsatornával megoldható.

Gazdasági telephely bővítés (Mogyi Kft.): A szennyvíz elvezetése a területre korábban tervezett gravitációs D200-as KGPVC szennyvízcsatornával megoldható.

Temetőbővítés: A terület szennyvízelvezetése a tervezett D200-as KGPVC szennyvízcsatornával biztosítható.

Külterületi fejlesztések: Józsefházapusztán és környékén, valamint a mezőgazdasági üzemek esetében az alábbi lehetőségek vizsgálandók (a javaslatok a községhez közeli területektől a távolabbi részekig adnak megoldást).

1. Kényszeráramlású közcsatorna, ami a központi szennyvíztisztítóba a szennyvíz főnyomóvezetéken keresztül vezeti a szennyvizet. Gravitációs csatorna kialakítása a sűrűn lakott részekben egy központi átemelővel, amely a belterületi gravitációs szennyvízcsatorna végágakba nyomja a szennyvizet.
2. Egyedi tanyánkénti mini szennyvíztisztító kisberendezés, amelyből a tisztított szennyvizet elszikkasztja vagy tározza, és öntözésre használja fel.
3. Zárt szennyvíztározás, a gyűjtött szennyvíz elhelyezése szippantó autóval központi szennyvíztisztítóba történik.

Az 1. megoldás a településhez közelebb lévő tanyás térségeknél lehet elfogadható megoldás. A 2. megoldás külön álló nagy távolságú tanyástérség esetén is gazdaságos. A 3. megoldás minden esetben működőképes változat.

A szakszerű egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmények tervezését, kialakítását és üzemeltetését a módosított 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, a vonatkozó hatósági előírások és az MSZ 15287/2000. számú szabvány előírásai szerint kell végezni, vagy ezzel egyenértékű hatásfokot biztosító technológiai megoldást kell biztosítani.

(A módosított 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet hatálya nem terjed ki a magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó tevékenységekre.)

A fentieket összefoglalva a vízellátás, a szennyvízelvezetés, -tisztítás és -elhelyezés, a vízrendezés, illetve a vízhasznosítás területén egyaránt figyelembe kell venni a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet előírásait.

14. FÖLDGÁZ- ÉS VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁS, ENERGIAGAZDÁLKODÁS

Földgázellátás (lásd T-4 és T-8 jelű tervlapokat)

Nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezeték

Nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezetékek haladnak át a belterületől É-ra, K-Ny-i irányban, melynek nyomvonalát és biztonsági övezetét az FGSZ Zrt. adatszolgáltatása szerint ábrázolják a tervlapok:

- Szank – Pécs DN 400
- Városföld – Drávaszerdahely DN 800

Utóbbi vezeték a Baja felőli igazgatási határ közelében DNy-i irányban halad tovább. A gázátadó állomás és biztonsági övezete Felsőszentiván területén található, Csávoly közigazgatási területét nem érinti.

Nagyközép-, kisközépnomású hálózat

A Felsőszentiván területén lévő átadóból a szállítóvezeték mellett, annak D-i oldalán építették ki a Csávolyt ellátó 6 bar nyomású DN 100 KPE *nagyközép-nyomású gázvezeték*et, amelynek fogadó-állomása a belterület É-i oldalán, a Szőlő utca mellett található. A telket a rendezési terv Gksz jelű gazdasági területbe sorolja be. Van egy gázfogadója a volt Tsz-központnak is a gabonaszárítók mellett, továbbá indul egy ágvezeték a belterület K-i oldalán D-i irányba, Bácsbokod felé. A vezetékek védőtávolsága 7-7 m.

A belterület vezetékes, kisközépnomású (3 bár) gázelosztó hálózattal ellátott. A vezetékek védőtávolsága 4-4 m. Minden utcában található földgáz ellátóvezeték.

A hálózat NA 63 és NA 32 KPE csövekből épült ki, a jelenlegi igényeket kielégíti és kismértékű belterület hálózat fejlesztésre is lehetőség van.

A volt Tsz-központban működő gázfogadóról a közelében lévő ipari és mezőgazdasági üzemek, és az egykori agyagbánya helyén tervezett gazdasági terület (együtt: tervezett Ipari Park) ellátása megoldható, a szolgáltatás távlatban az esetleg odatelepülő további üzemek számára is vonzó lehet. A Szőlő utcai gázfogadó melletti állattartó majorban, a belterület ÉNy-i határán is terveznek üzemfejlesztést, a földgázellátás iránt esetleg megnövekvő igényt valószínűleg szintén ki lehet majd szolgálni.

A gazdaság-fejlesztési területek ellátását nem lehet tervezni a betelepülő funkciók ismerete nélkül, felmerülhet technológiai és a szociális melegvízigény. Nagyobb földgáz igényű ipari fogyasztó betelepülése esetén a gázigény alapján egyedi számítás és elbírálás szükséges, hogy az adott helyen rendelkezésre áll-e a megfelelő nyomás és mennyiség.

A tervezett létesítmények fűtésére, melegvíz igényének ellátására a rendelkezésre álló földgáz mellett szóba jöhet napkollektorok, napelemek telepítése, illetve talajhő hasznosítása. A gázigények nagymértékben függenek az egyedi megoldásoktól.

Gázvezetékek építés az NKM Észak-Dél Földgázhálózati Zrt. által jóváhagyott tervek alapján végezhető. Csávoly területén nem található szénhidrogén bányatelek.

Egyéb ellátórendszerek

Jelentősebb decentralizált energia ellátórendszerek a település területén nem üzemelnek. A lakásokban hagyományos tüzelőanyagokat is használnak főzéshez, fűtéshez és használati melegvíz előállításához (vezeték nélküli hőenergia forrásként). A gáz árának 2011-ig tartó növekedésével egyre nagyobb arányban tértek vissza a lakóházakban a vegyes tüzelésre. A tüzelőanyagok: döntően fa, esetleg szén és háztartási tüzelőolaj, valamint a PB gáz.

A gazdaságosan vezetékes gázzal el nem látható területek, településrészek hőenergia ellátására továbbra is a nem vezetékes hőhordozókat kell alkalmazni.

Villamosenergia-ellátás (lásd T-9 és T-10 jelű tervlapokat)

Nagyfeszültségű (132 kV) hálózat

A település külterületén áthalad az MVM DÉMÁSZ tulajdonú Baja - Kiskunhalas meglévő térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózati távvezeték, melynek fejlesztése nem várható.

Középfeszültségű (22 kV) hálózat

Csávoly település elektromos energiaellátását két MVM DÉMÁSZ 22 kV-os légvezetékes hálózat biztosítja:

- a) Baja – Csávoly 22 kV-os légvezeték,
- b) Baja – Bácsborsód – Csávoly 22 kV-os légvezeték.

A két 22 kV-os légvezeték az Antenna Hungária csávolyi adótorony telephelyénél találkozik. Az adótorony mindkét hálózatról kap csatlakozást, és a két hálózat találkozásánál TMOK van felszerelve.

22 kV-os hálózat fejlesztések:

A már meglévő két 22 kV-os légvezetési gerinc hálózat műszaki állapota alkalmas a település távlati elektromos energiaellátására. Az energiaigénnyel járó bővítések kiszolgálásához a külterületen részben 22 kV-os csatlakozó légvezeték, másrészt 22 kV-os földkábeles csatlakozások építhetők. A 2007. évi LXXXVI. Villamos Energia Törvény 178./J § 2013. 04. 11-én történt módosítása értelmében belterületen 132 kV alatti új erőáramú hálózat csak földkábelrel építhető. Ezt az előírást a szolgáltatóknak fejlesztéseiknél kötelező figyelembe venni.

Külterületi fejlesztés:

- a) Csávoly külterületén, az 55 sz. főút mellett Felsőszentiván és Csávoly határán Szennyvíztisztító telephely épül. A szennyvíztisztító elektromos energiaellátása céljára az 55 sz. főút déli oldalán Csávoly irányából 22 kV-os légvezetékes hálózatot kell építeni, és a hálózat végpontján 22/0,4 kV-os OTR tip. oszlop transzformátorállomást kell telepíteni.

Belterületi fejlesztések:

- a) Csávoly belterület nyugati szélén, a temető mellett krematórium részére van hely biztosítva. A krematórium létesítése esetén, a temető területén keresztülhaladó 22 kV-os légvezetékéről földkábeles csatlakozást kell kiépíteni, végponti 22/0,4 kV-os, betonházas BHTR tip. transzformátorállomással.
- b) Csávoly Kiskunhalas út északi oldalán, Gazdaságfejlesztési (Ipari Park) terület van kijelölve. Az Ipari Park területén több irányban is meglévő 22 kV-os légvezeték halad keresztül. Az Ipari Park beépítését célszerűen a meglévő 22 kV-os légvezetékes hálózathoz érdemes igazítani.

A terület északi felén, közvetlenül a meglévő 22 kV-os légvezetésekről földkábeles csatlakozással építhető 22/0,4 kV-os betonházas BHTR transzformátorállomás.

A kiskunhalasi út mellett, az Ipari Park déli szélénél a meglévő 22 kV-os légvezetésekről földkábeles csatlakozással, végponti 22/0,4 kV-os betonházas BHTR transzformátorállomás létesíthető.

Transzformátorállomások

A meglévő 22/0,4 kV-os transzformátorállomások a környezetükben jelenleg felmerülő elektromos energiaigényt biztosítani tudják. Korszerűsítésre, illetve átépítésre néhány állomásnál van csak szükség.

A belterületen a lakóterületi és gazdasági fejlesztéseknél a meglévő 22 kV-os légvezetésekről leágazó 22 kV-os kábelhálózatra telepített új betonházas, vagy épületbe telepített 400 kVA – 1000 kVA teljesítményű transzformátorállomások építése lehetséges.

A település külterületén a meglévő légvezetékes 22 kV-os hálózatok bővítésével OTRDF 22/160 kVA, valamint OTR 22/250 – 400 kVA típusú oszlop transzformátorállomások építhetők. Földkábeles 22 kV-os csatlakozás esetén BHTR 22/400 – 1000 kVA teljesítményű betonházas transzformátorállomások is épülhetnek.

Kisfeszültségű hálózat

A belterületen a villamosenergia ellátó hálózat a település teljes beépített területén kiépült. A fejlesztéshez szükséges villamosenergia igény általában a hálózat bővítésével, illetve új 22 kV-os hálózat és transzformátorállomások építésével biztosítható. A meglévő kisfeszültségű hálózatok felújítása esetén, a csupasz légvezetékes hálózatok léghálózatra történő átépítése lehetséges. Új hálózat csak földkábelrel építhető.

A légvezetékes belterületi szakaszokon a légvezetékes hálózat földkábeles hálózatra történő átépítése nem javasolt, mert a meglévő épületállomány csatlakozása a légvezetékes hálózathoz van kialakítva. Földkábel esetén az épület csatlakozások földkábelre történő átalakítása a tulajdonosoknak is többletköltséget jelentene.

A település belterületén az új beépítésű területeken, a 2007. évi LXXXVI. Villamos Energia Törvény 178/J § 2013. 04. 11.-én történt módosítása értelmében azonban 132 kV alatti új hálózat így új kisfeszültségű hálózat is csak földkábelrel építhető. Az új beépítésű lakóterületeken csakis földkábeles kisfeszültségű hálózat létesíthető.

A külterületen a jövőben is léghálózatos kisfeszültségű hálózatok épülhetnek. Azokon az intenzív beépítésű területeken, ahol földkábeles a 22 kV-os csatlakozás és BHTR 22/400-1000 kVA tip. betonházas transzformátorállomások kerülnek telepítésre, a kisfeszültségű hálózat is földkábelesre épül.

A település közvilágítása

A település közvilágítási lámpatestei Nátrium lámpás, illetve kompakt fénycsőes, ma már nem teljesen korszerű típusúak. A meglévő lámpatesteknek a ma korszerű „LED” lámpatestekre történő cseréje javasolt. Az új beépítésű területen, a kisfeszültségű hálózattal azonos módon, csak földkábeles beton kandeláberes közvilágítás épülhet.

Megújuló energiaforrások használata, környezettudatos energiagazdálkodás

Az Alföldi földrajzi környezet, a napsütéses órák számát tekintve rendkívül alkalmas 500 kW-nál nem nagyobb teljesítményű naperőművek telepítésére.

Az Alföldi területeken a napelem parkok építésére komoly lehetőségek vannak a megújuló energiaforrások hasznosítása terén.

Biogáz erőmű telepítésének igénye esetén figyelembe kell venni, hogy a véges alapanyag ellátás miatt a telepítés csak a régióval egyeztetett módon történhet. Nem fordulhat elő, hogy a környezetben keletkezett hulladékok, és az esetleg mezőgazdasági termeléssel megtermelt alapanyagok kevésnek bizonyuljanak a biogáz erőművek ellátására. Gazdaságosan biztosan nem telepíthető biogáz erőmű minden településen. A biogáz erőművek telepítését az Energiahivatal koordinálja.

Csávoly területén is várható a napelemes rendszerek megjelenése. A napelemek megépítésének is van azonban felső korlátja. Ez azt jelenti, hogy az országosan megépülő napelemes rendszerek hullámvölgyében (téli hosszú borult időszakok, éjszakai üzem) a napelemek kiesését más erőművekkel pótolni kell. Ezt országosan az Energiahivatal koordinálja. Tudni kell azonban, hogy a Magyarországi naperőművek jelenlegi teljesítménye még nem érte el a kritikus értéket. Ezen a területen az Alföldön jelenleg szinte korlátlan lehetőségek vannak. A létesítés részben pénzügyi forrás kérdése.

A létesítésnek ugyancsak határt szab a település energiaellátását biztosító Áramszolgáltatói hálózat és a 132/22 kV-os alállomás beépített teljesítménye. A Csávoly települést ellátó 22 kV-os hálózaton és 132/22 kV-os alállomáson hálózatfejlesztés nélküli szabad kapacitás már nem áll rendelkezésre.

15.ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

(lásd T-11, T-12, T-13 jelű tervlapokat)

Távbeszélő ellátás

A távbeszélő ellátás a Magyar Telekom meglevő hálózatával a település teljes területén biztosított. A telefonhálózat a Baja – Csávoly - Bácsbokod optikai kábelről kap csatlakozást. Az optikai végpont az Eötvös utca Arany J. utca sarki ingatlanon a telefonközpont épületében van. Esetleges igény esetén az RDLU tip. digitális kihelyezett központ és a telefonhálózat is bővíthető. A lefedő hálózat saját oszlopsoron épült. Fejlesztési lehetőség a településen a teljes optikai hálózat kiépítése.

Kábeltelevíziós ellátás

A település KTV és informatikai ellátása a meglevő NET-TV hálózattal 100 %-ban biztosított. A KTV rendszer a Bácsborsód – Csávoly - Rém optikai hálózatról csatlakozik. Csávoly déli határánál optikai elágazó pont van Tataháza irányába.

A gerinc hálózat kiépítése:

- Bácsborsód felől az Epreskert utcáig földben halad,
- Az Epreskert utcától a Rákóczi utcáig az MVM DÉMÁSZ 0,4 kV-os hálózatán épült,
- A Rákóczi utcától a település határig az MVM DÉMÁSZ 22 kV-os hálózatán üzemel.

Optikai kifejtési pontok:

- Epreskert u. Kossuth L. u. sarok MVM DÉMÁSZ KIF oszlopon,
- Epreskert u. Petőfi S. u. sarok MVM DÉMÁSZ KIF oszlopon,
- Petőfi S. u. Temető u. sarok MVM DÉMÁSZ KIF oszlopon,
- Árpád u. Pacsirta u. sarok MVM DÉMÁSZ KIF oszlopon,
- Dózsa Gy. u. Szőlő u. sarok MVM DÉMÁSZ KIF oszlopon,
- MVM DÉMÁSZ 20 kV-on a tervezett Ipari Parknál.

A település KTV lefedő hálózata az MVM DÉMÁSZ oszlopsorán épült légkábeles hálózat amely az optikai kifejtési pontoktól indul.

Az ellátás fejlesztése részben a digitális technikák irányában várható, illetve az informatikai igények bővülésével az összes fogyasztónak a nagy sebességű optikai rendszerre történő csatlakozás kiépítése (FTTH rendszer) lehet a feladat. Ehhez azonban a településen belül a teljes optikai hálózat kiépítése szükséges.

DIGI optikai hálózat

Csávoly területén keresztülhalad a DIGI Kft. Baja – Mélykút optikai kábele. A kábelen a Dózsa György utca Arany János utca sarkánál saját oszlopon optikai csatlakozási pont van kiépítve. A DIGI Kft.-nek Csávoly területén lefedő hálózata nem épült.

Drávanet optika

A Drávanet Kft. is üzemeltet optikai kábelt Csávolyon. A Tataháza felől érkező optikai kábel végpontja a kiskunhalasi út mellett az Antenna Hungária telkén végződik. A Drávanet Csávoly területén hálózatot nem üzemeltet.

Mikrohullámú rendszer

Csávoly területét az Antenna Hungária Szekszárd – Csávoly mikrohullámú torony és az összeköttetés védelmi zónája érinti. A védelmi zóna szélessége 50 – 50 m. A magassági korlátozásokat a tervek feltüntetik. Új mikrohullámú rendszer építése nem várható.

GSM telefon antennarendszerek

A mobil szolgáltatók a település teljes területét lefedik. A vezeték nélküli (mobil) telefonok használata a településen megoldott. A GSM antenna rendszerek kiépítése jórészt befejeződött. Elsősorban a meglévő rendszerek technológiai fejlesztése várható.

16. KÖRNYEZETVÉDELMI FEJEZET

Talaj

Csávoly a Bácskai löszös síkság kistáj területén helyezkedik el. A kistáj 88 és 167 (átlag 110-120) m Balti-szint feletti magasságú, főként lösszel, löszös homokkal fedett hordalékkúp síkság. A felszín 80 %-a enyhén hullámos síkság, átlagos relatív reliefe 2-4 m/km² közötti, a déli részeken és a futóhomokos területeken 8-10 m/km². A löszköpenybe enyhén Ny-ÉNy felé lejtő, változatos folyóvízi és szélhordta üledékekkel fedett hordalékkúp-síkság. Átlagos relatív relief értéke 2,5 m/km², K-en nagyobb, Ny-on alacsonyabb értékek jellemzőek.

Csávoly és térségének legnagyobb része megművelt, szántó művelési ágú mezőgazdasági terület.

A Bácskai löszös síkság uralkodó talajtípusa a mészlepedékes csernozjom, emellett homok és szikes talajok fordulnak elő kisebb-nagyobb foltok formájában (MNA 1989 alapján). A táj veszélyes talajtani folyamata a szikesedés, mely nemcsak a déli részen található mélyedésekben (pl. a Gara mellett) kialakuló szoloncsák-szolonyec formájában jelentkezik, hanem a mélyben sós mészlepedékes csernozjom altípus nagyobb kiterjedésű megjelenésében is (PÉCSI M. 1967, STEFANOVITS P. et al. 1991).

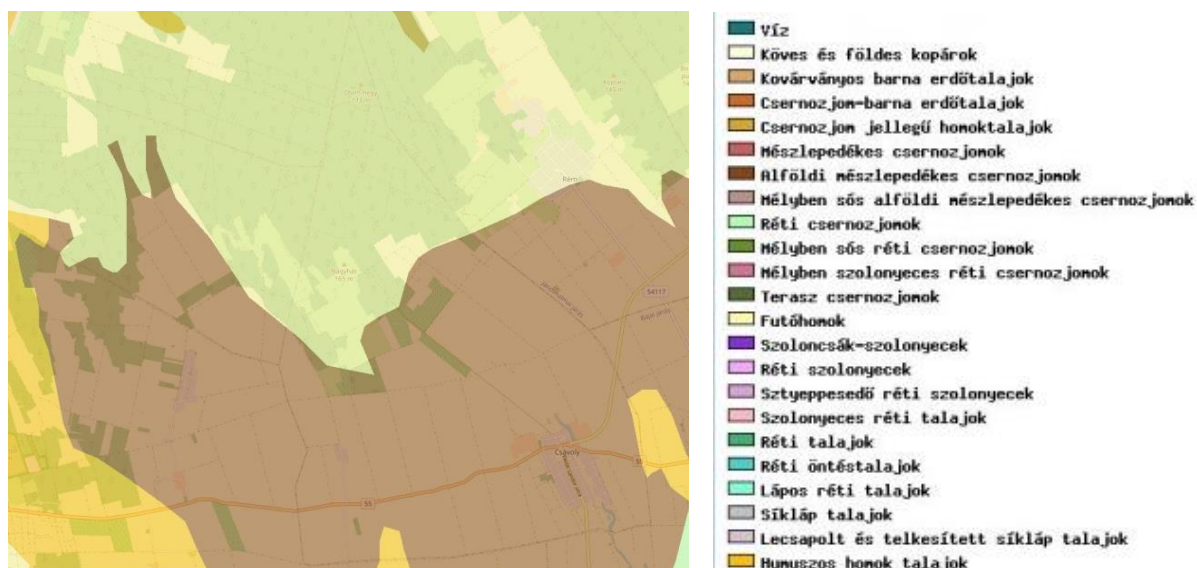
Talajvédelem szempontjából fontos a védelmet biztosító növénytakaró megléte, a széleróziót csökkentő mezsgyehatárokon történő fásítás. A defláció főleg a jobb minőségű talajok humuszos rétegét károsítja. A területen az erdőborítottság megfelelő. Máshol a gyepterületek biztosítják a talajvédelmet. Az igazgatási terület D-i részén kevés a mezővédő erdősáv.

A felszínen történő beavatkozások (építkezések, utépítés, stb.) utáni humuszcsoport-visszatelepítés, és a homokbányászatból felhagyott területek helyreállítása is fontos talaj- és termőréteg védelmi feladat.

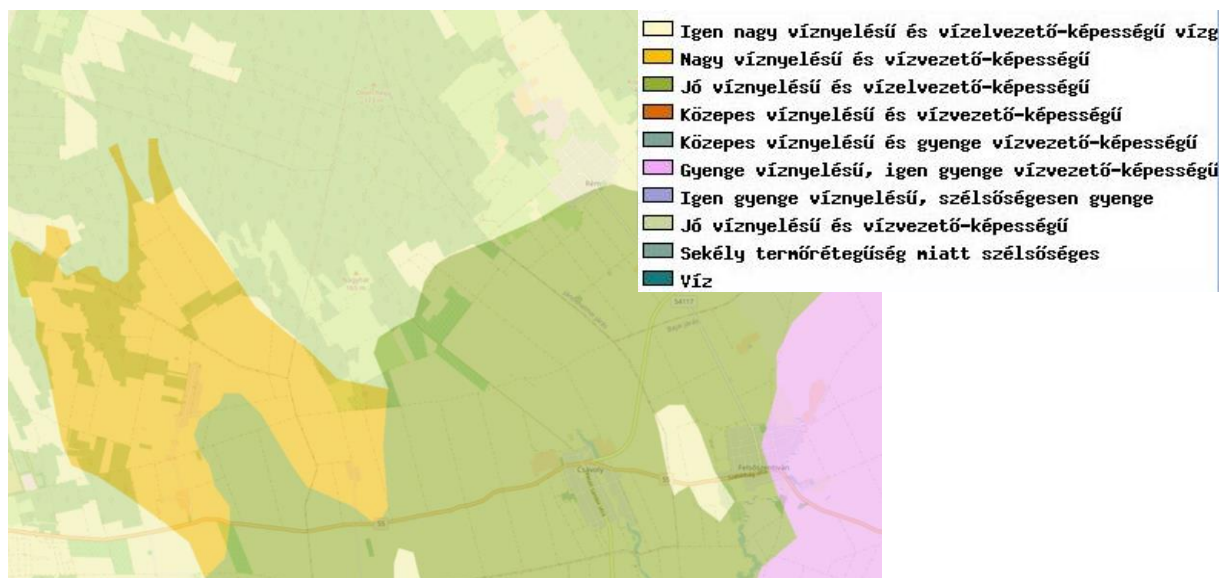
A terület taljai döntően igen nagy víznyelésű és vízelvezető képességgel rendelkeznek. A talajok kémiai tulajdonságait tekintve, a területen döntően a felszíntől karbonátos talajok fordulnak elő.

A földtani közegre vonatkozó szennyezettségi határértékek tekintetében a 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendeletben rögzítettek értékek az irányadók.

A község és környékének jellemző talajtípusai (Forrás: KÖRINFO)

A község és környéke talajainak vízgazdálkodása (Forrás: KÖRINFO)

Erősségek	Gyengeségek
- Alacsony a beépítésre szánt területek aránya - vízterheléssel nem kell számolni - A talajok szennyezettsége alacsony - mezőgazdasági hagyományok megléte	- szélerózió - alacsony talajértékszámú talajok

Felszíni és felszín alatti vizek

Felszíni vizek

Vízfolyások, tavak

Csávolgy közigazgatási területére eső felszíni vizek közül az ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornaszakasz a Csávolgyi-ág csatorna külterületi szakasza (Csávolgy 033 hrsz)

A nem ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornaszakasz a Csávolgyi-ág csatorna belterületi szakasza (Csávolgy 085/6, 085/7, 061, 054/38, 054/43, 952, 954, 955, 359, 861 hrsz) Csávolgy nem tartozik az érzékeny felszíni vizek minősített vízgyűjtő területén található települések közé.

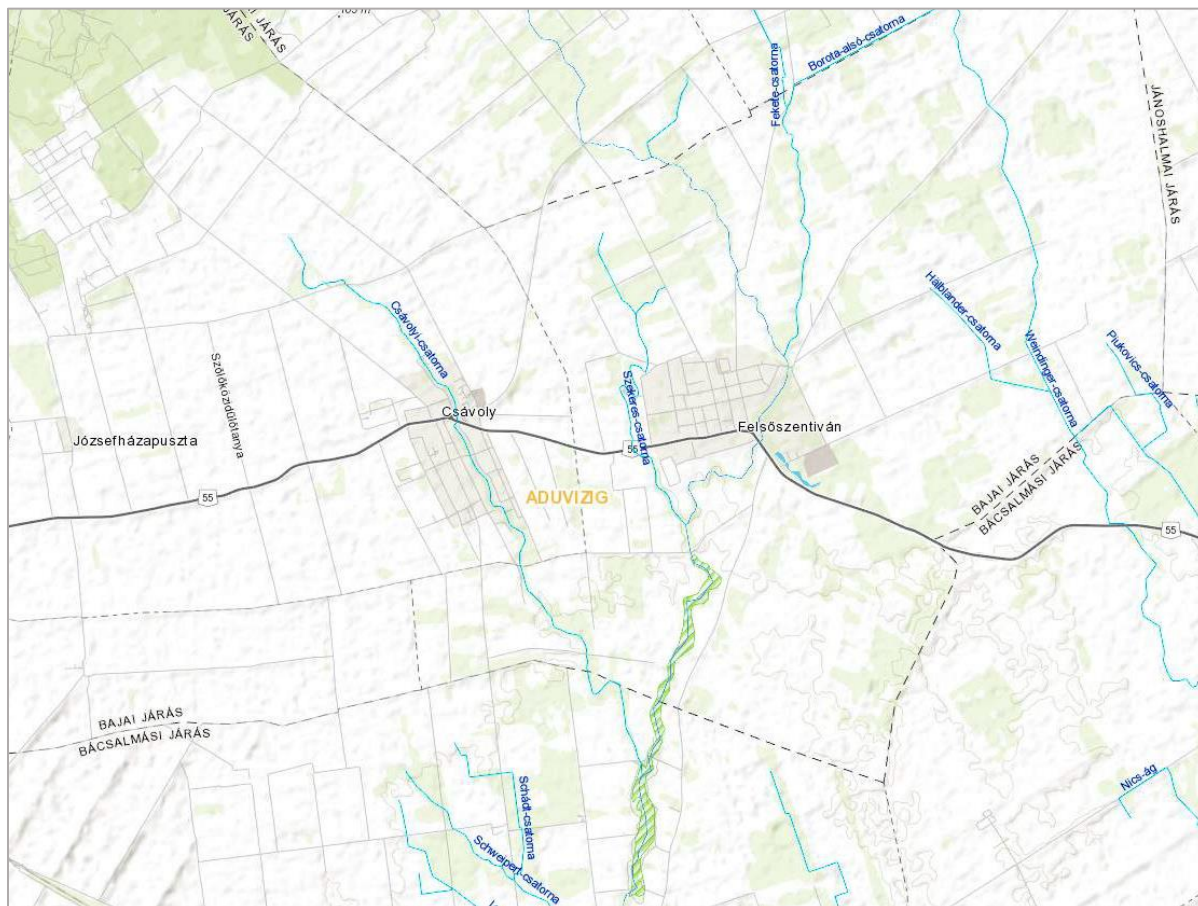
A felszíni vízrendszer víz-utánpótlása döntő részben a csapadékvízből, illetve a felszín alatti vizekből származik. A csatornák hóolvadáskor és belvizes időszakokban vezetnek jelentősebb mennyiségű vizet. A Csávolgyi-ág csatorna északi részét kiépített pihenővel ellátott horgásztóként hasznosítják.

Csávolgyi horgásztó

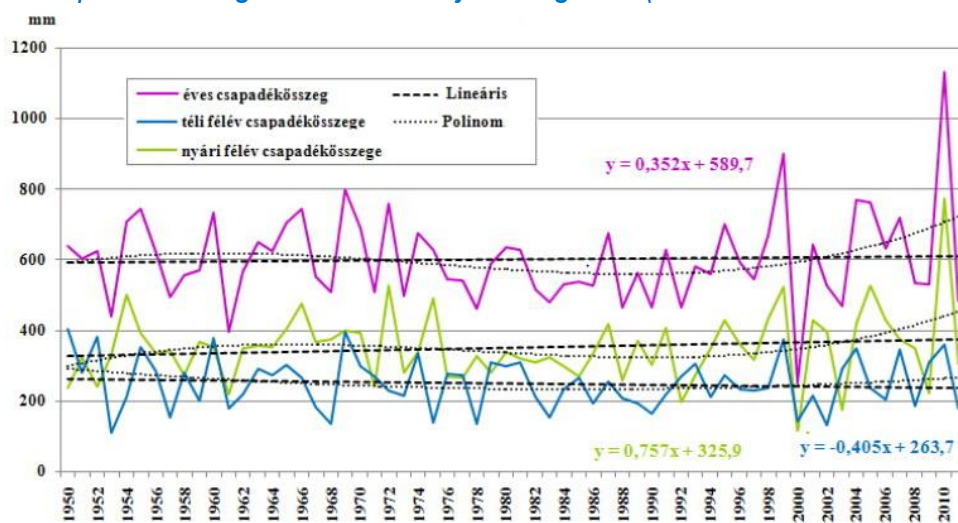
Csávoly csapadékvíz-elvezetés szempontjából az ADUVIZIG 03.01 számú Bajai belvízvédelmi szakaszához tartozik. A Csávolyi-ág csatorna illetve a hozzá kapcsolódó mellékcsatornák fogadják a területen keletkező és a község csapadékcatorna rendszere által levezetett csapadék vizeket.

Csávoly környezetében levő csatornák

A csapadék mennyisége évenként jelentősen, többnyire 300-850 mm között váltakozik.

A csapadékösszegek alakulása Baja térségében (szerkesztette MÁTRAJ I.)

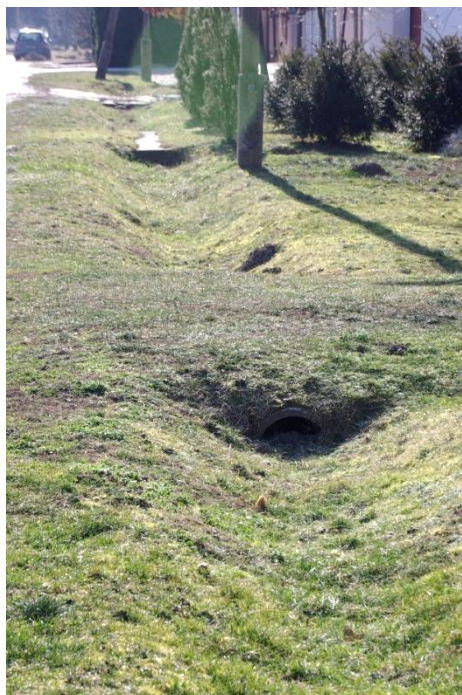
A csapadékvíz elvezetést részben földmedrű szikkasztó rendszerű csapadékvíz csatornák biztosítják. A csapadékvíz elvezető rendszert a 12. fejezet tárgyalja.

Belterületi csapadékvíz csatorna

Felszín alatti vizek

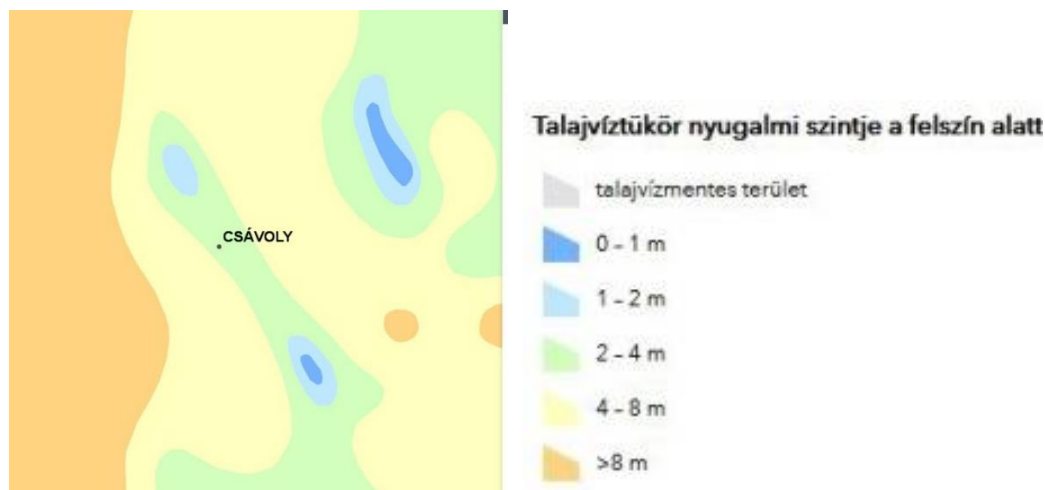
Felszín alatti vizek érzékenysége:

Csávoly területét a felszín alatti vizek állapota szempontjából a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet, figyelembe véve a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásait, az „érzékeny” területek közé sorolja. A szennyezettségi határértékek tekintetében a 6/2009 (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet az irányadó. Csávoly területének a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme megítélése szempontjából a MePAR rendszer tematikus fedvényeként a 43/2007. (VI.1.) FVM rendeletben a blokkok szintjén, blokkazonosítók által meghatározottakat kell irányadónak tekinteni.

Mezőgazdasági tevékenységet nitrát érzékeny területen a vonatkozó országos rendelet (27/2006. (II.7.) Korm.) szerinti cselekvési program, valamint a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak a cselekvési programban meghatározott kötelező előírásai szerint kell végezni. A Bácskai löszös síkság általában vízszegény, a Gara-Vaskút vonalában húzódó homokgerinc alatt 6-10 m a talajvíz mélysége, a homoksáv két oldalán 3-6 m között változik, és csak néhány mélyedésben közelíti meg 1 méterre a felszínt (RÓNAI A. 1961, PÉCSI M. 1967). A Duna-Tisza közén az 1990-es évekre (az 1956-1975 közötti húszéves időszakhoz képest) bekövetkező talajvízszint csökkenés elérte a 2-6 métert (PÁLFAI I. 2005). Okaként a közvetlenül, illetve közvetve ható klimatikus változásokat és a területhasználattal kapcsolatos emberi beavatkozásokat jelölték meg (SZILÁGYI J. – VOROSMARTY CH. 1993, PÁLFAI I. 1995). A süllyedést a csapadékos 1990-es évek lelassították ugyan, de a csökkenő tendencia napjainkban is tart (PÁLFAI I. 2005).

A talajvíz nyugalmi szintje a felszín alatt (Forrás: MGFI)

A területen talajvízállási maximumot tavasszal (április-március) talajvízállási minimumot ősszel (október) észlelhetünk. A talajvíz nagyarányú csökkenése főleg a nyári félévben játszódik le. E félév során a talajvíz pótlódása a felszíni párolgás következtében nem számottevő. A helyi csapadéknak nyáron kevés, illetve nincsen szerepe a talajvíz közvetlen pótlódásában. A szárazabb nyarakon a nagyfokú párolgás a talajvízkészlet jelentős fogyasztója.

A téli félévben a talajvízszint növekszik. Így a talajvíz időszakos ingadozása jelentős lehet, hóolvadáskor és nagyobb csapadékkal járó periódusokban belvíz-problémákat is okoz. Csávolyn szerencsére mérsékelt a belvízveszély.

A község területén szennyvíztisztítómű, közcsontra hálózat nincs kiépítve. A keletkező szennyvizek csak részben kerülnek elszállításra, szippantott szennyvíz fogadására engedéllyel rendelkező szennyvíztisztítóra. A szennyvizek részben az ingatlanokon elszikkasztásra kerülnek. A közcsontra hálózat kiépítésével és a szennyvízkezelés megoldásával javulni fog a felszín alatti vizek minősége is.

A felhagyott, átmeneti takarással rekultivált települési szilárdhulladék lerakó még mindig potenciális szennyezőforrás a felszín alatti vizekre. Talajvízminőség monitoring rendszer nem került kiépítésre.

A belterületi csatornázást követően továbbra is gondot fog jelenteni a külterületi ingatlanok szennyvízelhelyezése melyeknél egyedi szennyvízkezelési eszközöket kell alkalmazni.

A 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet által meghatározott **egyedi** szennyvízkezelési eszközök

- **egyedi szennyvízkezelés:** olyan egyedi szennyvízkezelő létesítmények alkalmazása, amelyek legalább 1, legfeljebb 50 lakosegyenérték szennyvízterhelésnek megfelelő települési szennyvíz tisztítását, végső elhelyezését, illetve átmeneti gyűjtését, tárolását szolgálják,
- **egyedi szennyvízkezelő berendezés:** olyan vízilétesítmény, amely a települési szennyvizek nem közműves, biológiai tisztítását energiabevitel segítségével végzi,
- **tisztítómezővel ellátott oldómedencés létesítmény:** olyan oldómedencéből és tisztítómezőből álló vízilétesítmény, amely a települési szennyvizek nem közműves elvezetésére és elhelyezésére szolgál, és amely a szennyezőanyagok anaerob lebontását energiabevitel nélkül végzi,
- **egyedi szennyvízkezelő létesítmény:** az egyedi szennyvízkezelő berendezés és a tisztítómezővel ellátott oldómedencés létesítmény együttesen.

A jogszabály tartalmazza, hogy a vízgazdálkodási tevékenység műszaki megoldásának kialakításánál, a vízimunka és vízilétesítmény műszaki tervezésnél milyen terveket és szabályzatokat, továbbá helyszíni adottságokat kell figyelembe venni.

A felszín alatti vízbe ill. a földtani közegbe közvetve illetve közvetlenül bevezetett előtisztított szennyezett vizek nem okozhatják a felszín alatti víz illetve a földtani közeg hatályos jogszabályban, hatósági határozatban előírt szennyezettségí küszöbértékének túllépését.

További terhelést jelent az intenzív mezőgazdasági művelés és az állattartás.

A talajra és talajvízre továbbra is terhelést jelentenek a légkörből kimosódó és lehulló szennyezőanyagok.

2009-ben elkészült Magyarország első **Vízgyűjtő-gazdálkodási Terve** (VGT1) amely a 6 éves tervezési ciklusnak megfelelően felülvizsgálatra került és Magyarország második Vízgyűjtő-gazdálkodási Terve (VGT2) amelyet a Kormány a 1155/2016. (II. 31.) határozatával elfogadott és a 2016. április 7-én a Hivatalos Értesítőben közzétett. A VGT2 tartalmazza a vízgyűjtők általános bemutatása mellett azon problémákat, melyek a felszíni és felszín alatti vizek minőségi és mennyiségi állapotára valamilyen módon hatással vannak és mértékükből adódóan valóban fontosnak, jelentősnek tekinthetők.

A Vízugyűjtő-gazdálkodási tervben (VGT2) Csávolgy közigazgatási területe az Alsó-Tisza jobb part (2-20), Felső-Bácska (1-16) és a Duna-völgyi főcsatorna (1-10) tervezési alegységben érintett.

Felszín alatti vízbázis

Csávolgy közigazgatási területét érintő felszín alatti víztestek értékelései (Forrás: ADUVIZIG)

Víztest megnevezése	Kémiai minősítés	Mennyiségi állapot
sp.2.16.1 Kígyós-főgyűjtő	gyenge	jó
p.2.16.1 Kígyós-főgyűjtő	jó	jó
sp.1.15.1 Duna-Tisza közti hátság – Duna-vízgyűjtő déli rész	gyenge	gyenge
p.1.15.1 Duna-Tisza közti hátság – Duna-vízgyűjtő déli rész	jó	jó
pt.1.2 Nyugat-Alföld	jó	jó
kt.1.9 Dél-Baranya, Bácska termálkarszt	jó	jó

Csávolgy községben az ivóvíz ellátást a BAJAVÍZ Kft üzemeltetésében levő helyi vízmű 3 db mélyfúrású kútról biztosítja, A vízmű mértékadó kapacitása 500 m³/nap, a lekötött vízigény 90.000 m³/év.

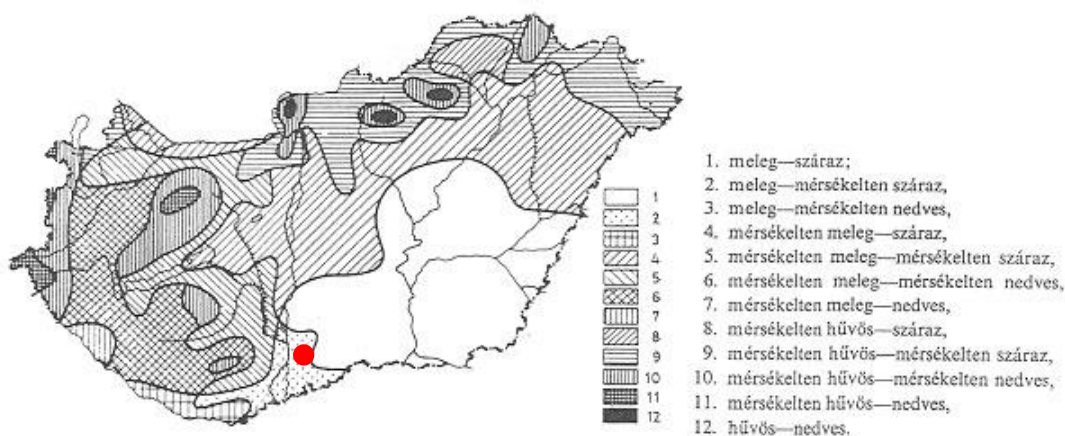
A szolgáltatott ivóvíz minősége minden paraméter tekintetében megfelel a jelenleg hatályos előírásoknak.

Erősségek	Gyengeségek
- nem árvíz és belvízveszélyes terület - rekultivált hulladéklerakó	- csapadékszegény, vízhiányos terület - diffúz mezőgazdasági eredetű kemikáliák bemosódása - közcsatorna hiánya

Levegőtisztaság és védelme

Csávolgy a Duna-Tisza-közén, Csongrád megyében, a Bajai Járásban helyezkedik el.

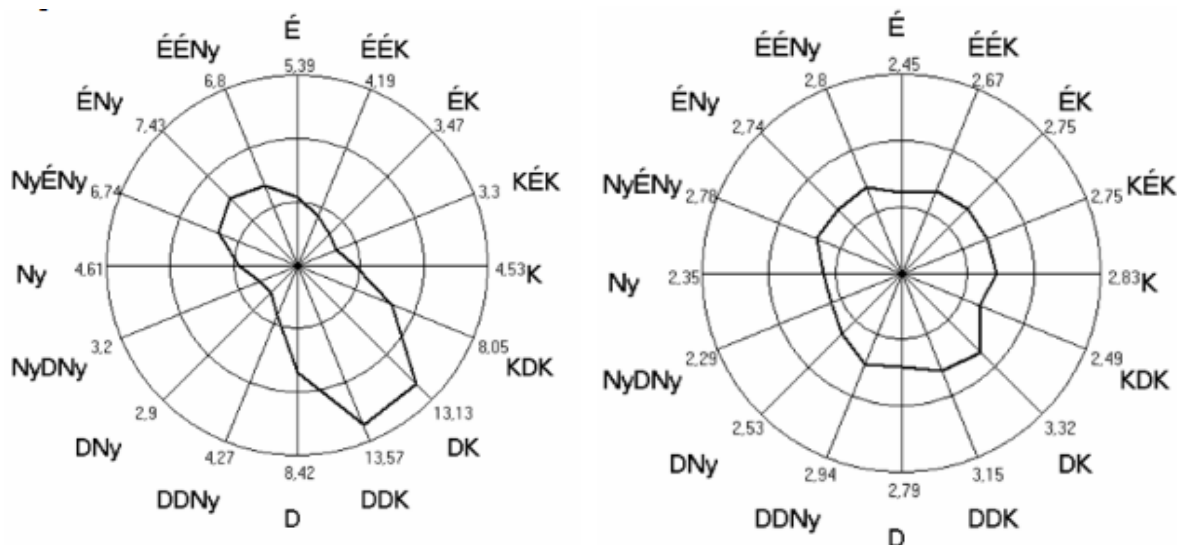
Magyarország éghajlati körzetei

Magyarország Kistájainak katasztere alapján Csávolgy környéke a Bácskai löszös síkság kistájba sorolható. A kistáj éghajlata a meleg éghajlati övbe tartozik. Az évi napfénytartam 1950 és 2000 óra közötti. Az évi középhőmérséklet 10,5 – 10,6 °C. A mért 30 éves átlagok alapján a nyári hónapokban közepesen magas, 17,4 – 17,6 °C az átlaghőmérséklet. Az éves csapadék mennyisége ill. sokéves átlaga Csávolgy környékén 560 – 580 mm környékén alakul.

A szélirányok a bajai adatok alapján (forrás: OMSZ)

Baja környékének szélirány gyakorisága % Baja környékének szélesség irányátalaga m/s

Levegőminőségi adatok

A településen sem RIV sem pedig PHARE hálózati mérőállomás nem működik.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 10. §-a, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet, valamint a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet alapján Csávolgy levegőminősége az alábbi két táblázatban bemutatott légszennyezettséggel (10. zóna, az ország többi területe, kivéve a kijelölt a városokat) jellemezhető.

Szennyező anyag	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol
Zóna kategóriák	F	F	F	E	F
Koncentráció (µg/m ³)	50	40 - 60	3000	40	5

Szennyező anyag	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)-pirén (BaP)
Zóna kategóriák	O-I	F	F	F	F	D
Koncentráció (µg/m ³)	*	0,01	0,005	0,025	0,3	0,00012

Levegőminőségi követelmények

(4/2011. (I. 14.) VM rendeletet)

Légszennyező anyag	Levegőterheltségi szint egészségügyi határértékei ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)			Veszélyességi fokozat
	órás	24 órás	éves	
Szén-monoxid	10.000	5.000*	3.000	II.
Nitrogén-dioxid	100	85	40	II.
Szálló por (PM10)	-	50	40	III.
Kén-dioxid	250	125	50	III.
Ózon	-	120*	-	I.
Benzol	-	-	5	I.

* napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma

A 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint az elsőfokú környezetvédelmi hatóságnak bejelentett **engedélyköteles légszennyező pontforrások légszennyezőanyag kibocsátásai** (Forrás: OKIR):

Kibocsátott légszennyező anyagok 2019. év	kg
Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂	677
Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂	49
Szén-monoxid	50
Szilárd anyag	235
Összes szerves anyag C-ként (TOC)	507
Szén-dioxid	758654

A levegő minőségét pozitívan befolyásolja, hogy a településen hőtermelésre primer energiahordozóként jelentős hányadban földgázt használnak. A háztartások éves földgázfelhasználása a földgáz árának emelkedésével párhuzamosan, folyamatosan csökkent. A földgáz felhasználás csökkenése részben az energiatakarékos szemléletnek, de döntően a szilárd tüzelőanyagok részarányának a növekedésével magyarázható. A szilárd tüzelőanyagok használata a földház tüzeléshez viszonyítva levegőtisztasági szempontból kedvezőtlenebb mivel a levegőterheltségi szintet a földgáztüzeléshez viszonyítva nagyobb mértékben növeli.

A községben, bár a lakóingatlanok földgázzal történő ellátottság gyakorlatilag 100 %-os, a földgáz árának növekedése miatt egyre több háztartás áll át részben vagy egészben az egyéb tüzelőanyagok (szén, fa, és minden éghető anyag) használatára, ami levegővédelmi szempontból kedvezőtlen.

„vegyes” tüzelésű kazán kéménye

Klímapolitikai szempontból viszont kedvező a biomassza tüzelés. A klímapolitikai szempontok figyelembe vétele Csávolgy szempontjából kiemelt jelentőséggel bír, mivel a Duna-Tisza közti Homokhátságon helyezkedik el és az EU felmérése szerint Magyarországon ez a terület lehet a klímaváltozás egyik első áldozata. A Homokhátságot az ENSZ Élelmezésügyi és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) is félsivatagi területnek nyilvánította.

Az ülepedő porterhelést elsősorban a deflációs külterületről transzmisszió útján bekerülő por okozza. A szálló porterhelés jelentős részét a hőtermelő berendezések (beleértve az ipari technológiai hőtermelő berendezéseket is) valamint közlekedés kibocsátásai okozzák.

Kedvező hatással van a levegő minőségére, hogy a hulladéklerakó rekultivációja részben befejeződött.

A területen a pollen „szennyezettség” szempontjából három pollenszezon különíthető el:

- *A tavaszi szezon ("fa-szezon"):*
a február 1-től április 30-ig terjedő időszakban termelődött pollenszemek megjelenési időszaka. A virágzás kezdési időpontja igen változó, többnyire március eleje!
- *A kora nyári szezon ("fű-szezon"):*
a május 1. és július 31. közötti periódus, amelyet főként lágyszárú növények (vadon élő fűvek, gabonafélék, kora nyári gyomok) és néhány fa virágpora jellemez.
- *A nyár végi-ősz szezon ("gyom-szezon"):*
a július 16-tól október elejéig termelődött pollenszemek - döntően a lágyszárú gyomok pollenjei - jellemzik.

A pollenterhelés csökkentése érdekében kiemelt figyelmet kell fordítani a parlagfű mentesítésre.

Erősségek	Gyengeségek
• a település levegő minősége jó • a település levegője minden légszennyező anyagra nézve még terhelhető • technológiai eredetű légszennyezés jelentéktelen • hőtermelésre döntően földgázt használnak • rekultivált hulladéklerakó • laza beépítettség jó átszellőzés	• deflációs külterület • védőfasorok hiánya • a megújuló energiaforrások kihasználatlansága • a pollenszezonban magas a pollenszennyezettség

Zaj- és rezgésterhelés

Zajvédelmi rendeletek

A településrendezési terv zajvédelmi felülvizsgálatát a jelenleg érvényes rendeletek alapján kell elvégezni.

Jelenleg érvényes zajvédelmi rendeletek:

- 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról

**CSÁVOLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2021**

- 27/2008. (XII. 3.) KvVM együttes rendelet a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról.

Követelmények

A környezetbe kibocsátható zaj és rezgésterhelési határértékekről a 27/2008. (XII.3.) KvVM - EüM együttes rendelet intézkedik.

1. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

**Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei
a zajtól védendő területeken**

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L _{TH}) az L _{AM} megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18150–1 szabvány és az MSZ 15037 szabvány szerint.

A környezeti zaj- és rezgés terhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelet 2. §-a a következő új (4) bekezdéssel egészül ki: „(4) A június 1. és szeptember 15. közötti időszakban megrendezésre kerülő, egybefüggően több, de legfeljebb nyolc napon át tartó kulturális fesztiválok esetében e rendelet alkalmazása során a) a nappali időszakon a 6:00 és 23:00 közötti időszakot, éjjeli időszakon a 23:00 és 6:00 közötti időszakot kell érteni, b) a zajtól védendő valamennyi területen a terhelési határérték nappali időszakban 65 dB, éjjeli időszakban 55 dB.”

Megítélési időként nappal a legkedvezőtlenebb folyamatos 8 órát, éjjel a legkedvezőtlenebb fél órát kell figyelembe venni.

A megítélési pontot a védendő homlokzat előtt 2 m-re kell kijelölni.

A rendelet 1. sz. mellékletében adott határértékek vonatkoznak a szolgáltató tevékenységet ellátó létesítményektől, azok szabadban, vagy zárt térben működtetett hangosító berendezéseitől, vagy bármely más hangforrásától származó zajterhelésekre is.

2. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

**Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei
a zajtól védendő területeken**

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L _{TH}) az L _{AM} megítélési szintre* (dB)					
		ha az építési munka időtartama					
		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4.	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18150–1 szabvány szerint.

CSÁVOLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2021

3. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{AM} megítélési szintre* (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellék- vonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyek- től** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonalról és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvá- rosias, falusias, telepszerű beépí- tésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

Megjegyzés:

* Értelmezése a stratégiai zajterképek és intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 3. számú melléklet 1.1. pontja és 5. számú melléklet 1.1. pontja szerint.

** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb, légszaváros repülőgépek, illetve 2,73 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb helikopterek közlekednek.

*** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb, légszaváros repülőgépek, 2,73 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb helikopterek, valamint sugárhajtású légijárművek közlekednek.

Közlekedési zaj esetében megítélési időként nappal 16 órát, éjjel 8 órát kell figyelembe venni.

A megítélési pontot a védendő homlokzat előtt 2 m-re kell kijelölni.

Az épületek védendő helyiségeiben megengedett zajterheléseket a rendelet 4. melléklete határozza meg:

4. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

A zaj terhelési határértékei az épületek zajtól védendő helyiségeiben

Sor- szám	Zajtól védendő helyiség	Határérték (L_{TH}) az L_{AM} megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Kórterem és betegszobák	35	30
2.	Tantermek, előadóterem oktatási intézményekben, foglalkoztató terem, hálólhelyiségek bölcsődékben és óvodákban	40	—
3.	Lakószobák lakóépületekben	40	30
4.	Lakószobák szállodákban és szálló jellegű épületekben	45	35
5.	Étkezőkonyha, étkezőhelyiség lakóépületekben	45	—
6.	Szállodák, szálló jellegű épületek, közösségi lakóépületek közös helyiségei	50	—
7.	Étterem, eszpresszók	55	—
8.	Nagy- és kiskereskedelmi épületek eladóterei, vendéglátó helyiségei, a váróterem	60	—

CSÁVOLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2021

Megjegyzés:

* a) Értelmezése a 6. § (1) bekezdésével kapcsolatos ügyekben az MSZ 15601–2:2007 és az MSZ 18150–1 szabvány szerint, de nem a legnagyobb értéket adó mérési pontban, hanem térbeli átlagos hangnyomásszintként; mérése az MSZ EN ISO 140–5 szabvány szerint.

b) Értelmezése és mérése a 6. § (4) bekezdés b) pontjával kapcsolatos ügyekben az MSZ 18150–1 szabvány szerint.

A **rezgésterhelési** határértékeket a rendelet 5. sz. melléklete adja meg.

5. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelethez

Az emberre ható rezgés vizsgálati küszöbértékei és terhelési határértékei az épületekben

Sor-szám	Épület, helyiség	Rezgésvizsgálati küszöbérték* (mm/s ²)	Rezgésterhelési határértékek* (mm/s ²)	
		A ₀	A _M	A _{max}
1.	Rezgésre különösen érzékeny helyiség (pl. műtő)	3,6	3	100
2.	Lakóépület, üdülőépület, szociális otthon, szálláshely-szolgáltató épület, kórház, szanatórium lakó- és pihenőhelyiségei	nappal 06-22 óra 12	10	200
		éjjel 22-06 óra 6	5	100
3.	Kulturális, vallási létesítmények nagyobb figyelmet igénylő helyiségei (pl. hangversenyterem, templom), a bölcsőde, óvoda foglalkoztató helyiségei, az orvosi rendelő	12	10	200
4.	Művelődési, oktatási, igazgatási és irodaépület nagyobb figyelmet igénylő helyiségei (pl. tanterem, számítógépterem, könyvtári olvasóterem, tervezőiroda, diszpécserközpont), a színházak, mozik nézőterei, a magasabb komfortfokozatú szállodák közös terei	24	20	300
5.	Kereskedelmi, vendéglátó épület eladó-, illetve vendéglátó terei, sportlétesítmények nézőtere, a középületek folyosói, előcsarnokai	36	30	600

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18163-2 szerint.

A **szerkezeti tervben adott területrendezési kategóriák megfeleltetése a zajvédelmi rendeletekben adott kategóriáknak**

Településrendezési kategória		Zajvédelmi kategória
Beépített és beépítésre szánt területek:		
Lf	falusias lakóterület	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű)
Vt	településközpont terület	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület
Gks	kereskedelmi szolgáltató terület	Gazdasági terület
Gip	ipari terület	Gazdasági terület
Gá	általános gazdasági terület	Gazdasági terület
K-Sp	nagykiterjedésű sportolási célú terület	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület
K-Hon	honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági terület	Gazdasági terület
K-Hull	hulladékkezelő, -lerakó terület	Gazdasági terület
K-Mü	mezőgazdasági üzemi terület	Gazdasági terület
K-Vm	vízmű terület	Gazdasági terület
K-Sz	szennyvíztisztító telep terület	Gazdasági terület
Beépítésre nem szánt területek:		
KÖu	közüti közlekedési terület	Országos közúthálózatba tartozó főút, mellékút
Zkp	közpark zöldterület	Lakóterület (kisvárosias, ... beépítésű), különleges területek közül a temetők, zöldterület

**CSÁVOLY KÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2021**

Ev	védelmi erdőterület	Gazdasági terület
Eg	gazdasági erdőterület	Gazdasági terület
Mk	kertes mezőgazdasági terület,	
Má	általános mezőgazdasági terület,	Gazdasági terület
Mát	természetes gyepek sajátos használatú általános mezőgazdasági terület	Gazdasági terület
V	vízgazdálkodási terület (állóvizek és nyílt csatornák medre és parti sávja, záportó)	Gazdasági terület
Tk	természetközeli terület (mocsár, nádas)	Gazdasági terület
Kb-B	nyersanyag kitermelés (bánya), nyersanyag feldolgozás céljára szolgáló terület	Gazdasági terület
Kb-T	temető-terület	Lakóterület (kisvárosias, ...beépítésű), különleges területek közül a temetők, zöldterület
Kb-Ktf	fásított köztér, sétány terület	Lakóterület (kisvárosias, ...beépítésű), különleges területek közül a temetők, zöldterület
Kb-Cs		Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület
Kb-Dr		Gazdasági terület
Kb-Id		Lakóterület (kisvárosias, ...beépítésű), különleges területek közül a temetők, zöldterület

Zajvédelmi állapot

Csávoly település kialakult beépítése kertes lakóházak jellegű a teljes belterületen. A külterületen tanyák jelenléte nem jellemző.

A belterület zajvédelmi szempontból a jelenleg érvényes 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet mellékleteinek 2. sorszámú sorában megadott „Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület” zajvédelmi kategóriába tartozik.

Üzemi és szabadidős létesítményektől eredő zajok:

A mezőgazdasági telephelyek a település keleti és nyugati szélén helyezkednek el. A külterületen mezőgazdasági területek vannak. A mezőgazdasági üzemi központok és telephelyek a lakóterülettől elegendő távolságban találhatók.

A Jánoshalmi út mellett, a TV adótorony szomszédságában mezőgazdasági telephely található magtároló silókkal. A silók távolsága a Bara utcai lakóházaktól kb. 300 m.

A MOGYI Kft. üzeme a Petőfi S. u – Temető u. – Kossuth L. u. tömbjében található a Petőfi S. u. 27. sz. alatti bejáratnál.

Az 55. sz. út É-i oldalán, a település belterületéhez ÉNy felől csatlakozóan mezőgazdasági és állattartó telep működik.

Közlekedési eredetű zajok:

A település területén halad át az 55. számú Szeged – Baja közötti másodrendű főút. A körforgalomtól K-re a Dózsa György utca folytatásán lehet Jánoshalma felé kihajtani a településről, az út mentén mezőgazdasági telephely, mezőgazdasági terület és az adótorony található. Bácsbokod felé a Petőfi Sándor utcai falusias beépítésű lakóterületen keresztül vezet az út.

A 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 2. sz. melléklete szerint számított 7,5 m-es közlekedési zajszintek:

Út száma	Vizsgált szakasz	L _{pA,7,5 m} [dBA] nappal	L _{pA,7,5 m} [dBA] éjjel
55 sz. másodrendű főút	Külterület 90 km/h	72,8	64,6
55 sz. másodrendű főút	Belterületi szakasza mentén 50 km/h	69,2	61,0
5412 sz. Jánoshalmi összekötő út	Külterület 90 km/h	66,0	57,4
5412 sz. Jánoshalmi összekötő út	Belterületi szakasza mentén 50 km/h	62,2	53,6
5505 sz. Bácsbokodi összekötő út	Külterület 90 km/h	61,1	52,6
5505 sz. Bácsbokodi összekötő út	Belterületi szakasza mentén 50 km/h	57,4	48,9

A másodrendű főút mentén a lakóházak közötti szakaszon a közlekedési eredetű zajterhelés a homlokzatok előtt a jelenleg érvényes 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EÜM együttes rendelet megengedett határértékeinél nagyobb.

A településen vasút, vízi út nem halad át. A légi folyosók nagy magasságban haladnak.

Építési eredetű zajok:

Az építkezések környezetében jelentkező zajok időszakosak és kevésbé kiterjedtek, mint az üzemi és közlekedési eredetűek. Az építési zajokat település rendezési eszközökkel alig lehet befolyásolni.

A település fejlesztését befolyásoló **zajvédelmi tényezők** összefoglaló értékelés:

Erősségek	Gyengeségek
- A mezőgazdasági majorok a település szélén a lakóterületektől elválasztottak - Csak egy közút terheli a lakóterületet. - A temető a lakóterületen kívül, csendes mezőgazdasági környezetben van.	- A belterületen áthalad az 55 sz. másodrendű és az 5512 összekötő út. Mindkét út mentén zajtűlterhelés van. Elkerülő szakasz nincs.

Rezgésvédelmi állapot: A tervezési területen rezgésforrást nem találtunk. A közút mellett kátyús, gödrös útfelület esetén lehetségesek rezgések, de ezek a lakóépületek távolságában messze az épület és egészség károsító határértékek alatt maradnak.

Sugárzásvédelem

Az embereket természetes és mesterséges eredetű ionizáló sugárzások érik. A természetes sugárterhelés fele-kétharmada abból adódik, hogy a zárt helyiségekben az építőanyagból és a talajból radon kerül a levegőbe. Így az innen származó sugárterhelés a szabad levegőhöz képest több nagyságrenddel is megnövekedhet. Ezért a radon az egyetlen természetes sugárterhelés, ami ellen védekezünk a Földön.

A mesterséges eredetű sugárterhelés 95%-a az orvosi diagnosztikai- és terápiás eljárások következménye. A maradék 5%-ot elsősorban a légköri kísérleti atomrobbantások máig ható következményei okozzák. Ezután következik csak a nukleáris technológiákból adódó sugárterhelés.

Csávoly nukleáris létesítmény által közvetlenül nem veszélyeztetett. A község tekintetében elsősorban a Paksi Atomerőmű, másodsorban a szlovákiai Jablonské Bohunice-i és a Mochovce, továbbá a szlovéniai Krsko atomerőmű veszélyeztetettségével kell számolni.

Csávoly Pakstól 55 km-re található, így az atomerőmű 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik. Az Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ 30-300 km) az a terület, amelyen belül szükségessé válhat a lakosság élelmiszer-fogyasztásának korlátozása, a mezőgazdasági termelők és az élelmiszer feldolgozóipar ellenőrzése, tevékenységük szükség szerinti, szigorú rendeleti szabályozása, illetve korlátozása.

A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól, és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják.

A lakosság természetes és mesterséges eredetű sugárterhelését meghatározó környezeti sugárzási viszonyok és a környezetben mérhető radioaktív anyagkoncentrációk országos ellenőrzési eredményeinek gyűjtését az Országos Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer (a továbbiakban: OKSER) végzi. A rendszer működését a 275/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet szabályozza.

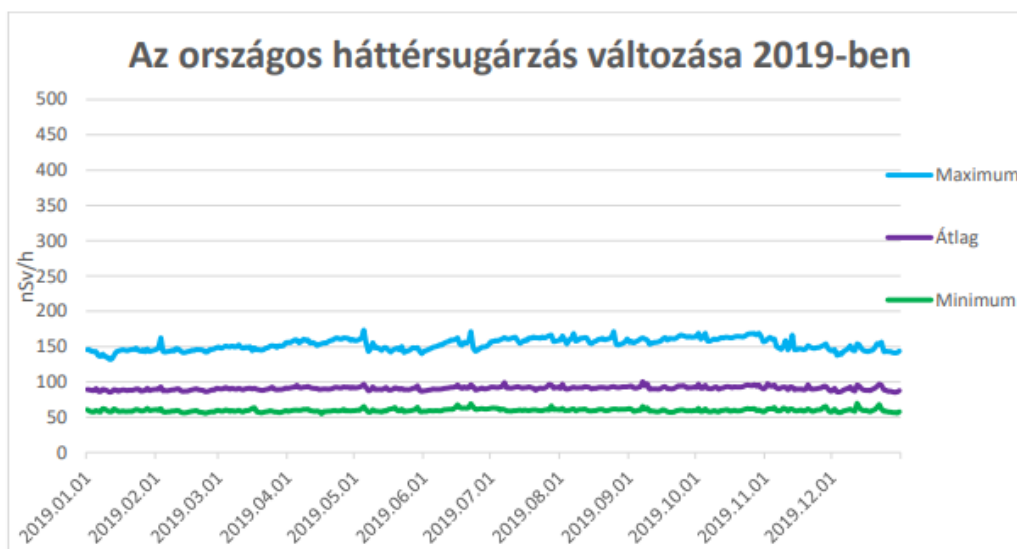
A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások olyan műszerekkel vannak felszerelve, amelyek folyamatosan mérik a szabadtéri sugárzást: az óránkénti dózis, azaz a dózisteljesítmény értékét.

Csávoly területén sugárzásmérő pont nem található. A legközelebbi mérőpont Baja Csávoly csillagvizsgáló.

Országos dózisteljesítmény eredmények napi átlagainak jellemzői 2013-ban
(N az üzemelő napok számát jelöli) (Forrás: OKSER)

Állomáskód	Település neve	Átlag nSv/h	Maximum nSv/h	Minimum nSv/h	Szórás nSv/h	N
HU0403	Baja	81	97	76	3	263

A napi dózisteljesítmények országos átlagainak, maximális és minimális értékeinek változása 2019-ben (Forrás: OKSER)

A háttérsugárzásnál a normálszint: 0-250 nSv/h.

A település területén található nagyfeszültségű villamos távvezetékek és mobil telefon bázis állomás is amelyek elektromágneses sugárzást bocsátanak ki. A bázisállomásokból érkező sugárzás nagysága a bázisállomástól számított távolságtól függ elsősorban. A sugárzás ugyanis a távolság négyzetével arányosan csökken. Így a Magyarország területén elvégzett 6.000 mérés alapján a sugárzási értékek:

20 m-re az antennától kisebb mint $0.2 \mu\text{W}/\text{cm}^2$,
30 m-re az antennától kisebb mint $0.05 \mu\text{W}/\text{cm}^2$
50 m-re az antennától kisebb mint $0.01 \mu\text{W}/\text{cm}^2$

A hazai egészségügyi határérték megegyezik a WHO egészségügyi határértékével, azaz 450 és $900 \mu\text{W}/\text{cm}^2$. A bázisállomások teljesítménye néhányszor 10 Watt, így a sugárzás szintje az antennától már néhány méterre is olyan alacsony, hogy nem éri el az egészségügyi határértéket.

Az elektromágneses sugárzás emberre gyakorolt hatásának áttekintésekor nem feledkezhetünk meg a kozmikus térség felől érkező sugárzásról sem. Ennek csak egy része jut le a földfelszínre. Az élő szervezetekre nézve kedvező, hogy éppen a legnagyobb energiájú komponensei nem érik el a felszínt.

Hulladékkezelés

A Csávolyi települési szilárdhulladék lerakó a község É-i részén került kialakításra műszaki védelem nélkül. A települési szilárdhulladék lerakót be kellett zárni, mert nem felelt meg a hatályos környezetvédelmi előírásoknak.

1999-ben 29 település összefogásával megalakult a Felső-Bácskai Szilárd Hulladéklerakó Önkormányzati Társulás, melynek alapvető célja volt a Felső-bácskai települések szilárd hulladékkezelésének hosszú távú megoldása.

A beruházás 2002-ben indult meg Vaskút község gesztorságával a szombathelyi székhelyű Solvex Kft. tervei alapján, Vaskút község határában. A Csávolyi hulladéklerakó rekultivációja csak átmeneti lezárással valósult meg.

A hulladéklerakó rekultivációja jelentősen megváltoztatta a lerakó korábbi környezetét. Csökkent a környezeti kockázat és a felszín alatti és feletti vizek szennyeződésének a veszélye, javult a levegő minősége, és rendezett lett a tájkép is.

Az átmeneti takarással lezárt depónia

A depónia 2007-ben

A depónia 2017-ben

Csávolyon a települési szilárdhulladék begyűjtését és szállítását a Felső-Bácskai Hulladékgazdálkodási Kft. végzi. A begyűjtött hulladék a Vaskúton létesült korszerű, műszaki védelemmel ellátott, a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő Felső-Bácskai Regionális Komplex Települési Hulladékkezelő Telep fogadja.

A gyűjtés heti egy alkalommal történik. Lomtalanítást évente egy alkalommal szerveznek. A községben hulladékgyűjtő szigetek kerültek kialakításra. A gyűjtő szigetekeken csak üveghulladékot lehet elhelyezni. A községben hulladékudvar nincs, a legközelebbi hulladékudvar Baján található.

Szelektív hulladékgyűjtő sziget

A gazdasági társaságok az általuk termelt hulladékok szakszerű és jogszerű kezeléséről gondoskodnak.

Erősségek	Gyengeségek
• részben rekultivált hulladéklerakó • települési szilárdhulladékok rendszeres elszállítása településtisztasági szolgáltatás keretében • a keletkező hulladékok a településről elszállításra kerülnek • hulladékkezelés nincs a településen • házhoz menő szelektív hulladék begyűjtés • szelektív hulladékgyűjtő sziget is rendelkezésre áll	• illegális hulladéklerakások előfordulása • a zöldhulladékok helyben történő komposztálása nem megoldott

Vizuális környezetterhelés

A környezetszennyezés fontosabb fajtái a levegőszennyezés, a vizek (felszíni és felszín alatti) szennyezése, ártalom, a földtani közeg szennyezése, zajkibocsátás és a vizuális környezetkárosítás.

Vizuális környezetszennyezés, esztétikai természetű környezetszennyezés az ember szépérzékét zavarja, mértéke nehezen mérhető és meghatározható. A vizuális környezetszennyezések körébe sorolhatjuk az illegális hulladéklerakókat, a szemetelést, a fényszennyezést, a plakátokat, graffitiket, ipari objektumokat, felhagyott létesítményeket (rozsdasíneket), villamos légvezetéseket, tájsebeket.

Egyre kevesebb körülöttünk a reklámmentes tér, az olyan hely, ahol éppen senki sem akar semmit eladni nekünk, miközben ránk kényszeríti ízlését és világlátását.

A hulladékok településhatárokon, árokparton, erdőszélen, bekerítetlen magánterületeken való illegális elhelyezése nemcsak környezetszennyezést, környezetegészségügyi, talaj-, és vízvédelmi problémákat okoz, hanem rontja a tájképet és az életminőséget is. Az illegális hulladéklerakásokon túl vizuális környezetterhelést okoznak az utak mentén, esetleg az épületeken elhelyezett nagyméretű reklámfelületek, hirdetőtáblák, valamint a romos, elhanyagolt állapotú, illetve tájba nem illeszkedő építmények. Elhanyagolt állapotú építményekből a településen kevés található, de a településkép javításához ezeknek megszüntetése vagy fejlesztése elengedhetetlen.

A szomszédos épületek karakterétől, anyaghasználatától bántó módon elütő megjelenésű, újabb keletű építések vizuális környezetterhelést okoznak.

Az épületek közterület felőli homlokzatán rendezetlenül megjelenő épületgépészeti készülékek bántó hatásúak.

A fényszennyezés definíciója: „Fényszennyezés: olyan mesterséges zavaró fény, ami a horizont fölé vagy nem kizárólag a megvilágítandó felületre és annak irányába, illetve nem a megfelelő időszakban világít, ezzel káprázást, az égbolt mesterséges fénylését vagy káros élettani és környezeti hatást okoz, beleértve az élővilágra gyakorolt negatív hatásokat is.” A definíció magában rejtje azt az egyszerű hármasszabályt, hogy csak ott, oda és akkor világítsunk, amikor arra szükség van. Ha ezek a feltételek nem teljesülnek, akkor fényszennyezést okozunk.

A külterületen felhagyott romos épületek és a körülöttük egyre szaporodó hulladékok a tájképet rontják és potenciális szennyező források.

Veszélyes hulladékok a rekultivált hulladéklerakó környezetében

Árvízvédelem

Csávolgy az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság működési területén található. A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet mellékletében Csávolgy nem szerepel. A község árvízzel nem veszélyeztetett.

Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A szennyvízcsatorna hálózat és a szennyvíztisztító hiánya veszélyezteti a felszíni és a felszín alatti vizeket. Fontos a szippantott szennyvizek sorsának nyomon követése, a tiltott elhelyezések szankcionálása.

A település erdősültsége megfelelő szintű, azonban a mezővédő tájfasítás elemei, az utak és csatornák menti zöldsávok, fasorok hiányosak, kialakíthatatlanok.

A jelentős defláció egyes időszakokban növeli a település porterhelését.

Egyes időszakokban a levegő allergén pollenmennyisége megnövekszik.

Az üzemi állattartó telepről származhatnak bűzhatások.

Az előregedett, korszerűtlen közlekedési eszközök és munkagépek magas aránya növeli a levegőterheltséget.

Talajvíz készletek elszennyeződhetnek felszín alatti vízszennyezés (illegális szikkasztások, nem megfelelő mezőgazdasági gyakorlat, túlzott műtrágya-használat, növényvédő szerek) miatt.

Az engedély nélkül, nem szakszerűen létesített „kerti kutak” potenciális szennyező források.

Illegális hulladéklerakások is történnek

Lakóterületeken konfliktust okoz a szórakozóhelyek zajterhelése.

17. KATASZTRÓFAVÉDELEM

Építésföldtani korlátok

Alábányászott területek, barlangok, pincék területei

Olyan természetes vagy mesterséges üreg nem található a településen, amely befolyásolná a területhasználatot. Alábányászottsággal érintett terület nem található Csávolyon.

Földtani veszélyforrás a település területén nem ismert. Földtani veszélyforrás Csávoly területére vonatkozóan a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal nyilvántartásában nem szerepel.

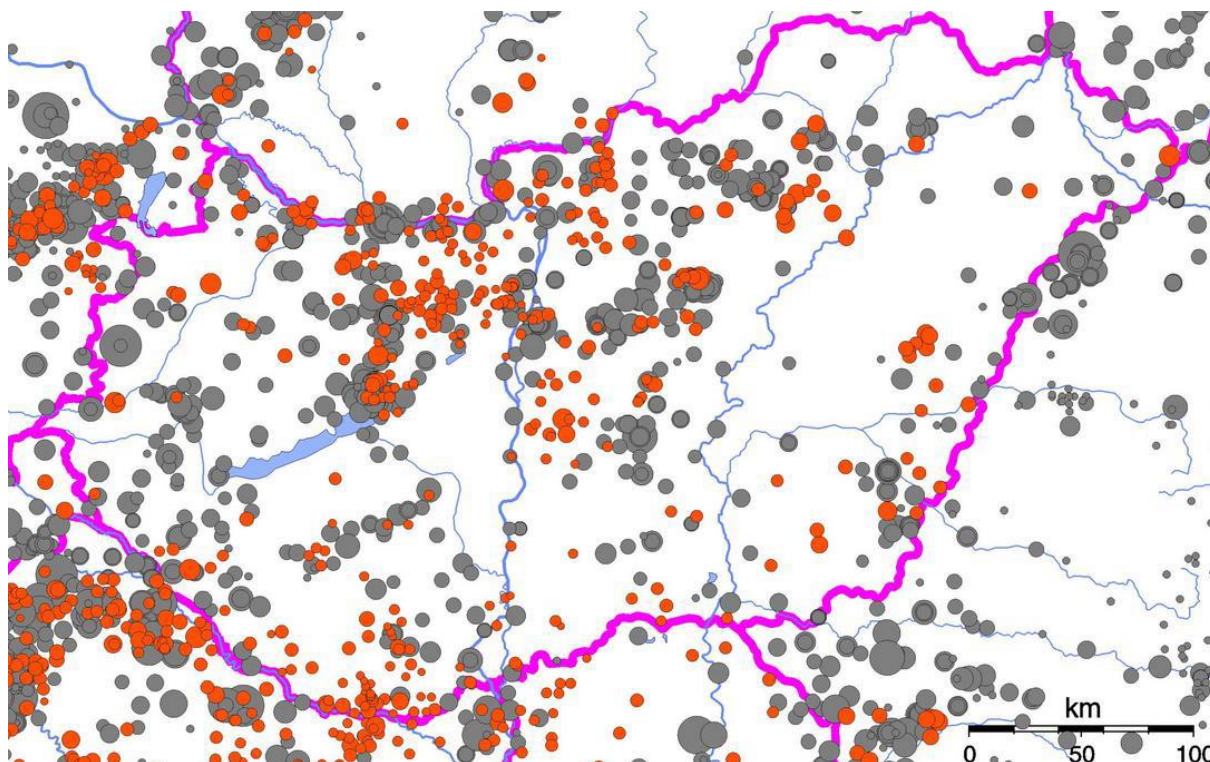
Csúszás, süllyedésveszélyes területek

A községben nincsen csúszás-, süllyedésveszélyes terület.

Földrengés veszélyeztetett területek

Magyarországon évente mintegy 100-200 egészen kicsi, 2,5 magnitúdónál nem erősebb, emberek által nem észlelhető rengés következik be, és további 4-5 gyengébb, de már érezhető rengést is feljegyeznek. Az országban, amióta feljegyzik a rengéseket, körülbelül 3 tucatnyi olyan erősségű földrengés következett be, ami komolyabb károkat okozott. A legerősebb rengés Komáromban 1763-ban történt, és 63 ember halálát okozta.

A földrengések területi eloszlása Magyarországon. (Forrás:foldrenges.hu)

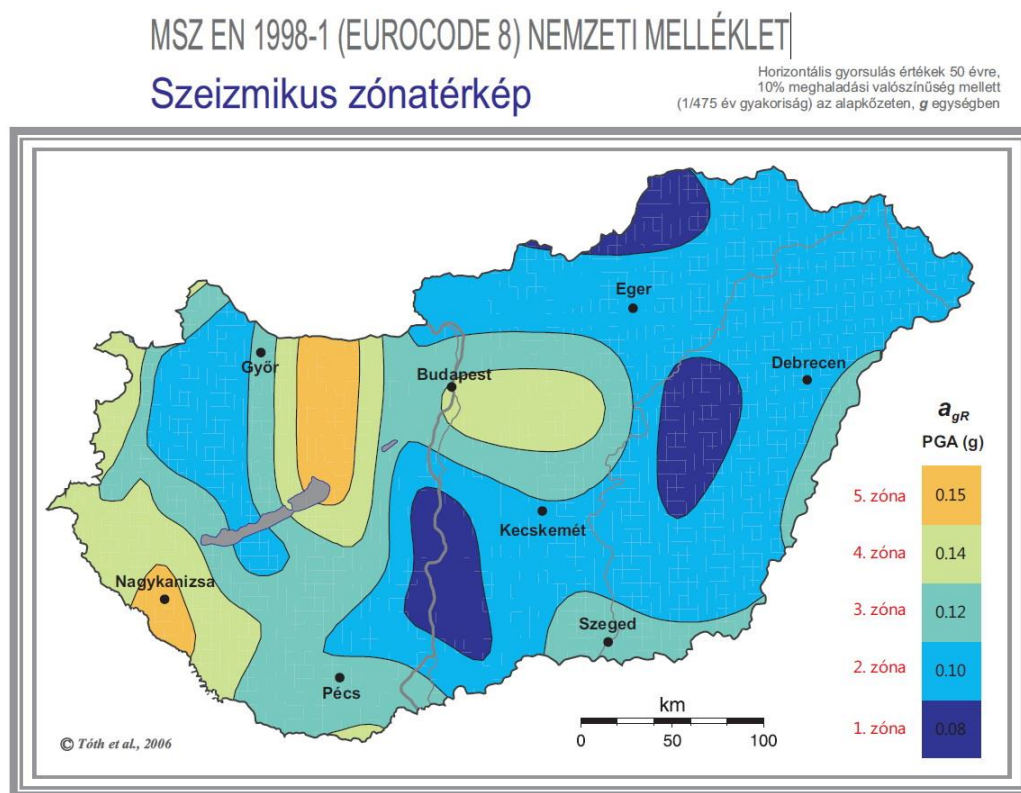

A szürke körök a historikus rengéseket (456-1994), a piros körök az utóbbi évek rengéseit (1995-2009) mutatják.

Magyarország szeizmikus zónatérképén látható, hogy Csávolly a 2-es és 3-as zóna határán helyezkedik el. A kettes zónában a horizontális gyorsulás érték $PGA(g)$ jelzőszáma 0,10. A hármas zónában a horizontális gyorsulás érték $PGA(g)$ jelzőszáma 0,12. Ez a gyakorlatban nem jelent fejlesztési kockázatot. Az épületek és építmények földrengés-biztos tervezését az Eurocode 8 (MSZ EN 1998-1) szabvány szabályozza.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elkészítette az Országos Felszínmozgás Kataszter digitális változatát. A digitális térkép célja, hogy Magyarország felszínmozgásos területeit feltérképezze. Különböző felszínmozgásokat rögzítettek (pl. rétegcsúszást, suvadást, omlást). A felvitt és rögzített adatok alapján az Országos Felszínmozgás Kataszter nem tartalmaz adatot a településre.

Csávolly térsége földrengésnek kevésbé kitett térségek közé tartozik.

Vízrajzi veszélyeztetettség

Árvízveszélyes területek

Csávolly község árvízzel nem veszélyeztetett.

Belvízveszélyes terület

A település a belvízelöntés szempontjából nem veszélyeztetett. Csávolly csapadékvíz-elvezetés szempontjából az ADUVIZIG 03.01 számú Bajai belvízvédelmi szakaszához tartozik. A Csávollyi-ág csatorna illetve a hozzá kapcsolódó mellékcsatornák fogadják a területen keletkező és a község csapadékcatorna rendszere által levezetett csapadék vizeket. A belterület melletti mélyebb fekvésű, mérsékelten belvízveszélyes területeket feltüntetik a tervlapok.

I. fokú készülséget kell elrendelni:

- ha a belvizek összegyülekezése miatt intézkedéseket kell tenni arra, hogy a belvízvédelmi szakaszon lévő társulati kezelésű csatornák képesek legyenek a területről érkező vizek befogadására,
- ha a várható belvizek befogadása és levezetése érdekében a társulatkezelésében lévő csatornák előürítését, jégtelenítését, vagy a hóval betemetett szakaszok tisztítását kell elvégezni,
- ha a belvizek gravitációs levezetésének lehetősége megszűnt.

I. fokú készülség elrendelését követő intézkedések:

A készülség elrendelése után a védelemvezető megvizsgálja a társulati kezelésű csatornát, műtárgyakat, szivattyúk állapotát. Gondoskodni kell a szabad vízfolyást gátló akadályok kézi és gépi eltávolításáról a csatornákból, a szükséges vízkormányzásról, a tiltós műtárgyak megfelelő kezeléséről, az esetleges szükség szerinti szivattyúzásról az állandó szivattyútelepeken. A készülség ideje alatt – szükség szerint – nappali figyelő és őrszolgálatot kell tartani.

II. fokú készülséget kell elrendelni, amennyiben I. fokú készülségre előírtakon túlmenően:

- az odavezetett belvizek következtében a szivattyútelepeket kétműszakos üzemben kell működtetni,
- gondoskodni kell a telepíthető mobil szivattyúk szállításáról, készenlétbe illetve üzembe helyezéséről,
- a csatornák és vízkormányzó műtárgyak ügyeletét és működtetését kétműszakos üzemben kell megszervezni,
- az állandó belvíztározók töltését, vízkormányzó műtárgyainak nyitását kell elvégezni.

II. fokú készülség elrendelését követő intézkedések:

I. fokú készülségi előírtakon túlmenően gondoskodni a szállítható szivattyúk védelemvezető által meghatározott helyre történő kiszállításáról, készenlétbe helyezéséről, üzembe állításáról és igény szerinti üzemeltetéséről, a belvíznek az állandó jellegű belvíztározókba való kormányzásáról vagy a szükség szerinti beemeléséről. Megszervezni a kétműszakos ügyeletet és műszakot a védelemvezető által meghatározott csatornákon és területeken.

III. fokú készülséget kell elrendelni, amennyiben I. és II. fokú készülségre előírtakon túlmenően:

- a társulat védelmi területén vagy annak egy védekezésileg összefüggő részén a szivattyútelepek névleges összteljesítményük legalább 75%-ával folyamatosan üzemelnek,
- a kapacitás elégtelensége miatt a belvizek visszatartását, illetőleg szükségtározását kell elrendelni

III. fokú készülség elrendelését követő intézkedések:

A védelemvezető az I. és II. fokú készülségre előírtakon túlmenően szükség szerint elrendelheti a belvizek elvezetésének korlátozását a szakasz-védelemvezetőjével történt előzetes egyeztetés után, illetőleg a szakaszos vízlevezetést, és igénybe veheti a kiépített belvíztározásra kijelölt területeket.

A védekezés területét II. és III. fokú készülség esetén a társulati védekezésre beosztottak csak a védelemvezető engedélyével hagyhatják el.

Rendkívüli készütséget kell elrendelni, ha a VIZIG működési területén a belvízi elöntés olyan méreteket ölt, hogy a belvíz lakott területeket, ipartelepeket, fő közlekedési utakat, vasutakat veszélyeztet és további elöntések várhatók, a vízügyi igazgató – a védelmi bizottság elnökének egyidejű tájékoztatásával – köteles a Törzs vezetője útján a miniszternek javaslatot tenni a rendkívüli készütség elrendelésének kezdeményezésére.”

Amennyiben a rendkívüli készütség elrendelése megtörtént „A belvizek szükségeltározására igénybe veendő területeket elő kell készíteni.” Megnyitásuk csak kormánybiztosi engedéllyel megengedett.

Egyéb katasztrófavédelmi tényezők

Kedvezőtlen morfológiai adottságok

Kedvezőtlen morfológiai adottság (pl. lejtés, falszakadás) Csávoly területén nem fordul elő.

Mélységi, magassági korlátozások és tevékenységből eredő korlátozások

Cávoly területén mélységi, magassági, valamint tevékenységből eredő korlátozások nincsenek.

Ipari veszélyforrások

Az uniós normákat (Seveso III. Irányelv) rögzítő veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló katasztrófavédelmi törvény (2011. évi CXXVIII. törvény) a súlyos ipari balesetek megelőzését és a balesetek káros következményeinek csökkentését célzó intézkedéseket vezetett be hazánkban.

A 234/2011. (IX.10.) számú Kormányrendelet határozza meg a települések katasztrófavédelmi besorolásának szabályait és a védelmi követelményeket.

A katasztrófavédelmi törvény az ipari üzemek vezetői köteletségévé teszi az üzemben jelenlevő veszélyes anyagokkal kapcsolatos kockázatok felmérését, a reálisan feltételezhető súlyos balesetek bekövetkeztekor jelentkező hatások meghatározását, a lakosság és a környezet védelmének érdekében a szükséges üzemi megelőző intézkedések megtételét. Ezen információt a veszélyes üzem biztonsági jelentése tartalmazza. A veszélyes üzem biztonsági jelentése nyilvános, a helyi polgármesteri hivatalban mindenki számára hozzáférhető. A felső küszöbértékű üzemekkel rendelkező települések önkormányzatai tehát külső védelmi terv készítésére kötelezettek.

A kialakult helyzet irányítását az I. (veszélyhelyzet) és a II. (súlyos veszélyhelyzet) fokozatban az üzem helyi szakemberei- belső védelmi tervük alapján, míg a III. (katasztrófa-helyzet) fokozatban a külső védelmi terv szerint a helyi védelmi bizottság elnökének irányításával, a társ- és közreműködő szervezeti egységek végzik. A veszélyhelyzet elhárítását az üzemi szervezetek és a hivatásos önkormányzati tűzoltóság együttműködve hajtják végre.

Csávolyon veszélyes anyag előállító üzem nincs. Felső küszöbértékű üzem sincs a településen.

Csávoly jelenlegi katasztrófavédelmi besorolási osztálya a 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet szerint III.

Az elégséges védelmi szint követelményei:

Riasztás	a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatásának tervezése (különösen a más szervezetenél rendszeresített, de erre a célra alkalmas eszközök)
Lakosságvédelmi módszer	a kockázatbecslésben megállapítottaknak megfelelően
Felkészítés	a lakosság passzív tájékoztatása nyomtatott és elektronikusan elérhető információs anyagok biztosításával
Védekezés	a) kizárólag a védekezési feladatok ellátásához szükséges polgári védelmi szakalegységek megalakítása, b) önkéntes segítők, karitatív szervezetek bevonásának tervezése
Induló katasztrófavédelmi készlet	induló katasztrófavédelmi készlet tervezése

Ásványi nyersanyag lelőhely

Csávoly területén a Csávoly II. – homok külfejtéses művelésű bányatelket tartják nyilván.

Helyi klíma

Egy település klímáját a földrajzi adottságain kívül számos összetevő együttesen alkotja és alakítja. Befolyásolja egyrészt az épületek, építmények, burkolatok fizikai jelenléte, vagyis az összetett beépítési struktúra. Befolyásolja továbbá a burkolatokon használt vízzáró anyagok (aszfalt, beton, stb.) miatt megváltozott lefolyási viszonyok, az alacsony növényborítottság, a sokféle emberi tevékenység általi (közlekedés, fűtés, ipar) kibocsátás: hő, vízgőz, szennyező anyagok, stb. E sok tényező együttesen jelentősen módosítja a települések klimatikus viszonyait a szabad térszínéhez képest.

Az urbanizált területek beépített felületei jobban felmelegszenek; főként az intenzív közlekedés miatt koncentráltan jelentkezik az üvegházhatású gázok emissziója; és mindehhez az infrastruktúrák, a fűtés, a közlekedés és a termelés közvetlen hőhatása – úgynevezett hőszennyezés – is hozzájárul, miközben a beépítések zártsága miatt kisebb a légmozgás és az átszellőzés lehetősége. A beépített területeken a felmelegedésen túl természetesen számos egyéb ökológiai feltétel módosulása is felerősödik, mint például a levegő páratartalmának változása, a vízháztartás felborulása. Ennek legszembetűnőbb megnyilvánulásai, például: a város légterében kialakult hőtöbbllet (*városi hősziget*), a megváltozott átszellőzési viszonyok, a levegőminőségi problémák.

Az urbanizált területeken sajátos klimatikus viszonyok alakulnak ki, a klímaváltozás, azon belül is főként a felmelegedés okai a városokban koncentrálódnak, csakúgy, mint a hatások (amelyek hőhullámok idején különösen megterhelőek lehetnek) és a megoldandó problémák. A városok felelősek a globális energiafelhasználás és a kibocsátások 60-80%-áért. Európában az üvegházhatású gáz kibocsátásának 69 %-a a városokból származik.

Csávoly egy falusias laza beépítésű, **jó átszellőzésű település**, ahol a városokra jellemző mikroklíma változásokat előidéző tényezők nincsenek jelen.